

Zachodniopomorski
Ośrodek Doradztwa Rolniczego
w Barzkowicach

Barbara Grobelska

KREDYTY PREFERENCYJNE w 2024 roku

Spis treści

I.	WSTĘP	7
II.	Wykaz działalności w zakresie rolnictwa, przetwórstwa produktów rolnych, przetwórstwa ryb, skorupiaków i mięczaków lub w zakresie rybactwa śródlądowego	11
	Dział I Rolnictwo i rybactwo	12
	Dział II Przetwórstwo przemysłowe	14
	Dział III Działy specjalne produkcji rolnej	17
III.	Linie kredytowe.....	18
	Linia RR - Zasady udzielania kredytów na inwestycje w rolnictwie i w rybactwie śródlądowym.....	20
	Rozdział I Cel i przeznaczenie kredytu.....	20
	Rozdział II Kredytobiorcy.....	26
	Rozdział III Wysokość kredytu i wkład własny.....	27
	Rozdział IV Wysokość oprocentowania.....	28
	Rozdział V Wysokość pomocy.....	29
	Rozdział VI Okres kredytowania i karencji.....	30
	Rozdział VII Warunki stosowania i zwrotu dopłaty ze środków Agencji.....	31
	Rozdział VIII Zmiana kierunku produkcji.....	33
	Rozdział IX Zmiana przeznaczenia kredytu.....	34
	Rozdział X Przejęcie długu.....	34
	Rozdział XI Pozostałe postanowienia.....	35
	Rozdział XII Procedura ubiegania się o kredyt.....	37
	Linia Z - Zasady udzielania kredytu na zakup użytków rolnych	39
	Rozdział I Cel i przeznaczenie kredytu.....	39
	Rozdział II Kredytobiorcy.....	41
	Rozdział III Wysokość kredytu i wkład własny.....	41
	Rozdział IV Wysokość oprocentowania.....	42
	Rozdział V Wysokość pomocy.....	43
	Rozdział VI Okres kredytowania i karencji.....	45

Rozdział VII	Warunki stosowania i zwrotu dopłaty ze środków Agencji.....	45
Rozdział VIII	Zmiana kierunku produkcji.....	47
Rozdział IX	Zmiana przeznaczenia kredytu.....	48
Rozdział X	Przejęcie długu.....	48
Rozdział XI	Pozostałe postanowienia.....	49
Rozdział XII	Procedura ubiegania się o kredyt.....	50
Linia PR	- Zasady udzielania kredytu na inwestycje w przetwórstwie, produktów rolnych, ryb, skorupiaków i mięczaków oraz na zakup akcji lub udziałów.....	52
Rozdział I	Cel i przeznaczenie kredytu.....	52
Rozdział II	Kredytobiorcy.....	54
Rozdział III	Wysokość kredytu i wkład własny.....	55
Rozdział IV	Wysokość oprocentowania.....	56
Rozdział V	Wysokość pomocy.....	57
Rozdział VI	Okres kredytowania i karencji.....	58
Rozdział VII	Warunki stosowania i zwrotu dopłaty ze środków Agencji.....	59
Rozdział VIII	Zmiana kierunku produkcji.....	60
Rozdział IX	Zmiana przeznaczenia kredytu.....	61
Rozdział X	Przejęcie długu.....	61
Rozdział XI	Pozostałe postanowienia.....	62
Rozdział XII	Procedura ubiegania się o kredyt na realizację inwestycji w przetwórstwie produktów rolnych, ryb, skorupiaków i mięczaków	63
Rozdział XIII	Procedura ubiegania się o kredyt na zakup akcji lub udziałów	64
Linia inwestycyjna K01, Linia obrotowa K02	- Zasady udzielania kredytów na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, w których wystąpiły szkody spowodowane przez suszę, grad, deszcz nawalny, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, huragan, piorun, obsunięcie się ziemi lub lawinę	65
Rozdział I	Cel i przeznaczenie kredytu.....	65
Rozdział II	Kredytobiorcy.....	67
Rozdział III	Wysokość kredytu i wkład własny.....	68
Rozdział IV	Wysokość oprocentowania.....	68

Rozdział V Wysokość pomocy	70
Rozdział VI Okres kredytowania i karencji	72
Rozdział VII Warunki stosowania i zwrotu dopłaty ze środków Agencji	72
Rozdział VIII Zmiana kierunku produkcji	74
Rozdział IX Zmiana przeznaczenia kredytu	74
Rozdział X Przejęcie długu	74
Rozdział XI Pozostałe postanowienia	75
Rozdział XII Procedura ubiegania się o kredyt	76
Linia inwestycyjna DK01, Linia obrotowa DK02 - Zasady udzielania kredytów na wznowienie produkcji rolnej oraz odtworzenie środków trwałych – duże przedsiębiorstwa	79
Rozdział I Cel i przeznaczenie kredytu	79
Rozdział II Kredytobiorcy	81
Rozdział III Wysokość kredytu i wkład własny	82
Rozdział IV Wysokość oprocentowania	82
Rozdział V Wysokość pomocy	84
Rozdział VI Okres kredytowania i karencji	86
Rozdział VII Warunki stosowania i zwrotu dopłaty ze środków Agencji	86
Rozdział VIII Zmiana kierunku produkcji	88
Rozdział IX Zmiana przeznaczenia kredytu	88
Rozdział X Pozostałe postanowienia	89
Rozdział XI Procedura ubiegania się o kredyt	90
Linia KR - Zasady udzielania kredytów na sfinansowanie spłaty zadłużenia powstałego w związku z prowadzeniem działalności rolniczej	92
Rozdział I Cel i przeznaczenie kredytu	92
Rozdział II Kredytobiorcy	93
Rozdział III Wysokość kredytu i wkład własny	95
Rozdział IV Wysokość oprocentowania	96
Rozdział V Wysokość pomocy	96
Rozdział VI Okres kredytowania	97

Rozdział VII	Warunki stosowania i zwrotu dopłaty ze środków Agencji.....	97
Rozdział VIII	Procedura ubiegania się o kredyt.....	98
Linia KPS	- Zasady udzielania kredytów na ponowne uruchomienie produkcji świń zaprzestanej w związku z ASF	100
Rozdział I	Cel i przeznaczenie kredytu.....	100
Rozdział II	Kredytobiorcy.....	100
Rozdział III	Wysokość kredytu	100
Rozdział IV	Wysokość oprocentowania.....	101
Rozdział V	Wysokość pomocy.....	101
Rozdział VI	Okres kredytowania i karencji.....	102
Rozdział VII	Warunki stosowania i zwrotu dopłaty ze środków Agencji.....	103
Rozdział VIII	Przejęcie długu	104
Rozdział IX	Pozostałe postanowienia.....	104
Rozdział X	Procedura ubiegania się o kredyt	105
Linia MRcsk	- Zasady udzielania kredytu z częściową spłatą kapitału na zakup użytków rolnych przez młodych rolników	107
Rozdział I	Cel i przeznaczenie kredytu.....	107
Rozdział II	Kredytobiorcy.....	109
Rozdział III	Wysokość kredytu i wkład własny.....	111
Rozdział IV	Wysokość oprocentowania.....	111
Rozdział V	Wysokość pomocy.....	111
Rozdział VI	Okres kredytowania i karencji.....	112
Rozdział VII	Warunki stosowania i zwrotu dopłaty ze środków Agencji.....	113
Rozdział VIII	Zmiana kierunku produkcji.....	115
Rozdział IX	Przejęcie długu	115
Rozdział X	Pozostałe postanowienia.....	116
Rozdział XI	Procedura ubiegania się o kredyt	118
Linia UP	- Zasady udzielania kredytów na utrzymanie płynności finansowej przez producentów rolnych	120
Rozdział I	Cel i przeznaczenie kredytu.....	120
Rozdział II	Kredytobiorcy.....	120

Rozdział III Wysokość kredytu i wkład własny.....	121
Rozdział IV Wysokość oprocentowania.....	121
Rozdział V Wysokość pomocy.....	122
Rozdział VI Okres kredytowania i karencji.....	122
Rozdział VII Warunki stosowania dopłaty.....	122
Rozdział VIII Procedura ubiegania się o kredyt	123
Linia S - Zasady udzielania kredytów na poprawę płynności finansowej dla podmiotu prowadzącego działalność w zakresie obrotu zbożami lub skupu zbóż lub obrotu materiałem siewnym roślin rolniczych lub skupu lub mrożenia owoców miękkich	123
Rozdział I Cel i przeznaczenie kredytu.....	123
Rozdział II Kredytobiorcy.....	124
Rozdział III Wysokość kredytu i wkład własny.....	124
Rozdział IV Wysokość oprocentowania.....	125
Rozdział V Wysokość pomocy.....	125
Rozdział VI Okres kredytowania i karencji.....	126
Rozdział VII Warunki stosowania dopłaty	126
Rozdział VIII Procedura ubiegania się o kredyt	126
IV. Definicje mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw.....	128
V. Banki.....	132
VI. Wykaz dokumentów niezbędnych do przeprowadzenia kontroli administracyjnej przez ARiMR przekazywanych przez bank.....	136
VII. Szczegółowy wykaz kierunków studiów, zawodów oraz tytułów kwalifikacyjnych, a także rodzaje dokumentów potwierdzających posiadanie kwalifikacji zawodowych.....	137
VIII. Sposób obliczania wysokości pomocy	141
IX. Podsumowanie.....	146

I. WSTĘP

Niniejsza publikacja zawiera podstawowe informacje o dostępnych formach wsparcia finansowego, dotyczącego pomocy krajowej w roku 2024, w zakresie udzielania kredytów preferencyjnych z dopłatą ARiMR do oprocentowania lub kapitału. Broszura przedstawia ważne informacje o warunkach i zasadach udzielania kredytów w ramach 10 linii kredytów inwestycyjnych z dopłatami do oprocentowania w roku 2024.

Myślę, że szczególnie rolnicy będą zainteresowani niskooprocentowanymi kredytami. Dla tej grupy zawodowej, zaciągnięcie kredytu stwarza możliwość wprowadzenia zmian w gospodarstwie, mających na celu np. zwiększenie oferty produktowej oraz lepsze jej dostosowanie do wymagań rynku. Dodatkowe fundusze pozwolą poprawić jakość produktów rolnych oraz efektywność produkcji, w tym zmniejszyć koszty wytwarzania, a także poprawić strukturę agrarną lub utworzyć bazę surowcową upraw roślin energetycznych.

Rolnicy oprócz wsparcia pochodzącego z funduszy zewnętrznych, takich jak fundusze UE (Unia Europejska), w tym PROW 2014-2020, czy WPR na lata 2021 – 2027 mogą otrzymać pomoc na rozwój swoich gospodarstw również z środków krajowych. Zarządza nimi Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z ramienia Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, a udzielają ich banki w ramach przyznaných limitów na preferencyjnych warunkach, czyli ze wsparciem państwowym.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa udziela pomocy na realizację inwestycji w gospodarstwach rolnych, działach specjalnych produkcji rolnej i rybactwie śródlądowym oraz przetwórstwie produktów rolnych, ryb, skorupiaków i mięczaków z środków krajowych.

Kredyt preferencyjny to rodzaj zobowiązania finansowego udzielanego na szczególnych warunkach – może ono bowiem odznaczać się niskim oprocentowaniem, bardzo długim okresem spłaty, czy też wyższą niż w przypadku innych rozwiązań finansowych kwotą zobowiązania. Produkt ten przeznaczony jest wyłącznie dla określonych grup społecznych i służy realizacji celów ważnych z punktu widzenia całej społeczności. Tym samym kredyt preferencyjny jest nie tylko kolejną propozycją w ofercie banku, ale też ważnym narzędziem polityki gospodarczej.

Spłata kredytu preferencyjnego w pewnej części pokrywana jest przez Skarb Państwa.

- Środki uzyskane w ramach takiego finansowania to zwykle bardzo wysokie kwoty, które można przeznaczyć wyłącznie na konkretne cele.
- Kredyt preferencyjny charakteryzuje się specjalnymi warunkami kredytowania, a spłata części takiego zobowiązania odbywa się ze środków Skarbu Państwa.
- Aby skorzystać z finansowania w ramach kredytu preferencyjnego trzeba spełnić bardzo surowe wymagania.

Kredyty preferencyjne najłatwiej podzielić na dwie kategorie:

- ze względu na cel kredytowania,
- ze względu na grupę docelową, która korzysta z takiego rozwiązania.

Kredyty dla rolników dofinansowane są przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR). Kwota takiego dofinansowania określana jest przez bank, jednak jej wysokość nie może przekroczyć 40%, 60% lub 80% po spełnieniu określonych warunków.

Wsparcie to może występować pod kilkoma postaciami. Obecnie ARiMR udziela kredytów preferencyjnych w następujących liniach:

- **RR** – czyli **kredyty przeznaczone na inwestycje w rolnictwie i rybactwie śródlądowym**. W przypadku działań realizowanych w gospodarstwie rolnym nie mogą one przekroczyć 80% wartości nakładów inwestycyjnych i wynosić więcej niż 5 mln zł. lub w działach specjalnych produkcji rolnej 70% i nie więcej niż 8 mln. zł. Okres spłaty takiego kredytu wynosi ok. 15 lat.
- **Z** – czyli **kredyty na zakup użytków rolnych**. Suma kredytu nie może przekroczyć 80% wartości nakładów inwestycyjnych i wynosić więcej niż 5 mln zł. Kredyt ten udzielany bywa zwykle na 15 lat a okres karencji wynosi 2 lata.
- **PR** – **kredyty na inwestycje w przetwórstwie produktów rolnych, ryb, skorupiaków i mięczaków oraz na zakup akcji lub udziałów**. Kwota kredytu nie może przekroczyć 70% wartości inwestycyjnych i wynosić więcej niż 16 mln. zł. lub dla grupy producentów rolnych kupujących akcje albo udziały w spółkach prowadzących przetwórstwo produktów rolnych lub ryb – 80% wartości akcji lub udziałów, jednak nie więcej niż 5 mln.zł.
- **Linia inwestycyjna K01 Linia obrotowa K02** – są to **kredyty na ponowne uruchomienie produkcji w gospodarstwach rolnych, a także w działach specjalnych produkcji rolnej, w których wystąpiły szkody spowodowane przez takie czynniki jak: susza, grad, huragan itp.** Wartość finansowania może wynieść do 5 mln zł, jednak nie więcej niż wysokość szkód oszacowanych przez Komisję powołaną przez Wojewodę albo 8 mln. zł. dla podmiotów korzystających z kredytów zaciągniętych na wznowienie produkcji w działach specjalnych produkcji rolnej. Kredyt udzielany jest na ok. 4 lata.
- **Linia inwestycyjna DK01 oraz Linia obrotowa DK02 (dla dużych przedsiębiorstw) – kredyty dla dużych przedsiębiorstw na wznowienie produkcji rolnej oraz odtworzenie środków trwałych.** Wartość finansowania może wynieść do 5 mln zł, jednak nie więcej niż wysokość szkód oszacowanych przez Komisję powołaną przez Wojewodę albo 8 mln. zł. dla podmiotów korzystających z kredytów zaciągniętych na wznowienie produkcji w działach specjalnych produkcji rolnej. Kredyt udzielany jest na ok. 4 lata.
- **KR** – czyli **kredyty przeznaczone na spłatę zadłużenia powstałego w związku z prowadzeniem działalności rolniczej**. Maksymalna kwota kredytu może wynieść 5 mln zł, ale nie więcej niż wysokość długów wymagalnych.
- **KPS** – są to **kredyty na ponowne uruchomienie produkcji świń zaprzestanej w związku z ASF,** a jego wysokość jest uzależniona od średniorocznej liczby sztuk świń utrzymywanych w siedzibie stada i waha się od 50 000zł. dla 50 szt. trzody do 1 500 000 zł. dla stad powyżej 1 000 szt. zwierząt.
- **Linia MRcsk** – to **wsparcie przeznaczone dla młodych rolników na zakup użytków rolnych**. Kwota takiego zobowiązania nie może przekroczyć 90% wartości inwestycji w gospodarstwo rolne i jednocześnie wynosić więcej niż 5 mln zł. Finansowanie to udzielane jest najczęściej na 15 lat, jednak nie może być krótsze niż 5 lat.
- **Linia UP** – (kredyt płynnościowy) **na utrzymanie płynności finansowej**. Mają one na celu poprawę płynności finansowej na rynku produktów rolniczych w związku z ograniczeniami spowodowanymi agresją Federacji Rosyjskiej wobec Ukrainy. Kwota kredytu jest uzależniona od wielkości gospodarstwa rolnego i może ona wynieść od 100 000zł. dla gospodarstw nie większych niż 50 ha do 400 000 zł. dla gospodarstw powyżej 100 ha.

- **Linia S – (kredyt skupowy) na poprawę płynności finansowej dla podmiotów prowadzących działalność w zakresie obrotu lub skupu zbóż, albo też obrotu materiałem siewnym roślin rolniczych, skupu lub mrożenia owoców miękkich.** Maksymalna kwota kredytu nie może przekroczyć 40 mln zł.

Pierwsze kredyty preferencyjne zostały uruchomione w 1994 roku jako pomoc budżetu państwa dla rolników prowadzących inwestycje w rolnictwie. Miały one na celu umożliwienie rolnikom powiększenia skali produkcji, jej unowocześnienie, obniżenie kosztów wytwarzania oraz dostosowanie produkcji do potrzeb rynku poprzez dofinansowanie gospodarstw co z kolei pozwoliłoby rolnikom zainwestować w nowoczesne środki produkcji i maszyny.

. Przed akcesją Polski do UE kredyty preferencyjne stanowiły podstawowe źródło finansowania inwestycji związanych z poprawą jakości i konkurencyjności produktów rolnych, dostosowaniem gospodarstw do wymogów rynku czy zwiększeniem efektywności produkcji. W tym okresie kupowano głównie: grunty rolne, ciągniki i maszyny rolnicze oraz budowano i modernizowano budynki gospodarcze.

Dzięki dobremu wykorzystaniu środków finansowych pochodzących zarówno z budżetu UE jak i budżetu krajowego, zmieniło się polskie rolnictwo i polska wieś. Polska odnosi sukcesy na wspólnym rynku artykułów rolno-spożywczych i dziś jesteśmy jednym z czołowych producentów żywności w Unii Europejskiej. Tak wysoka pozycja polskiego rolnictwa wymagała realizacji przez producentów rolnych inwestycji, w tym również związanych z zakupem użytków rolnych, będących podstawowym czynnikiem produkcji w rolnictwie. W przeciwieństwie do wsparcia pochodzącego z funduszy UE, kredyty preferencyjne rolnicy mogą w całości przeznaczyć na zakup użytków rolnych. Dlatego też z kredytów mogą korzystać zarówno producenci prowadzący już gospodarstwa rolne, jak i osoby zamierzające dopiero utworzyć gospodarstwo i rozpocząć prowadzenie produkcji rolnej. Z uwagi na kapitałochłonny charakter takich przedsięwzięć, konieczne jest ich wspieranie przy użyciu zasobów państwa. Jest to niezbędne, aby poprawić strukturę agrarną gospodarstw oraz wzmocnić ich konkurencyjną pozycję. Przy średniej wielkości powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie w kraju w 2023 roku wynoszącej 11,42 ha, Województwo Zachodniopomorskie jest liderem bo tutaj średnia wielkość powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie wynosi 32,99 ha.¹

Choć oprocentowanie kredytu nie jest już tak atrakcyjne jak jeszcze kilka lat temu (obecnie 0,5% w skali roku płacone przez kredytobiorcę – rolnika ubezpieczonego; dla rolnika nieubezpieczonego to 4,9150%²), to jednak w dalszym ciągu jest to alternatywa do wyboru przez rolników np. w przypadku braku odpowiedniej ilości środków własnych czy chęci szybszego zrealizowania inwestycji.

¹ OGŁOSZENIE PREZESA AGENCJI RESTRUKTURYZACJI I MODERNIZACJI ROLNICTWA z dnia 18 września 2023 r. w sprawie wielkości średniej powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie w poszczególnych województwach oraz średniej powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie w kraju w 2023 roku; <https://www.gov.pl/web/arimr/srednia-powierzchnia-gruntow-rolnych-w-gospodarstwie-w-2023-roku>

² Oprocentowanie kredytów kłaskowych obowiązujące w okresie 01.01.2024 r. - 31.03.2024 r. (wysokość WIBOR - 5,83 %, wg stawki z dnia 30.11.2023 r.)

Podstawową formą wspierania procesu modernizacji i rozwoju rolnictwa oraz przetwórstwa rolno-spożywczego dla rolnictwa środkami z budżetu krajowego były dopłaty stosowane przez ARiMR do oprocentowania kredytów.

W ostatnich latach zwiększyła się dostępność środków na inwestycje rolnicze poprzez Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, niemniej kredyty preferencyjne nadal funkcjonują.

Kredyty i oprocentowanie (płacone przez kredytobiorcę) w I kwartale 2024 roku udzielane w ramach następujących linii kredytowych:

- **RR, Z**, - od **5,5677– 5,5811 %**;
- **PR (de minimis)** - od **2,4930 – 2,4990%**;
- **K01, DK01, K02, DK02** - **0,5000 %** ubezpieczeni;
- **K01, DK01, K02, DK02** – **4,9150 %** nieubezpieczeni;
- **KPS** – **2,7990 %** Kredyt na ponowne uruchomienie produkcji świń;
- **UP** – **2%** Kredyt na utrzymanie płynności finansowej;
- **S** – **2%** Kredyt na utrzymanie płynności finansowej przy obrocie produktami rolnymi

Szczegółowe warunki udzielania przez ARiMR pomocy z budżetu krajowego w 2024 roku, dostępne są na stronie internetowej pod adresem www.arimr.gov.pl w zakładce Pomoc krajowa.

Przedstawione informacje zaktualizowano na dzień 27.02.2024.

II . Wykaz działalności w zakresie rolnictwa, przetwórstwa produktów rolnych, przetwórstwa ryb, skorupiaków i mięczaków lub w zakresie rybactwa śródlądowego

PKD (Polska Klasyfikacja Działalności) jest to klasyfikacja wszystkich rodzajów działalności wykonywanych przez firmy. PKD służy przede wszystkim do celów statystycznych, ewidencyjnych i rachunkowych. Pozwala określić, ile i jakie firmy działają w poszczególnych branżach. PKD obowiązuje w Polsce od początku roku 2008 i jest zgodna z klasyfikacją stosowaną w innych krajach Unii Europejskiej.

Każdy kod składa się z 5 znaków. Są one odpowiedzialne za określenie takich elementów, jak:

- **Sekcja** – do wyboru mamy 21 szerokich działów oznaczonych różnymi literami.
- **Dział** – dwucyfrowy kod numeryczny, wskazuje jeden z 88 różnych rodzajów działalności.
- **Grupa** – kod trzycyfrowy obejmujący 272 rodzaje działalności określone na podstawie między innymi procesu produkcyjnego, przeznaczenia produkcji, odbiorców usługi i jej charakteru.
- **Klasa** – czterocyfrowy kod określający jeden z 615 rodzajów działalności.
- **Podklasa** – element używany wyłącznie w stosunku do działalności typowych dla polskiej gospodarki.

Obowiązek określenia zgodnych z rzeczywistością kodów PKD spoczywa na przedsiębiorcy. Dotyczy on również aktualizacji kodów PKD w razie zmiany profilu działalności. Wybrane przez nas kody PKD powinny w jak najlepszy sposób określać profil naszej działalności. Warto także zaznaczyć, że niektóre kody PKD mogą nakładać na naszą firmę/ gospodarstwo dodatkowe obowiązki. Istnieją bowiem kody PKD przypisane do określonych działalności, które wymuszają na przykład konkretną formę opodatkowania, rejestrację VAT czy obowiązek stosowania kasy

fiskalnej. Zgodność kodów PKD ze stanem realnym ma również duże znaczenie w przypadku, gdy staramy się o dotację lub wsparcie w ramach różnego rodzaju tarcz antykryzysowych. Ale w niniejszej publikacji interesują nas przede wszystkim kody PKD związane z rolnictwem, przetwórstwem produktów rolnych, przetwórstwem ryb, skorupiaków i mięczaków, także w zakresie rybactwa śródlądowego

Sekcja A - ROLNICTWO, LEŚNICTWO, ŁOWIECTWO I RYBACTWO

- Dział 01 - Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, wyłączając działalność usługową.
- Dział 02 - Leśnictwo i pozyskiwanie drewna.
- Dział 03 – rybactwo.

Sekcja ta obejmuje działalności związane z:

- eksploatacją naturalnych zasobów roślinnych i zwierzęcych,
- uprawą zbóż i innych roślin uprawnych,
- chowem i hodowlą zwierząt,
- pozyskiwaniem drewna i surowców leśnych,
- pozyskiwaniem zwierząt lub produktów zwierzęcych z gospodarstw rolnych lub ich naturalnego środowiska.

Poniżej znajdują Państwo wszystkie kody Polskiej Klasyfikacji Działalności dotyczące rolnictwa i związanych z nim szeroko pojętych działalności, wyszczególnionych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

PKD - wykaz działalności w zakresie rolnictwa, przetwórstwa produktów rolnych, przetwórstwa ryb, skorupiaków i mięczaków lub w zakresie rybactwa śródlądowego.

Dział I ROLNICTWO I RYBACTWO

GRUPA 01.1 Uprawy rolne inne niż wieloletnie

01.11.Z1 Uprawa zbóż, obejmuje:

- uprawę zbóż, takich jak: pszenica, kukurydza, proso, sorgo, jęczmień, żyto, owies, pozostałe zboża, gdzie indziej niesklasyfikowane

01.11.Z2 Uprawa roślin strączkowych i roślin oleistych na nasiona, obejmuje:

- uprawę roślin strączkowych, takich jak: fasola, bób, ciecierzycy, soczewica, łubin, groch, pozostałe rośliny strączkowe,
- uprawę roślin oleistych na nasiona, takich jak: soja, siemię lniane, gorczyca, rzepak, słonecznik, pozostałe rośliny oleiste uprawiane na nasiona.

01.13.Z1 Uprawa roślin korzeniowych i roślin bulwiastych, w tym ziemniaków, o dużej zawartości skrobi i inuliny

01.13.Z2 Uprawa warzyw, obejmuje:

- uprawę warzyw kwiatostanowych, liściastych i łodygowych, takich jak: karczochy, szparagi, kapusta, kalafior i brokuły, sałata i cykorja, szpinak, pozostałe warzywa kwiatostanowe, liściaste i łodygowe,
- uprawę warzyw owocowych, takich jak: ogórki, bakłażany, pomidory, papryka, pozostałe warzywa uprawiane na owoce,

- uprawę warzyw korzeniowych, bulwiastych i cebulowych, takich jak: marchew, rzepa, czosnek, cebula, włączając szalotkę, por i pozostałe warzywa cebulowe, pozostałe warzywa korzeniowe i bulwiaste.

01.13.Z3 Uprawa pozostałych warzyw oraz roślin korzeniowych i roślin bulwiastych, obejmuje:

- uprawę grzybów,
- uprawę buraków cukrowych,
- uprawę kukurydzy cukrowej,
- uprawę pozostałych warzyw,
- produkcję nasion warzyw, z wyłączeniem nasion buraków pastewnych,
- produkcję nasion buraka cukrowego.

01.15.Z Uprawa tytoniu

01.16.Z Uprawa roślin włóknistych, obejmuje:

- uprawę lnu i konopi,
- rośnienie roślin włóknistych przeprowadzane w warunkach naturalnych.

01.19.Z Pozostałe uprawy rolne inne niż wieloletnie, obejmują:

- uprawę brukwi, buraków pastewnych, korzeni pastewnych, koniczyny, lucerny (alfalfa), esparcety, kukurydzy pastewnej i pozostałych traw innych niż rośliny wieloletnie, kapusty pastewnej i podobnych roślin pastewnych,
- uprawę gryki,
- produkcję nasion buraka pastewnego,
- produkcję nasion pozostałych roślin pastewnych,
- produkcję nasion kwiatów.

GRUPA 01.2 Uprawa roślin wieloletnich

01.21.Z Uprawa winogron, obejmuje uprawę winogron na wino i winogron stołowych w winnicach.

01.24.Z1 Uprawa drzew i krzewów owocowych ziarnkowych i pestkowych, obejmuje uprawę drzew i krzewów owocowych ziarnkowych i pestkowych:

- jabłoni,
- moreli,
- czereśni i wiśni,
- brzoskwiń i nektarynek,
- gruszy,
- pigwy,
- śliwy i tarniny,
- pozostałych drzew i krzewów owocowych ziarnkowych i pestkowych.

01.25.Z Uprawa pozostałych drzew i krzewów owocowych oraz orzechów, obejmuje:

- uprawę krzewów owocowych jagodowych: czarnej borówki, porzeczek, agrestu, malin, truskawek, pozostałych krzewów owocowych jagodowych,
- produkcję nasion owoców,
- uprawę orzechów jadalnych: orzechów laskowych, orzechów włoskich, pozostałych orzechów.

01.28.Z Uprawa roślin przyprawowych i aromatycznych oraz roślin wykorzystywanych do produkcji leków i wyrobów farmaceutycznych, obejmuje:

- uprawę roślin przyprawowych i aromatycznych: chmielu, kopru, majeranku, bylicy-estragonu, pozostałych roślin przyprawowych i aromatycznych,
- uprawę roślin wykorzystywanych do produkcji leków i wyrobów farmaceutycznych,
- uprawę roślin wykorzystywanych do wyrobu środków owadobójczych, grzybobójczych lub podobnych celów.

01.29.Z Uprawa pozostałych roślin wieloletnich, obejmuje:

- uprawę wikliny,
- uprawę roślin energetycznych,
- trwałe użytki zielone.

GRUPA 01.3

01.30.Z Rozmnażanie roślin, obejmuje produkcję roślinnych materiałów wegetatywnych, włączając sadzonki, odrosty i rozsady przeznaczone do bezpośredniego rozmnażania roślin lub gromadzenia szczepów roślinnych, do których zaszczepiany jest wybrany szczep, do ewentualnego obsadzania upraw, z wyłączeniem uprawy grzybni.

GRUPA 01.4 Chów i hodowla zwierząt

01.41.Z Chów i hodowla bydła mlecznego, obejmuje:

- chów i hodowlę bydła mlecznego,
- produkcję surowego mleka krowiego lub z bawołów.

01.42.Z Chów i hodowla pozostałego bydła i bawołów, obejmuje:

- chów i hodowlę bydła i bawołów na mięso,
- produkcję nasienia bydlęcego.

01.43.Z Chów i hodowla koni i pozostałych zwierząt koniowatych, obejmuje:

- chów i hodowlę koni, osłów, mułów lub osłomułów
- produkcję nasienia ogierów.

01.45.Z Chów i hodowla owiec i kóz, obejmuje:

- chów i hodowlę owiec i kóz,
- produkcję surowego mleka owczego i koziego,
- produkcję surowej wełny,
- produkcję nasienia kozłów i tryków.

01.46. Z Chów i hodowla świń, obejmuje:

- chów i hodowlę świń,
- produkcję nasienia knurów.

01.47.Z Chów i hodowla drobiu, obejmuje:

- chów i hodowlę ptactwa domowego z gatunków: „Gallus domesticus”, indyków, kaczek, gęsi, i perliczek,
- produkcję jaj,
- działalność wylęgarni drobiu.

01.49.Z Chów i hodowla pozostałych zwierząt uznanych na podstawie odrębnych przepisów za zwierzęta gospodarskie.

GRUPA 01.5

01.50.Z Uprawy rolne połączone z chowem i hodowlą zwierząt (działalność mieszana)

Podklasa ta uwzględnia zjawisko występowania gospodarstw rolnych prowadzących jednocześnie produkcję roślinną i zwierzęcą, bez specjalizacji produkcji w kierunku upraw rolnych czy też chowu i hodowli zwierząt. Wielkość produkcji rolnej nie jest czynnikiem decydującym. Jeżeli jednak stopień specjalizacji wynosi 66 % i powyżej w jednej dziedzinie, to działalność jednostki nie powinna być klasyfikowana w niniejszej podklasie, ale do upraw rolnych lub chowu i hodowli zwierząt.

GRUPA 01.6

01.64.Z Obróbka nasion dla celów rozmnażania roślin, obejmuje:

- suszenie, czyszczenie, sortowanie i przechowywanie nasion do momentu ich sprzedaży.

GRUPA 03.2

03.22.Z Rybactwo śródlądowe, obejmuje:

- chów i hodowlę ryb słodkowodnych w stawach rybnych.

Dział II

PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE

DZIAŁ 10 PRODUKCJA ARTYKUŁÓW SPOŻYWCZYCH

PODKLASY:

10.11.Z Przetwarzanie i konserwowanie mięsa, z wyłączeniem mięsa z drobiu, obejmuje:

- czynności związane z ubojem zwierząt, obróbką poubojową i paczkowaniem mięsa z bydła, świń, jagniąt, owiec, królików,
- produkcję świeżego, schłodzonego lub zamrożonego mięsa w tuszach,
- produkcję świeżego, schłodzonego lub zamrożonego mięsa w kawałkach,
- produkcję skór surowych i skór pochodzących z rzeźni, włączając zdejmowanie wełny ze skór owczych,
- wytapianie jadalnego smalcu i innych tłuszczów jadalnych pochodzenia zwierzęcego,
- przetwarzanie odpadów zwierzęcych,
- produkcję wełny surowej poubojowej.

10.12.Z Przetwarzanie i konserwowanie mięsa z drobiu, obejmuje:

- czynności rzeźni związane z ubojem drobiu, obróbką poubojową i pakowaniem mięsa z drobiu,
- produkcję świeżego, schłodzonego lub zamrożonego mięsa z drobiu, porcjowanego,
- wytapianie jadalnych tłuszczów z drobiu,
- produkcję pierza i puchu.

10.13.Z Produkcja wyrobów z mięsa włączając wyroby z mięsa drobiowego, obejmuje:

- produkcję mięsa suszonego, solonego lub wędzonego,
- produkcję wyrobów z mięsa: kielbas, wędlin, pasztetów, puddingów mięsnych, „andouillettes” (małe kielbaski wyrabiane z flaczków), saveloy (potrawa z mięsa, gotowana na parze, często w cieście).

10.20.Z Przetwarzanie i konserwowanie ryb, skorupiaków i mięczaków,

10.31.Z Przetwarzanie i konserwowanie ziemniaków, obejmuje:

- przetwarzanie i konserwowanie ziemniaków: produkcję gotowych mrożonych ziemniaków, produkcję ziemniaków purée w proszku, produkcję zakąsek ziemniaczanych, produkcję chrupek ziemniaczanych (chipsów), produkcję mąki i mączki ziemniaczanej,
- przemysłowe obieranie ziemniaków.

10.32.Z Produkcja soków z owoców i warzyw, obejmuje:

- produkcję soków z owoców i warzyw,
- produkcję koncentratów ze świeżych owoców i warzyw.

10.39.Z Pozostałe przetwarzanie i konserwowanie owoców i warzyw, obejmuje:

- produkcję żywności składającej się głównie z owoców lub warzyw, z wyłączeniem gotowych dań – mrożonych lub w puszkach,
- konserwowanie owoców, orzechów i warzyw poprzez zamrażanie, suszenie, zalewanie olejem lub octem, puszkowanie,
- wytwarzanie owocowych i warzywnych artykułów spożywczych,
- produkcję dżemów, marmolady i galaretek,
- prażenie orzechów,
- produkcję artykułów spożywczych z orzechów,
- kiszenie ogórków i kapusty w gospodarstwach rolnych prowadzących ich produkcję,

- produkcję łatwo psujących się gotowych potraw z owoców i warzyw, takich jak: sałatki; pakowane mieszanki sałatek, obrane lub pocięte warzywa, tofu (ser sojowy).

10.41.Z Produkcja olejów i pozostałych tłuszczów płynnych, obejmuje:

- produkcję nieczyszczonych olejów roślinnych: oleju słonecznikowego, oleju rzepakowego, oleju z siemienia lnianego, oleju gorczycowego,
- produkcję rafinowanych olejów roślinnych: z oleju słonecznikowego, oleju rzepakowego, oleju z siemienia lnianego.

10.42.Z Produkcja margaryny i podobnych tłuszczów jadalnych, obejmuje:

- produkcję margaryny,
- produkcję past będących mieszaniną różnych tłuszczów jadalnych,
- produkcję jadalnych mieszanek tłuszczowych zapobiegających przywieraniu do form.

10.51.Z Przetwórstwo mleka i wyrób serów, obejmuje:

- produkcję świeżego płynnego mleka, mleka sterylizowanego (włączając mleko pasteryzowane lub poddane działaniu bardzo wysokich temperatur (tzw. UHT)) oraz mleka homogenizowanego,
- produkcję napojów bezalkoholowych na bazie mleka,
- produkcję śmietany ze świeżego mleka: sterylizowanej (włączając śmietanę pasteryzowaną lub poddaną działaniu bardzo wysokich temperatur (tzw. UHT)), homogenizowanej,
- produkcję mleka odwodnionego lub zagęszczonego, słodzonego lub niesłodzonego,
- produkcję mleka lub śmietany w postaci stałej,
- produkcję masła,
- produkcję jogurtu i kefiru,
- produkcję serów i twarogów,
- produkcję serwatki,
- produkcję kazeiny i laktozy.

10.61.Z Wytwarzanie produktów przemiału zbóż, obejmuje:

- przemiał zbóż: produkcję mąki, kasz, mączki i śruty pszennej; przemiał żyta, owsa, kukurydzy i innych zbóż,
- przemiał surowców warzywnych: produkcję mąki i mączki z suszonych nasion roślin strączkowych, korzeni lub bulw oraz z orzechów jadalnych,
- wytwarzanie zbożowej żywności śniadaniowej,
- wytwarzanie mąki wieloskładnikowej oraz mieszanek do wypieku chleba, ciast, herbatników i naleśników.

10.62.Z Wytwarzanie skrobi i wyrobów skrobiowych, obejmuje:

- wytwarzanie skrobi z ziemniaków, kukurydzy,
- mielenie kukurydzy metodą moką,
- wytwarzanie glukozy, syropu glukozowego, maltozy,
- wytwarzanie glutenu,
- wytwarzanie oleju kukurydzianego.

10.81.Z Produkcja cukru, obejmuje produkcję i rafinację cukru z buraków cukrowych.

10.89.Z Produkcja pozostałych artykułów spożywczych, gdzie indziej niesklasyfikowana, obejmuje produkcję wyrobów lub produktów z jaj, albuminę.

10.91.Z Produkcja gotowej paszy dla zwierząt gospodarskich, obejmuje:

- produkcję gotowej paszy dla zwierząt gospodarskich, włączając produkcję mieszanek paszowych uzupełniających i dodatków paszowych,
- przygotowywanie pasz jednoskładnikowych,
- przetwarzanie odpadów poubojowych do produkcji pasz.

11.03.Z Produkcja cydru i pozostałych win owocowych, obejmuje: produkcję cydru i miodu pitnego.

16.29.Z Produkcja pozostałych wyrobów z drewna; produkcja wyrobów z korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania, obejmuje produkcję materiałów opałowych wykonywanych ze słomy lub z produktów pochodzących z upraw pozostałych roślin wieloletnich.

Dział III DZIAŁY SPECJALNE PRODUKCJI ROLNEJ

GRUPY:

- 1.ds1 Uprawy w szklarniach ogrzewanych powyżej 25 m² powierzchni ogólnej**
- 1.ds2 Uprawy w szklarniach nieogrzewanych powyżej 25 m² powierzchni ogólnej**
- 2.ds Uprawy w tunelach foliowych ogrzewanych powyżej 50 m² powierzchni ogólnej**
- 3.ds Uprawy grzybów i ich grzybni powyżej 25 m² powierzchni uprawowej**
- 4.ds Uprawy roślin in vitro.**
- 5.ds1 Drób rzeźny powyżej 100 sztuk oraz wylęgarnie drobiu, obejmują:**
 - kurczęta,
 - gęsi,
 - kaczki,
 - indyki.
- 5.ds2 Drób nieśny powyżej 80 sztuk obejmuje:**
 - kury nieśne (w stadzie reprodukcyjnym),
 - kury mięsne (w stadzie reprodukcyjnym),
 - gęsi (w stadzie reprodukcyjnym),
 - kaczki (w stadzie reprodukcyjnym),
 - indyki (w stadzie reprodukcyjnym),
 - kury (produkcja jaj konsumpcyjnych).
- 6.ds Owady użytkowe, obejmuje:**
 - jedwabniki i produkcję kokonów,
 - pasieki powyżej 80 rodzin.
- 7.ds Zwierzęta futerkowe, obejmują:**
 - lisy i jenoty,
 - norki,
 - tchórze,
 - szynszyle,
 - nutrie powyżej 50 sztuk samic stada podstawowego,
 - króliki powyżej 50 sztuk samic stada podstawowego.
- 8.ds Hodowla i chów innych zwierząt poza gospodarstwem rolnym, obejmują:**
 - krowy powyżej 5 sztuk,
 - cielęta powyżej 5 sztuk,
 - bydło rzeźne powyżej 10 sztuk (z wyjątkiem opasów),
 - tuczniaki powyżej 50 sztuk,
 - prosięta i warchlaki powyżej 50 sztuk,
 - chów i hodowla owiec powyżej 10 sztuk,
 - tucz owiec powyżej 15 sztuk,
 - konie rzeźne,
 - konie hodowlane.
- 11.ds Hodowla entomofagów,**

III. Linie kredytowe

Na przestrzeni lat funkcjonowania kredytów preferencyjnych w Polsce warunki korzystania i charakter pomocy uległy zmianie. **W 2024 r. ARiMR udostępni wsparcie w zakresie 10 linii kredytowych:**

Kredyty na sfinansowanie części kosztów inwestycyjnych

- **Linia RR** - kredyty na inwestycje w rolnictwie i w rybactwie śródlądowym.
- **Linia Z** - kredyty na zakup użytków rolnych.
- **Linia PR** - kredyty na inwestycje w przetwórstwie produktów rolnych, ryb skorupiaków i mięczaków oraz na zakup akcji lub udziałów.

Kredyty inwestycyjne mogą być przeznaczone na:

- ✓ zakup gruntów rolnych – mogą być przeznaczone na utworzenie nowego lub powiększenie istniejącego już gospodarstwa rolnego, wtedy nie obowiązują wymogi minimalnej wielkości planowanej powierzchni zakupu użytków rolnych. Inaczej jest w przypadku powstającego gospodarstwa rolnego. Powierzchnia planowanych do zakupu z udziałem kredytu gruntów rolnych nie może być mniejsza od średniej powierzchni użytków rolnych w gospodarstwach w danym województwie. Jednakże kredyt nie może być przeznaczony na zakup użytków rolnych jeżeli spowodują one, że powierzchnia gospodarstwa rolnego lub gospodarstw rolnych będących w posiadaniu tego samego producenta rolnego przekroczy 300 ha.
- ✓ budowę i modernizację budynków służących do produkcji rolnej,
- ✓ tworzenia infrastruktury gospodarstw,
- ✓ zakup maszyn i urządzeń rolniczych
- ✓ na przedsięwzięcia w zakresie przetwórstwa.

Kredyty na wznowienie produkcji po klęskach żywiołowych.

- **Linia inwestycyjna K01, Linia obrotowa K02** - kredyty na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, w których wystąpiły szkody spowodowane przez suszę, grad, deszcz nawalny, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, huragan, piorun, obsunięcie się ziemi lub lawinę.
- **Linia inwestycyjna DK01, Linia obrotowa DK02** - kredyty na wznowienie produkcji rolnej oraz odtworzenie środków trwałych – dla dużych przedsiębiorstw.

Kredyty „klęskowe” tzw. obrotowe, czyli na przywrócenie produkcji – można przeznaczyć na zakup rzeczowych środków do produkcji rolnej, takich jak: kwalifikowanego materiału siewnego i szkółkarskiego, nawozów mineralnych, środków ochrony roślin, paliwa na cele rolnicze, inwentarza żywego, pasz treściwych i koncentratów, pasz objętościowych

Kredyty „klęskowe” inwestycyjne – można przeznaczyć na przywrócenie funkcji użytkowych zniszczonych lub uszkodzonych budynków inwentarskich, uszkodzonych ciągników, maszyn i urządzeń rolniczych, elementów infrastruktury rolniczej, a także na zakup kwalifikowanego materiału szkółkarskiego, stada podstawowego inwentarza żywego.

Do wniosku o udzielenie kredytu klęskowego trzeba dołączyć protokół oszacowania szkód, przy czym kwota kredytu nie może przekroczyć wysokości szkód w uprawach rolnych lub zwierzętach gospodarskich oszacowanych przez komisję – 5 mln zł. na gospodarstwo rolne lub 8 mln zł. na dział specjalny produkcji rolnej. O kredyt „klęskowy” można ubiegać się w ciągu 12 miesięcy od daty sporządzenia protokołu oszacowania szkód. Jego beneficjentami mogą być np. rolnicy indywidualni, mikro, małe, średnie przedsiębiorstwa, przy czym do uzyskania kredytu nie jest konieczne wniesienie wkładu własnego. Rozliczenie 50% środków obrotowych odbywa się na podstawie dokumentów zakupu od dnia wystąpienia szkody.

- **Linia inwestycyjna KR** - kredyty na sfinansowanie spłaty zadłużenia powstałego w związku z prowadzeniem działalności rolniczej.
- **Linia inwestycyjna KPS** - kredyty na ponowne uruchomienie produkcji świń zaprzestanej w związku z ASF .
- **Linia MRcsk** - kredyt z częściową spłatą kapitału na zakup użytków rolnych przez młodych rolników.

I dwie linie kredytowe uruchomione 2023r. Udostępnione bankom i rolnikom: od 13 lipca 2023r. - linia UP i od 7 września 2023r. - linia S. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) udostępniła bankom limity akcji kredytowych na dopłaty do oprocentowania kredytów na utrzymanie płynności finansowej. Mają one na celu poprawę płynności finansowej na rynku produktów rolniczych w związku z ograniczeniami spowodowanymi agresją Federacji Rosyjskiej wobec Ukrainy.

- **UP** – Kredyt na utrzymanie płynności finansowej producentów rolnych.
- **S** – Kredyt na utrzymanie płynności finansowej dla podmiotów prowadzących działalność w zakresie obrotu zbożami lub skupu zbóż lub obrotu materiałem siewnym roślin rolniczych lub też skupu, bądź mrożenia owoców miękkich.

W dniu **30 stycznia 2024 r.** Agencja udostępniła na internetowej platformie aplikacyjnej współpracującym bankom dodatkowe limity akcji kredytowej oraz środki na dopłaty do kredytów na rok 2024.

Łączna pula środków na kredyty wyniesie:

- **Kredyty na sfinansowanie części kosztów inwestycji (z linii PR, RR, Z):**
 - ✓ limit akcji kredytowej w wysokości **150 mln zł**,
 - ✓ środki w kwocie **1,3 mln zł** na dopłaty do oprocentowania ww. kredytów.
- **Kredyty na wznowienie produkcji po klęskach żywiołowych (linia K01– inwestycyjna i linia K02 – obrotowa) :**
 - ✓ limit akcji kredytowej w wysokości **100 mln zł**,
 - ✓ środki w kwocie **500 tys. zł** na dopłaty do oprocentowania ww. kredytów
- **Kredyty na ponowne uruchomienie produkcji świń zaprzestanej w związku z ASF (linia KPS)**
 - ✓ limit akcji kredytowej w wysokości **10 mln zł**,
 - ✓ środki w kwocie **100 tys. zł** na dopłaty do oprocentowania ww. kredytów
- **Kredyty z częściową spłatą kapitału na zakup użytków rolnych przez młodych rolników (z linii MRcsk)**
 - ✓ Środki w kwocie **2 mln zł** na dopłaty do ww. kredytów.

O kredyty rolnicy mogą ubiegać się w bankach: Banku Polskiej Spółdzielczości S.A., SGB-Banku S.A., a także w zrzeszonych i współpracujących z nimi Bankach Spółdzielczych oraz BNP Paribas Bank Polska S.A., Santander Bank Polska S.A., Credit Agricole Bank Polski S.A., Krakowskim Banku Spółdzielczym, Banku Spółdzielczym w Brodnicy. Szczegółowy wykaz Banków współpracujących z ARIMR zamieściłam pod koniec publikacji.

Linia RR - Zasady udzielania kredytów na inwestycje w rolnictwie i w rybactwie śródlądowym

Rozdział I. Cel i przeznaczenie kredytu

1. Kredyt może zostać udzielony na następujące działalności wymienione w „Wykazie działalności (...)”, zawartym w części II:
 - 1) uprawy rolne inne niż wieloletnie - 01.1,
 - 2) uprawa roślin wieloletnich - 01.2,
 - 3) rozmnażanie roślin - 01.30.Z,
 - 4) chów i hodowla zwierząt - 01.4,
 - 5) uprawy rolne połączone z chowem i hodowlą zwierząt (działalność mieszana) - 01.50.Z,
 - 6) obróbka nasion dla celów rozmnażania roślin – 01.64.Z,
 - 7) działki specjalne produkcji rolnej - DS,
 - 8) chów i hodowla ryb słodkowodnych w stawach rybnych – 03.22.Z.

2. Kredyt może zostać udzielony na realizację inwestycji, które służą realizacji co najmniej jednego z następujących celów:
 - 1) inwestycje w gospodarstwach rolnych lub działkach specjalnych produkcji rolnej:
 - a) poprawa ogólnej efektywności i trwałości gospodarstwa rolnego, w szczególności przez zmniejszenie kosztów produkcji lub udoskonalenie i przestawienie produkcji (np. poprzez zmianę kierunku produkcji lub technologii produkcji) – D,
 - b) poprawa stanu środowiska naturalnego, warunków higieny lub norm w zakresie dobrostanu zwierząt – T,
 - c) tworzenie i doskonalenie infrastruktury związanej z rozwojem, dostosowaniem i modernizacją rolnictwa, w tym dostępem do gruntów rolnych, scalaniem i poprawą stanu gruntów, efektywnością energetyczną, zaopatrzeniem w zrównoważoną energię oraz oszczędnościami energii i wody – U,
 - d) przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej, w tym poprzez ograniczanie emisji gazów cieplarnianych i zwiększanie sekwestracji dwutlenku węgla, a także promowanie zrównoważonej energii i efektywności energetycznej – ZE,
 - e) przyczynianie się do zrównoważonej biogospodarki o obiegu zamkniętym oraz wspieranie zrównoważonego rozwoju zasobów naturalnych, takich jak woda, gleba i powietrze, i wydajnego gospodarowania nimi, w tym poprzez ograniczanie zależności od substancji chemicznych – ZB,
 - f) przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrony siedlisk i krajobrazów – RB,
 - 2) inwestycje w rybactwie śródlądowym:
 - a) rozpoczęcie działalności w rybactwie śródlądowym – Z,
 - b) poprawa ogólnej efektywności i trwałości podmiotu prowadzącego działalność w zakresie rybactwa śródlądowego, w szczególności przez zmniejszenie kosztów produkcji lub udoskonalenie i przestawienie produkcji (np. poprzez zmianę technologii produkcji) – PE,

- c) poprawa bezpieczeństwa i higieny pracy oraz jakości produktów rybnych, zdrowia ludzi i zwierząt, a także ochrona środowiska – BR,
- d) ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko lub poprawa środowiska – PS.

3. Kredyt może zostać udzielony, jeżeli pomoc Agencji w formie dopłat wywołuje efekt zachęty.

4. Kredyt może zostać przeznaczony na sfinansowanie następujących inwestycji w **gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej**:

- 1) budowę, przebudowę, remont połączony z:
 - a) modernizacją budynków lub budowli służących do produkcji rolnej, przechowywania, magazynowania, przygotowywania produktów rolnych do sprzedaży, w tym sprzedaży bezpośredniej, wraz ze zlokalizowanymi w tych budynkach pomieszczeniami higieniczno-sanitarnymi,
 - b) zakupem, montażem instalacji technicznej, wyposażeniem, kosztami rozbiórki i unieszkodliwienia materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki, jeżeli rozbiórka jest niezbędna w celu realizacji inwestycji,
- 2) zakup lub instalację maszyn, urządzeń lub wyposażenia służących do prowadzenia produkcji rolnej, przechowywania, magazynowania, przygotowywania produktów rolnych do sprzedaży, w tym sprzedaży bezpośredniej, obejmujących w szczególności: sprzęt do uprawy, pielęgnacji, ochrony, nawożenia oraz zbioru roślin, ciągniki rolnicze, przyczepy rolnicze, maszyny lub urządzenia do przygotowywania, przechowywania, czyszczenia, sortowania, kalibrowania lub konfekcjonowania produktów rolnych, maszyny lub urządzenia do przygotowywania lub składowania pasz, maszyny lub urządzenia do pojenia zwierząt i zadawania pasz, urządzenia do pozyskiwania lub przechowywania mleka, z zastrzeżeniem ust. 9,
- 3) zakup użytków rolnych na warunkach określonych w ust. 6, jeżeli w okresie ostatnich 10 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o udzielenie kredytu, zakup tych użytków nie był objęty pomocą ze środków publicznych,
- 4) zakup budynków lub budowli służących do produkcji rolnej, przechowywania, magazynowania, przygotowywania produktów rolnych do sprzedaży, w tym sprzedaży bezpośredniej, wraz ze zlokalizowanymi w tych budynkach pomieszczeniami higieniczno-sanitarnymi, jeżeli w okresie ostatnich 10 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o udzielenie kredytu, zakup tych budynków lub budowli nie był objęty pomocą ze środków publicznych,
- 5) zakładanie lub wyposażanie sadów lub plantacji wieloletnich, w tym plantacji roślin energetycznych,
- 6) wyposażanie pastwisk lub wybiegów dla zwierząt, w szczególności koszty grodzienia lub budowy wiat,
- 7) budowę ujęć wody, zakup i instalację urządzeń do uzdatniania, rozprowadzania lub magazynowania wody, lub do nawodnień ciśnieniowych,
- 8) zakup lub budowę budynków lub budowli lub zakup i instalację maszyn lub urządzeń służących ochronie środowiska lub poprawie warunków utrzymania zwierząt, w tym do składowania, oczyszczania lub separowania odchodów zwierzęcych lub odpadów, mycia lub czyszczenia sprzętu do produkcji rolnej, zakup pomieszczeń myjni dla zwierząt na potrzeby produkcji prowadzonej w gospodarstwie rolnym, budowę oczyszczalni i podczyszczalni ścieków,
- 9) zakup i instalację lub budowę innych niż wymienione w pkt 7 i 8 elementów infrastruktury technicznej wpływających bezpośrednio na warunki prowadzenia działalności rolniczej, w tym urządzeń do pozyskiwania energii odnawialnej lub utwardzania placów manewrowych, zakup i budowa kotłowni ogrzewającej budynki lub budowle do produkcji roślinnej i zwierzęcej, zakup i montaż ogrodzenia gospodarstwa rolnego lub działu specjalnego produkcji rolnej,
- 10) zakup komputerów i oprogramowań służących ułatwieniu prowadzonej działalności rolniczej, w tym programów księgowych,
- 11) koszty ogólne, które są bezpośrednio związane z przygotowaniem i realizacją inwestycji których wysokość nie przekracza 12% kwoty kredytu, obejmujące:
 - a) przygotowanie dokumentacji technicznej inwestycji,
 - b) opłaty za patenty lub licencje,

- c) koszty nadzoru urbanistycznego, architektonicznego, budowlanego lub konserwatorskiego,
- 12) koszty transportu materiałów do miejsca realizacji inwestycji, o których mowa w pkt 1 i 2 oraz 5–9, do wysokości 2% wartości tych inwestycji.
5. Kredyt może zostać przeznaczony na sfinansowanie następujących inwestycji w **rybactwie śródlądowym**:
- 1) budowę, rozbudowę, wyposażenie i modernizację instalacji, w tym budynków i budowli oraz urządzeń przeznaczonych do rybołówstwa śródlądowego, związanych z poprawą bezpieczeństwa i higieny pracy oraz jakości produktów rybnych, zdrowia ludzi i zwierząt, a także związanych z ochroną środowiska, z zastrzeżeniem ust. 9, w tym:
 - a) zakup, budowę lub modernizację wyposażenia niezbędnego do odłowu ryb,
 - b) zakup ciągników rolniczych oraz specjalistycznych urządzeń lub maszyn zapewniających spełnienie warunków bezpieczeństwa żywności lub dobrostanu zwierząt,
 - c) zakup komputerów i oprogramowań służących do zarządzania oraz do sterowania działaniami rybołówstwa śródlądowego,
 - d) zakup środków trwałych związanych z wdrażaniem procedury systemów zarządzania jakością,
 - 2) budowę, rozbudowę, wyposażenie i modernizację instalacji produkcyjnych, obiektów stawowych, a także budynków lub budowli służących do produkcji w zakresie rybactwa, z zastrzeżeniem ust. 9, w tym:
 - a) zakup lub zakup i instalację aparatury pomiarowej, kontrolnej oraz sprzętu do sterowania procesem produkcji,
 - b) zakup urządzeń lub maszyn niezbędnych dla prawidłowego utrzymania obiektów i prowadzenia produkcji,
 - c) zakup ciągników rolniczych oraz specjalistycznych maszyn zapewniających spełnienie warunków bezpieczeństwa żywności lub dobrostanu zwierząt,
 - d) zakup komputerów i oprogramowań służących do zarządzania gospodarstwem oraz do sterowania procesem produkcji,
 - e) zakup sprzętu mającego na celu ochronę przed drapieżnikami obiektów przeznaczonych do chowu lub hodowli,
 - f) zakup środków trwałych związanych z wdrażaniem procedury systemów zarządzania jakością, w szczególności mających na celu poprawę bezpieczeństwa i higieny pracy oraz jakości produktów, zdrowia ludzi lub zwierząt, związanych z ochroną środowiska, a także wspieranie tradycyjnych form chowu lub hodowli ryb,
 - 3) zakup lub modernizację łodzi wykorzystywanych do chowu lub hodowli ryb, z zastrzeżeniem ust. 9,
 - 4) budowę, modernizację lub zakup instalacji lub urządzeń ograniczających negatywny wpływ na środowisko lub wpływających na poprawę środowiska, z zastrzeżeniem ust. 9,
 - 5) koszty ogólne bezpośrednio związane z przygotowaniem i realizacją inwestycji, które nie przekraczają 12% kwoty kredytu bankowego, obejmujące:

- a) przygotowanie dokumentacji technicznej inwestycji,
 - b) opłaty za patenty lub licencje,
 - c) koszty nadzoru urbanistycznego, architektonicznego, budowlanego lub konserwatorskiego,
- 6) koszty transportu materiałów do miejsca realizacji inwestycji, o których mowa w pkt 1–4, do wysokości 2% wartości tych inwestycji.
6. Do kredytów, których przeznaczenie obejmuje zakup użytków rolnych, mają zastosowanie następujące postanowienia:
- 1) Przy udziale kredytu finansowany jest zakup użytków rolnych w części nieprzekraczającej 10% łącznej kwoty tych spośród planowanych do poniesienia nakładów inwestycyjnych, które zostały wymienione w rozdziale I ust. 4.
 - 2) Kredyt nie może zostać przeznaczony na:
 - a) zakup użytków rolnych w celu utworzenia nowego gospodarstwa rolnego o powierzchni mniejszej od średniej powierzchni użytków rolnych w gospodarstwie rolnym w danym województwie ogłoszonej na podstawie przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, obowiązującej na dzień złożenia wniosku o kredyt,
 - b) zakup tej części użytków rolnych, która spowoduje, że powierzchnia gospodarstwa rolnego lub gospodarstw rolnych będących w posiadaniu tego samego producenta rolnego przekroczy 300 ha użytków rolnych,
 - c) sfinansowanie tej części wartości zakupu użytków rolnych określonej w umowie, która przewyższa kwotę stanowiącą iloczyn średniej ceny rynkowej użytków rolnych w danym województwie ustalonej na podstawie danych GUS, obowiązującej w dniu złożenia wniosku o kredyt, i wielkości powierzchni zakupionych użytków rolnych,
 - d) zakup użytków rolnych Skarbu Państwa, jeżeli płatność jest rozłożona na raty,
 - e) zakup użytków rolnych, których przeznaczenie określone w planie przestrzennego zagospodarowania gminy jest inne niż rolnicze.
 - 3) Ustalając powierzchnię:
 - a) wymienioną w pkt. 2 lit. a) i b) – uwzględnia się użytki rolne, których podmiot wnioskujący o kredyt jest właścicielem, użytkownikiem wieczystym, samoistnym posiadaczem lub dzierżawcą,
 - b) użytków rolnych będących przedmiotem współwłasności lub współdzierżawy - uwzględnia się całkowitą powierzchnię nieruchomości wchodzących w skład gospodarstwa rolnego lub gospodarstw będących w posiadaniu lub współposiadaniu danego podmiotu,
 - c) gospodarstwa rolnego tworzonego na obszarze dwóch lub więcej województw - uwzględnia się średnią powierzchnię użytków rolnych w województwie, w którym będzie położona większa jego część (przy założeniu, że nabywane użytki rolne stanowią jedno gospodarstwo w rozumieniu art. 55³ KC).
 - 4) Powierzchnia tworzonego gospodarstwa, które prowadzić będzie działy specjalne produkcji rolnej, może być mniejsza od średniej w danym województwie.

- 5) W przypadku, gdy kredyt ma być przeznaczony na zakup działki wyodrębnionej geodezyjnie, na której oprócz użytków rolnych znajdują się np. nieużytki, las itp., przeprowadzenie nowego podziału geodezyjnego celem wyodrębnienia działki zawierającej wyłącznie użytki rolne nie jest wymagane, o ile w oparciu o dostępne dokumenty (wypis z rejestru gruntów) będzie można oznaczyć części działek mogące być przedmiotem kredytowania oraz ich przydatność rolniczą. Zakup gruntów innych niż użytki rolne nie może być sfinansowany kredytem.
- 6) W przypadku, gdy działka ewidencyjna w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego:
- a) ma różne przeznaczenia (rolnicze i nierolnicze) i uprawniona osoba (np. geodeta) wydzieli, która część działki, o jakiej powierzchni i jakiej przydatności rolniczej gruntów, ma przeznaczenie wyłącznie rolnicze, kredyt może zostać przeznaczony na zakup wydzielonej części działki, przy czym przeprowadzenie nowego podziału geodezyjnego celem wyodrębnienia działki mającej przeznaczenie wyłącznie rolnicze nie jest wymagane,
 - b) ma przeznaczenie podstawowe określone jako rolnicze z możliwością dodatkowych funkcji (nierolniczych), kredyt może zostać przeznaczony na zakup użytków rolnych znajdujących się na tej działce, pod warunkiem wykorzystywania ich w okresie kredytowania na cele rolnicze, zgodnie z przeznaczeniem określonym w planie inwestycji.
- 7) W przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego kredyt może zostać udzielony na zakup nieruchomości rolnych, pod warunkiem, że:
- a) planowane do zakupu nieruchomości rolne w ewidencji gruntów i budynków prowadzonej przez właściwy organ określone zostały jako użytki rolne,
 - b) wnioskodawca przedstawił zaświadczenie właściwego organu, że obszar przewidziany do nabycia za kredyt nie jest objęty decyzją o warunkach zabudowy, wydaną przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, która powoduje zmianę zagospodarowania terenu.
- 8) Ustalając maksymalną część kwoty kredytu przeznaczoną na zakup użytków rolnych, aby został spełniony warunek określony w pkt 1, należy obliczyć:
- a) sumę wszystkich planowanych do poniesienia nakładów inwestycyjnych – zarówno wymienionych jak i niewymienionych w rozdziale I ust. 4, uwzględniając przy tym całkowitą wartość zakupu użytków rolnych wg umowy sprzedaży (cenę umowną) do powierzchni 300 ha,
 - b) sumę tych spośród planowanych do poniesienia nakładów inwestycyjnych, które zostały wymienione w rozdziale I ust. 4 (użytki rolne wg ceny umownej),
 - c) 10% od sumy, o której mowa w lit. b), a następnie porównać otrzymaną kwotę z wartością użytków rolnych wg umowy sprzedaży oraz z wartością użytków rolnych wg średnich cen rynkowych w danym województwie (dane GUS) i z tych trzech kwot wybrać najniższą – jest to wysokość maksymalnej części kredytu, jaką można przeznaczyć na zakup użytków rolnych,
 - d) sumę kwoty ustalonej w lit. c) i innych niż użytki rolne planowanych do poniesienia nakładów inwestycyjnych, które zostały wymienione w rozdziale I ust. 4,
 - e) 80% (w przypadku inwestycji w dziale specjalnym produkcji rolnej 70%) sumy, o której mowa w lit. a), a następnie porównać ją z kwotą ustaloną w lit. d) i wybrać niższą z nich – jest to maksymalna kwota całego kredytu (przeznaczona na zakup użytków rolnych i finansowanie innych nakładów),
 - f) różnicę pomiędzy kwotą ustaloną w lit. a), a kwotą ustaloną w lit. e) – jest to wysokość wkładu własnego kredytobiorcy.

7. Inwestycje powiązane z wytwarzaniem w gospodarstwie rolnym lub w dziale specjalnym produkcji rolnej biopaliw lub energii ze źródeł odnawialnych powinny spełniać warunki określone w art. 14 ust. 4 rozporządzenia Komisji (UE) 2022/2472.
8. W przypadku inwestycji dotyczących nawadniania obowiązują warunki określone w art. 14 ust. 6 lit. f) i ust. 8 rozporządzenia Komisji (UE) 2022/2472.
9. Zakupione lub zakupione i zainstalowane maszyny i urządzenia, nie mogą mieć w dniu sprzedaży więcej niż 5 lat oraz nie były nabyte z wykorzystaniem środków publicznych.
10. Przy zakupie użytków rolnych stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 kwietnia 2016 r. o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2022 r. poz. 507) oraz przepisy ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego, które stanowią m.in., że:
 - 1) Nabywcą użytków rolnych może być wyłącznie rolnik indywidualny, przy czym ograniczenie to nie dotyczy nabycia użytków rolnych m.in. przez osobę bliską zbywcy oraz innych przypadków określonych w art. 1a i art. 2a ust. 3 ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego.
 - 2) Jeżeli podmiot zainteresowany zakupem użytków rolnych nie jest rolnikiem indywidualnym, ani osobą bliską zbywcy oraz w innych przypadkach niż określone w art. 1a i art. 2a ust. 3 ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego, nabycie użytków rolnych może nastąpić za zgodą Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, wyrażoną w drodze decyzji administracyjnej wydanej na wniosek zbywcy lub osoby fizycznej zamierzającej utworzyć gospodarstwo rodzinne, zgodnie z postanowieniami art. 2a ust. 4 ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego.
 - 3) Przy zawieraniu umowy, w wyniku której następuje przeniesienie własności użytków rolnych, nabywca jest obowiązany do przedłożenia dowodów potwierdzających spełnienie wymogu rolnika indywidualnego albo złożenia oświadczenia, że tych warunków nie spełnia, zgodnie z postanowieniami art. 7 ust. 6 ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego.
 - 4) W okresie 5 lat od dnia wejścia w życie ustawy o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz zmianie niektórych ustaw wstrzymuje się sprzedaż nieruchomości albo ich części wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, przy czym ograniczenie to nie dotyczy przypadków, o których mowa w art. 2 ust. 1 ww. ustawy. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi, na wniosek Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, może wyrazić zgodę na sprzedaż nieruchomości lub ich części innych niż wymienione w art. 2 ust. 1 ww. ustawy, jeżeli jest to uzasadnione względami społeczno-gospodarczymi.

Rozdział II. Kredytobiorcy

1. Kredyt może zostać udzielony następującym podmiotom podejmującym lub prowadzącym działalność określoną w rozdziale I ust. 1, z zastrzeżeniem ust. 2 - 4:
 - 1) osobom fizycznym:
 - a) posiadającym pełną zdolność do czynności prawnych oraz
 - b) niebędącym emerytami i rencistami mającymi ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy,
 - 2) osobom prawnym,
 - 3) jednostkom organizacyjnym nie posiadającym osobowości prawnej.
2. Jeżeli o kredyt ubiegają się małżonkowie, pomiędzy którymi istnieje wspólność majątkowa, przynajmniej jedno z nich musi spełniać warunki określone w ust. 1 pkt. 1) lit. b).
3. Kredyt może zostać udzielony następującym podmiotom:

- 1) będącym mikroprzedsiębiorstwem, małym lub średnim przedsiębiorstwem (MŚP),
 - 2) które nie znajdują się w trudnej sytuacji,
 - 3) na których nie ciąży dotąd niezrealizowany obowiązek zwrotu pomocy wynikający z wcześniejszej decyzji Komisji Europejskiej uznającej pomoc za niezgodną z prawem i z rynkiem wewnętrznym.
4. O kredyt przeznaczony na inwestycję, która będzie wykorzystywana przez więcej niż jedno gospodarstwo rolne lub więcej niż jeden dział specjalny produkcji rolnej, zobowiązane są ubiegać się wspólnie osoby z każdego z tych gospodarstw lub działów specjalnych, przy czym:
- 1) kupowane lub budowane budynki i budowle oraz ruchome środki trwałe powinny stanowić przedmiot ich współwłasności,
 - 2) wymagane jest zawarcie pomiędzy posiadaczami albo współposiadaczami gospodarstw lub działów specjalnych umowy, w formie pisemnej i trwającej co najmniej do końca okresu kredytowania, zawierającej w szczególności postanowienia dotyczące zasad wspólnego używania maszyn, urządzeń, budynków, budowli lub innych obiektów zakupionych, wybudowanych, przebudowanych lub zmodernizowanych za kredyt, oraz zakresu ich użytkowania przez każdą z osób, w tym zakresu prac z użyciem maszyn lub urządzeń, przy czym określając zakres użytkowania należy uwzględnić zasoby i potrzeby gospodarstw tych osób.
5. Kredyt może zostać przeznaczony na utworzenie lub urządzenie gospodarstwa rolnego lub działu specjalnego produkcji rolnej stanowiącego przedmiot współwłasności lub współdzierżawy dwóch lub więcej osób, w tym również w sytuacji, gdy warunki określone w niniejszym dziale spełnia tylko jedna z tych osób, przy czym wówczas:
- 1) o kredyt występuje osoba spełniająca warunki określone w niniejszym dziale,
 - 2) współmałżonek wnioskodawcy oraz pozostali współdzierżawcy lub współwłaściciele i ich współmałżonkowie powinni wyrazić pisemną zgodę na realizację inwestycji oraz na warunki jej kredytowania,
 - 3) współdzierżawcy lub współwłaściciele powinni poręczyć kredyt lub przystąpić do długu w charakterze solidarnych dłużników.

Rozdział III. Wysokość kredytu i wkład własny

1. Kwota kredytu, z zastrzeżeniem ust. 2 - 4, nie może przekroczyć:
 - 1) w przypadku inwestycji realizowanych w **gospodarstwie rolnym** – 80% wartości nakładów inwestycyjnych i wynosić więcej niż 5 mln zł,
 - 2) w przypadku inwestycji realizowanych w **dziale specjalnym produkcji rolnej** lub **w rybnictwie śródlądowym** – 70% wartości nakładów inwestycyjnych i wynosić więcej niż 8 mln zł, z zastrzeżeniem ust. 7,
 - 3) łączna kwota kredytów udzielonych jednemu podmiotowi na realizację równocześnie kilku inwestycji wymienionych w pkt 1) i 2) nie może przekroczyć 8 mln zł.
2. W przypadku podmiotów obowiązanych do sporządzania, na podstawie odrębnych przepisów, skonsolidowanych sprawozdań finansowych wysokość kwoty kredytu jest ustalana łącznie dla jednostki dominującej i jednostek zależnych.
3. Kwoty kredytów, o których mowa w ust. 1 pkt 1) – 2), mogą być udzielane temu samemu podmiotowi, bez względu na liczbę zaciągniętych przez niego kredytów, do wysokości:
 - 1) 5 mln zł – w przypadku podmiotu prowadzącego gospodarstwo rolne,
 - 2) 8 mln zł – w przypadku podmiotu prowadzącego dział specjalny produkcji rolnej lub działalność w zakresie rybactwa śródlądowego.

4. W przypadku, gdy podmiot korzysta z kredytów preferencyjnych, suma kwot udzielonych kredytów z dopłatami lub z częściową spłatą kapitału oraz kredytu nowo udzielanego nie może przekroczyć:
 - 1) 5 mln zł dla podmiotu, który korzysta z kredytów na inwestycje realizowane w gospodarstwie lub gospodarstwach rolnych,
 - 2) 8 mln zł dla podmiotu, który korzysta z kredytów na inwestycje realizowane w działach specjalnych produkcji rolnej lub w rybactwie śródlądowym,
 - 3) 16 mln zł dla podmiotu, który korzysta z kredytów na inwestycje realizowane w przetwórstwie produktów rolnych, ryb, skorupiaków i mięczaków.

5. Ustalając kwotę kredytu, o której mowa w ust. 1 - 4:
 - 1) uwzględnia się nie spłacone kredyty w kwotach, w jakich zostały udzielone po dniu 31 grudnia 2014 r., z zastrzeżeniem pkt 2 lit. b),
 - 2) nie uwzględnia się kredytów preferencyjnych udzielonych:
 - a) do dnia 31 grudnia 2014 r.,
 - b) po dniu 31 grudnia 2014 r. z linii K01, K02, DK01 i DK02.

6. Kredytobiorca jest zobowiązany wnieść wkład własny.

7. Jeżeli łączna kwota tych spośród planowanych do poniesienia nakładów inwestycyjnych w rybactwie śródlądowym, które zostały wymienione w rozdziale I ust. 5 i będą finansowane ze środków kredytu lub wkładu własnego kredytobiorcy, przekracza 2,5 mln EUR, to udzielenie kredytu warunkowane jest zgłoszeniem pomocy do Komisji Europejskiej na podstawie art. 108 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Rozdział IV. Wysokość oprocentowania

1. Oprocentowanie kredytu jest zmienne i nie może wynosić więcej niż stopa referencyjna WIBOR 3M powiększona nie więcej niż o 2,5 punktu procentowego. Przy ustalaniu wysokości oprocentowania stosuje się stopę referencyjną WIBOR 3M, ogłaszaną na ostatni dzień roboczy drugiego miesiąca kwartału, która podlega zmianom w okresie kredytowania zgodnie z wysokością stopy referencyjnej WIBOR 3M ogłaszaną w ostatnim dniu roboczym drugiego miesiąca poprzedzającego każdy następny kwartał.

2. Oprocentowanie należne bankowi, z zastrzeżeniem ust. 4, jest płacone przez:
 - 1) kredytobiorcę w wysokości 0,67 oprocentowania, o którym mowa w ust. 1, jednak nie mniej niż 3%, a w przypadku gdy oprocentowanie obliczone zgodnie ze sposobem określonym w ust. 1 wynosi poniżej 3% - w wysokości tego oprocentowania,
 - 2) Agencję – w pozostałej części.

3. Bank nie może stosować kapitalizacji odsetek lub pobierać ich z góry.

4. W przypadku zawieszenia przez bank, na wniosek kredytobiorcy zawierający uzasadnienie, spłaty rat kapitału kredytu w związku z:
 - 1) wystąpieniem w 2018 r. suszy lub powodzi,
 - 2) zakazem utrzymywania w gospodarstwie świń lub ich wprowadzenia do gospodarstwa, wydanym w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń na podstawie art. 44 ust. 1 pkt 9, art. 45 ust. 1 pkt

3a, art. 46 ust. 3 pkt 3a, art. 47 ust. 1 lub art. 48b ust. 1 pkt 2 lub ust. 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2017 r. poz. 1855 oraz z 2018 r. poz. 50 i 650),

spłata oprocentowania kredytu za kredytobiorcę jest dokonywana przez Agencję przez okres nie dłuższy niż 2 lata, licząc od dnia zawieszenia przez bank spłaty rat kapitału kredytu.

5. Zawieszenie spłaty rat kapitału kredytu w związku z wystąpieniem w 2018 r. suszy lub powodzi:
 - 1) dotyczy umów kredytu zawartych do dnia 1 czerwca 2018 r.,
 - 2) jest stosowane, pod warunkiem dołączenia do wniosku o zawieszenie spłaty rat kapitału kredytu protokołu oszacowania szkód zawierającego określenie zakresu i wysokości szkód oszacowanych przez komisję powołaną przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkód.
6. Oprocentowanie zapłacone przez Agencję za kredytobiorcę, w okresie zawieszenia przez bank spłaty rat kapitału kredytu, o którym mowa w ust. 4, pomniejsza kwotę dopłat ustaloną w umowie kredytu.

Rozdział V. Wysokość pomocy

1. Maksymalna kwota dopłat określana jest w umowie kredytu wg oprocentowania obowiązującego w dniu jej zawarcia.
2. Łączna wysokość pomocy Agencji na realizację inwestycji w **gospodarstwie rolnym** lub **dziale specjalnym produkcji rolnej** jest określana przez bank w umowie kredytu w dniu jej zawarcia i nie może przekroczyć:
 - 1) 40% kwoty udzielonego kredytu,
 - 2) 60% kwoty udzielonego kredytu – jeżeli:
 - a) inwestycja jest realizowana przez młodego rolnika lub producenta rolnego, u którego obowiązek podatkowy w zakresie podatku rolnego z tytułu nabycia gospodarstwa rolnego powstał nie wcześniej niż 5 lat przed dniem złożenia wniosku o udzielenie kredytu,
 - b) inwestycja jest realizowana w dziale specjalnym produkcji rolnej lub gospodarstwie rolnym:
 - uchylony
 - w celu poprawy stanu środowiska naturalnego lub poprawy warunków dotyczących dobrostanu zwierząt wykraczających poza wymagania określone w tym zakresie w przepisach UE.
3. Łączna wysokość pomocy Agencji na realizację inwestycji w **rybactwie śródlądowym** jest określana przez bank w umowie kredytu w dniu jej zawarcia i nie może przekroczyć 40% kwoty udzielonego kredytu.
4. Za inwestycję realizowaną na obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami, uważa się inwestycję obejmującą zakup użytków rolnych, budowę, przebudowę, remont połączony z modernizacją budynków lub budowli lub wyposażenie budynków lub budowli wchodzących w skład gospodarstwa, lub wyposażenie pastwisk, zakładanie, wyposażanie sadów lub plantacji wieloletnich położonych na tych obszarach, lub inwestycję realizowaną w gospodarstwie, w którym co najmniej 50% użytków rolnych położonych jest na tych obszarach.
5. Wysokość pomocy, o której mowa w ust. 2 i 3, ustala się na dzień zawarcia umowy kredytu dyskontując wartości bieżące kwot dopłat rozłożonych w czasie do ich wartości w dniu udzielenia kredytu, wg wzoru określonego w załączniku nr 2, i wpisuje w umowie kredytu.
6. Jeżeli harmonogram realizacji inwestycji wymaga postawienia przez bank kredytu do dyspozycji kredytobiorcy w kilku transzach lub w jednej transzy, ale w dacie innej niż data udzielenia kredytu, to

- kwota udzielonego kredytu (każda transza), także jest dyskontowana do jej wartości w dniu udzielenia kredytu, wg wzoru określonego w załączniku nr 2, w celu obliczenia wysokości pomocy, o której mowa w ust. 2 i 3.
7. Kwota pomocy określona w umowie kredytu nie może zostać zwiększona.
 8. W przypadku zmniejszenia kwoty kredytu:
 - 1) obniżona kwota kredytu skutkuje zmianą maksymalnej kwoty dopłat, o której mowa w ust. 1, oraz wysokości pomocy wyliczonej w oparciu o stopę dyskontową obowiązującą w dniu zawarcia umowy kredytu,
 - 2) nadal obowiązuje warunek, o którym mowa w rozdziale I ust. 6 pkt. 1.
 9. Postanowienia ust. 8 stosuje się odpowiednio w przypadkach wystąpienia nieprawidłowości, o których mowa w rozdziale VII ust. 10, a także w przypadku częściowego nieprawidłowego udzielenia kredytu przez bank.
 10. Pomoc w formie dopłat do oprocentowania kredytów z linii RR, z zastrzeżeniem ust. 10a, można kumulować:
 - 1) z inną pomocą państwa w odniesieniu do tych samych – pokrywających się częściowo lub w całości – kosztów kwalifikowalnych, jeżeli taka kumulacja nie powoduje przekroczenia najwyższej w danym przypadku wysokości pomocy;
 - 2) z pomocą *de minimis* w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych, jeżeli skutkiem takiej kumulacji nie będzie przekroczenie poziomu intensywności pomocy określonej w art. 14 rozporządzenia Komisji (UE) nr 2022/2472.
 - 10a. Pomocy w formie dopłat do oprocentowania kredytu w ramach linii RR nie można kumulować z pomocą, o której mowa w ust. 10 jeżeli warunki jej udzielenia wykluczają taką kumulację.
 11. Wysokość pomocy udzielonej na podstawie rozporządzenia Komisji (UE) nr 2022/2472 na inwestycje w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej nie może przekroczyć 600 000 EUR dla jednego przedsiębiorstwa na jeden projekt inwestycyjny.
 12. Bank nie ponosi odpowiedzialności za przekroczenie wysokości pomocy publicznej uzyskanej przez kredytobiorcę z innych tytułów pomocy publicznej.

Rozdział VI. Okres kredytowania i karencji

1. Kredyt może zostać udzielony maksymalnie na 15 lat.
2. Okres karencji w spłacie kredytu, który liczy się od dnia zawarcia umowy kredytu do dnia spłaty pierwszej raty kapitału określonej w umowie kredytu, nie może przekroczyć 2 lat.
3. W okresie objętym umową kredytu bank może:
 - 1) stosować prolongatę spłaty rat kapitału i odsetek, o ile określony w umowie kredytu termin ich spłaty jeszcze nie minął,
 - 2) wydłużyć okres kredytowania poza przewidziany w umowie kredytu, o ile określony w umowie kredytu okres kredytowania jeszcze nie minął,
 - 3) w przypadkach, o których mowa w pkt 1 i 2:
 - a) okres od dnia udzielenia kredytu do całkowitej jego spłaty wraz z odsetkami nie może przekroczyć 15 lat,
 - b) nie wymaga się sporządzenia zmian do planu inwestycji,
 - c) maksymalna kwota dopłat nie ulega zmianie.

4. Termin spłaty kredytu (kapitału lub odsetek) może przypadać wyłącznie w dzień roboczy dla banku.

Rozdział VII. Warunki stosowania i zwrotu dopłat ze środków Agencji

1. Dopłaty są stosowane, gdy kredytobiorca:

- 1) spełnia warunki określone w niniejszych zasadach,
- 2) dokonuje, w pełnej wysokości spłat rat kapitału i odsetek w terminach ustalonych w umowie kredytu z uwzględnieniem dodatkowo 7-dniowego okresu na spłatę należności.

2. Dopłaty podlegają zwrotowi w całości wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych naliczonymi od dnia przekazania przez Agencję dopłat do banku do dnia ich zwrotu na rachunek Agencji, a następnie nie przysługują, jeżeli w ocenie banku nie został osiągnięty jeden z celów, wymienionych w rozdziale I ust. 2, który został wskazany w planie inwestycji i umowie kredytu.

3. Dopłaty podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych, naliczonymi od dnia przekazania przez Agencję dopłat do banku do dnia ich zwrotu na rachunek Agencji, a kolejne nie przysługują, w przypadku przeniesienia – bez zgody banku – posiadania użytków rolnych, gospodarstw rolnych lub ich części, innych obiektów lub urządzeń nabytych za kredyt, jeżeli przeniesienie posiadania nastąpiło w okresie kredytowania lub po okresie kredytowania i przed upływem 5 lat od dnia ich nabycia.

4. Zgodę na przeniesienie posiadania, o której mowa w ust. 3, wyraża bank, po dokonaniu oceny dotyczącej w szczególności wpływu planowanego przeniesienia posiadania na dalsze prowadzenie działalności i spłatę kredytu. Wniosek o wyrażenie zgody na przeniesienie posiadania kredytobiorca składa w banku, przy czym może wykorzystać wzór wniosku określony w załączniku nr 16. Jeżeli bank wyrazi zgodę na przeniesienie posiadania, to od dnia tego przeniesienia nie przysługują dopłaty do części pozostałego do spłaty kredytu przypadającej proporcjonalnie na kwotę kredytu wykorzystanego na sfinansowanie środków trwałych wymienionych w ust. 3, których posiadanie zostało przeniesione.

5. Dopłaty nie przysługują, a już udzielone nie podlegają zwrotowi od dnia:

- 1) trwałego zaprzestania przez kredytobiorcę prowadzenia działalności przed upływem okresu kredytowania lub trwałego zaprzestania spłaty kredytu i odsetek,
- 2) zmiany przez kredytobiorcę kierunku produkcji w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej w okresie kredytowania bez uprzedniej zgody banku udzielającego kredytu,
- 3) stwierdzenia przez bank, że plan inwestycji nie został zrealizowany lub działalność nie została uruchomiona zgodnie z planem inwestycji z przyczyn, w ocenie banku, niezależnych od kredytobiorcy.

6. Dopłaty, z zastrzeżeniem ust. 5 pkt 3), ust. 10 i 13, podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych naliczonymi od dnia przekazania przez Agencję dopłat do banku do dnia ich zwrotu na rachunek Agencji, a kolejne nie przysługują, gdy kredytobiorca:

- 1) nie zrealizuje planu inwestycji lub nie uruchomi działalności zgodnie z planem inwestycji i umową kredytu,
- 2) wykorzysta kredyt niezgodnie z przeznaczeniem wskazanym w planie inwestycji i umowie kredytu,
- 3) nie udokumentuje, w terminie 3 miesięcy od dnia pobrania środków finansowych z rachunku kredytowego, poniesionych wydatków:
 - a) fakturą VAT lub fakturą VAT RR, z zastrzeżeniem, że wartość faktury brutto uwzględnia się przy rozliczaniu kredytu, jeżeli podatek VAT nie podlega odzyskaniu na podstawie przepisów o podatku VAT, natomiast w pozostałych przypadkach wartość podatku VAT należy wyliczyć z wartości inwestycji finansowanej kredytem,
 - b) rachunkiem wystawionym zgodnie z odrębnymi przepisami,

- c) innymi dowodami wpłaty, w tym dokonany na podstawie aktu notarialnego, umowy sprzedaży lub prawomocnego orzeczenia sądu,
 - d) wyciągiem z decyzji o zatwierdzeniu projektu scalania,
- 4) nie udokumentuje wniesienia wkładu własnego, zgodnie z regulaminem kredytowania obowiązującym w banku udzielającym kredytu,
 - 5) dokona zmiany przeznaczenia zakupionych za kredyt użytków rolnych na cele inne niż rolnicze, z wyjątkiem inwestycji publicznych.
7. W przypadku czasowego w ocenie banku zaprzestania przez kredytobiorcę prowadzenia działalności lub spłaty kredytu i odsetek z przyczyn niezależnych od kredytobiorcy, przy jednoczesnym spełnieniu wymogów określonych w niniejszych zasadach, dopłaty nie są stosowane przez ten okres, z zastrzeżeniem ust. 8.
 8. Postanowienia ust. 7 w zakresie czasowego zaprzestania prowadzenia działalności nie dotyczą przypadków wznawiania produkcji przez kredytobiorcę, który został poszkodowany w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, pod warunkiem przedłożenia w banku protokołu oszacowania szkód sporządzonego przez komisję powołaną przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkód i potwierdzonego przez wojewodę.
 9. Jeżeli kredytobiorca wznowi prowadzenie działalności lub spłatę kredytu i odsetek dopłaty stosowane są od dnia wznowienia prowadzenia działalności lub spłaty kredytu i odsetek.
 10. W przypadku, gdy kredytobiorca w części:
 - 1) nie zrealizuje planu inwestycji lub nie uruchomi działalności zgodnie z planem inwestycji i umową kredytu lub
 - 2) wykorzysta kredyt niezgodnie z przeznaczeniem wskazanym w planie inwestycji i umowie kredytu lub
 - 3) nie udokumentuje poniesionych wydatków w trybie określonym w ust. 6 pkt 3 lub wniesienia wkładu własnego zgodnie z regulaminem kredytowania obowiązującym w banku udzielającym kredytu,
 - 4) nie przestrzega przepisów wspólnej polityki rybołówstwa (do przestrzegania tych przepisów zobowiązani są kredytobiorcy, którzy zaciągnęli kredyty na inwestycje w rybactwie śródlądowym),dopłaty podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych naliczonymi od dnia przekazania przez Agencję dopłat do banku do dnia ich zwrotu na rachunek Agencji, w części odpowiadającej stwierdzonym nieprawidłowościom, pod warunkiem, że w ocenie banku cel wskazany w planie inwestycji i umowie kredytu został osiągnięty.
 11. W przypadku, gdy kredyt był w części przeznaczony na zakup użytków rolnych i w wyniku zmniejszenia kwoty kredytu lub wystąpienia okoliczności, o których mowa w ust. 10, nie jest już spełniony warunek, o którym mowa w rozdziale I ust. 6 pkt. 1, dopłaty podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych naliczonymi od dnia przekazania przez Agencję dopłat do banku do dnia ich zwrotu na rachunek Agencji w części odpowiadającej nieprawidłowości wynikającej ze zmniejszenia kwoty kredytu.
 12. W przypadkach, o których mowa w ust. 10 i 11, tj. gdy stwierdzono, że dopłaty podlegają częściowemu zwrotowi, stosowanie dalszych dopłat:
 - 1) wstrzymuje się do czasu dokonania zwrotu części dopłat i odsetek, o których mowa w ust. 10 lub 11,
 - 2) może zostać przywrócone po dokonaniu zwrotu, o którym mowa w pkt 1):
 - a) od dnia, w którym dopłaty wstrzymano,
 - b) do kwoty kredytu wynikającej z różnicy pomiędzy pozostałym do spłaty zadłużeniem, a jego częścią odpowiadającą stwierdzonej nieprawidłowości.

13. W przypadku, gdy z przyczyn w ocenie banku niezależnych od kredytobiorcy wydatki nie zostaną udokumentowane w terminie 3 miesięcy od dnia pobrania środków finansowych z rachunku kredytowego, bank może wyrazić zgodę na wydłużenie tego terminu nie dłużej niż o 3 miesiące sporządzając stosowny aneks do umowy kredytu.
14. Na wniosek kredytobiorcy bank może wyrazić zgodę na wydzierżawienie pod budowę elektrowni wiatrowych (ferm wiatrowych) części użytków rolnych zakupionych przy udziale znajdującego się w okresie spłaty kredytu, przeznaczonych pod drogę dojazdową, plac manewrowy, naziemną część fundamentu każdego wiatraka oraz inne elementy infrastruktury związane z budową i eksploatacją elektrowni wiatrowej, pod warunkiem zobowiązania kredytobiorcy do powiadomienia banku o planowanym rozpoczęciu prac związanych z budową elektrowni wiatrowej, a także do przedłożenia dokumentów (np. umowy dzierżawy, pozwolenia na budowę) pozwalających ustalić planowaną datę i powierzchnię, o których mowa w ust. 15.
15. Od dnia zaprzestania prowadzenia produkcji rolnej na części zakupionych przy udziale kredytu użytków rolnych, wykorzystywanej pod potrzeby budowy i eksploatacji elektrowni wiatrowej, do końca okresu kredytowania, bank nie będzie występował o stosowanie dopłat, proporcjonalnie do kwoty kredytu przypadającej na powierzchnię tej części użytków rolnych.

Rozdział VIII. Zmiana kierunku produkcji

1. Kredytobiorca za zgodą banku może zmienić kierunek produkcji w gospodarstwie rolnym na inny w gospodarstwie rolnym lub kierunek produkcji w dziale specjalnym produkcji rolnej na inny w dziale specjalnym produkcji rolnej, o ile nowy kierunek został wymieniony w rozdziale I.
2. Warunkiem zmiany kierunku, o której mowa w ust. 1, jest sporządzenie zmiany do planu inwestycji.
3. Zmiana kierunku, o której mowa w ust. 1, nie powoduje zaprzestania stosowania dopłat.

Rozdział IX. Zmiana przeznaczenia kredytu

1. Zmiana przeznaczenia kredytu lub wkładu własnego jest możliwa, o ile wynika z przesłanek ekonomicznych i spełnione są jednocześnie następujące warunki:
 - 1) nie minął określony w umowie kredytu termin realizacji inwestycji,
 - 2) zmiana nie spowoduje zwiększenia kwoty kredytu,
 - 3) zmiana została wprowadzona do planu inwestycji,
 - 4) bank oceni, że zmiana jest uzasadniona, zgodna z niniejszymi zasadami oraz nie spowoduje przeszkód w realizacji planu inwestycji.
2. Zmiana przeznaczenia kredytu lub wkładu własnego wymaga sporządzenia aneksu do umowy kredytu.
3. W przypadku, gdy kredytobiorca zrealizował inwestycję, udokumentował wykorzystanie kredytu i wniesienie wkładu własnego, ale nie wykorzystał pełnej kwoty kredytu, dopuszcza się możliwość przeznaczenia niewykorzystanej części kredytu na inne nakłady związane z tą inwestycją, wymienione w rozdziale I, pod warunkiem przedłożenia w banku zmiany do planu inwestycji i oświadczenia sporządzonego wg wzoru określonego w załączniku nr 7 oraz sporządzenia aneksu do umowy kredytu.

Ze zmiany do planu inwestycji powinno jednoznacznie wynikać, iż nakłady te są celowe pod względem gospodarczym i ekonomicznym, a także zgodne z niniejszymi zasadami.

Rozdział X. Przejęcie długu

1. Bank może wyrazić zgodę na przejęcie długu, jeżeli przejmujący dług spełnia warunki określone w niniejszych zasadach, z zastrzeżeniem ust. 3, gwarantuje terminową spłatę rat kapitału i odsetek oraz będzie kontynuował działalność prowadzoną przez dotychczasowego kredytobiorcę, przy czym:
 - 1) przejęcie długu powinno łączyć się z przeniesieniem na przejmującego dług posiadania przedmiotu kredytowania za zgodą banku, o której mowa w rozdziale VII ust. 3,
 - 2) przy zmianie kierunku produkcji przez przejmującego dług stosuje się postanowienia rozdziału VIII ust. 2,
 - 3) na dzień zawarcia umowy przejęcia długu suma kwot udzielonych kredytów preferencyjnych zaciągniętych dotychczas przez przejmującego dług i umowy kredytu, z tytułu którego przejmowany jest dług, nie może przekroczyć kwot wymienionych w rozdziale III ust. 3 i 4, z zastrzeżeniem pkt 4),
 - 4) jeżeli w wyniku przejęcia długu nastąpiło przekroczenie sumy, o której mowa w pkt 3), to od dnia przejęcia długu dopłaty nie będą stosowane w odniesieniu do części przejmowanego długu przypadającej na kwotę kredytu przewyższającą dopuszczalną sumę.
2. Jeżeli przed złożeniem w banku wniosku o przejęcie długu nastąpiło przeniesienie posiadania przedmiotu kredytowania, to bank nie może wyrazić zgody na przejęcie długu.
3. W przypadku śmierci kredytobiorcy, jeżeli następca prawny przejmujący dług nie spełnia kryteriów określonych w niniejszych zasadach, dopłaty w dotychczasowej wysokości mogą być nadal stosowane, z zastrzeżeniem ust. 4.
4. Dopłaty za okres od dnia śmierci kredytobiorcy podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych, a dalsze dopłaty nie są stosowane, jeżeli następca prawny kredytobiorcy, w określonym przez bank terminie, z uwzględnieniem terminu wydania postanowienia przez sąd, nie przedłoży w banku prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku lub wypisu zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia. Odsetki w wysokości jak dla zaległości podatkowych od dopłat, o których mowa w zdaniu poprzednim, naliczone zostaną za okres od dnia wpływu tych dopłat do banku.

Rozdział XI. Pozostałe postanowienia

1. Inwestycja może być realizowana przy udziale tylko jednej linii kredytowej z dopłatami, z zastrzeżeniem ust. 2. Wzrost kosztów inwestycji nie może być finansowany dodatkowym kredytem preferencyjnym lub poprzez podwyższenie kwoty udzielonego kredytu na podstawie aneksu do umowy kredytu.
2. W przypadku, gdy inwestycja obejmuje zarówno zakup użytków rolnych jak i inne nakłady, możliwa jest jej realizacja przy udziale linii Z i linii RR albo linii MRcsk i linii RR, z zastrzeżeniem, że zakup użytków rolnych może być finansowany wyłącznie z linii Z albo linii MRcsk. Wnioskodawca składa wówczas jeden plan inwestycji uwzględniający podział planowanych do poniesienia nakładów pomiędzy dwie linie kredytowe z wyodrębnieniem finansowym i rzeczowym wymaganego wkładu własnego do każdej z nich.

3. Inwestycje mogą być realizowane wyłącznie w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej własnych lub dzierżawionych w okresach wieloletnich. Budowa, przebudowa i remont budynków lub budowli w nieruchomościach dzierżawionych wymaga uzyskania zgody właściciela na realizację inwestycji.
4. Inwestycja finansowana kredytem musi spełniać wymagania określone przepisami prawa mającymi do niej zastosowanie, przy czym w przypadku inwestycji wymagających przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena taka powinna zostać przeprowadzona oraz zezwolenie na realizację danego projektu inwestycyjnego powinno zostać wydane przed dniem zawarcia umowy kredytu.
5. Kredyty nie mogą zostać udzielone w szczególności na finansowanie:
 - 1) inwestycji w przypadku naruszenia jakiegokolwiek zakazu lub ograniczenia określonego w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013, nawet jeśli takie zakazy i ograniczenia dotyczą jedynie wsparcia Unii przewidzianego w tym rozporządzeniu – dotyczy inwestycji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej,
 - 2) zakupu użytków rolnych, budynków i budowli, jeżeli w okresie ostatnich 10 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o udzielenie kredytu, ich zakup był objęty pomocą ze środków publicznych,
 - 3) zakupu maszyn lub urządzeń, jeżeli w dniu sprzedaży mają więcej niż 5 lat (uwzględniając rok ich produkcji) lub zostały wcześniej nabyte z wykorzystaniem środków publicznych,
 - 4) zakupu użytków rolnych, budynków lub ich części, maszyn i urządzeń, jeżeli umowa jest zawarta między:
 - a) małżonkami,
 - b) rolnikiem a następcą prawnym, jeżeli następca jest zstępnym, przysposobionym albo pasierbem rolnika i wskutek tej umowy dochodzi do nabycia przez rolnika – zbywcę gospodarstwa rolnego praw do emerytury lub renty na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników,
 - c) osobami fizycznymi a spółkami prawa handlowego, w których współnikami lub akcjonariuszami są te osoby,
 - d) spółkami prawa handlowego, w których współnikami, akcjonariuszami lub członkami organów są te same osoby,
 - 5) nakładów innych niż wymienione w rozdziale I,
 - 6) wartości podatku VAT z wyjątkiem przypadków, gdy nie podlega odzyskaniu na podstawie przepisów o podatku VAT,
 - 7) kosztów związanych z umowami leasingu, takich jak marża leasingodawcy, koszty refinansowania odsetek, koszty bieżące i opłaty ubezpieczeniowe,
 - 8) środków obrotowych,
 - 9) robót odwadniających,
 - 10) skreślony,
 - 11) inwestycji, jeżeli prace nad danym projektem lub odpowiednie działania zostały rozpoczęte przed złożeniem wniosku o kredyt,

- 12) spłaty zobowiązań, których termin płatności minął przed dniem zawarcia umowy kredytu, oraz refundacji poniesionych wydatków,
 - 13) hodowlę organizmów modyfikowanych genetycznie – dotyczy inwestycji w rybactwie śródlądowym.
6. Bank zobowiązany jest do zamieszczania na dokumentach potwierdzających wykorzystanie kredytu:
- 1) daty wpływu dokumentu do banku,
 - 2) adnotacji: „Dokument został rozliczony w ramach kredytu inwestycyjnego z dopłatami ARiMR do oprocentowania udzielonego umową nr z dnia” wraz z pieczęcią banku oraz podpisem osoby upoważnionej do sporządzenia adnotacji.
7. Określony w umowie kredytu termin zakończenia realizacji inwestycji może zostać przesunięty za zgodą banku na wniosek kredytobiorcy, jeżeli w ocenie banku opóźnienie wynika z przyczyn niezależnych od kredytobiorcy. Bank sporządza wówczas stosowny aneks do umowy kredytu. Zmiany nie wymaga natomiast plan inwestycji.
8. W przypadku, gdy lista nakładów do sfinansowania kredytem i wkładem własnym nie ulega zmianie, a następuje jedynie:
- 1) zmiana struktury finansowania polegająca na zwiększeniu lub zmniejszeniu wkładu własnego lub zmniejszeniu kwoty kredytu, przy zachowaniu minimalnej dla danej działalności wysokości wkładu własnego kredytobiorcy,
 - 2) zmiana formy wniesienia wkładu własnego kredytobiorcy (np. z gotówki na maszyny, które zgodnie z planem inwestycji miały zostać zakupione za wkład własny),
 - 3) zmiana źródła finansowania poszczególnych nakładów (z kredytu na wkład własny lub odwrotnie, przy zachowaniu zgodności z zapisami niniejszych zasad),
- plan inwestycji nie wymaga zmiany. W umowie kredytu należy uwzględnić ww. zmiany.
9. Zakup budynków, budowli i ruchomych środków trwałych może być finansowany kredytem do ich wartości rynkowej. Banki udzielając kredytów, dotyczących zakupu powinny korzystać z informacji o ich cenach rynkowych (umownych) uzyskiwanych np. z własnych baz danych, kancelarii notarialnych, urzędów gmin, wydziałów rolnictwa urzędów wojewódzkich, wojewódzkich urzędów statystycznych, oddziałów terenowych Agencji Nieruchomości Rolnych, zestawień publikowanych w wydawnictwach opracowywanych przez ODR oraz informacji udostępnionych przez sprzedawców ruchomych środków trwałych. W przypadku wątpliwości, czy dana cena nie jest zawyżona, należy skorzystać z wyceny rzeczoznawcy. Koszty tej wyceny ponosi wnioskodawca.
10. Bank, na wniosek kredytobiorcy, może wyrazić zgodę na przystąpienie osób trzecich, w charakterze solidarnych dłużników lub współkredytobiorców, do długu z tytułu kredytu, o ile w ocenie banku nie spowoduje to zagrożenia w realizacji inwestycji lub prowadzeniu działalności.

Rozdział XII. Procedura ubiegania się o kredyt

1. Przygotowanie planu inwestycji, który poza informacjami wymaganymi przez bank do oceny zdolności kredytowej, powinien w szczególności zawierać:
 - 1) cel inwestycji zgodny z określonym w rozdziale I ust. 2,
 - 2) lokalizację projektu lub działalności,

- 3) opis projektu lub działalności, w tym daty ich rozpoczęcia i zakończenia,
 - 4) strukturę finansowania inwestycji (przeznaczenie i kwotę kredytu oraz wkładu własnego, a także planowane koszty tej inwestycji objęte inną pomocą publiczną),
 - 5) kierunek produkcji w okresie kredytowania,
 - 6) informację o rynkach zbytu, w szczególności, jeżeli inwestycja skutkuje wzrostem produkcji,
 - 7) okres kredytowania i karencji w spłacie kredytu,
 - 8) informację, że pomoc ARiMR do wnioskowanego kredytu będzie miała formę dopłat do oprocentowania kredytu oraz maksymalną możliwą do uzyskania wysokość pomocy, wyliczoną w sposób określony w rozdziale V ust. 2 albo 3.
2. Wnioskodawcy ubiegający się o kredyt na realizację inwestycji w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej przy sporządzaniu planu inwestycji mogą posłużyć się Wzorcowym Planem Inwestycji, określonym w załączniku nr 4. W przypadku, gdy specyfika podmiotu ubiegającego się o kredyt wymagałaby dostosowania Wzorcowego Planu Inwestycji do konkretnego przypadku, Wzorcowy Plan Inwestycji może ulegać modyfikacjom.
3. Wnioskodawcy ubiegający się o kredyt w związku z rozpoczęciem działalności w rybactwie śródlądowym, w przypadku gdy koszt inwestycji jest wyższy niż równowartość 50 000 EUR, zobowiązani są oprócz planu inwestycji przedstawić studium wykonalności, w tym ocenę środowiskową, przy czym kredyt może zostać udzielony wyłącznie w przypadku, gdy niezależne sprawozdanie z obrotu wyraźnie wykaże, że dany produkt ma dobre, zrównoważone perspektywy rynkowe.
4. Złożenie przez wnioskodawcę w banku wniosku o kredyt z następującymi załącznikami:
- 1) planem inwestycji,
 - 2) oświadczeniami sporządzonymi wg wzorów określonych w załącznikach nr 5 i 7 (oświadczenie wg wzoru określonego w załączniku nr 7 może zostać złożone już po przyjęciu przez bank wniosku o kredyt, ale przed zawarciem umowy kredytu),
 - 3) kosztorysami, ofertami handlowymi lub innymi dokumentami uzasadniającymi koszty planowane do sfinansowania kredytem,
 - 4) kompletem dokumentów wymaganych przez bank.
5. Wzór wniosku o kredyt, o którym mowa w ust. 4, określa bank.
6. Wnioskodawca zobowiązany jest przedstawić w banku, z zastrzeżeniem ust. 7, oświadczenie sprzedawcy wg wzoru określonego w załączniku nr 7, że:
- 1) w okresie 10 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o udzielenie kredytu zakup sprzedawanych użytków rolnych, budynków lub budowli nie był objęty pomocą ze środków publicznych,
 - 2) sprzedawane maszyny lub urządzenia nie zostały nabyte z wykorzystaniem środków publicznych.
7. W przypadku nabycia środków trwałych, o których mowa w ust. 6 pkt 1), w drodze postępowania egzekucyjnego, a także w przypadku śmierci poprzedniego ich właściciela, dopuszcza się inną niż oświadczenie wg wzoru określonego w załączniku nr 7 formę potwierdzenia, że ich zakup nie był wcześniej objęty pomocą ze środków publicznych, tj. np.: wypis z księgi wieczystej, wypis z ewidencji gruntów i budynków, o ile na podstawie tych dokumentów urzędowych bank w sposób nie budzący wątpliwości stwierdzi, że w okresie 10 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o udzielenie kredytu zakup nabywanych środków trwałych nie był objęty pomocą ze środków publicznych.

Linia Z - Zasady udzielania kredytu na zakup użytków rolnych

Rozdział I. Cel i przeznaczenie kredytu

1. Kredyt może zostać udzielony na następujące działalności wymienione w „Wykazie działalności (...)”, zawartym w części II:
 - 1) uprawy rolne inne niż wieloletnie - 01.1,
 - 2) uprawa roślin wieloletnich - 01.2,
 - 3) rozmnażanie roślin - 01.30.Z,
 - 4) chów i hodowla zwierząt - 01.4,
 - 5) uprawy rolne połączone z chowem i hodowlą zwierząt (działalność mieszana) - 01.50.Z,
 - 6) obróbka nasion dla celów rozmnażania roślin – 01.64.Z.
2. Kredyt może zostać udzielony na zakup użytków rolnych, których przeznaczenie określone w planie zagospodarowania przestrzennego gminy jest rolnicze, o ile inwestycja ma na celu poprawę struktury agrarnej – K.
3. Przy udzielaniu kredytów mają zastosowanie następujące postanowienia:
 - 1) Kredyt nie może zostać przeznaczony na:
 - a) zakup użytków rolnych w celu utworzenia nowego gospodarstwa rolnego o powierzchni mniejszej od średniej powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w danym województwie ogłoszonej na podstawie przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, obowiązującej na dzień złożenia wniosku o kredyt,³
 - b) zakup tej części użytków rolnych, która spowoduje, że powierzchnia gospodarstwa rolnego lub gospodarstw rolnych będących w posiadaniu tego samego producenta rolnego przekroczy 300 ha użytków rolnych,
 - c) sfinansowanie tej części wartości zakupu użytków rolnych określonej w umowie, która przewyższa kwotę stanowiącą iloczyn średniej ceny rynkowej użytków rolnych w danym województwie ustalonej na podstawie danych GUS, obowiązującej w dniu złożenia wniosku o kredyt, i wielkości powierzchni zakupionych użytków rolnych,
 - d) zakup użytków rolnych, jeżeli w okresie ostatnich 10 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o udzielenie kredytu, zakup tych użytków był objęty pomocą ze środków publicznych,
 - e) zakup użytków rolnych Skarbu Państwa, jeżeli płatność jest rozłożona na raty,
 - f) zakup użytków rolnych, których przeznaczenie określone w planie przestrzennego zagospodarowania gminy jest inne niż rolnicze.

³ Na podstawie art. 80 ust. 2 ustawy z dnia 8 lutego 2023 r. o *Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027* (Dz. U. poz. 412, z późn. zm.) ogłasza się informacje o wielkości średniej powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie w poszczególnych województwach oraz średniej powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie w kraju w 2023 roku, Dla **Województwa Zachodniopomorskiego wynosi ona 32,99 ha.**

- 2) Ustalając wymienioną w pkt. 1 lit. a) i b) powierzchnię użytków rolnych:
- uwzględnia się użytki rolne, których podmiot wnoszący o kredyt jest właścicielem, użytkownikiem wieczystym, samoistnym posiadaczem lub dzierżawcą,
 - będących przedmiotem współwłasności lub współdzierżawy - uwzględnia się całkowitą powierzchnię nieruchomości wchodzących w skład gospodarstwa rolnego lub gospodarstw będących w posiadaniu lub współposiadaniu danego podmiotu,
 - gospodarstwa rolnego tworzonego na obszarze dwóch lub więcej województw - uwzględnia się średnią powierzchnię użytków rolnych w województwie, w którym będzie położona większa jego część (przy założeniu, że nabywane użytki rolne stanowią jedno gospodarstwo w rozumieniu art. 55³ kc).
- 3) W przypadku, gdy kredyt ma być przeznaczony na zakup działki wyodrębnionej geodezyjnie, na której oprócz użytków rolnych znajdują się np. nieużytki, las itp., przeprowadzenie nowego podziału geodezyjnego celem wyodrębnienia działki zawierającej wyłącznie użytki rolne nie jest wymagane, o ile w oparciu o dostępne dokumenty (wypis z rejestru gruntów) będzie można oznaczyć części działek mogące być przedmiotem kredytowania oraz ich przydatność rolniczą. Zakup gruntów innych niż użytki rolne nie może być sfinansowany kredytem.
- 4) W przypadku, gdy działka ewidencyjna w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego:
- ma różne przeznaczenia (rolnicze i nierolnicze) i uprawniona osoba (np. geodeta) wydzieli, która część działki, o jakiej powierzchni i jakiej przydatności rolniczej gruntów, ma przeznaczenie wyłącznie rolnicze, kredyt może zostać przeznaczony na zakup wydzielonej części działki, przy czym przeprowadzenie nowego podziału geodezyjnego celem wyodrębnienia działki mającej przeznaczenie wyłącznie rolnicze nie jest wymagane,
 - ma przeznaczenie podstawowe określone jako rolnicze z możliwością dodatkowych funkcji (nierolniczych), kredyt może zostać przeznaczony na zakup użytków rolnych znajdujących się na tej działce, pod warunkiem wykorzystywania ich w okresie kredytowania na cele rolnicze, zgodnie z przeznaczeniem określonym w planie inwestycji.
- 5) W przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego kredyt może zostać udzielony na zakup nieruchomości rolnych, pod warunkiem, że:
- planowane do zakupu nieruchomości rolne w ewidencji gruntów i budynków prowadzonej przez właściwy organ określone zostały jako użytki rolne,
 - wnioskodawca przedstawił zaświadczenie właściwego organu, że obszar przewidziany do nabycia za kredyt nie jest objęty decyzją o warunkach zabudowy, wydaną przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, która powoduje zmianę zagospodarowania terenu.
4. Zakup użytków rolnych może dotyczyć również zakupu użytków rolnych w celu wydzielenia gruntów w toku postępowania scaleniowego lub wymiennego.
5. Przy zakupie użytków rolnych stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 kwietnia 2016 r. o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2022 r. poz. 507) oraz przepisy ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego, które stanowią m.in., że:
- Nabywcą użytków rolnych może być wyłącznie rolnik indywidualny, przy czym ograniczenie to nie dotyczy nabycia użytków rolnych m.in. przez osobę bliską zbywcy oraz innych przypadków określonych w art. 1a i art. 2a ust. 3 ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego.
 - Jeżeli podmiot zainteresowany zakupem użytków rolnych nie jest rolnikiem indywidualnym, ani osobą bliską zbywcy oraz w innych przypadkach niż określone w art. 1a i art. 2a ust. 3 ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego, nabycie użytków rolnych może nastąpić za zgodą Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, wyrażoną w drodze decyzji administracyjnej wydanej na wniosek zbywcy lub osoby fizycznej zamierzającej utworzyć gospodarstwo

rodzinne,

zgodnie

z postanowieniami art. 2a ust. 4 ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego.

- 3) Przy zawieraniu umowy, w wyniku której następuje przeniesienie własności użytków rolnych, nabywca jest obowiązany do przedłożenia dowodów potwierdzających spełnienie wymogu rolnika indywidualnego albo złożenia oświadczenia, że tych warunków nie spełnia, zgodnie z postanowieniami art. 7 ust. 6 ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego.
- 4) W okresie 5 lat od dnia wejścia w życie ustawy o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz zmianie niektórych ustaw wstrzymuje się sprzedaż nieruchomości albo ich części wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, przy czym ograniczenie to nie dotyczy przypadków, o których mowa w art. 2 ust. 1 ww. ustawy. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi, na wniosek Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, może wyrazić zgodę na sprzedaż nieruchomości lub ich części innych niż wymienione w art. 2 ust. 1 ww. ustawy, jeżeli jest to uzasadnione względami społeczno-gospodarczymi.

Rozdział II. Kredytobiorcy

1. Kredyt może zostać udzielony następującym podmiotom podejmującym lub prowadzącym działalność określoną w rozdziale I ust. 1, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3 :
 - 1) osobom fizycznym:
 - a) posiadającym pełną zdolność do czynności prawnych oraz
 - b) niebędącym emerytami i rencistami mającymi ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy,
 - 2) osobom prawnym,
 - 3) jednostkom organizacyjnym nie posiadającym osobowości prawnej.
2. Jeżeli o kredyt ubiegają się małżonkowie, pomiędzy którymi istnieje wspólność majątkowa, przynajmniej jedno z nich musi spełniać warunki określone w ust. 1 pkt. 1 lit. b).
3. Podmioty wymienione w ust. 1 mogą być mikroprzedsiębiorstwem, małym lub średnim przedsiębiorstwem (MŚP), a także dużym przedsiębiorstwem.
4. Kredyt może zostać przeznaczony na utworzenie lub urządzenie gospodarstwa rolnego stanowiącego przedmiot współwłasności lub współdzierżawy dwóch lub więcej osób, w tym również w sytuacji, gdy warunki określone w niniejszym dziale spełnia tylko jedna z tych osób, przy czym wówczas:
 - 1) o kredyt występuje osoba spełniająca warunki określone w niniejszym dziale,
 - 2) współmałżonek wnioskodawcy oraz pozostali współdzierżawcy lub współwłaściciele i ich współmałżonkowie powinni wyrazić pisemną zgodę na realizację inwestycji oraz na warunki jej kredytowania,
 - 3) współdzierżawcy lub współwłaściciele powinni poręczyć kredyt lub przystąpić do długu w charakterze solidarnych dłużników.

Rozdział III. Wysokość kredytu i wkład własny

1. Kwota kredytu, z zastrzeżeniem ust. 2, nie może przekroczyć
 - 1) 80% wartości nakładów inwestycyjnych i wynosić więcej niż 5 mln zł,
 - 2) łączna kwota kredytów udzielonych jednemu podmiotowi na realizację równocześnie kilku inwestycji wymienionych w pkt 1 nie może przekroczyć 5 mln zł.

2. W przypadku podmiotów obowiązanych do sporządzania, na podstawie odrębnych przepisów, skonsolidowanych sprawozdań finansowych wysokość kwoty kredytu jest ustalana łącznie dla jednostki dominującej i jednostek zależnych.
3. Kwoty kredytów, o których mowa w ust. 1 pkt 1), mogą być udzielane temu samemu producentowi rolnemu, bez względu na liczbę zaciągniętych przez niego kredytów, do wysokości 5 mln zł.
4. W przypadku, gdy podmiot korzysta z kredytów preferencyjnych suma kwot udzielonych kredytów z dopłatami lub z częściową spłatą kapitału oraz kredytu nowo udzielanego nie może przekroczyć:
 - 1) 5 mln zł dla podmiotu, który korzysta z kredytów na inwestycje realizowane w gospodarstwie lub gospodarstwach rolnych,
 - 2) 8 mln zł dla podmiotu, który korzysta z kredytów na inwestycje realizowane w działach specjalnych produkcji rolnej lub w rybactwie śródlądowym,
 - 3) 16 mln zł dla podmiotu, który korzysta z kredytów na inwestycje realizowane w przetwórstwie produktów rolnych, ryb, skorupiaków i mięczaków.
5. Ustalając kwotę kredytu, o której mowa w ust. 1 - 4:
 - 1) uwzględnia się nie spłacone kredyty w kwotach, w jakich zostały udzielone po dniu 31 grudnia 2014 r., z zastrzeżeniem pkt 2 lit. b),
 - 2) nie uwzględnia się kredytów preferencyjnych udzielonych:
 - a) do dnia 31 grudnia 2014 r.,
 - b) po dniu 31 grudnia 2014 r. z linii K01, K02, DK01 i DK02.
6. Kredytobiorca jest zobowiązany wnieść wkład własny.

Rozdział IV. Wysokość oprocentowania

1. Oprocentowanie kredytu jest zmienne i nie może wynosić więcej niż stopa referencyjna WIBOR 3M powiększona nie więcej niż o 2,5 punktu procentowego. Przy ustalaniu wysokości oprocentowania stosuje się stopę referencyjną WIBOR 3M, ogłaszaną na ostatni dzień roboczy drugiego miesiąca kwartału, która podlega zmianom w okresie kredytowania zgodnie z wysokością stopy referencyjnej WIBOR 3M ogłaszaną w ostatnim dniu roboczym drugiego miesiąca poprzedzającego każdy następny kwartał.
2. Oprocentowanie należne bankowi, z zastrzeżeniem ust. 4, jest płacone przez:
 - 1) kredytobiorcę w wysokości 0,67 oprocentowania, o którym mowa w ust. 1, jednak nie mniej niż 3%, a w przypadku gdy oprocentowanie obliczone zgodnie ze sposobem określonym w ust. 1 wynosi poniżej 3% - w wysokości tego oprocentowania,
 - 2) Agencję – w pozostałej części.
3. Bank nie może stosować kapitalizacji odsetek lub pobierać ich z góry.
4. W przypadku zawieszenia przez bank, na wniosek kredytobiorcy zawierający uzasadnienie, spłaty rat kapitału kredytu w związku z:
 - 1) wystąpieniem w 2018 r. suszy lub powodzi,
 - 2) zakazem utrzymywania w gospodarstwie świń lub ich wprowadzenia do gospodarstwa, wydanym w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń na podstawie art. 44 ust. 1 pkt 9, art. 45 ust. 1 pkt

3a, art. 46 ust. 3 pkt 3a, art. 47 ust. 1 lub art. 48b ust. 1 pkt 2 lub ust. 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2017 r. poz. 1855 oraz z 2018 r. poz. 50 i 650),

spłata oprocentowania kredytu za kredytobiorcę jest dokonywana przez Agencję przez okres nie dłuższy niż 2 lata, licząc od dnia zawieszenia przez bank spłaty rat kapitału kredytu.

5. Zawieszenie spłaty rat kapitału kredytu w związku z wystąpieniem w 2018 r. suszy lub powodzi:
 - 1) dotyczy umów kredytu zawartych do dnia 1 czerwca 2018 r.,
 - 2) jest stosowane, pod warunkiem dołączenia do wniosku o zawieszenie spłaty rat kapitału kredytu protokołu oszacowania szkód zawierającego określenie zakresu i wysokości szkód oszacowanych przez komisję powołaną przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkód.
6. Oprocentowanie zapłacone przez Agencję za kredytobiorcę, w okresie zawieszenia przez bank spłaty rat kapitału kredytu, o którym mowa w ust. 4, pomniejsza kwotę dopłat ustaloną w umowie kredytu.

Rozdział V. Wysokość pomocy

1. Dopłaty do oprocentowania kredytu są stosowane jako pomoc *de minimis* w rolnictwie, zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji (UE) nr 1408/2013.
2. Maksymalna kwota dopłat określana jest w umowie kredytu wg oprocentowania obowiązującego w dniu jej zawarcia.
3. Łączna wysokość pomocy Agencji na realizację inwestycji w gospodarstwie rolnym jest określana przez bank w umowie kredytu w dniu jej zawarcia i nie może przekroczyć:
 - 1) 40% kwoty udzielonego kredytu,
 - 2) 60% kwoty udzielonego kredytu – jeżeli:
 - a) inwestycja jest realizowana przez młodego rolnika lub producenta rolnego, u którego obowiązek podatkowy w zakresie podatku rolnego z tytułu nabycia gospodarstwa rolnego powstał nie wcześniej niż 5 lat przed dniem złożenia wniosku o udzielenie kredytu,
 - b) skreślony.
4. Za inwestycję realizowaną na obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami uważa się inwestycję obejmującą wyłącznie zakup użytków rolnych położonych na tych obszarach, lub inwestycję realizowaną w gospodarstwie, w którym co najmniej 50% użytków rolnych położonych jest na tych obszarach.
5. Wysokość pomocy *de minimis* w rolnictwie na zakup użytków rolnych, udzielonej jednemu przedsiębiorstwu zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji (UE) nr 1408/2013, nie może przekroczyć równowartości 20 000 EUR w okresie trzech lat, tj. w bieżącym roku podatkowym i w ciągu poprzedzających go 2 lat podatkowych, z uwzględnieniem kwot pomocy *de minimis* w rolnictwie ze wszystkich tytułów, z zastrzeżeniem ust. 6.
6. Udzielona jednemu przedsiębiorstwu w okresie trzech lat, tj. w bieżącym roku podatkowym i w ciągu poprzedzających go 2 lat podatkowych, łączna wysokość:
 - 1) pomocy *de minimis* w rolnictwie i pomocy *de minimis* w rybołówstwie nie może przekroczyć równowartości 30 000 EUR,

- 2) pomocy *de minimis*, pomocy *de minimis* w rolnictwie i pomocy *de minimis* w rybołówstwie nie może przekroczyć równowartości 200 000 EUR.
7. Lata podatkowe, o których mowa w ust. 5 i 6, ustala się przez odniesienie do lat podatkowych stosowanych przez dany podmiot gospodarczy w Polsce. Przyjętym przez wnioskodawcę rokiem podatkowym może być rok kalendarzowy lub inny okres, trwający 12 kolejnych pełnych miesięcy kalendarzowych.
8. Równowartość pomocy w EUR ustala się według kursu średniego walut obcych, ogłaszanego przez NBP w dniu udzielenia pomocy, przy czym w przypadku, gdy umowa kredytu podpisywana jest przed godziną 12-tą, do wyliczenia równowartości pomocy w EUR przyjmowany jest kurs EUR z dnia poprzedniego.
9. Wysokość pomocy, o której mowa w ust. 3, ustala się na dzień zawarcia umowy kredytu dyskontując wartości bieżące kwot dopłat rozłożonych w czasie do ich wartości w dniu udzielenia kredytu, wg wzoru określonego w załączniku nr 2, i wpisuje w umowie kredytu.
10. Kwota pomocy określona w umowie kredytu nie może zostać zwiększona.
11. W przypadku zmniejszenia kwoty kredytu obniżona kwota kredytu skutkuje zmianą maksymalnej kwoty dopłat, o której mowa w ust. 2, oraz wysokości pomocy wyliczonej w oparciu o stopę dyskontową obowiązującą w dniu zawarcia umowy kredytu.
12. Postanowienia ust. 11 stosuje się odpowiednio w przypadkach wystąpienia nieprawidłowości, o których mowa w rozdziale VII ust. 10, a także w przypadku częściowego nieprawidłowego udzielenia kredytu przez bank.
13. Pomoc w formie dopłat do oprocentowania kredytów z linii Z, z zastrzeżeniem ust. 13a, można kumulować z inną pomocą państwa lub pomocą *de minimis* w odniesieniu do tych samych – pokrywających się częściowo lub w całości – kosztów kwalifikowalnych, jeżeli taka kumulacja nie powoduje przekroczenia najwyższej w danym przypadku wysokości pomocy.
- 13a. Pomocy w formie dopłat do oprocentowania kredytów w ramach linii Z nie można kumulować z pomocą, o której mowa w ust. 13, jeżeli warunki jej udzielenia wykluczają taką kumulację.
14. Bank nie ponosi odpowiedzialności za przekroczenie wysokości pomocy publicznej uzyskanej przez kredytobiorcę z innych tytułów pomocy publicznej.

Rozdział VI. Okres kredytowania i karencji

1. Kredyt może zostać udzielony maksymalnie na 15 lat.
2. Okres karencji w spłacie kredytu, który liczy się od dnia zawarcia umowy kredytu do dnia spłaty pierwszej raty kapitału określonej w umowie kredytu, nie może przekroczyć 2 lat.
3. W okresie objętym umową kredytu bank może:
 - 1) stosować prolongatę spłaty rat kapitału i odsetek, o ile określony w umowie kredytu termin ich spłaty jeszcze nie minął,

- 2) wydłużyć okres kredytowania poza przewidziany w umowie kredytu, o ile określony w umowie kredytu okres kredytowania jeszcze nie minął,
- 3) w przypadkach, o których mowa w pkt 1) i 2):
 - a) okres od dnia udzielenia kredytu do całkowitej jego spłaty wraz z odsetkami nie może przekroczyć 15 lat,
 - b) nie wymaga się sporządzenia zmian do planu inwestycji,
 - c) maksymalna kwota dopłat nie ulega zmianie.
4. Termin spłaty kredytu (kapitału lub odsetek) może przypadać wyłącznie w dzień roboczy dla banku.

Rozdział VII. Warunki stosowania i zwrotu dopłat ze środków Agencji

1. Dopłaty są stosowane, gdy kredytobiorca:

- 1) spełnia warunki określone w niniejszych zasadach,
 - 2) dokonuje w pełnej wysokości spłat rat kapitału i odsetek w terminach ustalonych w umowie kredytu z uwzględnieniem dodatkowo 7-dniowego okresu na spłatę należności.
- ### 2. Dopłaty podlegają zwrotowi w całości wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych naliczonymi od dnia przekazania przez Agencję dopłat do banku do dnia ich zwrotu na rachunek Agencji, a następne nie przysługują, jeżeli w ocenie banku nie został osiągnięty cel wymieniony w rozdziale I, który został wskazany w planie inwestycji i umowie kredytu.
- ### 3. Dopłaty podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych, naliczonymi od dnia przekazania przez Agencję dopłat do banku do dnia ich zwrotu na rachunek Agencji, a kolejne nie przysługują, w przypadku przeniesienia – bez zgody banku – posiadania użytków rolnych, jeżeli przeniesienie posiadania nastąpiło w okresie kredytowania lub po okresie kredytowania i przed upływem 5 lat od dnia ich nabycia.
- ### 4. Zgodę na przeniesienie posiadania, o której mowa w ust. 3, wyraża bank, po dokonaniu oceny dotyczącej w szczególności wpływu planowanego przeniesienia posiadania na dalsze prowadzenie działalności i spłatę kredytu. Wniosek o wyrażenie zgody na przeniesienie posiadania kredytobiorca składa w banku, przy czym może wykorzystać wzór wniosku określony w załączniku nr 16. Jeżeli bank wyrazi zgodę na przeniesienie posiadania, to od dnia tego przeniesienia nie przysługują dopłaty do części pozostałego do spłaty kredytu przypadającej proporcjonalnie na kwotę kredytu wykorzystanego na sfinansowanie użytków rolnych, których posiadanie zostało przeniesione.
- ### 5. Dopłaty nie przysługują, a już udzielone nie podlegają zwrotowi od dnia:
- 1) trwałego zaprzestania przez kredytobiorcę prowadzenia działalności przed upływem okresu kredytowania lub trwałego zaprzestania spłaty kredytu i odsetek,
 - 2) zmiany przez kredytobiorcę kierunku produkcji w gospodarstwie rolnym w okresie kredytowania bez uprzedniej zgody banku udzielającego kredytu,
 - 3) stwierdzenia przez bank, że plan inwestycji nie został zrealizowany lub działalność nie została uruchomiona zgodnie z planem inwestycji z przyczyn w ocenie banku niezależnych kredytobiorcy.
- ### 6. Dopłaty, z zastrzeżeniem ust. 5 pkt 3), ust. 10 i 12, podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych naliczonymi od dnia przekazania przez Agencję dopłat do banku do dnia ich zwrotu na rachunek Agencji, a kolejne nie przysługują, gdy kredytobiorca:
- 1) nie zrealizuje planu inwestycji lub nie uruchomi działalności zgodnie z planem inwestycji i umową kredytu,

- 2) wykorzysta kredyt niezgodnie z przeznaczeniem wskazanym w planie inwestycji i umowie kredytu,
 - 3) nie udokumentuje, w terminie 3 miesięcy od dnia pobrania środków finansowych z rachunku kredytowego, poniesionych wydatków dowodami wpłaty wraz z:
 - a) aktem notarialnym lub prawomocnym postanowieniem sądu o przysądzeniu własności albo prawomocnym postanowieniem organu egzekucyjnego o przyznaniu własności, potwierdzającym nabycie tych użytków rolnych,
 - b) wyciągiem z decyzji o zatwierdzeniu projektu scalania,
 - 4) nie udokumentuje wniesienia wkładu własnego, zgodnie z regulaminem kredytowania obowiązującym w banku udzielającym kredytu,
 - 5) dokona zmiany przeznaczenia zakupionych za kredyt użytków rolnych na cele inne niż rolnicze, z wyjątkiem inwestycji publicznych.
7. W przypadku czasowego w ocenie banku zaprzestania przez kredytobiorcę prowadzenia działalności lub spłaty kredytu i odsetek z przyczyn niezależnych od kredytobiorcy, przy jednoczesnym spełnieniu wymogów określonych w zasadach udzielania kredytów z linii Z, dopłaty nie są stosowane przez ten okres, z zastrzeżeniem ust. 8.
8. Postanowienia ust. 7 w zakresie czasowego zaprzestania prowadzenia działalności nie dotyczą przypadków wznawiania produkcji przez kredytobiorcę, który został uszkodzony w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, pod warunkiem przedłożenia w banku protokołu oszacowania szkód sporządzonego przez komisję powołaną przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkód i potwierdzonego przez wojewodę.
9. Jeżeli kredytobiorca wznowi prowadzenie działalności lub spłatę kredytu i odsetek dopłaty stosowane są od dnia wznowienia prowadzenia działalności lub spłaty kredytu i odsetek.
10. W przypadku, gdy kredytobiorca w części:
- 1) nie zrealizuje planu inwestycji lub nie uruchomi działalności zgodnie z planem inwestycji i umową kredytu lub
 - 2) wykorzysta kredyt niezgodnie z przeznaczeniem wskazanym w planie inwestycji i umowie kredytu lub
 - 3) nie udokumentuje poniesionych wydatków w trybie określonym w ust. 6 pkt 3 lub wniesienia wkładu własnego zgodnie z regulaminem kredytowania obowiązującym w banku udzielającym kredytu,
- dopłaty podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych, naliczonymi od dnia przekazania przez Agencję dopłat do banku do dnia ich zwrotu na rachunek Agencji, w części odpowiadającej stwierdzonym nieprawidłowościom, pod warunkiem, że w ocenie banku cel wskazany w planie inwestycji i umowie kredytu został osiągnięty.
11. W przypadkach, o których mowa w ust. 10, tj. gdy stwierdzono, że dopłaty podlegają częściowemu zwrotowi, stosowanie dalszych dopłat:
- 1) wstrzymuje się do czasu dokonania zwrotu części dopłat i odsetek, o których mowa w ust. 10,
 - 2) może zostać przywrócone po dokonaniu zwrotu, o którym mowa w pkt 1):
 - a) od dnia, w którym dopłaty wstrzymano,
 - b) do kwoty kredytu wynikającej z różnicy pomiędzy pozostałym do spłaty zadłużeniem, a jego częścią odpowiadającą stwierdzonej nieprawidłowości.

12. W przypadku, gdy z przyczyn w ocenie banku niezależnych od kredytobiorcy wydatki nie zostaną udokumentowane w terminie 3 miesięcy od dnia pobrania środków finansowych z rachunku kredytowego, bank może wyrazić zgodę na wydłużenie tego terminu nie dłużej niż o 3 miesiące sporządzając stosowny aneks do umowy kredytu.
13. Na wniosek kredytobiorcy bank może wyrazić zgodę na wydzierżawienie pod budowę elektrowni wiatrowych (ferm wiatrowych) części użytków rolnych zakupionych przy udziale znajdującego się w okresie spłaty kredytu, przeznaczonych pod drogę dojazdową, plac manewrowy, naziemną część fundamentu każdego wiatraka oraz inne elementy infrastruktury związane z budową i eksploatacją elektrowni wiatrowej, pod warunkiem zobowiązania kredytobiorcy do powiadomienia banku o planowanym rozpoczęciu prac związanych z budową elektrowni wiatrowej, a także do przedłożenia dokumentów (np. umowy dzierżawy, pozwolenia na budowę) pozwalających ustalić planowaną datę i powierzchnię, o których mowa w ust. 14.
14. Od dnia zaprzestania prowadzenia produkcji rolnej na części zakupionych przy udziale kredytu użytków rolnych, wykorzystywanej pod potrzeby budowy i eksploatacji elektrowni wiatrowej, do końca okresu kredytowania, bank nie będzie występował o stosowanie dopłat, proporcjonalnie do kwoty kredytu przypadającej na powierzchnię tej części użytków rolnych.

Rozdział VIII. Zmiana kierunku produkcji

1. Kredytobiorca za zgodą banku może zmienić kierunek produkcji w gospodarstwie rolnym na inny w gospodarstwie rolnym, o ile nowy kierunek został wymieniony w rozdziale I.
2. Warunkiem zmiany kierunku, o której mowa w ust. 1, jest sporządzenie zmiany do planu inwestycji.
3. Zmiana kierunku, o której mowa w ust. 1, nie powoduje zaprzestania stosowania dopłat.

Rozdział IX. Zmiana przeznaczenia kredytu

1. Zmiana przeznaczenia kredytu lub wkładu własnego jest możliwa, o ile wynika z przesłanek ekonomicznych i spełnione są jednocześnie następujące warunki:
 - 1) nie minął określony w umowie kredytu termin realizacji inwestycji,
 - 2) zmiana nie spowoduje zwiększenia kwoty kredytu,
 - 3) zmiana została wprowadzona do planu inwestycji,
 - 4) bank oceni, że zmiana jest uzasadniona, zgodna z zasadami udzielania kredytów z linii Z oraz nie spowoduje przeszkód w realizacji planu inwestycji.
2. Zmiana przeznaczenia kredytu lub wkładu własnego wymaga sporządzenia aneksu do umowy kredytu.
3. W przypadku, gdy kredytobiorca zrealizował inwestycję, udokumentował wykorzystanie kredytu i wniesienie wkładu własnego, ale nie wykorzystał pełnej kwoty kredytu, dopuszcza się możliwość przeznaczenia niewykorzystanej części kredytu na inne nakłady związane z tą inwestycją, wymienione w rozdziale I, pod warunkiem przedłożenia w banku zmiany do planu inwestycji i oświadczenia sporządzonego wg wzoru określonego w załączniku nr 7 oraz sporządzenia aneksu do umowy kredytu. Ze zmiany do planu inwestycji powinno jednoznacznie wynikać, iż ww. nakłady są celowe pod względem gospodarczym i ekonomicznym, a także zgodne z postanowieniami niniejszego działu.

Rozdział X. Przejęcie długu

1. Bank może wyrazić zgodę na przejęcie długu, jeżeli przejmujący dług spełnia warunki określone w niniejszych zasadach, z zastrzeżeniem ust. 3, gwarantuje terminową spłatę rat kapitału i odsetek oraz będzie kontynuował działalność prowadzoną przez dotychczasowego kredytobiorcę, przy czym:
 - 1) przejęcie długu powinno łączyć się z przeniesieniem na przejmującego dług posiadania przedmiotu kredytowania za zgodą banku, o której mowa w rozdziale VII ust. 3,
 - 2) przy zmianie kierunku produkcji przez przejmującego dług stosuje się postanowienia rozdziału VIII ust. 2,
 - 3) na dzień zawarcia umowy przejęcia długu suma kwot udzielonych kredytów preferencyjnych zaciągniętych dotychczas przez przejmującego dług i umowy kredytu, z tytułu którego przejmowany jest dług, nie może przekroczyć kwoty wymienionej w rozdziale III ust. 3 i 4, z zastrzeżeniem pkt 4),
 - 4) jeżeli w wyniku przejęcia długu nastąpiło przekroczenie sumy, o której mowa w pkt 3), to od dnia przejęcia długu dopłaty nie będą stosowane w odniesieniu do części przejmowanego długu przypadającej na kwotę kredytu przewyższającą dopuszczalną sumę.
2. Jeżeli przed złożeniem w banku wniosku o przejęcie długu nastąpiło przeniesienie posiadania przedmiotu kredytowania, to bank nie może wyrazić zgody na przejęcie długu.
3. W przypadku śmierci kredytobiorcy, jeżeli następca prawny przejmujący dług nie spełnia kryteriów określonych w niniejszych zasadach dopłaty w dotychczasowej wysokości mogą być nadal stosowane, z zastrzeżeniem ust. 4.
4. Dopłaty za okres od dnia śmierci kredytobiorcy podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych, a dalsze dopłaty nie są stosowane, jeżeli następca prawny kredytobiorcy, w określonym przez bank terminie, z uwzględnieniem terminu wydania postanowienia przez sąd, nie przedłoży w banku prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku lub wypisu zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia. Odsetki w wysokości jak dla zaległości podatkowych od dopłat, o których mowa w zdaniu poprzednim, naliczone zostaną za okres od dnia wpływu tych dopłat do banku.

Rozdział XI. Pozostałe postanowienia

1. Inwestycja może być realizowana przy udziale tylko jednej linii kredytowej z dopłatami, z zastrzeżeniem ust. 2. Wzrost kosztów inwestycji nie może być finansowany dodatkowym kredytem preferencyjnym lub poprzez podwyższenie kwoty udzielonego kredytu na podstawie aneksu do umowy kredytu.
2. W przypadku, gdy inwestycja obejmuje zarówno zakup użytków rolnych jak i inne nakłady, możliwa jest jej realizacja przy udziale linii Z oraz linii RR, z zastrzeżeniem, że zakup użytków rolnych może być finansowany wyłącznie z linii Z. Wnioskodawca składa wówczas jeden plan inwestycji uwzględniający podział planowanych do poniesienia nakładów pomiędzy dwie linie kredytowe z wyodrębnieniem finansowym i rzeczowym wymaganego wkładu własnego do każdej z nich.
3. Inwestycje mogą być realizowane wyłącznie w gospodarstwach rolnych własnych lub dzierżawionych w okresach wieloletnich.

4. Kredyty nie mogą zostać udzielone w szczególności na finansowanie:

- 1) zakupu użytków rolnych, jeżeli w okresie ostatnich 10 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o udzielenie kredytu, ich zakup był objęty pomocą ze środków publicznych,
- 2) zakupu użytków rolnych, jeżeli umowa jest zawarta między:
 - a) małżonkami,
 - b) rolnikiem a następcą prawnym, jeżeli następca jest zstępnym, przysposobionym albo pasierbem rolnika i wskutek tej umowy dochodzi do nabycia przez rolnika – zbywcę gospodarstwa rolnego praw do emerytury lub renty na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników,
 - c) osobami fizycznymi a spółkami prawa handlowego, w których współnikami lub akcjonariuszami są te osoby,
 - d) spółkami prawa handlowego, w których współnikami, akcjonariuszami lub członkami organów są te same osoby,
- 3) nakładów innych niż wymienione w rozdziale I,
- 4) wartości podatku VAT z wyjątkiem przypadków, gdy nie podlega odzyskaniu na podstawie przepisów o podatku VAT,
- 5) spłaty zobowiązań, których termin płatności minął przed dniem zawarcia umowy kredytu, oraz refundacji poniesionych wydatków.

5. Bank zobowiązany jest do zamieszczania na dokumentach potwierdzających wykorzystanie kredytu:

- 1) daty wpływu dokumentu do banku,
- 2) adnotacji: „Dokument został rozliczony w ramach kredytu inwestycyjnego z dopłatami ARiMR do oprocentowania udzielonego umową nr z dnia” wraz z pieczęcią banku oraz podpisem osoby upoważnionej do sporządzenia adnotacji.

6. Określony w umowie kredytu termin zakończenia realizacji inwestycji może zostać przesunięty za zgodą banku na wniosek kredytobiorcy, jeżeli w ocenie banku opóźnienie wynika z przyczyn niezależnych od kredytobiorcy. Bank sporządza wówczas stosowny aneks do umowy kredytu. Zmiany nie wymaga natomiast plan inwestycji.

7. W przypadku, gdy lista nakładów do sfinansowania kredytem i wkładem własnym nie ulega zmianie, a następuje jedynie:

- 1) zmiana struktury finansowania polegająca na zwiększeniu lub zmniejszeniu wkładu własnego lub zmniejszeniu kwoty kredytu, przy zachowaniu minimalnej dla danej działalności wysokości wkładu własnego kredytobiorcy,
 - 2) zmiana formy wniesienia wkładu własnego kredytobiorcy (np. z gotówki na maszyny, które zgodnie z planem inwestycji miały zostać zakupione za wkład własny),
 - 3) zmiana źródła finansowania poszczególnych nakładów (z kredytu na wkład własny lub odwrotnie, przy zachowaniu zgodności z zapisami niniejszych zasad),
- plan inwestycji nie wymaga zmiany. W umowie kredytu należy uwzględnić ww. zmiany.

8. Bank, na wniosek kredytobiorcy, może wyrazić zgodę na przystąpienie osób trzecich, w charakterze solidarnych dłużników lub współkredytobiorców, do długu z tytułu kredytu, o ile w ocenie banku nie spowoduje to zagrożenia w realizacji inwestycji lub prowadzeniu działalności.

Rozdział XII. Procedura ubiegania się o kredyt

1. Przygotowanie planu inwestycji, który poza informacjami wymaganymi przez bank do oceny zdolności kredytowej, powinien w szczególności zawierać:
 - 1) cel inwestycji zgodny z określonym w rozdziale I ust. 2,
 - 2) lokalizację projektu lub działalności,
 - 3) opis projektu lub działalności, w tym daty ich rozpoczęcia i zakończenia,
 - 4) strukturę finansowania inwestycji (przeznaczenie i kwotę kredytu oraz wkładu własnego, a także planowane koszty tej inwestycji objęte inną pomocą publiczną),
 - 5) kierunek produkcji w okresie kredytowania,
 - 6) informację o rynkach zbytu, w szczególności, jeżeli inwestycja skutkuje wzrostem produkcji,
 - 7) okres kredytowania i karencji w spłacie kredytu.
2. Przy sporządzaniu planu inwestycji wnioskodawcy mogą posłużyć się Wzorcowym Planem Inwestycji, określonym w załączniku nr 4. W przypadku, gdy specyfika podmiotu ubiegającego się o kredyt wymagałaby dostosowania Wzorcowego Planu Inwestycji do konkretnego przypadku, Wzorcowy Plan Inwestycji może ulegać modyfikacjom.
3. Złożenie przez wnioskodawcę w banku wniosku o kredyt z następującymi załącznikami:
 - 1) planem inwestycji,
 - 2) oświadczeniami sporządzonymi wg wzorów określonych w załącznikach nr 5, 7 i 8, (oświadczenie wg wzoru określonego w załączniku nr 7 może zostać złożone już po przyjęciu przez bank wniosku o kredyt, ale przed zawarciem umowy kredytu),
 - 3) *Formularzem informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie* sporządzony wg wzoru określonego w załączniku nr 19,
 - 4) kompletem dokumentów wymaganych przez bank.
4. Wzór wniosku o kredyt, o którym mowa w ust. 3, określa bank.
5. Wnioskodawca zobowiązany jest przedstawić w banku, z zastrzeżeniem ust. 6, oświadczenie sprzedawcy wg wzoru określonego w załączniku nr 7, że w okresie 10 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o udzielenie kredytu zakup sprzedawanych użytków rolnych nie był objęty pomocą ze środków publicznych.
6. W przypadku nabycia użytków rolnych w drodze postępowania egzekucyjnego, a także w przypadku śmierci poprzedniego ich właściciela, dopuszcza się inną niż oświadczenie wg wzoru określonego w załączniku nr 7 formę potwierdzenia, że ich zakup nie był wcześniej objęty pomocą ze środków publicznych, tj. np.: wypis z księgi wieczystej, wypis z ewidencji gruntów i budynków, o ile na podstawie tych dokumentów urzędowych bank w sposób nie budzący wątpliwości stwierdzi, że w okresie 10 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o udzielenie kredytu zakup nabywanych użytków rolnych nie był objęty pomocą ze środków publicznych.
7. Bank na podstawie:

- 1) oświadczenia wnioskodawcy, sporządzonego wg wzoru określonego w załączniku nr 8, ustala czy łączna wysokość udzielonej jednemu przedsiębiorstwu w okresie trzech lat:
 - a) pomocy *de minimis* w rolnictwie nie przekroczy równowartości 20 000 EUR,
 - b) pomocy *de minimis* w rolnictwie i pomocy *de minimis* w rybołówstwie nie przekroczy równowartości 30 000 EUR,
 - c) pomocy *de minimis* w rolnictwie, pomocy *de minimis* w rybołówstwie i pomocy *de minimis*, nie przekroczy równowartości 200 000 EUR,
 - 2) informacji, o których mowa w ust. 3 pkt. 3), ocenia spełnienie pozostałych warunków działania pomocy *de minimis* w rolnictwie.
8. W przypadku, gdy brak jest możliwości elektronicznego przekazania lub obsłużenia sprawozdania o udzielonym kredycie bank niezwłocznie przesyła do Agencji drogą elektroniczną informacje o pomocy *de minimis* udzielonej kredytobiorcy / współkredytobiorcom (plik excel wg wzoru określonego w załączniku nr 23, który w przypadku współkredytobiorców należy sporządzić wypełniając osobne arkusze dla każdego z nich).
9. Agencja wydaje kredytobiorcy zaświadczenie o pomocy *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie sporządzone zgodnie ze wzorem określonym w załączniku nr 10, które do kredytobiorcy przesyłane jest pocztą.
- 9a. Agencja przeprowadza kontrolę administracyjną wybranych losowo kredytów na podstawie przekazanych przez bank na żądanie Agencji potwierdzonych za zgodność z oryginałem załączników nr 8 i 19, które zostały złożone wraz z wnioskiem o kredyt.
10. W przypadku, gdy wartość faktycznie udzielonej pomocy *de minimis* w rolnictwie jest inna niż wartość pomocy wskazana w wydanym zaświadczeniu, o którym mowa w ust. 9, Agencja w terminie 14 dni od dnia stwierdzenia tego faktu, wydaje nowe zaświadczenie, w którym wskazuje właściwą wartość pomocy oraz stwierdza utratę ważności poprzedniego zaświadczenia.
11. Postanowienia zawarte w ust. 3 pkt 3, ust. 7 i ust. 9 – 10 stosuje się odpowiednio w przypadku zawierania umowy przejęcia długu z tytułu kredytu uwzględniając przy tym, że:
- 1) dniem udzielenia pomocy przejmującemu dług jest data zawarcia umowy przejęcia długu,
 - 2) przejmujący dług przejmuje wraz z nim pomoc w wysokości udzielonej dotychczasowemu kredytobiorcy, której wartość ustalono wówczas wg kursu EUR, a bank niezwłocznie przesyła do Agencji załącznik nr 23,
 - 3) od dnia zawarcia umowy przejęcia długu kwota pomocy *de minimis* w rolnictwie wynikająca z umowy kredytu nie jest uwzględniana przy ubieganiu się przez dotychczasowego kredytobiorcę o kolejną pomoc *de minimis*.

Linia PR - Zasady udzielania kredytu na inwestycje w przetwórstwie „produktów rolnych, ryb, skorupiaków i mięczaków oraz na zakup akcji lub udziałów.

Rozdział I. Cel i przeznaczenie kredytu

1. Kredyt na inwestycje w przetwórstwie produktów rolnych, ryb, skorupiaków i mięczaków może zostać udzielony na następujące działalności wymienione w „Wykazie działalności (...)”, zawartym w części II, z wyłączeniem ust. 6:
- 1) dział 10 – produkcja artykułów spożywczych,
 - 2) 11.03.Z – produkcja miodu pitnego i cydru,
 - 3) 16.29.Z – produkcja materiałów opałowych wykonywanych ze słomy lub produktów pochodzących z upraw pozostałych roślin wieloletnich.

2. Kredyt może zostać udzielony na realizację inwestycji, które służą realizacji co najmniej jednego z następujących celów:
 - 1) inwestycje w przetwórstwie produktów rolnych:
 - a) zwiększenie oferty towarowej oraz jej lepsze dostosowanie do wymagań rynku - A,
 - b) poprawa efektywności produkcji polegająca w szczególności na zmniejszeniu kosztów wytwarzania - D,
 - c) poprawa warunków pracy oraz lepsze wykorzystanie zasobów pracy - O,
 - 2) inwestycje w przetwórstwie ryb, skorupiaków i mięczaków:
 - a) oszczędzanie energii lub zmniejszanie oddziaływania na środowisko, w tym unieszkodliwianie odpadów - OE,
 - b) poprawa bezpieczeństwa, higieny, zdrowia i warunków pracy - BP,
 - c) przetwarzanie połowów ryb komercyjnych, które nie mogą być przeznaczone do spożycia przez ludzi - PR,
 - d) przetwarzanie produktów ubocznych powstałych podczas głównej działalności przetwórczej - PU,
 - e) przetwarzanie produktów akwakultury ekologicznej zgodnie z art. 7 i 8 rozporządzenia Rady (UE) 2018/848 - PA,
 - f) powstanie nowych lub udoskonalonych produktów, nowych lub udoskonalonych procesów lub nowych lub udoskonalonych systemów zarządzania i organizacji – UD,
 - 3) zakup akcji lub udziałów - wzmacnienie pozycji producentów rolnych na rynku produktów rolnych – R.
3. Kredyt może zostać udzielony, jeżeli pomoc Agencji w formie dopłat wywołuje efekt zachęty. Warunek ten nie dotyczy kredytów, o których mowa w ust. 6.
4. Kredyt może zostać przeznaczony na sfinansowanie inwestycji w **przetwórstwie produktów rolnych**, które obejmują:
 - 1) budowę lub remont połączony z modernizacją budynków lub budowli służących do przetwórstwa i magazynowania produktów rolnych, w tym infrastruktury technicznej stanowiącej integralną część tych budynków lub budowli,
 - 2) zakup lub zakup i instalację, z zastrzeżeniem ust. 7, maszyn lub urządzeń służących do:
 - a) magazynowania lub przygotowania produktów rolnych do przetwarzania, zapewniających utrzymanie jakości i bezpieczeństwo żywności,
 - b) przetwarzania produktów rolnych,
 - c) magazynowania produktów lub półproduktów oraz ich przygotowania do sprzedaży,
 - 3) zakup lub zakup i instalację aparatury pomiarowej, kontrolnej oraz sprzętu do sterowania procesem produkcji lub magazynowania, z zastrzeżeniem ust. 7,
 - 4) zakup komputerów i oprogramowań służących do zarządzania przedsiębiorstwem oraz do sterowania procesem produkcji lub magazynowania, z zastrzeżeniem ust. 7,
 - 5) zakup środków transportu niezbędnych dla sprawnego przebiegu procesu technologicznego lub do magazynowania, z zastrzeżeniem ust. 7,
 - 6) zakup specjalistycznych środków transportu przeznaczonych do dostaw surowca lub zbytu produktów, zapewniających spełnienie warunków bezpieczeństwa żywności lub dobrostanu zwierząt, z zastrzeżeniem ust. 7,
 - 7) zakup środków trwałych związanych z wdrażaniem procedury systemów zarządzania jakością,
 - 8) koszty ogólne bezpośrednio związane z przygotowaniem i realizacją inwestycji, których wysokość nie przekracza 12% kwoty kredytu bankowego obejmujące:
 - a) przygotowanie dokumentacji technicznej inwestycji,
 - b) opłaty za patenty lub licencje,
 - c) koszty nadzoru urbanistycznego, architektonicznego, budowlanego lub konserwatorskiego,
 - 9) koszty transportu materiałów do miejsca realizacji inwestycji, o których mowa w pkt 1–3, do wysokości 2% wartości tych inwestycji.

5. Kredyt może zostać przeznaczony na sfinansowanie inwestycji w **przetwórstwie ryb, skorupiaków i mięczaków**, które obejmują:
- 1) budowę, rozbudowę lub modernizację budynków lub budowli służących do przetwórstwa i magazynowania ryb, skorupiaków i mięczaków, w tym infrastruktury technicznej stanowiącej integralną część tych budynków lub budowli,
 - 2) zakup lub zakup i instalację, z zastrzeżeniem ust. 7, maszyn, urządzeń lub wyposażenia do:
 - a) magazynowania lub przygotowania ryb, skorupiaków i mięczaków do przetwarzania, zapewniających utrzymanie jakości i bezpieczeństwa żywności,
 - b) przetwarzania ryb, skorupiaków i mięczaków,
 - c) magazynowania produktów lub półproduktów oraz ich przygotowania do sprzedaży,
 - 3) zakup lub zakup i instalację aparatury pomiarowej, kontrolnej oraz sprzętu do sterowania procesem produkcji lub do magazynowania, z zastrzeżeniem ust. 7,
 - 4) zakup komputerów i oprogramowań służących do zarządzania przedsiębiorstwem oraz do sterowania procesem produkcji lub magazynowania, z zastrzeżeniem ust. 7,
 - 5) zakup środków transportu niezbędnych do sprawnego przebiegu procesu technologicznego lub do magazynowania, z zastrzeżeniem ust. 7,
 - 6) zakup specjalistycznych środków transportu przeznaczonych do dostaw surowca lub zbytu produktów, zapewniających spełnienie warunków bezpieczeństwa żywności lub dobrostanu zwierząt, z zastrzeżeniem ust. 7,
 - 7) zakup środków trwałych związanych z wdrażaniem procedury systemów zarządzania jakością,
 - 8) koszty ogólne bezpośrednio związane z przygotowaniem i realizacją inwestycji, które nie przekraczają 12% kwoty kredytu bankowego, obejmujące:
 - a) przygotowanie dokumentacji technicznej inwestycji,
 - b) opłaty za patenty lub licencje,
 - c) koszty nadzoru urbanistycznego, architektonicznego, budowlanego lub konserwatorskiego,
 - 9) koszty transportu materiałów do miejsca realizacji inwestycji, o których mowa w pkt 1–3, do wysokości 2% wartości tych inwestycji.
6. Kredyt może zostać przeznaczony na sfinansowanie nabycia:
- 1) udziałów lub akcji spółek prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa produktów rolnych lub przetwórstwa ryb, skorupiaków i mięczaków przez **grupy producentów rolnych** wpisane do rejestru grup producentów rolnych w rozumieniu przepisów o grupach producentów rolnych i ich związkach,
 - 2) udziałów lub akcji spółek, lub udziałów w spółdzielniach, prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa produktów rolnych lub przetwórstwa ryb, skorupiaków i mięczaków przez **producentów rolnych** prowadzących gospodarstwo rolne lub dział specjalny produkcji rolnej.
7. Zakupione lub zakupione i zainstalowane maszyny i urządzenia, nie mogą mieć w dniu sprzedaży więcej niż 5 lat oraz nie były nabyte z wykorzystaniem środków publicznych.

Rozdział II. Kredytobiorcy

1. W przypadku inwestycji w przetwórstwie produktów rolnych kredyt może zostać udzielony następującym podmiotom podejmującym lub prowadzącym działalność określoną w rozdziale I ust. 1, z zastrzeżeniem ust. 3:
 - 1) osobom fizycznym:
 - a) posiadającym pełną zdolność do czynności prawnych oraz
 - b) niebędącym emerytami i rencistami mającymi ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy,
 - 2) osobom prawnym,
 - 3) jednostkom organizacyjnym nie posiadającym osobowości prawnej.

2. Jeżeli o kredyt ubiegają się małżonkowie, pomiędzy którymi istnieje wspólność majątkowa, przynajmniej jedno z nich musi spełniać warunki określone w ust. 1 pkt 1) lit. b).
3. Kredyt może zostać udzielony następującym podmiotom:
 - 1) będącym mikroprzedsiębiorstwem, małym lub średnim przedsiębiorstwem (MŚP),
 - 2) które nie znajdują się w trudnej sytuacji,
 - 3) na których nie ciąży dotąd niezrealizowany obowiązek zwrotu pomocy wynikający z wcześniejszej decyzji Komisji Europejskiej uznającej pomoc za niezgodną z prawem i z rynkiem wewnętrznym.
4. W przypadku zakupu akcji lub udziałów spółek, lub udziałów w spółdzielniach, prowadzących przetwórstwo produktów rolnych lub ryb, kredyt może zostać udzielony podmiotom, o których mowa w rozdziale I ust. 6 pkt 1) albo 2), będącym mikroprzedsiębiorstwem, małym lub średnim przedsiębiorstwem (MŚP) albo dużym przedsiębiorstwem.

Rozdział III. Wysokość kredytu i wkład własny

1. Kwota kredytu, z zastrzeżeniem ust. 2, nie może przekroczyć:
 - 1) w przypadku inwestycji realizowanych w przetwórstwie produktów rolnych, ryb, skorupiaków i mięczaków – 70% wartości nakładów inwestycyjnych i wynosić więcej niż 16 mln zł, z zastrzeżeniem ust. 8,
 - 2) w przypadku zakupu przez grupę producentów rolnych akcji lub udziałów spółek prowadzących przetwórstwo produktów rolnych lub ryb - 80% wartości akcji lub udziałów i wynosić więcej niż 5 mln zł,
 - 3) w przypadku zakupu przez producentów rolnych akcji lub udziałów spółek, lub udziałów w spółdzielniach, prowadzących przetwórstwo produktów rolnych lub przetwórstwa ryb, skorupiaków i mięczaków - 80% wartości akcji lub udziałów i wynosić więcej niż 4 mln zł,
 - 4) łączna kwota kredytów udzielonych jednemu podmiotowi na realizację równocześnie kilku inwestycji wymienionych w pkt 1) nie może przekroczyć 16 mln zł.
2. W przypadku podmiotów obowiązanych do sporządzania, na podstawie odrębnych przepisów, skonsolidowanych sprawozdań finansowych wysokość kwoty kredytu jest ustalana łącznie dla jednostki dominującej i jednostek zależnych.
3. Łączna kwota kredytów, o których mowa w ust. 1 pkt 1) – 3), może być udzielona:
 - 1) tej samej grupie producentów rolnych, bez względu na liczbę zaciągniętych przez ten podmiot kredytów, do wysokości 16 mln zł, z zastrzeżeniem ust. 5,
 - 2) temu samemu producentowi rolnemu, bez względu na liczbę zaciągniętych przez tego producenta rolnego kredytów, do wysokości:
 - a) 5 mln zł – w przypadku producenta rolnego prowadzącego gospodarstwo rolne,
 - b) 8 mln zł – w przypadku producenta rolnego prowadzącego dział specjalny produkcji rolnej lub działalność w zakresie rybactwa śródlądowego.
4. W przypadku, gdy podmiot korzysta z kredytów preferencyjnych suma kwot udzielonych kredytów z dopłatami lub z częściową spłatą kapitału oraz kredytu nowo udzielanego nie może przekroczyć 16 mln zł dla podmiotu, który korzysta z kredytów na inwestycje realizowane w przetwórstwie produktów rolnych, ryb, skorupiaków i mięczaków.
5. W przypadku gdy grupa producentów rolnych korzysta z kredytów na realizację inwestycji w gospodarstwach rolnych, działach specjalnych produkcji rolnej, rybactwie śródlądowym lub w przetwórstwie produktów rolnych, ryb, skorupiaków i mięczaków oraz z kredytów na zakup akcji lub udziałów spółek prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa produktów rolnych lub ryb suma kwot udzielonych kredytów oraz kredytu nowo udzielanego nie może przekroczyć:
 - 1) dla grupy, której członkowie prowadzą gospodarstwa rolne – 9 mln zł, tj. 4 mln zł na realizację inwestycji w gospodarstwie rolnym i 5 mln zł na zakup akcji lub udziałów,
 - 2) dla grupy, której członkowie prowadzą działy specjalne produkcji rolnej lub działalność w zakresie rybactwa śródlądowego – 13 mln zł, tj. 8 mln zł na realizację inwestycji w dziale specjalnym produkcji rolnej i 5 mln zł na zakup akcji lub udziałów,

- 3) dla grupy, która prowadzi działalność w zakresie przetwórstwa produktów rolnych, ryb, skorupiaków i mięczaków – 16 mln zł, w tym nie więcej niż 5 mln zł na zakup akcji lub udziałów.
6. Ustalając kwotę kredytu, o której mowa w ust. 1 - 5:
 - 1) uwzględnia się nie spłacone kredyty w kwotach, w jakich zostały udzielone po dniu 31 grudnia 2014 r., z zastrzeżeniem pkt 2 lit. b),
 - 2) nie uwzględnia się kredytów preferencyjnych udzielonych:
 - a) do dnia 31 grudnia 2014 r.,
 - b) po dniu 31 grudnia 2014 r. z linii K01, K02, DK01 i DK02.
7. Kredytobiorca jest zobowiązany wnieść wkład własny.
8. Jeżeli łączna kwota tych spośród planowanych do poniesienia nakładów inwestycyjnych w przetwórstwie ryb, skorupiaków i mięczaków, które zostały wymienione w rozdziale I ust. 5 i będą finansowane ze środków kredytu lub wkładu własnego kredytobiorcy, przekracza 2,5 mln EUR, to udzielenie kredytu warunkowane jest zgłoszeniem pomocy do Komisji Europejskiej na podstawie art. 108 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Rozdział IV. Wysokość oprocentowania

1. Oprocentowanie kredytu jest zmienne i nie może wynosić więcej niż stopa referencyjna WIBOR 3M powiększona nie więcej niż o 2,5 punktu procentowego. Przy ustalaniu wysokości oprocentowania stosuje się stopę referencyjną WIBOR 3M, ogłaszaną na ostatni dzień roboczy drugiego miesiąca kwartału, która podlega zmianom w okresie kredytowania zgodnie z wysokością stopy referencyjnej WIBOR 3M ogłaszaną w ostatnim dniu roboczym drugiego miesiąca poprzedzającego każdy następny kwartał.
2. Oprocentowanie należne bankowi, z zastrzeżeniem ust. 4, jest płacone przez:
 - 1) kredytobiorcę w wysokości:
 - a) 0,67 oprocentowania, o którym mowa w ust. 1, jednak nie mniej niż 3%, a jeżeli oprocentowanie obliczone zgodnie ze sposobem określonym w ust. 1 wynosi poniżej 3% w wysokości tego oprocentowania – w przypadku kredytów na sfinansowanie inwestycji w przetwórstwie produktów rolnych, ryb, skorupiaków i mięczaków,
 - b) 0,3 oprocentowania, o którym mowa w ust. 1, jednak nie mniej niż 1%, a jeżeli oprocentowanie obliczone zgodnie ze sposobem określonym w ust. 1 wynosi poniżej 1% w wysokości tego oprocentowania – w przypadku kredytów na sfinansowanie nabycia akcji lub udziałów,
 - 2) Agencję – w pozostałej części.
3. Bank nie może stosować kapitalizacji odsetek lub pobierać ich z góry.
4. W przypadku zawieszenia przez bank, na wniosek kredytobiorcy zawierający uzasadnienie, spłaty rat kapitału kredytu, o którym mowa w rozdziale I ust. 6, w związku z:
 - 1) wystąpieniem w 2018 r. suszy lub powodzi,
 - 2) zakazem utrzymywania w gospodarstwie świń lub ich wprowadzenia do gospodarstwa, wydanym w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń na podstawie art. 44 ust. 1 pkt 9, art. 45 ust. 1 pkt 3a, art. 46 ust. 3 pkt 3a, art. 47 ust. 1 lub art. 48b ust. 1 pkt 2 lub ust. 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2017 r. poz. 1855 oraz z 2018 r. poz. 50 i 650),spłata oprocentowania kredytu za kredytobiorcę jest dokonywana przez Agencję przez okres nie dłuższy niż 2 lata, licząc od dnia zawieszenia przez bank spłaty rat kapitału kredytu.
5. Zawieszenie spłaty rat kapitału kredytu w związku z wystąpieniem w 2018 r. suszy lub powodzi:
 - 1) dotyczy umów kredytu zawartych do dnia 1 czerwca 2018 r.,

- 2) jest stosowane, pod warunkiem dołączenia do wniosku o zawieszenie spłaty rat kapitału kredytu protokołu oszacowania szkód zawierającego określenie zakresu i wysokości szkód oszacowanych przez komisję powołaną przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkód.
6. Oprocentowanie zapłacone przez Agencję za kredytobiorcę, w okresie zawieszenia przez bank spłaty rat kapitału kredytu, o którym mowa w ust. 4, pomniejsza kwotę dopłat ustaloną w umowie kredytu.

Rozdział V. Wysokość pomocy

1. Maksymalna kwota dopłat określana jest w umowie kredytu wg oprocentowania obowiązującego w dniu jej zawarcia.
2. Łączna wysokość pomocy Agencji na realizację inwestycji w przetwórstwie produktów rolnych, ryb, skorupiaków i mięczaków, na zakup akcji lub udziałów spółek, lub udziałów w spółdzielniach, prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa produktów rolnych lub ryb, jest określana przez bank w umowie kredytu w dniu jej zawarcia.
3. W przypadku inwestycji w przetwórstwie produktów rolnych, ryb, skorupiaków i mięczaków łączna wysokość pomocy Agencji nie może przekroczyć 40% wysokości udzielonego kredytu.
4. Dopłaty do oprocentowania kredytów na zakup akcji lub udziałów spółek, lub udziałów w spółdzielniach, prowadzących przetwórstwo produktów rolnych lub ryb, są stosowane jako pomoc *de minimis* zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 albo rozporządzenia Komisji (UE) nr 717/2014.
5. Wysokość pomocy *de minimis* na zakup akcji lub udziałów:
 - 1) akcji lub udziałów spółek, lub udziałów w spółdzielniach, prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa produktów rolnych, udzielonej jednemu przedsiębiorstwu zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013, nie może przekroczyć równowartości 200 000 EUR w okresie trzech lat, tj. w bieżącym roku podatkowym i w ciągu poprzedzających go 2 lat podatkowych, z uwzględnieniem kwot pomocy *de minimis* ze wszystkich tytułów, z zastrzeżeniem ust. 6,
 - 2) akcji lub udziałów spółek, lub udziałów w spółdzielniach, prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa ryb, skorupiaków i mięczaków, udzielonej jednemu przedsiębiorstwu zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji (UE) nr 717/2014, nie może przekroczyć równowartości 30 000 EUR w okresie trzech lat, tj. w bieżącym roku podatkowym i w ciągu poprzedzających go 2 lat podatkowych, z uwzględnieniem kwot pomocy *de minimis* ze wszystkich tytułów, z zastrzeżeniem ust. 6.
6. Udzielona jednemu przedsiębiorstwu w okresie trzech lat, tj. w bieżącym roku podatkowym i w ciągu poprzedzających go 2 lat podatkowych, łączna wysokość:
 - 1) pomocy *de minimis* w rolnictwie i pomocy *de minimis* w rybołówstwie nie może przekroczyć równowartości 30 000 EUR,
 - 2) pomocy *de minimis*, pomocy *de minimis* w rolnictwie i pomocy *de minimis* w rybołówstwie nie może przekroczyć równowartości 200 000 EUR.
7. Lata podatkowe, o których mowa w ust. 5 i 6, ustala się przez odniesienie do lat podatkowych stosowanych przez dany podmiot gospodarczy w Polsce. Przyjętym przez wnioskodawcę rokiem podatkowym może być rok kalendarzowy lub inny okres, trwający 12 kolejnych pełnych miesięcy kalendarzowych.
8. Równowartość pomocy w EUR ustala się według kursu średniego walut obcych, ogłaszanego przez NBP w dniu udzielenia pomocy, przy czym w przypadku, gdy umowa kredytu podpisana jest przed godziną 12-tą, do wyliczenia równowartości pomocy w EUR przyjmowany jest kurs EUR z dnia poprzedniego.

9. Wysokość pomocy, o której mowa w ust. 2 i 3, ustala się na dzień zawarcia umowy kredytu dyskontując wartości bieżące kwot dopłat rozłożonych w czasie do ich wartości w dniu udzielenia kredytu, wg wzoru określonego w załączniku nr 2, i wpisuje w umowie kredytu.
10. Jeżeli harmonogram realizacji inwestycji wymaga postawienia przez bank kredytu do dyspozycji kredytobiorcy w kilku transzach lub w jednej transzy, ale w dacie innej niż data udzielenia kredytu, to kwota udzielonego kredytu (każda transza), także jest dyskontowana do jej wartości w dniu udzielenia kredytu, wg wzoru określonego w załączniku nr 2, w celu obliczenia wysokości pomocy, o której mowa w ust. 3.
11. Kwota pomocy określona w umowie kredytu nie może zostać zwiększona.
12. W przypadku zmniejszenia kwoty kredytu obniżona kwota kredytu skutkuje zmianą maksymalnej kwoty dopłat, o której mowa w ust. 1, oraz wysokości pomocy wyliczonej w oparciu o stopę dyskontową obowiązującą w dniu zawarcia umowy kredytu.
13. Postanowienia ust. 12 stosuje się odpowiednio w przypadkach wystąpienia nieprawidłowości, o których mowa w rozdziale VII ust. 9, a także w przypadku częściowego nieprawidłowego udzielenia kredytu przez bank.
14. Pomoc w formie dopłat do oprocentowania kredytów z linii PR, z zastrzeżeniem ust. 14a, można kumulować:
 - 1) z inną pomocą państwa w odniesieniu do tych samych – pokrywających się częściowo lub w całości – kosztów kwalifikowalnych, jeżeli taka kumulacja nie powoduje przekroczenia najwyższej w danym przypadku wysokości pomocy;
 - 2) z pomocą *de minimis* w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych, jeżeli skutkiem takiej kumulacji nie będzie przekroczenie poziomu intensywności pomocy określonej w art. 17 rozporządzenia Komisji (UE) nr 2022/2472.
- 14a. Pomocy w formie dopłat do oprocentowania kredytów w ramach linii PR nie można kumulować z pomocą, o której mowa w ust. 14, jeżeli warunki jej udzielenia wykluczają taką kumulację.
15. Bank nie ponosi odpowiedzialności za przekroczenie wysokości pomocy publicznej uzyskanej przez kredytobiorcę z innych tytułów pomocy publicznej.

Rozdział VI. Okres kredytowania i karencji

1. Kredyt może zostać udzielony maksymalnie na 15 lat.
2. Okres karencji w spłacie kredytu, który liczy się od dnia zawarcia umowy kredytu do dnia spłaty pierwszej raty kapitału określonej w umowie kredytu, nie może przekroczyć 2 lat.
3. W okresie objętym umową kredytu bank może:
 - 1) stosować prolongatę spłaty rat kapitału i odsetek, o ile określony w umowie kredytu termin ich spłaty jeszcze nie minął,
 - 2) wydłużyć okres kredytowania poza przewidziany w umowie kredytu, o ile określony w umowie kredytu okres kredytowania jeszcze nie minął,
 - 3) w przypadkach, o których mowa w pkt 1) i 2):
 - a) okres od dnia udzielenia kredytu do całkowitej jego spłaty wraz z odsetkami nie może przekroczyć 15 lat,
 - b) nie wymaga się sporządzenia zmian do planu inwestycji,
 - c) maksymalna kwota dopłat nie ulega zmianie.

Rozdział VII. Warunki stosowania i zwrotu dopłat ze środków Agencji

1. Dopłaty są stosowane, gdy kredytobiorca:
 - 1) spełnia warunki określone w niniejszych zasadach,
 - 2) dokonuje, w pełnej wysokości spłat rat kapitału i odsetek w terminach ustalonych w umowie kredytu z uwzględnieniem dodatkowo 7-dniowego okresu na spłatę należności.
2. Dopłaty podlegają zwrotowi w całości wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych naliczonymi od dnia przekazania przez Agencję dopłat do banku do dnia ich zwrotu na rachunek Agencji, a następne nie przysługują, jeżeli w ocenie banku nie został osiągnięty jeden z celów, wymienionych w rozdziale I, który został wskazany w planie inwestycji i umowie kredytu.
3. Dopłaty podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych, naliczonymi od dnia przekazania przez Agencję dopłat do banku do dnia ich zwrotu na rachunek Agencji, a kolejne nie przysługują, w przypadku przeniesienia – bez zgody banku – posiadania obiektów lub urządzeń nabytych za kredyt, jeżeli przeniesienie posiadania nastąpiło w okresie kredytowania lub po okresie kredytowania i przed upływem 5 lat od dnia ich nabycia.
4. Zgodę na przeniesienie posiadania, o której mowa w ust. 3, wyraża bank, po dokonaniu oceny dotyczącej w szczególności wpływu planowanego przeniesienia posiadania na dalsze prowadzenie działalności i spłatę kredytu. Wniosek o wyrażenie zgody na przeniesienie posiadania kredytobiorca składa w banku, przy czym może wykorzystać wzór wniosku określony w załączniku nr 16. Jeżeli bank wyrazi zgodę na przeniesienie posiadania, to od dnia tego przeniesienia nie przysługują dopłaty do części pozostałego do spłaty kredytu przypadającej proporcjonalnie na kwotę kredytu wykorzystanego na sfinansowanie środków trwałych wymienionych w ust. 3, których posiadanie zostało przeniesione.
5. Dopłaty nie przysługują, a już udzielone nie podlegają zwrotowi od dnia:
 - 1) trwałego zaprzestania przez kredytobiorcę prowadzenia działalności przed upływem okresu kredytowania lub trwałego zaprzestania spłaty kredytu i odsetek,
 - 2) stwierdzenia przez bank, że plan inwestycji nie został zrealizowany lub działalność nie została uruchomiona zgodnie z planem inwestycji z przyczyn w ocenie banku niezależnych kredytobiorcy.
6. Dopłaty, z zastrzeżeniem ust. 5 pkt 2), ust. 9 i 11, podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych naliczonymi od dnia przekazania przez Agencję dopłat do banku do dnia ich zwrotu na rachunek Agencji, a kolejne nie przysługują, gdy kredytobiorca:
 - 1) nie zrealizuje planu inwestycji lub nie uruchomi działalności zgodnie z planem inwestycji i umową kredytu,
 - 2) wykorzysta kredyt niezgodnie z przeznaczeniem wskazanym w planie inwestycji i umowie kredytu,
 - 3) nie udokumentuje, w terminie 3 miesięcy od dnia pobrania środków finansowych z rachunku kredytowego, poniesionych wydatków:
 - a) fakturą VAT, z zastrzeżeniem, że wartość faktury brutto uwzględnia się przy rozliczaniu kredytu, jeżeli podatek VAT nie podlega odzyskaniu na podstawie przepisów o podatku VAT, natomiast w pozostałych przypadkach wartość podatku VAT należy wyliczyć z wartości inwestycji finansowanej kredytem,
 - b) rachunkiem wystawionym zgodnie z odrębnymi przepisami,
 - c) innymi dowodami wpłaty, w tym dokonany na podstawie aktu notarialnego, umowy sprzedaży lub prawomocnego orzeczenia sądu,
 - d) dokumentami potwierdzającymi zakup akcji lub udziałów spółek, lub udziałów w spółdzielniach, prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa produktów rolnych lub ryb wraz z dowodami wpłaty,
 - 4) nie udokumentuje wniesienia wkładu własnego, zgodnie z regulaminem kredytowania obowiązującym w banku udzielającym kredytu.
7. W przypadku czasowego w ocenie banku zaprzestania przez kredytobiorcę prowadzenia działalności lub spłaty kredytu i odsetek z przyczyn niezależnych od kredytobiorcy, przy jednoczesnym spełnieniu wymogów określonych w niniejszych zasadach, dopłaty nie są stosowane przez ten okres.
8. Jeżeli kredytobiorca wznowi prowadzenie działalności lub spłatę kredytu i odsetek dopłaty stosowane są

od dnia wznowienia prowadzenia działalności lub spłaty kredytu i odsetek.

9. W przypadku, gdy kredytobiorca w części:

- 1) nie zrealizuje planu inwestycji lub nie uruchomi działalności zgodnie z planem inwestycji i umową kredytu lub
- 2) wykorzysta kredyt niezgodnie z przeznaczeniem wskazanym w planie inwestycji i umowie kredytu lub
- 3) nie udokumentuje poniesionych wydatków w trybie określonym w ust. 6 pkt 3 lub wniesienia wkładu własnego zgodnie z regulaminem kredytowania obowiązującym w banku udzielającym kredytu lub
- 4) nie przestrzega przepisów wspólnej polityki rybołówstwa (do przestrzegania tych przepisów zobowiązani są kredytobiorcy, którzy zaciągnęli kredyty na inwestycje w przetwórstwie ryb, skorupiaków i mięczaków),

dopłaty podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych naliczonymi od dnia przekazania przez Agencję dopłat do banku do dnia ich zwrotu na rachunek Agencji w części odpowiadającej stwierdzonym nieprawidłowościom, pod warunkiem, że w ocenie banku cel wskazany w planie inwestycji i umowie kredytu został osiągnięty.

10. W przypadkach, o których mowa w ust. 9, tj. gdy stwierdzono, że dopłaty podlegają częściowemu zwrotowi, stosowanie dalszych dopłat:

- 1) wstrzymuje się do czasu dokonania zwrotu części dopłat i odsetek, o których mowa w ust. 9,
- 2) może zostać przywrócone po dokonaniu zwrotu, o którym mowa w pkt 1):
 - a) od dnia, w którym dopłaty wstrzymano,
 - b) do kwoty kredytu wynikającej z różnicy pomiędzy pozostałym do spłaty zadłużeniem, a jego częścią odpowiadającą stwierdzonej nieprawidłowości.

11. W przypadku, gdy z przyczyn w ocenie banku niezależnych od kredytobiorcy wydatki nie zostaną udokumentowane w terminie 3 miesięcy od dnia pobrania środków finansowych z rachunku kredytowego, bank może wyrazić zgodę na wydłużenie tego terminu nie dłużej niż o 3 miesiące sporządzając stosowny aneks do umowy kredytu.

Rozdział VIII. Zmiana kierunku produkcji

1. Kredytobiorca za zgodą banku może zmienić kierunek przetwórstwa produktów rolnych na inny w zakresie przetwórstwa produktów rolnych, o ile nowy kierunek został wymieniony w rozdziale I.
2. Warunkiem zmiany kierunku, o której mowa w ust. 1, jest sporządzenie zmiany do planu inwestycji.
3. Zmiana kierunku, o której mowa w ust. 1, nie powoduje zaprzestania stosowania dopłat.

Rozdział IX. Zmiana przeznaczenia kredytu

1. Zmiana przeznaczenia kredytu lub wkładu własnego jest możliwa, o ile wynika z przesłanek ekonomicznych i spełnione są jednocześnie następujące warunki:
 - 1) nie minął określony w umowie kredytu termin realizacji inwestycji,
 - 2) zmiana nie spowoduje zwiększenia kwoty kredytu,
 - 3) zmiana została wprowadzona do planu inwestycji,
 - 4) bank oceni, że zmiana jest uzasadniona, zgodna z linią PR oraz nie spowoduje przeszkód w realizacji planu inwestycji.
2. Zmiana przeznaczenia kredytu lub wkładu własnego wymaga sporządzenia aneksu do umowy kredytu.
3. W przypadku, gdy kredytobiorca zrealizował inwestycję, udokumentował wykorzystanie kredytu i wniesienie wkładu własnego, ale nie wykorzystał pełnej kwoty kredytu, dopuszcza się możliwość przeznaczenia niewykorzystanej części kredytu na inne nakłady związane z tą inwestycją, wymienione w rozdziale I, pod warunkiem przedłożenia w banku zmiany do planu inwestycji i oświadczeń sporządzonych wg wzorów określonych w załączniku nr 7 oraz sporządzenia aneksu do umowy kredytu.

Ze zmiany do planu inwestycji powinno jednoznacznie wynikać, iż ww. nakłady te są celowe pod względem gospodarczym i ekonomicznym, a także zgodne z niniejszymi zasadami.

Rozdział X. Przejęcie długu

1. Bank może wyrazić zgodę na przejęcie długu, jeżeli przejmujący dług spełnia warunki określone w niniejszych zasadach, z zastrzeżeniem ust. 3, gwarantuje terminową spłatę rat kapitału i odsetek oraz będzie kontynuował działalność prowadzoną przez dotychczasowego kredytobiorcę, przy czym:
 - 1) przejęcie długu powinno łączyć się z przeniesieniem na przejmującego dług posiadania przedmiotu kredytowania za zgodą banku, o której mowa w rozdziale VII ust. 3,
 - 2) przy zmianie kierunku produkcji przez przejmującego dług stosuje się postanowienia rozdziału VIII ust. 2,
 - 3) na dzień zawarcia umowy przejęcia długu suma kwot udzielonych kredytów preferencyjnych zaciągniętych dotychczas przez przejmującego dług i umowy kredytu, z tytułu którego przejmowany jest dług, nie może przekroczyć kwot wymienionych w rozdziale III ust. 3 i 4, z zastrzeżeniem pkt 4),
 - 4) jeżeli w wyniku przejęcia długu nastąpiło przekroczenie sumy, o której mowa w pkt 3), to od dnia przejęcia długu dopłaty nie będą stosowane w odniesieniu do części przejmowanego długu przypadającej na kwotę kredytu przewyższającą dopuszczalną sumę.
2. Jeżeli przed złożeniem w banku wniosku o przejęcie długu nastąpiło przeniesienie posiadania przedmiotu kredytowania, to bank nie może wyrazić zgody na przejęcie długu.
3. W przypadku śmierci kredytobiorcy, jeżeli następca prawny przejmujący dług nie spełnia kryteriów określone w niniejszych zasadach dopłaty w dotychczasowej wysokości mogą być nadal stosowane, z zastrzeżeniem ust. 4.
4. Dopłaty za okres od dnia śmierci kredytobiorcy podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych, a dalsze dopłaty nie są stosowane, jeżeli następca prawny kredytobiorcy, w określonym przez bank terminie, z uwzględnieniem terminu wydania postanowienia przez sąd, nie przedłoży w banku prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku lub wypisu zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia. Odsetki w wysokości jak dla zaległości podatkowych od dopłat, o których mowa w zdaniu poprzednim, naliczone zostaną za okres od dnia wpływu tych dopłat do banku.

Rozdział XI. Pozostałe postanowienia

1. Inwestycja może być realizowana przy udziale jednego kredytu z linii PR. Wzrost kosztów inwestycji nie może być finansowany dodatkowym kredytem preferencyjnym lub poprzez podwyższenie kwoty udzielonego kredytu na podstawie aneksu do umowy kredytu.
2. Inwestycje mogą być realizowane wyłącznie w zakładach przetwórstwa produktów rolnych, ryb skorupiaków i mięczaków własnych lub dzierżawionych w okresach wieloletnich. Budowa, przebudowa, odbudowa i remont budynków lub budowli w nieruchomościach dzierżawionych wymaga uzyskania zgody właściciela na realizację inwestycji.
3. Inwestycja finansowana kredytem musi spełniać wymagania określone przepisami prawa mającymi do niej zastosowanie, przy czym w przypadku inwestycji wymagających przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena taka powinna zostać przeprowadzona oraz zezwolenie na realizację danego projektu inwestycyjnego powinno zostać wydane przed dniem zawarcia umowy kredytu.
4. Kredyty nie mogą zostać udzielone w szczególności na finansowanie:
 - 1) zakupu maszyn lub urządzeń, jeżeli w dniu sprzedaży mają więcej niż 5 lat (uwzględniając rok ich produkcji) lub zostały wcześniej nabyte z wykorzystaniem środków publicznych,
 - 2) zakupu maszyn i urządzeń, akcji lub udziałów, jeżeli umowa jest zawarta między:
 - a) małżonkami,
 - b) osobami fizycznymi a spółkami prawa handlowego, w których współnikami lub akcjonariuszami są

- te osoby,
- c) spółkami prawa handlowego, w których współnikami, akcjonariuszami lub członkami organów są te same osoby,
- 3) nakładów innych niż wymienione w rozdziale I,
 - 4) kosztów związanych z umowami leasingu, takich jak marża leasingodawcy, koszty refinansowania odsetek, koszty bieżące i opłaty ubezpieczeniowe,
 - 5) środków obrotowych,
 - 6) inwestycji służących wypełnieniu obowiązujących norm UE,
 - 7) inwestycji, jeżeli prace nad danym projektem lub odpowiednie działania zostały rozpoczęte przed złożeniem wniosku o kredyt,
 - 8) spłaty zobowiązań, których termin płatności minął przed dniem zawarcia umowy kredytu, oraz refundacji poniesionych wydatków,
 - 9) inwestycji w przypadku naruszenia jakiegokolwiek zakazu lub ograniczenia określonego w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013, nawet jeśli takie zakazy i ograniczenia dotyczą jedynie wsparcia Unii przewidzianego w tym rozporządzeniu – dotyczy inwestycji w przetwórstwie produktów rolnych.
5. Bank zobowiązany jest do zamieszczania na dokumentach potwierdzających wykorzystanie kredytu:
- 1) daty wpływu dokumentu do banku,
 - 2) adnotacji: „Dokument został rozliczony w ramach kredytu inwestycyjnego z dopłatami ARiMR do oprocentowania udzielonego umową nr z dnia” wraz z pieczęcią banku oraz podpisem osoby upoważnionej do sporządzenia adnotacji.
6. Określony w umowie kredytu termin zakończenia realizacji inwestycji może zostać przesunięty za zgodą banku na wniosek kredytobiorcy, jeżeli w ocenie banku opóźnienie wynika z przyczyn niezależnych od kredytobiorcy. Bank sporządza wówczas stosowny aneks do umowy kredytu. Zmiany nie wymaga natomiast plan inwestycji.
7. W przypadku, gdy lista nakładów do sfinansowania kredytem i wkładem własnym nie ulega zmianie, a następuje jedynie:
- 1) zmiana struktury finansowania polegająca na zwiększeniu lub zmniejszeniu wkładu własnego lub zmniejszeniu kwoty kredytu, przy zachowaniu minimalnej dla danej działalności wysokości wkładu własnego kredytobiorcy,
 - 2) zmiana formy wniesienia wkładu własnego kredytobiorcy (np. z gotówki na maszyny, które zgodnie z planem inwestycji miały zostać zakupione za wkład własny),
 - 3) zmiana źródła finansowania poszczególnych nakładów (z kredytu na wkład własny lub odwrotnie, przy zachowaniu zgodności z zapisami niniejszych zasad),
- plan inwestycji nie wymaga zmiany. W umowie kredytu należy uwzględnić ww. zmiany.
8. Zakup ruchomych środków trwałych może być finansowany kredytem do ich wartości rynkowej. Banki udzielając kredytów, dotyczących zakupu powinny korzystać z informacji o ich cenach rynkowych (umownych) uzyskiwanych np. z własnych baz danych, kancelarii notarialnych, urzędów gmin, wydziałów rolnictwa urzędów wojewódzkich, wojewódzkich urzędów statystycznych, oraz informacji udostępnionych przez sprzedawców ruchomych środków trwałych. W przypadku wątpliwości, czy dana cena nie jest zawyżona, należy skorzystać z wyceny rzeczoznawcy. Koszty tej wyceny ponosi wnioskodawca.
9. Zbycie zakupionych przy udziale kredytu akcji lub udziałów spółek, lub udziałów w spółdzielniach, prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa produktów rolnych lub ryb w okresie kredytowania może być dokonane na wniosek banku kredytującego za zgodą Agencji.
10. Bank, na wniosek kredytobiorcy, może wyrazić zgodę na przystąpienie osób trzecich, w charakterze solidarnych dłużników lub współkredytobiorców, do długu z tytułu kredytu, o ile w ocenie banku nie spowoduje to zagrożenia w realizacji inwestycji lub prowadzeniu działalności.

Rozdział XII.

Procedura ubiegania się o kredyt na realizację inwestycji w przetwórstwie produktów rolnych, ryb, skorupiaków i mięczaków

1. Przygotowanie planu inwestycji, który poza informacjami wymaganymi przez bank do oceny zdolności kredytowej, powinien w szczególności zawierać:
 - 1) cel inwestycji zgodny z określonym w rozdziale I ust. 2,
 - 2) lokalizację projektu lub działalności,
 - 3) opis projektu lub działalności, w tym daty ich rozpoczęcia i zakończenia,
 - 4) strukturę finansowania inwestycji (przeznaczenie i kwotę kredytu oraz wkładu własnego, a także planowane koszty tej inwestycji objęte inną pomocą publiczną),
 - 5) kierunek produkcji w okresie kredytowania,
 - 6) informację o rynkach zbytu, w szczególności, jeżeli inwestycja skutkuje wzrostem produkcji,
 - 7) okres kredytowania i karencji w spłacie kredytu,
 - 8) informację, że pomoc ARiMR do wnioskowanego kredytu będzie miała formę dopłat do oprocentowania kredytu oraz maksymalną możliwą do uzyskania wysokość pomocy, wyliczoną w sposób określony w rozdziale V ust. 3.
2. Złożenie przez wnioskodawcę w banku wniosku o kredyt wraz z następującymi załącznikami:
 - 1) planem inwestycji,
 - 2) oświadczeniami sporządzonymi wg wzorów określonych w załącznikach nr 5 i 7, (oświadczenie wg wzoru określonego w załączniku nr 7 może zostać złożone już po przyjęciu przez bank wniosku o kredyt, ale przed podpisaniem umowy kredytu),
 - 3) kosztorysami, ofertami handlowymi lub innymi dokumentami uzasadniającymi koszty planowane do sfinansowania kredytem,
 - 4) kompletem dokumentów wymaganych przez bank.
3. Wzór wniosku o kredyt, o którym mowa w ust. 2, określa bank.
4. Wnioskodawca zobowiązany jest przedstawić w banku oświadczenie sprzedawcy wg wzoru określonego w załączniku nr 7, że sprzedawane maszyny lub urządzenia nie zostały nabyte z wykorzystaniem środków publicznych.

Rozdział XIII. Procedura ubiegania się o kredyt na zakup akcji lub udziałów

1. Złożenie przez wnioskodawcę w banku wniosku o kredyt wraz z:
 - 1) oświadczeniami sporządzonymi wg wzorów określonych w załącznikach nr 5, 7 i 8 (oświadczenie wg wzoru określonego w załączniku nr 7 może zostać złożone już po przyjęciu przez bank wniosku o kredyt, ale przed podpisaniem umowy kredytu),
 - 2) *Formularzem informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie* sporządzonym wg wzoru określonego w załączniku nr 19 - w przypadku ubiegania się o kredyt na zakup akcji lub udziałów spółek, lub udziałów w spółdzielniach, prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa ryb, skorupiaków i mięczaków albo
 - 3) *Formularzem informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc de minimis* sporządzonym wg wzoru określonego w załączniku nr 20 oraz sprawozdaniami finansowymi za okres 3 ostatnich lat obrotowych, sporządzanymi zgodnie z przepisami o rachunkowości – w przypadku ubiegania się o kredyt na zakup akcji lub udziałów spółek, lub udziałów w spółdzielniach, prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa produktów rolnych,
 - 4) kompletem dokumentów wymaganych przez bank.
2. Bank na podstawie:
 - 1) oświadczenia wnioskodawcy, sporządzonego wg wzoru określonego w załączniku nr 8, ustala czy łączna wysokość udzielonej jednemu przedsiębiorstwu w okresie trzech lat:
 - a) pomocy *de minimis* w rolnictwie i pomocy *de minimis* w rybołówstwie nie przekroczy równowartości 30 000 EUR,

- b) pomocy *de minimis* w rolnictwie, pomocy *de minimis* w rybołówstwie i pomocy *de minimis*, nie przekroczy równowartości 200 000 EUR,
- 2) informacji, o których mowa w ust. 1 pkt. 2 i 3, ocenia spełnienie pozostałych warunków dzielenia pomocy *de minimis* albo pomocy *de minimis* w rybołówstwie.
3. W przypadku, gdy brak jest możliwości elektronicznego przekazania lub obsłużenia sprawozdania o udzielonym kredycie bank niezwłocznie przesyła do Agencji drogą elektroniczną informacje o pomocy *de minimis* udzielonej kredytobiorcy / współkredytobiorcom (plik excel wg wzoru określonego w załączniku nr 23, który w przypadku współkredytobiorców należy sporządzić wypełniając osobne arkusze dla każdego z nich).
4. Agencja wydaje kredytobiorcy zaświadczenie o pomocy *de minimis* sporządzone zgodnie ze wzorem określonym w załączniku nr 9 albo nr 10, które do kredytobiorcy przesyłane jest pocztą.
- 4a. Agencja przeprowadza kontrolę administracyjną wybranych losowo kredytów na podstawie przekazanych przez bank na żądanie Agencji potwierdzonych za zgodność z oryginałem załączników nr 8 oraz 19 albo 20, które zostały złożone wraz z wnioskiem o kredyt.
5. W przypadku gdy wartość faktycznie udzielonej pomocy *de minimis* jest inna niż wartość pomocy wskazana w wydanym zaświadczeniu, o którym mowa w ust. 4, Agencja w terminie 14 dni od dnia stwierdzenia tego faktu, wydaje nowe zaświadczenie, w którym wskazuje właściwą wartość pomocy oraz stwierdza utratę ważności poprzedniego zaświadczenia.
6. Postanowienia zawarte w ust. 1 pkt 2 i 3, ust. 2 i ust. 4 - 5 stosuje się odpowiednio w przypadku zawierania umowy przejęcia długu z tytułu kredytu uwzględniając przy tym, że:
- 1) dniem udzielenia pomocy przejmującemu dług jest data zawarcia umowy przejęcia długu,
 - 2) przejmujący dług przejmuje wraz z nim pomoc w wysokości udzielonej dotychczasowemu kredytobiorcy, której wartość ustalono wówczas wg kursu EUR, a bank niezwłocznie przesyła do Agencji załącznik nr 23,
 - 3) od dnia zawarcia umowy przejęcia długu kwota pomocy *de minimis* wynikająca z umowy kredytu nie jest uwzględniana przy ubieganiu się przez dotychczasowego kredytobiorcę o kolejną pomoc *de minimis*.

Linia inwestycyjna K01, Linia obrotowa K02 - Zasady udzielania kredytów na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, w których wystąpiły szkody spowodowane przez suszę, grad, deszcz nawalny, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, huragan, piorun, obsunięcie się ziemi lub lawinę

Rozdział I. Cel i przeznaczenie kredytu

1. Kredyt może zostać udzielony w celu wznowienia produkcji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, w których wystąpiły szkody spowodowane przez:
- 1) suszę – NS,
 - 2) grad – NG,
 - 3) deszcz nawalny – NO,
 - 4) ujemne skutki przezimowania – NU,
 - 5) przymrozki wiosenne – NM,
 - 6) powódź – NP,
 - 7) huragan – NH,
 - 8) piorun – NA,
 - 9) obsunięcie się ziemi – NZ,
 - 10) lawinę – NL,

zwane dalej niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi.

2. Kredyt może zostać udzielony na następujące działalności wymienione w „Wykazie działalności ...”, zawartym w części II:
 - 1) uprawy rolne inne niż wieloletnie - 01.1,
 - 2) uprawa roślin wieloletnich - 01.2,
 - 3) rozmnażanie roślin - 01.30.Z,
 - 4) chów i hodowla zwierząt - 01.4,
 - 5) uprawy rolne połączone z chowem i hodowlą zwierząt (działalność mieszana) - 01.50.Z,
 - 6) obróbka nasion dla celów rozmnażania roślin - 01.64.Z,
 - 7) chów i hodowla ryb słodkowodnych w stawach rybnych – 03.22.Z,
 - 8) działy specjalne produkcji rolnej - DS.
3. Kredyt może zostać udzielony w terminie do 12 miesięcy od daty sporządzenia protokołu oszacowania szkód, o którym mowa w rozdziale XII ust. 1 pkt 1 i 2, z zastrzeżeniem ust. 3a.
 - 3a. Kredyt z linii K02 na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych, w których wystąpiły szkody w uprawach rolnych spowodowane przez suszę może zostać udzielony w 2023 i 2024 r. w terminie do 12 miesięcy od dnia opatrzenia podpisem zaufanym przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce położenia gospodarstwa rolnego, protokołu oszacowania szkód, o którym mowa w rozdziale XII ust. 1 pkt 3 lit. a).
 - 3b. Kredyt może zostać udzielony, jeżeli pomoc będzie stosowana:
 - 1) zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji (UE) nr 1408/2013 oraz przepisami o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej - w przypadku gdy szkody spowodowane przez grad, deszcz nawalny, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, huragan, piorun, obsunięcie się ziemi lub lawinę oszacowane przez komisję powołaną przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce wystąpienia tych szkód, wynoszą nie więcej niż 30% średniej rocznej produkcji rolnej w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej z trzech ostatnich lat poprzedzających rok, w którym wystąpiły szkody, albo z trzech lat w okresie pięcioletnim poprzedzającym rok, w którym wystąpiły szkody, z pominięciem roku o najwyższej i najniższej wielkości produkcji, albo
 - 2) na warunkach określonych w art. 25 rozporządzenia Komisji (UE) nr 2022/2472 - w przypadku gdy szkody spowodowane przez grad, deszcz nawalny, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, huragan, piorun, obsunięcie się ziemi, lawinę, a także spowodowane przez suszę w środkach trwałych, oszacowane przez komisję powołaną przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce wystąpienia tych szkód:
 - a) wynoszą powyżej 30% średniej rocznej produkcji rolnej, o której mowa w pkt 1, z tym że jeżeli szkody te obejmują również szkody w środku trwałym, gdy szkody w tym środku dodatkowo przekraczają kwotę 3 350 zł,
 - b) wystąpiły w danym roku kalendarzowym co najmniej dwukrotnie w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej i wynoszą łącznie powyżej 30% średniej rocznej produkcji rolnej, o której mowa w pkt 1, albo
 - 3) na warunkach określonych w przepisach rozporządzenia Komisji (UE) nr 2022/2472 oraz zgodnie z przepisami o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej - w przypadku gdy szkody w uprawach rolnych spowodowane wystąpieniem suszy wynoszą powyżej 30% średniej rocznej produkcji roślinnej w gospodarstwie rolnym z ostatnich trzech lat poprzedzających rok, w którym wystąpiły te szkody.
4. Przez wznowienie produkcji należy rozumieć:
 - 1) **linia K01** - ponoszenie nakładów inwestycyjnych niezbędnych na odtworzenie środków trwałych po wystąpieniu niekorzystnych zjawisk atmosferycznych w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej, natomiast w przypadku suszy – w gospodarstwach rolnych a gdy szkody spowodowane przez suszę wystąpiły w 2019 r. także w działach specjalnych produkcji rolnej, poprzez:
 - a) przywrócenie funkcji użytkowych:

- zniszczonych lub uszkodzonych budynków inwentarskich, magazynowo-składowych, szklarni i innych budynków i budowli służących do produkcji, a także urządzeń i obiektów służących do zasilania w wodę, energię elektryczną, gaz i odprowadzenie ścieków w obrębie gospodarstwa, pomieszczeń socjalnych, zagrodowych oczyszczalni ścieków, placów w obrębie gospodarstw rolnych, dojazdów łączących punkty odbioru mleka w gospodarstwach rolnych z siecią dróg publicznych, ogrodzeń, murów oporowych poprzez ich odbudowę lub wykonanie niezbędnych remontów kapitałnych, pomieszczeń socjalnych poprzez ich odbudowę lub wykonanie niezbędnych remontów kapitałnych,
 - uszkodzonych ciągników, maszyn, urządzeń rolniczych i urządzeń do zarządzania procesem produkcji poprzez przeprowadzenie remontów kapitałnych,
 - elementów infrastruktury technicznej wpływających bezpośrednio na warunki prowadzenia działalności rolniczej,
- b) przywrócenie produktywności poprzez zakup:
- kwalifikowanego materiału szkółkarskiego na odtworzenie sadu lub innej plantacji roślin wieloletnich, których okres użytkowania jest dłuższy niż 5 lat, z wyłączeniem roślin na cele energetyczne,
 - stada podstawowego inwentarza żywego,
- c) zakup w miejsce zniszczonych: ciągników, maszyn, urządzeń rolniczych, urządzeń i oprogramowania do zarządzania procesem produkcji, a także samochodów ciężarowych, dostawczych lub specjalistycznych wyłącznie dla potrzeb związanych z produkcją w działach specjalnych produkcji rolnej,
- 2) linia K02 - ponoszenie rzeczowych nakładów niezbędnych na przywrócenie produktywności poprzez zakup rzeczowych środków do produkcji rolnej w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej, np.:
- a) kwalifikowanego materiału siewnego i szkółkarskiego,
 - b) nawozów mineralnych,
 - c) środków ochrony roślin,
 - d) paliwa na cele rolnicze,
 - e) inwentarza żywego, zaliczanego zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości do środków obrotowych,
 - f) matek pszczelich użytkowych i reprodukcyjnych,
 - g) pasz treściwych i koncentratów paszowych dla zwierząt gospodarskich,
 - h) materiałów opałowanych do ogrzewania szklarni i tuneli,
 - i) pasz objętościowych.
5. Kredyt z linii K01 może zostać przeznaczony również na finansowanie kosztów ogólnych, które są bezpośrednio związane z przygotowaniem i realizacją inwestycji, i które nie przekraczają 12% kwoty kredytu, obejmujących:
- 1) przygotowanie dokumentacji technicznej inwestycji,
 - 2) opłaty za patenty lub licencje,
 - 3) koszty nadzoru urbanistycznego, architektonicznego, budowlanego lub konserwatorskiego.
6. Do kosztów zakupu rzeczowych środków do produkcji rolnej oraz kosztów zakupu maszyn, urządzeń, narzędzi, materiałów budowlanych, zwierząt gospodarskich oraz kwalifikowanego materiału szkółkarskiego można zaliczyć koszty transportu, z wyłączeniem kosztów transportu własnego.

Rozdział II. Kredytobiorcy

1. Kredyt może zostać udzielony następującym podmiotom prowadzącym działalność określoną w rozdziale I ust. 2, z zastrzeżeniem ust. 3:
- 1) osobom fizycznym:
 - a) posiadającym pełną zdolność do czynności prawnych oraz
 - b) niebędącym emerytami i rencistami mającymi ustalone prawo do emerytury lub renty na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników lub przepisów o ubezpieczeniu społecznym albo przyznane prawo do renty strukturalnej,

- 2) osobom prawnym,
 - 3) jednostkom organizacyjnym nie posiadającym osobowości prawnej.
2. Jeżeli o kredyt ubiegają się małżonkowie, pomiędzy którymi istnieje wspólność majątkowa, przynajmniej jedno z nich musi spełniać warunki określone w ust. 1 pkt. 1 lit. b.
3. Podmioty wymienione w ust. 1:
- 1) są mikroprzedsiębiorstwem, małym lub średnim przedsiębiorstwem (MŚP),
 - 2) nie mogą być podmiotami, na których ciąży dotąd niezrealizowany obowiązek zwrotu pomocy wynikający z wcześniejszej decyzji Komisji Europejskiej uznającej pomoc za niezgodną z prawem i z rynkiem wewnętrznym, z zastrzeżeniem, że warunek ten nie dotyczy podmiotów ubiegających się o kredyt, o którym mowa w rozdziale I ust. 3b pkt 1,
 - 3) są producentami rolnymi, którym został nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności – w przypadku kredytu z linii K02 na wznowienia produkcji w gospodarstwach rolnych, w których wystąpiły szkody w uprawach rolnych spowodowane przez suszę,
 - 4) są producentami rolnymi, którzy ponieśli szkody w uprawach rolnych spowodowane wystąpieniem suszy w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, które wynoszą powyżej 30% średniej rocznej produkcji roślinnej w gospodarstwie rolnym z ostatnich trzech lat poprzedzających rok, w którym wystąpiły te szkody – w przypadku kredytu z linii K02 na wznowienia produkcji w gospodarstwach rolnych, w których wystąpiły szkody w uprawach rolnych spowodowane przez suszę.

Rozdział III. Wysokość kredytu i wkład własny

1. Kwota kredytu z linii K01 nie może przekroczyć wysokości szkód w środkach trwałych poniesionych bezpośrednio w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, oszacowanej przez Komisję powołaną przez wojewodę, oraz wynosić więcej niż:
 - 1) 5 mln zł dla podmiotu, który korzysta z kredytów zaciągniętych na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych, w tym w gospodarstwach prowadzących chów i hodowlę ryb słodkowodnych w stawach rybnych,
 - 2) 8 mln zł dla podmiotu, który korzysta z kredytów zaciągniętych na wznowienie produkcji w działach specjalnych produkcji rolnej.
2. Kwota kredytu z linii K02 nie może przekroczyć wysokości szkód w uprawach rolnych lub zwierzętach gospodarskich, oszacowanych przez Komisję powołaną przez wojewodę, tj. nie może przekroczyć kwoty obniżenia dochodu zwiększonej o koszty poniesione z powodu niekorzystnego zjawiska atmosferycznego oraz zmniejszonej o koszty nieponiesione ze względu na niekorzystne zjawisko atmosferyczne oraz wynosić więcej niż:
 - 1) 5 mln zł dla podmiotu, który korzysta z kredytów zaciągniętych na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych,
 - 2) 8 mln zł dla podmiotu, który korzysta z kredytów zaciągniętych na wznowienie produkcji w działach specjalnych produkcji rolnej.
3. Dla podmiotów obowiązanych do sporządzania, na podstawie odrębnych przepisów skonsolidowanych sprawozdań finansowych, wysokość kwoty kredytu jest ustalana łącznie dla jednostki dominującej i jednostek zależnych.
4. Suma kwot udzielonych kredytów z linii K01, K02, DK01 i DK02 nie może przekroczyć kwot, o których mowa w ust. 1 i 2, a przy jej ustalaniu uwzględnia się kredyty jeszcze nie spłacone w kwocie, w jakiej zostały udzielone po dniu 31 grudnia 2014 r.
5. Kredyty z linii K01 i K02 podlegają sumowaniu z kredytami z linii DK01 i DK02 oraz nie podlegają sumowaniu z innymi kredytami preferencyjnymi.

6. Wkład własny kredytobiorcy nie jest wymagany.

Rozdział IV. Wysokość oprocentowania

1. Oprocentowanie kredytu jest zmienne i nie może wynosić więcej niż stopa referencyjna WIBOR 3M powiększona nie więcej niż o 3,5 punktu procentowego. Przy ustalaniu wysokości oprocentowania stosuje się stopę referencyjną WIBOR 3M, ogłaszaną na ostatni dzień roboczy drugiego miesiąca kwartału, która podlega zmianom w okresie kredytowania zgodnie z wysokością stopy referencyjnej WIBOR 3M ogłaszaną w ostatnim dniu roboczym drugiego miesiąca poprzedzającego każdy następny kwartał.
2. Oprocentowanie należne bankowi, z zastrzeżeniem ust. 2a i 6, jest płacone przez:
 - 1) kredytobiorcę – w wysokości 0,5% - w przypadku kredytów na sfinansowanie kosztów wznowienia produkcji oraz kosztów odtworzenia środków trwałych po wystąpieniu szkód, jeżeli:
 - a) w dniu wystąpienia tych szkód co najmniej 50% powierzchni upraw rolnych, z wyłączeniem łąk i pastwisk, lub co najmniej 50% liczby zwierząt gospodarskich w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej było ubezpieczonych co najmniej od jednego z ryzyk, o których mowa w rozdziale I ust. 1 – dla umów kredytu zawieranych w 2019 r. w związku z wystąpieniem w 2018 r. szkód spowodowanych przez niekorzystne zjawiska atmosferyczne,
 - b) w dniu wystąpienia tych szkód co najmniej 50% powierzchni upraw rolnych, z wyłączeniem wieloletnich użytków zielonych, lub co najmniej 50% liczby zwierząt gospodarskich w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej było ubezpieczonych co najmniej od jednego z ryzyk, o których mowa w rozdziale I ust. 1 – dla pozostałych nowozawieranych umów kredytu,
 - 2) Agencję - w pozostałej części.
- 2a. Oprocentowanie kredytu z linii K02 na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych, w których wystąpiły szkody w uprawach rolnych spowodowane przez suszę, należne bankowi, jest płacone przez:
 - 1) kredytobiorcę – w wysokości 0,5% – w przypadku kredytów bankowych na sfinansowanie kosztów wznowienia produkcji, jeżeli w gospodarstwie rolnym w roku, w którym wystąpiły szkody, co najmniej 50% powierzchni upraw rolnych uprawianych w plonie głównym, z wyłączeniem wieloletnich użytków zielonych, było ubezpieczonych od ryzyka suszy, gradu, deszczu nawalnego, ujemnych skutków przezimowania, przymrozków wiosennych, powodzi lub huraganu w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarczych,
 - 2) Agencję – w pozostałej części.
3. Wysokość płaconego przez kredytobiorcę oprocentowania kredytu stanowi różnicę pomiędzy wysokością oprocentowania ustalonego w sposób określony w ust. 1 i wysokością połowy oprocentowania płaconego przez Agencję, o którym mowa w ust. 2 pkt 2 i ust. 2a pkt 2, jeżeli w dniu wystąpienia szkód brak było ubezpieczenia, o którym mowa w ust. 2 pkt 1 lub w ust. 2a pkt 1.
4. Jeżeli, zgodnie z protokołem oszacowania szkód sporządzonym przez komisję powołaną przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkód, data wystąpienia szkód określona została jako przedział czasowy obejmujący więcej niż jeden dzień, to wystarczającym jest jeżeli producent rolny posiada zawartą umowę ubezpieczenia, o której mowa w ust. 2 pkt 1 i w ust. 3, ostatniego dnia wskazanego jako data wystąpienia szkód.
5. Bank nie może stosować kapitalizacji odsetek lub pobierać ich z góry.
6. W przypadku zawieszenia przez bank, na wniosek kredytobiorcy zawierający uzasadnienie, spłaty rat kapitału kredytu w związku z:
 - 1) wystąpieniem w 2018 r. suszy lub powodzi,
 - 2) zakazem utrzymywania w gospodarstwie świń lub ich wprowadzenia do gospodarstwa, wydanym w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń na podstawie art. 44 ust. 1 pkt 9, art. 45 ust. 1 pkt 3a, art. 46 ust. 3 pkt 3a, art. 47 ust. 1 lub art. 48b ust. 1 pkt 2 lub ust. 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 r.

o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2017 r. poz. 1855 oraz z 2018 r. poz. 50 i 650),

splata oprocentowania kredytu za kredytobiorcę jest dokonywana przez Agencję przez okres nie dłuższy niż 2 lata, licząc od dnia zawieszenia przez bank spłaty rat kapitału kredytu.

7. Zawieszenie spłaty rat kapitału kredytu w związku z wystąpieniem w 2018 r. suszy lub powodzi:
 - 1) dotyczy umów kredytu zawartych do dnia 1 czerwca 2018 r.,
 - 2) jest stosowane, pod warunkiem dołączenia do wniosku o zawieszenie spłaty rat kapitału kredytu protokołu oszacowania szkód zawierającego określenie zakresu i wysokości szkód oszacowanych przez komisję powołaną przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkód.
8. Oprocentowanie zapłacone przez Agencję za kredytobiorcę, w okresie zawieszenia przez bank spłaty rat kapitału kredytu, o którym mowa w ust. 6, pomniejsza kwotę dopłat ustaloną w umowie kredytu.

Rozdział V. Wysokość pomocy

1. Maksymalna kwota dopłat określana jest w umowie kredytu wg oprocentowania obowiązującego w dniu jej zawarcia.
2. Łączna wysokość pomocy w formie dopłat do oprocentowania kredytu z linii K01 lub K02, innej pomocy otrzymanej w związku z wystąpieniem niekorzystnego zjawiska atmosferycznego oraz wypłaconych odszkodowań z tytułu zawarcia umowy ubezpieczeniowej od ryzyka wystąpienia szkód spowodowanych niekorzystnym zjawiskiem atmosferycznym, z zastrzeżeniem ust. 2a, 5 i 6, nie może przekroczyć:
 - 1) 80% kwoty szkód w środkach trwałych służących do prowadzenia produkcji rolniczej lub 90%, jeżeli gospodarstwo rolne lub dział specjalny produkcji rolnej położone jest na obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami,
 - 2) 80% kwoty obniżenia dochodu obliczonego zgodnie z art. 25 ust. 8 rozporządzenia 2022/2472 lub 90%, jeżeli gospodarstwo rolne lub dział specjalny produkcji rolnej jest położone na obszarach, o których mowa w pkt. 1.
- 2a. Pomoc w formie dopłat do oprocentowania kredytu może być stosowana w okresie kredytowania, ale przez okres nie dłuższy niż cztery lata, licząc od daty wystąpienia szkód określonej w protokole oszacowania szkód sporządzonym przez komisję powołaną przez wojewodę albo od dnia opatrzenia przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce położenia gospodarstwa rolnego protokołu podpisem zaufanym.
3. Kwota:
 - 1) szkód w środkach trwałych służących do prowadzenia produkcji rolniczej, o której mowa w ust. 2 pkt 1, nie może przekroczyć kosztów napraw lub różnicy pomiędzy wartością aktywów bezpośrednio przed wystąpieniem niekorzystnego zjawiska atmosferycznego i bezpośrednio po jego wystąpieniu, oszacowanych przez komisję powołaną przez wojewodę,
 - 2) obniżenia dochodu, o której mowa w ust. 2 pkt 2:
 - a) jest określona w protokole oszacowania szkód,
 - b) może zostać:
 - zwiększona o inne koszty poniesione z powodu niekorzystnego zjawiska atmosferycznego,
 - zmniejszona o wszelkie koszty nieponiesione ze względu na niekorzystne zjawisko atmosferyczne.
4. Za gospodarstwa położone na obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami uważa się gospodarstwa, które wznawiają produkcję na tych obszarach, lub w których co najmniej 50% użytków rolnych położonych jest na tych obszarach.
5. Wysokość pomocy *de minimis* w rolnictwie na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, w których wystąpiły szkody spowodowane niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi, udzielonej zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji (UE) nr 1408/2013, nie może

- przekroczyć równowartości 20 000 EUR w okresie trzech lat, tj. w bieżącym roku podatkowym i w ciągu poprzedzających go 2 lat podatkowych, z uwzględnieniem kwot pomocy *de minimis* w rolnictwie ze wszystkich tytułów, z zastrzeżeniem ust. 6.
6. Udzielona jednemu przedsiębiorstwu w okresie trzech lat, tj. w bieżącym roku podatkowym i w ciągu poprzedzających go 2 lat podatkowych, łączna wysokość:
 - 1) pomocy *de minimis* w rolnictwie i pomocy *de minimis* w rybołówstwie nie może przekroczyć równowartości 30 000 EUR,
 - 2) pomocy *de minimis*, pomocy *de minimis* w rolnictwie i pomocy *de minimis* w rybołówstwie nie może przekroczyć równowartości 200 000 EUR.
 7. Lata podatkowe, o których mowa w ust. 5 i 6, ustala się przez odniesienie do lat podatkowych stosowanych przez dany podmiot gospodarczy w Polsce. Przyjętym przez wnioskodawcę rokiem podatkowym może być rok kalendarzowy lub inny okres, trwający 12 kolejnych pełnych miesięcy kalendarzowych.
 8. Równowartość pomocy w EUR ustala się według kursu średniego walut obcych, ogłaszanego przez NBP w dniu udzielenia pomocy, przy czym w przypadku, gdy umowa kredytu podpisywana jest przed godziną 12-tą, do wyliczenia równowartości pomocy w EUR przyjmowany jest kurs EUR z dnia poprzedniego.
 9. Wysokość pomocy, o której mowa w ust. 2, ustala się na dzień zawarcia umowy kredytu dyskontując wartości bieżące kwot dopłat rozłożonych w czasie do ich wartości w dniu udzielenia kredytu, wg wzoru określonego w załączniku nr 2, i wpisuje w umowie kredytu.
 10. W przypadku zmniejszenia kwoty kredytu, obniżona kwota kredytu skutkuje zmianą maksymalnej kwoty dopłat, o której mowa w ust. 1, oraz wysokości pomocy wyliczonej w oparciu o stopę dyskontową obowiązującą w dniu zawarcia umowy kredytu.
 11. Postanowienia ust. 10 stosuje się odpowiednio w przypadkach częściowego wykorzystania kredytu niezgodnie z przeznaczeniem lub nie udokumentowania wydatków w terminie, o których mowa w rozdziale VII ust. 9, a także w przypadku częściowego nieprawidłowego udzielenia kredytu przez bank.
 12. Pomoc w formie dopłat do oprocentowania kredytów z linii K01 i K02, z zastrzeżeniem ust. 12a, można kumulować:
 - 1) z inną pomocą państwa w odniesieniu do tych samych – pokrywających się częściowo lub w całości – kosztów kwalifikowalnych, jeżeli taka kumulacja nie powoduje przekroczenia najwyższej w danym przypadku wysokości pomocy, z wyłączeniem pomocy udzielanej na podstawie art. 14 rozporządzenia Komisji (UE) nr 2022/2472;
 - 2) z pomocą *de minimis* w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych, jeżeli skutkiem takiej kumulacji nie będzie przekroczenie poziomu intensywności pomocy określonej w art. 25 rozporządzenia Komisji (UE) nr 2022/2472.
 - 12a. Pomocy w formie dopłat do oprocentowania kredytów w ramach linii K01 i K02 nie można kumulować z pomocą, o której mowa w ust. 12, jeżeli warunki jej udzielenia wykluczają taką kumulację.
 13. Bank nie ponosi odpowiedzialności za przekroczenie wysokości pomocy publicznej uzyskanej przez kredytobiorcę z innych tytułów pomocy publicznej.

Rozdział VI. Okres kredytowania i karencji

1. Okres kredytowania oraz okres karencji w spłacie kredytu, który liczy się od dnia zawarcia umowy kredytu do dnia spłaty pierwszej raty kapitału określonej w umowie kredytu, określane są w umowie kredytu.
2. Jeżeli w związku z brakiem pisemnej umowy dzierżawy przy udzielaniu kredytu uwzględnia się dzierżawione grunty rolne wykazane we wniosku o płatności w roku wystąpienia szkód, składanym do ARiMR na podstawie przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia

bezpośredniego, lub jeżeli umowa dzierżawy została zawarta na piśmie na czas nieoznaczony, to kredyt z linii K02 może zostać udzielony na okres nie przekraczający daty zakończenia umowy dzierżawy, jeśli taka została podana w oświadczeniu sporządzonym wg wzoru określonego w załączniku nr 18.

3. W okresie objętym umową kredytu bank może:
 - 1) stosować prolongatę spłaty rat kapitału i odsetek, o ile określony w umowie kredytu termin ich spłaty jeszcze nie minął,
 - 2) wydłużyć okres kredytowania poza przewidziany w umowie kredytu o ile określony w umowie kredytu okres kredytowania jeszcze nie minął,
 - 3) w przypadkach, o których mowa w pkt 1) i 2):
 - a) *uchylony*,
 - b) nie wymaga się sporządzenia zmian do planu inwestycji złożonego przy ubieganiu się o kredyt z linii K01,
 - c) maksymalna kwota dopłat nie ulega zmianie.
4. Termin spłaty kredytu (kapitału lub odsetek) może przypadać wyłącznie w dzień roboczy dla banku.

Rozdział VII. Warunki stosowania i zwrotu dopłat ze środków Agencji

1. Dopłaty są stosowane, gdy kredytobiorca:
 - 1) spełnia warunki określone w niniejszych zasadach udzielania kredytów,
 - 2) dokonuje w pełnej wysokości spłat rat kapitału i odsetek (lub tylko odsetek w przypadku linii K02) w terminach ustalonych w umowie kredytu z uwzględnieniem dodatkowo 7-dniowego okresu na spłatę należności.
2. Dopłaty podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych, naliczonymi od dnia przekazania przez Agencję dopłat do banku do dnia ich zwrotu na rachunek Agencji, a kolejne nie przysługują, w przypadku przeniesienia – bez zgody banku – posiadania obiektów lub urządzeń nabytych za kredyt, jeżeli przeniesienie posiadania nastąpiło w okresie kredytowania lub po okresie kredytowania i przed upływem 5 lat od dnia ich nabycia.
3. Zgodę na przeniesienie posiadania, o której mowa w ust. 2, wyraża bank, po dokonaniu oceny dotyczącej w szczególności wpływu planowanego przeniesienia posiadania na dalsze prowadzenie działalności i spłatę kredytu. Wniosek o wyrażenie zgody na przeniesienie posiadania kredytobiorca składa w banku, przy czym może wykorzystać wzór wniosku określony w załączniku nr 16. Jeżeli bank wyrazi zgodę na przeniesienie posiadania, to od dnia tego przeniesienia nie przysługują dopłaty do części pozostałego do spłaty kredytu przypadającej proporcjonalnie na kwotę kredytu wykorzystanego na sfinansowanie środków wymienionych w ust. 2, których posiadanie zostało przeniesione.
4. Dopłaty nie przysługują, a już udzielone nie podlegają zwrotowi od dnia:
 - 1) trwałego zaprzestania przez kredytobiorcę prowadzenia działalności przed upływem okresu kredytowania lub trwałego zaprzestania spłaty kredytu i odsetek,
 - 2) zmiany przez kredytobiorcę kierunku produkcji w gospodarstwie rolnym lub w dziale specjalnym produkcji rolnej w okresie kredytowania bez uprzedniej zgody banku udzielającego kredytu,
 - 3) w przypadku linii K01 - stwierdzenia przez bank, że plan inwestycji nie został zrealizowany lub działalność nie została uruchomiona zgodnie z planem inwestycji z przyczyn w ocenie banku niezależnych od kredytobiorcy.
5. Dopłaty, z zastrzeżeniem ust. 4 pkt 3) i ust. 9, podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych naliczonymi od dnia przekazania przez Agencję dopłat do banku do dnia ich zwrotu na rachunek Agencji, a kolejne nie przysługują, gdy kredytobiorca:
 - 1) w przypadku linii K01 - nie zrealizuje planu inwestycji lub nie uruchomi działalności zgodnie z planem inwestycji i umową kredytu,
 - 2) wykorzysta kredyt niezgodnie z przeznaczeniem wskazanym w planie inwestycji i umowie kredytu,

- 3) nie udokumentuje, w terminie 3 miesięcy od dnia pobrania środków finansowych z rachunku kredytowego, poniesionych wydatków:
 - a) fakturą VAT lub fakturą VAT RR, z zastrzeżeniem, że wartość faktury brutto uwzględnia się przy rozliczaniu kredytu, jeżeli podatek VAT nie podlega odzyskaniu na podstawie przepisów o podatku VAT, natomiast w pozostałych przypadkach wartość podatku VAT należy wyłączyć z wartości inwestycji finansowanej kredytem,
 - b) rachunkiem wystawionym zgodnie z odrębnymi przepisami,
 - c) innymi dowodami wpłaty, w tym dokonany na podstawie aktu notarialnego, umowy sprzedaży lub prawomocnego orzeczenia sądu.
6. W przypadku czasowego w ocenie banku zaprzestania przez kredytobiorcę prowadzenia działalności lub spłaty kredytu i odsetek z przyczyn niezależnych od kredytobiorcy, przy jednoczesnym spełnieniu wymogów określonych w niniejszych zasadach udzielania kredytów, dopłaty nie są stosowane przez ten okres, z zastrzeżeniem ust. 7.
7. Postanowienia ust. 6 w zakresie czasowego zaprzestania prowadzenia działalności nie dotyczą przypadków wznawiania produkcji przez kredytobiorcę, który został poszkodowany w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, pod warunkiem przedłożenia w banku protokołu oszacowania szkód, o którym mowa w rozdziale XII ust. 1 pkt 2 lub pkt 3.
8. Jeżeli kredytobiorca wznowi prowadzenie działalności lub spłaty kredytu i odsetek dopłaty stosowane są od dnia wznowienia prowadzenia działalności lub spłaty kredytu i odsetek.
9. W przypadku, gdy kredytobiorca w części:
 - 1) wykorzysta kredyt niezgodnie z przeznaczeniem lub
 - 2) nie udokumentuje (w przypadku linii K02 co najmniej 50%) poniesionych wydatków w trybie określonym w ust. 5 pkt 3,dopłaty podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych naliczonymi od dnia przekazania przez Agencję dopłat do banku do dnia ich zwrotu na rachunek Agencji w części odpowiadającej stwierdzonym nieprawidłowościom, pod warunkiem, że w ocenie banku cel wskazany w planie inwestycji (linia K01) i umowie kredytu został osiągnięty.
10. W przypadkach, o których mowa w ust. 9, tj. gdy stwierdzono, że dopłaty podlegają częściowemu zwrotowi, stosowanie dalszych dopłat:
 - 1) wstrzymuje się do czasu dokonania zwrotu części dopłat i odsetek, o których mowa w ust. 9,
 - 2) może zostać przywrócone po dokonaniu zwrotu, o którym mowa w pkt 1):
 - a) od dnia, w którym dopłaty wstrzymano,
 - b) do kwoty kredytu wynikającej z różnicy pomiędzy pozostałym do spłaty zadłużeniem, a jego częścią odpowiadającą stwierdzonej nieprawidłowości.

Rozdział VIII. Zmiana kierunku produkcji

1. Kredytobiorca za zgodą banku może zmienić kierunek produkcji w gospodarstwie rolnym na inny w gospodarstwie rolnym lub kierunek produkcji w dziale specjalnym produkcji rolnej na inny w dziale specjalnym produkcji rolnej, o ile nowy kierunek został wymieniony w rozdziale I.
2. W przypadku linii K01 warunkiem zmiany kierunku, o której mowa w ust. 1, jest sporządzenie zmiany do planu inwestycji.
3. Zmiana kierunku, o której mowa w ust. 1, nie powoduje zaprzestania stosowania dopłat.

Rozdział IX. Zmiana przeznaczenia kredytu

1. Zmiana przeznaczenia kredytu jest możliwa na wniosek kredytobiorcy, o ile wynika z przesłanek ekonomicznych, pod warunkiem, że:
 - 1) nie minął określony w umowie kredytu termin realizacji inwestycji (dotyczy linii K01),

- 2) zmiana nie spowoduje zwiększenia kwoty kredytu,
 - 3) zmiana została wprowadzona do planu inwestycji (dotyczy linii K01),
 - 4) bank oceni, że zmiana jest uzasadniona, zgodna z niniejszymi zasadami oraz - w przypadku linii K01 - nie spowoduje przeszkód w realizacji planu inwestycji.
2. Zmiana przeznaczenia kredytu wymaga sporządzenia aneksu do umowy kredytu.
3. W przypadku, gdy kredytobiorca zakupił przewidziane w umowie kredytu środki trwałe lub obrotowe, udokumentował wydatkowanie kredytu, ale nie wykorzystał pełnej jego kwoty, dopuszcza się możliwość przeznaczenia niewykorzystanej części kredytu na inne nakłady wymienione w rozdziale I, pod warunkiem przedłożenia w banku zmiany do planu inwestycji (dotyczy linii K01) i oświadczenia wg wzoru określonego w załączniku nr 7 oraz sporządzenia aneksu do umowy kredytu. Ze zmiany do planu inwestycji powinno jednoznacznie wynikać, iż ww. nakłady są celowe pod względem gospodarczym i ekonomicznym, a także zgodne z niniejszymi zasadami udzielania kredytów.

Rozdział X. Przejęcie długu

1. Bank może wyrazić zgodę na przejęcie długu, jeżeli przejmujący dług spełnia warunki określone w niniejszych zasadach udzielania kredytów, gwarantuje terminową spłatę rat kapitału i odsetek oraz będzie kontynuował działalność prowadzoną przez dotychczasowego kredytobiorcę, przy czym:
 - 1) przejęcie długu powinno łączyć się z przeniesieniem na przejmującego dług posiadania przedmiotu kredytowania za zgodą banku, o której mowa w rozdziale VII ust. 2,
 - 2) przy zmianie kierunku produkcji przez przejmującego dług stosuje się postanowienia rozdziału VIII,
 - 3) na dzień zawarcia umowy przejęcia długu suma kwot udzielonych kredytów z dopłatami zaciągniętych dotychczas przez przejmującego dług i umowy kredytu, z tytułu którego przejmowany jest dług, nie może przekroczyć kwot wymienionych w rozdziale III ust. 4, z zastrzeżeniem pkt 4),
 - 4) jeżeli w wyniku przejęcia długu nastąpiło przekroczenie sumy, o której mowa w pkt 3), to od dnia przejęcia długu dopłaty nie będą stosowane w odniesieniu do części przejmowanego długu przypadającej na kwotę kredytu przewyższającą dopuszczalną sumę.
2. Jeżeli przed złożeniem w banku wniosku o przejęcie długu nastąpiło przeniesienie posiadania przedmiotu kredytowania, to bank nie może wyrazić zgody na przejęcie długu.
3. W przypadku śmierci kredytobiorcy, jeżeli następca prawny przejmujący dług nie spełnia kryteriów określonych w niniejszych zasadach, dopłaty w dotychczasowej wysokości mogą być nadal stosowane, z zastrzeżeniem ust. 4.
4. Dopłaty za okres od dnia śmierci kredytobiorcy podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych, a dalsze dopłaty nie są stosowane, jeżeli następca prawny kredytobiorcy, w określonym przez bank terminie, z uwzględnieniem terminu wydania postanowienia przez sąd, nie przedłoży w banku prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku lub wypisu zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia. Odsetki w wysokości jak dla zaległości podatkowych od dopłat, o których mowa w zdaniu poprzednim, naliczone zostaną za okres od dnia wpływu tych dopłat do banku.

Rozdział XI. Pozostałe postanowienia

1. Kredyt może zostać udzielony na nakłady poniesione po dniu wystąpienia szkody.
2. Kredyt z linii K01 mogą zaciągać poszkodowani prowadzący gospodarstwa rolne i działki specjalne produkcji rolnej, natomiast w przypadku suszy – gospodarstwa rolne, własne lub dzierżawione w okresach wieloletnich.
3. Kredyt z linii K02 mogą zaciągać poszkodowani prowadzący gospodarstwa rolne i działki specjalne produkcji rolnej własne lub dzierżawione, bez względu na okres trwania umowy dzierżawy. W przypadku braku

pisemnej umowy dzierżawy można uwzględnić dzierżawione grunty rolne wykazane we wniosku o płatności, o którym mowa w rozdziale VI ust. 2, w roku wystąpienia szkód.

4. Inwestycja finansowana kredytem musi spełniać wymagania określone przepisami prawa mającymi do niej zastosowanie.
5. Kredyt nie może zostać przeznaczony w szczególności na finansowanie:
 - 1) zakupu maszyn, urządzeń i inwentarza, jeżeli umowa jest zawarta między:
 - a) małżonkami,
 - b) rolnikiem a następcą prawnym, jeżeli następca jest zstępnym, przysposobionym albo pasierbem rolnika i wskutek tej umowy dochodzi do nabycia przez rolnika – zbywcę gospodarstwa rolnego praw do emerytury lub renty na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników,
 - c) osobami fizycznymi a spółkami prawa handlowego, w których współnikami lub akcjonariuszami są te osoby,
 - d) spółkami prawa handlowego, w których współnikami, akcjonariuszami lub członkami organów są te same osoby,
 - 2) zakupu maszyn, urządzeń rolniczych, samochodów, jeżeli w dniu sprzedaży mają więcej niż 5 lat (uwzględniając rok ich produkcji) lub zostały wcześniej nabyte z wykorzystaniem środków publicznych,
 - 3) nakładów innych niż wymienione w rozdziale I,
 - 4) wartości podatku VAT z wyjątkiem przypadków, gdy nie podlega odzyskaniu na podstawie przepisów o podatku VAT,
 - 5) kosztów związanych z umowami leasingu, takich jak marża leasingodawcy, koszty refinansowania odsetek, koszty bieżące i opłaty ubezpieczeniowe.
6. Wzrost kosztów wznowienia produkcji nie może być finansowany dodatkowym kredytem preferencyjnym lub poprzez podwyższenie kwoty udzielonego kredytu na podstawie aneksu do umowy kredytu.
7. Bank zobowiązany jest do zamieszczania na dokumentach potwierdzających wykorzystanie kredytu:
 - 1) daty wpływu dokumentu do banku,
 - 2) adnotacji: „Dokument został rozliczony w ramach kredytu z dopłatami ARiMR do oprocentowania udzielonego umową nr z dnia” wraz z pieczęcią banku oraz podpisem osoby upoważnionej do sporządzenia adnotacji.
8. Określony w umowie kredytu termin zakończenia realizacji inwestycji może zostać przesunięty za zgodą banku na wniosek kredytobiorcy, jeżeli w ocenie banku opóźnienie wynika z przyczyn niezależnych od kredytobiorcy. Bank sporządza wówczas stosowny aneks do umowy kredytu. Zmiany nie wymaga natomiast plan inwestycji.
9. W przypadku, gdy w danym roku kalendarzowym w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej wystąpiła więcej niż jedna szkoda spowodowana przez niekorzystne zjawisko atmosferyczne i łącznie szkody wynoszą powyżej 30% średniej rocznej produkcji rolnej, o której mowa w rozdziale I ust. 3b pkt 1, a po wystąpieniu pierwszej lub kolejnej szkody poszkodowany producent rolny:
 - 1) zaciągnął kredyt z linii K02 z dopłatami stosowanymi jako pomoc *de minimis* w rolnictwie, to dopłaty do oprocentowania kolejnych kredytów z linii K02 na wznowienie produkcji po niekorzystnych zjawiskach atmosferycznych z tego samego roku nie są pomocą *de minimis* w rolnictwie,
 - 2) nie zaciągnął kredytu z linii K02, to bank może udzielić jeden kredyt z linii K02 z dopłatami, które nie są pomocą *de minimis* w rolnictwie, przy czym:
 - a) kredyt może zostać udzielony w terminie do 12 miesięcy od daty sporządzenia protokołu oszacowania ostatniej ze szkód przez komisję powołaną przez wojewodę,
 - b) okres stosowania dopłat należy liczyć od daty wystąpienia pierwszej szkody.
10. Bank, na wniosek kredytobiorcy, może wyrazić zgodę na przystąpienie osób trzecich, w charakterze solidarnych dłużników lub współkredytobiorców, do długu z tytułu kredytu, o ile w ocenie banku nie spowoduje to zagrożenia w realizacji inwestycji lub prowadzeniu działalności.

Rozdział XII. Procedura ubiegania się o kredyt

1. Uzyskanie:

- 1) w przypadku ubiegania się o kredyt, o którym mowa w rozdziale I ust. 3b pkt 1 – protokołu oszacowania szkód sporządzonego przez komisję powołaną przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkód,
albo
 - 2) w przypadku ubiegania się o kredyt, o którym mowa w rozdziale I ust. 3b pkt 2 – protokołu oszacowania szkód sporządzonego przez komisję powołaną przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkód, na którym wojewoda potwierdził wystąpienie szkód sporządzając adnotację (może to być również protokół zbiorczy, jeżeli szkody spowodowane przez niekorzystne zjawiska atmosferyczne wystąpiły w danym roku kalendarzowym co najmniej dwukrotnie i wynoszą łącznie powyżej 30% średniej rocznej produkcji rolnej, o której mowa w rozdziale I ust. 3b pkt 1,
albo
 - 3) w przypadku ubiegania się o kredyt, o którym mowa w rozdziale I ust. 3b pkt 3:
 - a) protokołu oszacowania szkód opatrzonego, w celu potwierdzenia wystąpienia u producenta rolnego szkód powstałych w wyniku suszy, podpisem zaufanym przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce położenia gospodarstwa rolnego producenta rolnego. Protokół jest generowany automatycznie za pomocą publicznej aplikacji, jeżeli szkody spowodowane wystąpieniem suszy wynoszą powyżej 30% średniej rocznej produkcji rolnej w gospodarstwie rolnym z ostatnich trzech lat poprzedzających rok, w którym wystąpiły te szkody, po uprzednim złożeniu przez producenta rolnego wniosku o oszacowanie tych szkód. Wniosek o oszacowanie szkód producent rolny składa za pomocą publicznej aplikacji, po złożeniu wniosku o przyznanie płatności w rozumieniu przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego w roku, w którym wystąpiła susza, do dnia 15 października roku wystąpienia suszy,
albo
 - b) kalkulacji oszacowania szkód generowanej automatycznie za pomocą publicznej aplikacji w przypadku gdy szkody spowodowane wystąpieniem suszy wynoszą nie więcej niż 30% średniej rocznej produkcji rolnej w gospodarstwie rolnym z ostatnich trzech lat poprzedzających rok, w którym wystąpiły te szkody.
2. Pobranie przez poszkodowanego z banku formularza wniosku o kredyt, którego wzór określono w załączniku nr 17.
3. W przypadku ubiegania się o kredyt z linii K01 należy przygotować plan inwestycji, który poza informacjami wymaganymi przez bank do oceny zdolności kredytowej, powinien w szczególności zawierać:
- 1) cel inwestycji zgodny z określonym w rozdziale I ust. 1,
 - 2) strukturę finansowania inwestycji (przeznaczenie i kwotę kredytu oraz wkładu własnego, o ile jest wnoszony przez wnioskodawcę, a także planowane koszty tej inwestycji objęte inną pomocą publiczną),
 - 3) planowany okres realizacji inwestycji,
 - 4) kierunek produkcji w okresie kredytowania,
 - 5) okres kredytowania i karencji w spłacie kredytu.
4. Przy sporządzaniu planu inwestycji można posłużyć się Wzorcowym Planem Inwestycji, określonym w załączniku nr 4. W przypadku, gdy specyfika podmiotu ubiegającego się o kredyt wymagałaby dostosowania Wzorcowego Planu Inwestycji do konkretnego przypadku, Wzorcowy Plan Inwestycji może ulegać modyfikacjom.
5. Złożenie przez wnioskodawcę w banku wniosku o kredyt z następującymi załącznikami:
- 1) protokołem oszacowania szkód, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 albo pkt 3 lit. a), przy czym protokół, o którym mowa w ust. 1 pkt 3 lit. a), można dołączyć za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej w formie dokumentu elektronicznego w rozumieniu art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2023 r. poz.

- 57 ze zm.) albo dołączyć uwierzytelniony przez producenta rolnego wydruk tego protokołu; albo kalkulacją oszacowania szkód, o której mowa w ust. 1 pkt 3 lit. b),
- 2) oświadczeniami sporządzonymi wg wzorów określonych:
 - a) kredyt z linii K01 - w załącznikach nr 5 i 7 (oświadczenie wg wzoru określonego w załączniku nr 7 może zostać złożone już po przyjęciu przez bank wniosku o kredyt, ale przed podpisaniem umowy kredytu),
 - b) kredyt z linii K02 - w załączniku nr 5, a także w załączniku nr 18 - jeżeli w związku z brakiem pisemnej umowy dzierżawy przy udzielaniu kredytu uwzględnia się dzierżawione grunty rolne wykazane we wniosku o płatności, o którym mowa w rozdziale VI ust. 2, w roku wystąpienia szkód lub jeżeli umowa dzierżawy została zawarta na piśmie na czas nieoznaczony,
 - 3) planem inwestycji – wyłącznie dla kredytu udzielanego z linii K01,
 - 4) kompletem dokumentów wymaganych przez bank.
6. W przypadku ubiegania się o kredyt, o którym mowa w rozdziale I ust. 3b pkt 1:
- 1) **do wniosku o kredyt należy dołączyć:**
 - a) protokół oszacowania szkód, o którym mowa w ust. 1 pkt 2,
 - b) oświadczenia sporządzone wg wzorów określonych w załącznikach nr 5 i 8 oraz w załączniku nr 18 - jeżeli w związku z brakiem pisemnej umowy dzierżawy przy udzielaniu kredytu uwzględnia się dzierżawione grunty rolne wykazane we wniosku o płatności, o którym mowa w rozdziale VI ust. 2, w roku wystąpienia szkód lub jeżeli umowa dzierżawy została zawarta na piśmie na czas nieoznaczony, a także komplet dokumentów wymaganych przez bank,
 - c) *Formularz informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie* sporządzony wg wzoru określonego w załączniku nr 19,
 - 2) bank na podstawie:
 - a) oświadczenia wnioskodawcy, sporządzonego wg wzoru określonego w załączniku nr 8, ustala czy łączna wysokość udzielonej jednemu przedsiębiorstwu w okresie trzech lat:
 - pomocy *de minimis* w rolnictwie nie przekroczy równowartości 20 000 EUR,
 - pomocy *de minimis* w rolnictwie i pomocy *de minimis* w rybołówstwie nie przekroczy równowartości 30 000 EUR,
 - pomocy *de minimis* w rolnictwie, pomocy *de minimis* w rybołówstwie i pomocy *de minimis*, nie przekroczy równowartości 200 000 EUR,
 - b) informacji, o których mowa w pkt 1 lit. c), ocenia spełnienie pozostałych warunków udzielania pomocy *de minimis* w rolnictwie,
 - 3) bank przesyła do Agencji drogą elektroniczną informacje o pomocy *de minimis* udzielonej kredytobiorcy / współkredytobiorcom (plik excel wg wzoru określonego w załączniku nr 23, który w przypadku współkredytobiorców należy sporządzić wypełniając osobne arkusze dla każdego z nich) niezwłocznie w przypadku, gdy brak jest możliwości elektronicznego przekazania lub obsłużenia sprawozdania o udzielonym kredycie,
 - 4) Agencja wydaje kredytobiorcy zaświadczenie o pomocy *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie sporządzone zgodnie ze wzorem określonym w załączniku nr 10, które do kredytobiorcy przesyłane jest pocztą,
 - 5) w przypadku, gdy wartość faktycznie udzielonej pomocy *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie jest inna niż wartość pomocy wskazana w wydany zaświadczeniu, o którym mowa w pkt 4), Agencja w terminie 14 dni od dnia stwierdzenia tego faktu, wydaje nowe zaświadczenie, o którym mowa w pkt 4), w którym wskazuje właściwą wartość pomocy oraz stwierdza utratę ważności poprzedniego zaświadczenia,
 - 6) Agencja przeprowadza kontrolę administracyjną wybranych losowo kredytów na podstawie przekazanych przez bank na żądanie Agencji potwierdzonych za zgodność z oryginałem załączników nr 8 i 19, które zostały złożone wraz z wnioskiem o kredyt.
- 6a. Postanowienia zawarte w ust. 6 pkt 1 lit c, pkt 2 i pkt 4 – 5 stosuje się odpowiednio w przypadku zawierania umowy przejęcia długu z tytułu kredytu uwzględniając przy tym, że:
- 1) dniem udzielenia pomocy przejmującemu dług jest data zawarcia umowy przejęcia długu,

- 2) przejmujący dług przejmuje wraz z nim pomoc w wysokości udzielonej dotychczasowemu kredytobiorcy, której wartość ustalono wówczas wg kursu EUR, a bank niezwłocznie przesyła do Agencji załącznik nr 23,
 - 3) od dnia zawarcia umowy przejęcia długu kwota pomocy de minimis w rolnictwie wynikająca z umowy kredytu nie jest uwzględniana przy ubieganiu się przez dotychczasowego kredytobiorcę o kolejną pomoc de minimis.
7. Protokoły oszacowania szkód, o których mowa w ust. 1, nie zwalniają banku od własnej oceny inwestycji pod względem zgodności z obowiązującymi przepisami prawnymi i postanowieniami umowy zawartej pomiędzy Agencją a bankiem.

Linia inwestycyjna DK01, Linia obrotowa DK02 - Zasady udzielania kredytów na wznowienie produkcji rolnej oraz odtworzenie środków trwałych – duże przedsiębiorstwa

Rozdział I. Cel i przeznaczenie kredytu

1. Kredyt może zostać udzielony w celu wznowienia produkcji rolnej oraz odtworzenia środków trwałych zniszczonych w wyniku wystąpienia szkód spowodowanych przez:
 - 1) suszę – NS,
 - 2) grad – NG,
 - 3) deszcz nawalny – NO,
 - 4) ujemne skutki przezimowania – NU,
 - 5) przymrozki wiosenne – NM,
 - 6) powódź – NP,
 - 7) huragan – NH,
 - 8) piorun – NA,
 - 9) obsunięcie się ziemi – NZ,
 - 10) lawinę – NL,zwane dalej niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi.
2. Kredyt może zostać udzielony na następujące działalności wymienione w „Wykazie działalności ...”, zawartym w części II:
 - 1) uprawy rolne inne niż wieloletnie - 01.1,
 - 2) uprawa roślin wieloletnich - 01.2,
 - 3) rozmnażanie roślin - 01.30.Z,
 - 4) chów i hodowla zwierząt - 01.4,
 - 5) uprawy rolne połączone z chowem i hodowlą zwierząt (działalność mieszana) - 01.50.Z,
 - 6) obróbka nasion dla celów rozmnażania roślin - 01.64.Z,
 - 7) chów i hodowla ryb słodkowodnych w stawach rybnych – 03.22.Z,
 - 8) działły specjalne produkcji rolnej - DS.

3. Kredyt może zostać udzielony w terminie do 12 miesięcy od daty sporządzenia protokołu oszacowania szkód przez komisję powołaną przez wojewodę, jeżeli:

- 1) szkody spowodowane przez niekorzystne zjawisko atmosferyczne wynoszą powyżej 30% średniej rocznej produkcji rolnej w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej z trzech ostatnich lat poprzedzających rok, w którym wystąpiły szkody, albo z trzech lat w okresie pięcioletnim poprzedzającym rok, w którym wystąpiły szkody, z pominięciem roku o najwyższej i najniższej wielkości produkcji, z tym że jeżeli szkody te obejmują również szkody w środku trwałym, gdy szkody w tym środku dodatkowo przekraczają kwotę 3 350 zł ,
- 2) szkody spowodowane przez niekorzystne zjawiska atmosferyczne wystąpiły w danym roku kalendarzowym, co najmniej dwukrotnie, w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej i wynoszą łącznie powyżej 30% średniej rocznej produkcji rolnej, o której mowa w pkt 1,
- 3) pomoc będzie stosowana zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji (UE) nr 1408/2013 oraz przepisami o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej – w przypadku, gdy szkody w uprawach rolnych i zwierzętach gospodarskich wyniosą nie więcej niż 30% średniej rocznej produkcji rolnej, o której mowa w pkt 1, przy czym postanowienie to nie ma zastosowania w sytuacji opisanej w pkt 2.

4. Przez wznowienie produkcji należy rozumieć:

- 1) **linia DK01** - ponoszenie nakładów inwestycyjnych niezbędnych na odtworzenie środków trwałych po wystąpieniu niekorzystnych zjawisk atmosferycznych poprzez:

a) przywrócenie funkcji użytkowych:

- zniszczonych lub uszkodzonych budynków inwentarskich, magazynowo-składowych, szklarni i innych budynków i budowli służących do produkcji, a także urządzeń i obiektów służących do zasilania w wodę, energię elektryczną, gaz i odprowadzenie ścieków w obrębie gospodarstwa, pomieszczeń socjalnych, zagrodowych oczyszczalni ścieków, placów w obrębie gospodarstw rolnych, dojazdów łączących punkty odbioru mleka w gospodarstwach rolnych z siecią dróg publicznych, ogrodzeń, murów oporowych poprzez ich odbudowę lub wykonanie niezbędnych remontów kapitalnych, pomieszczeń socjalnych poprzez ich odbudowę lub wykonanie niezbędnych remontów kapitalnych,
- uszkodzonych ciągników, maszyn, urządzeń rolniczych i urządzeń do zarządzania procesem produkcji poprzez przeprowadzenie remontów kapitalnych,
- elementów infrastruktury technicznej wpływających bezpośrednio na warunki prowadzenia działalności rolniczej,

b) przywrócenie produktywności poprzez zakup:

- kwalifikowanego materiału szkółkarskiego na odtworzenie sadu lub innej plantacji roślin wieloletnich, których okres użytkowania jest dłuższy niż 5 lat, z wyłączeniem roślin na cele energetyczne,
- stada podstawowego inwentarza żywego,

c) zakup w miejsce zniszczonych: ciągników, maszyn, urządzeń rolniczych, urządzeń i oprogramowania do zarządzania procesem produkcji, a także samochodów ciężarowych,

dostawczych lub specjalistycznych wyłącznie dla potrzeb związanych z produkcją w działach specjalnych produkcji rolnej,

- 2) **linia DK02** - ponoszenie rzeczowych nakładów niezbędnych na przywrócenie produktywności poprzez zakup rzeczowych środków do produkcji rolnej, np.:
 - a) kwalifikowanego materiału siewnego i szkółkarskiego,
 - b) nawozów mineralnych,
 - c) środków ochrony roślin,
 - d) paliwa na cele rolnicze,
 - e) inwentarza żywego, zaliczanego zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości do środków obrotowych,
 - f) matek pszczelich użytkowych i reprodukcyjnych,
 - g) pasz treściwych i koncentratów paszowych dla zwierząt gospodarskich,
 - h) materiałów opałowanych do ogrzewania szklarni i tuneli,
 - i) pasz objętościowych.
5. **Kredyt z linii DK01** może zostać przeznaczony również na finansowanie kosztów ogólnych, które są bezpośrednio związane z przygotowaniem i realizacją inwestycji, i które nie przekraczają 12% kwoty kredytu, obejmujących:
 - 1) przygotowanie dokumentacji technicznej inwestycji,
 - 2) opłaty za patenty lub licencje,
 - 3) koszty nadzoru urbanistycznego, architektonicznego, budowlanego lub konserwatorskiego.
6. Do kosztów zakupu rzeczowych środków do produkcji rolnej oraz kosztów zakupu maszyn, urządzeń, narzędzi, materiałów budowlanych, zwierząt gospodarskich oraz kwalifikowanego materiału szkółkarskiego można zaliczyć koszty transportu, z wyłączeniem kosztów transportu własnego.

Rozdział II. Kredytobiorcy

1. Kredyt może zostać udzielony następującym podmiotom prowadzącym działalność określoną w rozdziale I ust. 2, z zastrzeżeniem ust. 3:
 - 1) osobom fizycznym:
 - a) posiadającym pełną zdolność do czynności prawnych oraz
 - b) niebędącym emerytami i rencistami mającymi ustalone prawo do emerytury lub renty na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników lub przepisów o ubezpieczeniu społecznym albo przyznane prawo do renty strukturalnej,
 - 2) osobom prawnym,
 - 3) jednostkom organizacyjnym nie posiadającym osobowości prawnej.
2. Jeżeli o kredyt ubiegają się małżonkowie, pomiędzy którymi istnieje wspólność majątkowa, przynajmniej jedno z nich musi spełniać warunki określone w ust. 1 pkt. 1 lit. b.
3. Kredyt może zostać udzielony podmiotom wymienionym w ust. 1, które:

- 1) są dużym przedsiębiorstwem,
- 2) nie są obciążone dotąd niezrealizowanym obowiązkiem zwrotu pomocy wynikającym z wcześniejszej decyzji Komisji Europejskiej uznającej pomoc za niezgodną z prawem i z rynkiem wewnętrznym, z zastrzeżeniem, że warunek ten nie dotyczy podmiotów ubiegających się o kredyt, o którym mowa w rozdziale I ust. 3 pkt 3.
- 3) nie znajdują się w trudnej sytuacji, chyba, że trudności finansowe wynikają z niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, z zastrzeżeniem, że warunek ten nie dotyczy podmiotów ubiegających się o kredyt, o którym mowa w rozdziale I ust. 3 pkt 3.

Rozdział III. Wysokość kredytu i wkład własny

1. Kwota kredytu z linii DK01 nie może przekroczyć wysokości szkód w środkach trwałych poniesionych bezpośrednio w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, oszacowanej przez Komisję powołaną przez wojewodę, oraz wynosić więcej niż:
 - 1) 5 mln zł dla podmiotu, który korzysta z kredytów zaciągniętych na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych, w tym w gospodarstwach prowadzących chów i hodowlę ryb słodkowodnych w stawach rybnych,
 - 2) 8 mln zł dla podmiotu, który korzysta z kredytów zaciągniętych na wznowienie produkcji w działach specjalnych produkcji rolnej.
2. Kwota kredytu z linii DK02 nie może przekroczyć wysokości szkód w uprawach rolnych lub zwierzętach gospodarskich, oszacowanych przez Komisję powołaną przez wojewodę, tj. nie może przekroczyć kwoty obniżenia dochodu zwiększonej o koszty poniesione z powodu niekorzystnego zjawiska atmosferycznego oraz zmniejszonej o koszty nieponiesione ze względu na niekorzystne zjawisko atmosferyczne oraz wynosić więcej niż:
 - 1) 5 mln zł dla podmiotu, który korzysta z kredytów zaciągniętych na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych,
 - 2) 8 mln zł dla podmiotu, który korzysta z kredytów zaciągniętych na wznowienie produkcji w działach specjalnych produkcji rolnej.
3. Dla podmiotów obowiązanych do sporządzania, na podstawie odrębnych przepisów skonsolidowanych sprawozdań finansowych, wysokość kwoty kredytu jest ustalana łącznie dla jednostki dominującej i jednostek zależnych.
4. Suma kwot udzielonych kredytów na wznowienie produkcji rolnej oraz odtworzenie środków trwałych z linii K01, K02, DK01 i DK02 nie może przekroczyć kwot, o których mowa w ust. 1 i 2, a przy jej ustalaniu uwzględnia się kredyty jeszcze nie spłacone w kwocie, w jakiej zostały udzielone po dniu 31 grudnia 2014 r.
5. Kredyty na wznowienie produkcji rolnej oraz odtworzenie środków trwałych z linii K01, K02, DK01 i DK02 nie podlegają sumowaniu z innymi kredytami preferencyjnymi.
6. Wkład własny kredytobiorcy nie jest wymagany.

Rozdział IV. Wysokość oprocentowania

1. Oprocentowanie kredytu jest zmienne i nie może wynosić więcej niż stopa referencyjna WIBOR 3M powiększona nie więcej niż o 3,5 punktu procentowego. Przy ustalaniu wysokości oprocentowania stosuje

- się stopę referencyjną WIBOR 3M, ogłaszaną na ostatni dzień roboczy drugiego miesiąca kwartału, która podlega zmianom w okresie kredytowania zgodnie z wysokością stopy referencyjnej WIBOR 3M ogłaszaną w ostatnim dniu roboczym drugiego miesiąca poprzedzającego każdy następny kwartał.
2. Oprocentowanie należne bankowi, z zastrzeżeniem ust. 6, jest płacone przez:
- 1) kredytobiorcę – w wysokości 0,5% - w przypadku kredytów na sfinansowanie kosztów wznowienia produkcji oraz kosztów odtworzenia środków trwałych po wystąpieniu szkód, jeżeli:
 - a) w dniu wystąpienia tych szkód co najmniej 50% powierzchni upraw rolnych, z wyłączeniem łąk i pastwisk, lub co najmniej 50% liczby zwierząt gospodarskich w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej było ubezpieczonych co najmniej od jednego z ryzyka, o których mowa w rozdziale I ust. 1 – dla umów kredytu zawieranych w 2019 r. w związku z wystąpieniem w 2018 r. szkód spowodowanych przez niekorzystne zjawiska atmosferyczne,
 - b) w dniu wystąpienia tych szkód co najmniej 50% powierzchni upraw rolnych, z wyłączeniem wieloletnich użytków zielonych, lub co najmniej 50% liczby zwierząt gospodarskich w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej było ubezpieczonych co najmniej od jednego z ryzyk, o których mowa w rozdziale I ust. 1 – dla pozostałych nowozawieranych umów kredytu,
 - 2) Agencję - w pozostałej części
3. Wysokość płaconego przez kredytobiorcę oprocentowania kredytu stanowi różnicę pomiędzy wysokością oprocentowania ustalonego w sposób określony w ust. 1 i wysokością połowy oprocentowania płaconego przez Agencję, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, jeżeli w dniu wystąpienia szkód brak było ubezpieczenia, o którym mowa w ust. 2 pkt 1.
4. Jeżeli, zgodnie z protokołem oszacowania szkód sporządzonym przez komisję powołaną przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkód, data wystąpienia szkód określona została jako przedział czasowy obejmujący więcej niż jeden dzień, to wystarczającym jest jeżeli producent rolny posiada zawartą umowę ubezpieczenia, o której mowa w ust. 2 pkt 1 i w ust. 3, ostatniego dnia wskazanego jako data wystąpienia szkód.
5. Bank nie może stosować kapitalizacji odsetek lub pobierać ich z góry.
6. W przypadku zawieszenia przez bank, na wniosek kredytobiorcy zawierający uzasadnienie, spłaty rat kapitału kredytu w związku z:
 - 1) wystąpieniem w 2018 r. suszy lub powodzi,
 - 2) zakazem utrzymywania w gospodarstwie świń lub ich wprowadzenia do gospodarstwa, wydanym w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń na podstawie art. 44 ust. 1 pkt 9, art. 45 ust. 1 pkt 3a, art. 46 ust. 3 pkt 3a, art. 47 ust. 1 lub art. 48b ust. 1 pkt 2 lub ust. 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2017 r. poz. 1855 oraz z 2018 r. poz. 50 i 650),spłata oprocentowania kredytu za kredytobiorcę jest dokonywana przez Agencję przez okres nie dłuższy niż 2 lata, licząc od dnia zawieszenia przez bank spłaty rat kapitału kredytu.
7. Zawieszenie spłaty rat kapitału kredytu w związku z wystąpieniem w 2018 r. suszy lub powodzi:
 - 1) dotyczy umów kredytu zawartych do dnia 1 czerwca 2018 r.,
 - 2) jest stosowane, pod warunkiem dołączenia do wniosku o zawieszenie spłaty rat kapitału kredytu protokołu oszacowania szkód zawierającego określenie zakresu i wysokości szkód oszacowanych przez komisję powołaną przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkód.

8. Oprocentowanie zapłacone przez Agencję za kredytobiorcę, w okresie zawieszenia przez bank spłaty rat kapitału kredytu, o którym mowa w ust. 6, pomniejsza kwotę dopłat ustaloną w umowie kredytu.

Rozdział V. Wysokość pomocy

1. Maksymalna kwota dopłat określana jest w umowie kredytu wg oprocentowania obowiązującego w dniu jej zawarcia.
2. Łączna wysokość pomocy w formie dopłat do oprocentowania kredytu z linii DK01 lub DK02, innej pomocy otrzymanej w związku z wystąpieniem niekorzystnego zjawiska atmosferycznego oraz wypłaconych odszkodowań z tytułu zawarcia umowy ubezpieczeniowej od ryzyka wystąpienia szkód spowodowanych niekorzystnym zjawiskiem atmosferycznym, z zastrzeżeniem ust. 3, nie może przekroczyć:
 - 1) 80% kwoty szkód w środkach trwałych służących do prowadzenia produkcji rolniczej lub 90%, jeżeli gospodarstwo rolne lub dział specjalny produkcji rolnej położone jest na obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami,
 - 2) 80% kwoty obniżenia dochodu obliczonego zgodnie z art. 25 ust. 6 rozporządzenia 702/2014 lub 90%, jeżeli gospodarstwo rolne lub dział specjalny produkcji rolnej jest położone na obszarach, o których mowa w pkt. 1.
3. Pomoc w formie dopłat do oprocentowania kredytu może być stosowana w okresie kredytowania, ale nie dłużej niż przez cztery lata liczone od daty wystąpienia szkód.
4. Kwota:
 - 1) szkód w środkach trwałych służących do prowadzenia produkcji rolniczej, o której mowa w ust. 2 pkt 1, nie może przekroczyć kosztów napraw lub różnicy pomiędzy wartością aktywów bezpośrednio przed wystąpieniem niekorzystnego zjawiska atmosferycznego i bezpośrednio po jego wystąpieniu, oszacowanych przez komisję powołaną przez wojewodę,
 - 2) obniżenia dochodu, o której mowa w ust. 2 pkt 2:
 - a) jest ustalana przez komisję powołaną przez wojewodę,
 - b) może zostać:
 - zwiększona o inne koszty poniesione z powodu niekorzystnego zjawiska atmosferycznego,
 - zmniejszona o wszelkie koszty nieponiesione ze względu na niekorzystne zjawisko atmosferyczne.
5. Za gospodarstwa położone na obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami uważa się gospodarstwa, które wznawiają produkcję na tych obszarach, lub w których co najmniej 50% użytków rolnych położonych jest na tych obszarach.
6. Wysokość pomocy *de minimis* w rolnictwie na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, w których wystąpiły szkody spowodowane niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi, udzielonej zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji (UE) nr 1408/2013, nie może przekroczyć równowartości 20 000 EUR w okresie trzech lat, tj. w bieżącym roku podatkowym i w ciągu poprzedzających go 2 lat podatkowych, z uwzględnieniem kwot pomocy *de minimis* w rolnictwie ze wszystkich tytułów, z zastrzeżeniem ust. 7.

7. Udzielona jednemu przedsiębiorstwu w okresie trzech lat, tj. w bieżącym roku podatkowym i w ciągu poprzedzających go 2 lat podatkowych, łączna wysokość:
 - 1) pomocy *de minimis* w rolnictwie i pomocy *de minimis* w rybołówstwie nie może przekroczyć równowartości 30 000 EUR,
 - 2) pomocy *de minimis*, pomocy *de minimis* w rolnictwie i pomocy *de minimis* w rybołówstwie nie może przekroczyć równowartości 200 000 EUR.
8. Lata podatkowe, o których mowa w ust. 6 i 7, ustala się przez odniesienie do lat podatkowych stosowanych przez dany podmiot gospodarczy w Polsce. Przyjętym przez wnioskodawcę rokiem podatkowym może być rok kalendarzowy lub inny okres, trwający 12 kolejnych pełnych miesięcy kalendarzowych.
9. Równowartość pomocy w EUR ustala się według kursu średniego walut obcych, ogłaszanego przez NBP w dniu udzielenia pomocy, przy czym w przypadku, gdy umowa kredytu podpisana jest przed godziną 12-tą, do wyliczenia równowartości pomocy w EUR przyjmowany jest kurs EUR z dnia poprzedniego.
10. Wysokość pomocy, o której mowa w ust. 2, ustala się na dzień zawarcia umowy kredytu dyskontując wartości bieżące kwot dopłat rozłożonych w czasie do ich wartości w dniu udzielenia kredytu, wg wzoru określonego w załączniku nr 2, i wpisuje w umowie kredytu.
11. W przypadku zmniejszenia kwoty kredytu, obniżona kwota kredytu skutkuje zmianą maksymalnej kwoty dopłat, o której mowa w ust. 1, oraz wysokości pomocy wyliczonej w oparciu o stopę dyskontową obowiązującą w dniu zawarcia umowy kredytu.
12. Postanowienia ust. 11 stosuje się odpowiednio w przypadkach częściowego wykorzystania kredytu niezgodnie z przeznaczeniem lub nie udokumentowania wydatków w terminie, o których mowa w rozdziale VII ust. 9, a także w przypadku częściowego nieprawidłowego udzielenia kredytu przez bank.
13. Pomoc w formie dopłat do oprocentowania kredytów na wznowienie produkcji i odtworzenie środków trwałych, z zastrzeżeniem ust. 13a, można kumulować:
 - 1) z inną pomocą państwa w odniesieniu do tych samych – pokrywających się częściowo lub w całości – kosztów kwalifikowalnych, jeżeli taka kumulacja nie powoduje przekroczenia najwyższej w danym przypadku wysokości pomocy, określonej w Wytycznych UE;
 - 2) z pomocą *de minimis* w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych, jeżeli skutkiem takiej kumulacji nie będzie przekroczenie poziomu intensywności pomocy określonej w Wytycznych UE.
- 13a. Pomocy w formie dopłat do oprocentowania kredytu w ramach linii DK01 i DK02 nie można kumulować z pomocą, o której mowa w ust. 13, jeżeli warunki jej udzielenia wykluczają taką kumulację.
14. Bank nie ponosi odpowiedzialności za przekroczenie wysokości pomocy publicznej uzyskanej przez kredytobiorcę z innych tytułów pomocy publicznej.

Rozdział VI. Okres kredytowania i karencji

1. Okres kredytowania oraz okres karencji w spłacie kredytu, który liczy się od dnia zawarcia umowy kredytu do dnia spłaty pierwszej raty kapitału określonej w umowie kredytu, określane są w umowie kredytu.
2. Jeżeli w związku z brakiem pisemnej umowy dzierżawy przy udzielaniu kredytu uwzględnia się dzierżawione grunty rolne wykazane we wniosku o płatności w roku wystąpienia szkód,

składanym do ARiMR na podstawie przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, lub jeżeli umowa dzierżawy została zawarta na piśmie na czas nieoznaczony, to kredyt z linii DK02 może zostać udzielony na okres nie przekraczający daty zakończenia umowy dzierżawy, jeśli taka została podana w oświadczeniu sporządzonym wg wzoru określonego w załączniku nr 18.

4. W okresie objętym umową kredytu bank może:
 - 1) stosować prolongatę spłaty rat kapitału i odsetek, o ile określony w umowie kredytu termin ich spłaty jeszcze nie minął,
 - 2) wydłużyć okres kredytowania poza przewidziany w umowie kredytu o ile określony w umowie kredytu okres kredytowania jeszcze nie minął,
 - 3) w przypadkach, o których mowa w pkt 1) i 2):
 - a) nie wymaga się sporządzenia zmian do planu inwestycji złożonego przy ubieganiu się o kredyt z linii DK01,
 - b) maksymalna kwota dopłat nie ulega zmianie.
5. Termin spłaty kredytu (kapitału lub odsetek) może przypadać wyłącznie w dzień roboczy dla banku.

Rozdział VII. Warunki stosowania i zwrotu dopłat ze środków Agencji

1. Dopłaty są stosowane, gdy kredytobiorca:
 - 1) spełnia warunki określone w niniejszych zasadach udzielania kredytów,
 - 2) dokonuje w pełnej wysokości spłat rat kapitału i odsetek w terminach ustalonych w umowie kredytu z uwzględnieniem dodatkowo 7-dniowego okresu na spłatę należności.
2. Dopłaty podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych, naliczonymi od dnia przekazania przez Agencję dopłat do banku do dnia ich zwrotu na rachunek Agencji, a kolejne nie przysługują, w przypadku przeniesienia – bez zgody banku – posiadania obiektów lub urządzeń nabytych za kredyt, jeżeli przeniesienie posiadania nastąpiło w okresie kredytowania lub po okresie kredytowania i przed upływem 5 lat od dnia ich nabycia.
3. Zgodę na przeniesienie posiadania, o której mowa w ust. 2, wyraża bank, po dokonaniu oceny dotyczącej w szczególności wpływu planowanego przeniesienia posiadania na dalsze prowadzenie działalności i spłatę kredytu. Wniosek o wyrażenie zgody na przeniesienie posiadania kredytobiorca składa w banku, przy czym może wykorzystać wzór wniosku określony w załączniku nr 16. Jeżeli bank wyrazi zgodę na przeniesienie posiadania, to od dnia tego przeniesienia nie przysługują dopłaty do części pozostałego do spłaty kredytu przypadającej proporcjonalnie na kwotę kredytu wykorzystanego na sfinansowanie środków wymienionych w ust. 2, których posiadanie zostało przeniesione.
4. Dopłaty nie przysługują, a już udzielone nie podlegają zwrotowi od dnia:
 - 1) trwałego zaprzestania przez kredytobiorcę prowadzenia działalności przed upływem okresu kredytowania lub trwałego zaprzestania spłaty kredytu i odsetek,
 - 2) zmiany przez kredytobiorcę kierunku produkcji w gospodarstwie rolnym lub w dziale specjalnym produkcji rolnej w okresie kredytowania bez uprzedniej zgody banku udzielającego kredytu,
 - 3) w przypadku linii DK01 - stwierdzenia przez bank, że plan inwestycji nie został zrealizowany lub działalność nie została uruchomiona zgodnie z planem inwestycji z przyczyn w ocenie banku niezależnych od kredytobiorcy.

5. Dopłaty, z zastrzeżeniem ust. 4 pkt 3) i ust. 9, podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych naliczonymi od dnia przekazania przez Agencję dopłat do banku do dnia ich zwrotu na rachunek Agencji, a kolejne nie przysługują, gdy kredytobiorca:
 - 1) w przypadku linii DK01 - nie zrealizuje planu inwestycji lub nie uruchomi działalności zgodnie z planem inwestycji i umową kredytu,
 - 2) wykorzysta kredyt niezgodnie z przeznaczeniem wskazanym w planie inwestycji i umowie kredytu,
 - 3) nie udokumentuje, w terminie 3 miesięcy od dnia pobrania środków finansowych z rachunku kredytowego, poniesionych wydatków:
 - a) fakturą VAT lub fakturą VAT RR, z zastrzeżeniem, że wartość faktury brutto uwzględnia się przy rozliczaniu kredytu, jeżeli podatek VAT nie podlega odzyskaniu na podstawie przepisów o podatku VAT, natomiast w pozostałych przypadkach wartość podatku VAT należy wyłączyć z wartości inwestycji finansowanej kredytem,
 - b) rachunkiem wystawionym zgodnie z odrębnymi przepisami,
 - c) innymi dowodami wpłaty, w tym dokonany na podstawie aktu notarialnego, umowy sprzedaży lub prawomocnego orzeczenia sądu.
6. W przypadku czasowego w ocenie banku zaprzestania przez kredytobiorcę prowadzenia działalności lub spłaty kredytu i odsetek z przyczyn niezależnych od kredytobiorcy, przy jednoczesnym spełnieniu wymogów określonych w niniejszych zasadach udzielania kredytów, dopłaty nie są stosowane przez ten okres, z zastrzeżeniem ust. 7.
7. Postanowienia ust. 6 w zakresie czasowego zaprzestania prowadzenia działalności nie dotyczą przypadków wznawiania produkcji przez kredytobiorcę, który został uszkodzony w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, pod warunkiem przedłożenia w banku protokołu oszacowania szkód, o którym mowa w rozdziale XI ust. 1 pkt 1).
8. Jeżeli kredytobiorca wznowi prowadzenie działalności lub spłaty kredytu i odsetek dopłaty stosowane są od dnia wznowienia prowadzenia działalności lub spłaty kredytu i odsetek.
9. W przypadku, gdy kredytobiorca w części:
 - 1) wykorzysta kredyt niezgodnie z przeznaczeniem lub
 - 2) nie udokumentuje poniesionych wydatków w trybie określonym w ust. 5 pkt 3,dopłaty podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych naliczonymi od dnia przekazania przez Agencję dopłat do banku do dnia ich zwrotu na rachunek Agencji w części odpowiadającej stwierdzonym nieprawidłowościom, pod warunkiem, że w ocenie banku cel wskazany w planie inwestycji (linia DK01) i umowie kredytu został osiągnięty.
10. W przypadkach, o których mowa w ust. 9, tj. gdy stwierdzono, że dopłaty podlegają częściowemu zwrotowi, stosowanie dalszych dopłat:
 - 1) wstrzymuje się do czasu dokonania zwrotu części dopłat i odsetek, o których mowa w ust. 9,
 - 2) może zostać przywrócone po dokonaniu zwrotu, o którym mowa w pkt 1):
 - a) od dnia, w którym dopłaty wstrzymano,
 - b) do kwoty kredytu wynikającej z różnicy pomiędzy pozostałym do spłaty zadłużeniem, a jego częścią odpowiadającą stwierdzonej nieprawidłowości.

Rozdział VIII. Zmiana kierunku produkcji

1. Kredytobiorca za zgodą banku może zmienić kierunek produkcji w gospodarstwie rolnym na inny w gospodarstwie rolnym lub kierunek produkcji w dziale specjalnym produkcji rolnej na inny w dziale specjalnym produkcji rolnej, o ile nowy kierunek został wymieniony w rozdziale I.
2. W przypadku linii DK01 warunkiem zmiany kierunku, o której mowa w ust. 1, jest sporządzenie zmiany do planu inwestycji.
3. Zmiana kierunku, o której mowa w ust. 1, nie powoduje zaprzestania stosowania dopłat.

Rozdział IX. Zmiana przeznaczenia kredytu

1. Zmiana przeznaczenia kredytu jest możliwa na wniosek kredytobiorcy, o ile wynika z przesłanek ekonomicznych, pod warunkiem, że:
 - 1) nie minął określony w umowie kredytu termin realizacji inwestycji (dotyczy linii DK01),
 - 2) zmiana nie spowoduje zwiększenia kwoty kredytu,
 - 3) zmiana została wprowadzona do planu inwestycji (dotyczy linii DK01),
 - 4) bank oceni, że zmiana jest uzasadniona, zgodna z niniejszymi zasadami oraz - w przypadku linii DK01 - nie spowoduje przeszkód w realizacji planu inwestycji.
2. Zmiana przeznaczenia kredytu wymaga sporządzenia aneksu do umowy kredytu.
3. W przypadku, gdy kredytobiorca zakupił przewidziane w umowie kredytu środki trwałe lub obrotowe, udokumentował wydatkowanie kredytu, ale nie wykorzystał pełnej jego kwoty, dopuszcza się możliwość przeznaczenia niewykorzystanej części kredytu na inne nakłady wymienione w rozdziale I, pod warunkiem przedłożenia w banku zmiany do planu inwestycji (dotyczy linii DK01) i oświadczenia wg wzoru określonego w załączniku nr 7 oraz sporządzenia aneksu do umowy kredytu. Ze zmiany do planu inwestycji powinno jednoznacznie wynikać, iż ww. nakłady są celowe pod względem gospodarczym i ekonomicznym, a także zgodne z niniejszymi zasadami udzielania kredytów.

Rozdział X. Pozostałe postanowienia

1. Kredyt może zostać udzielony na nakłady poniesione po dniu wystąpienia szkody.
2. Kredyt z linii DK01 mogą zaciągać poszkodowani prowadzący gospodarstwa rolne i działy specjalne produkcji rolnej własne lub dzierżawione w okresach wieloletnich.
3. Kredyt z linii DK02 mogą zaciągać poszkodowani prowadzący gospodarstwa rolne i działy specjalne produkcji rolnej własne lub dzierżawione, bez względu na okres trwania umowy dzierżawy. W przypadku braku pisemnej umowy dzierżawy można uwzględnić dzierżawione grunty rolne wykazane we wniosku o płatności, o którym mowa w rozdziale VI ust. 2, w roku wystąpienia szkód.
4. Inwestycja finansowana kredytem musi spełniać wymagania określone przepisami prawa mającymi do niej zastosowanie.
5. Kredyt nie może zostać przeznaczony w szczególności na finansowanie:
 - 1) zakupu maszyn, urządzeń i inwentarza, jeżeli umowa jest zawarta między:
 - a) małżonkami,

- b) rolnikiem a następcą prawnym, jeżeli następca jest zstępnym, przysposobionym albo pasierbem rolnika i wskutek tej umowy dochodzi do nabycia przez rolnika – zbywcę gospodarstwa rolnego praw do emerytury lub renty na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników,
 - c) osobami fizycznymi a spółkami prawa handlowego, w których współnikami lub akcjonariuszami są te osoby,
 - d) spółkami prawa handlowego, w których współnikami, akcjonariuszami lub członkami organów są te same osoby,
- 2) zakupu maszyn, urządzeń rolniczych, samochodów, jeżeli w dniu sprzedaży mają więcej niż 5 lat (uwzględniając rok ich produkcji) lub zostały wcześniej nabyte z wykorzystaniem środków publicznych,
- 3) nakładów innych niż wymienione w rozdziale I,
- 4) wartości podatku VAT z wyjątkiem przypadków, gdy nie podlega odzyskaniu na podstawie przepisów o podatku VAT,
- 5) kosztów związanych z umowami leasingu, takich jak marża leasingodawcy, koszty refinansowania odsetek, koszty bieżące i opłaty ubezpieczeniowe.
6. Wzrost kosztów wznowienia produkcji nie może być finansowany dodatkowym kredytem preferencyjnym lub poprzez podwyższenie kwoty udzielonego kredytu na podstawie aneksu do umowy kredytu.
7. Bank zobowiązany jest do zamieszczania na dokumentach potwierdzających wykorzystanie kredytu:
- 1) daty wpływu dokumentu do banku,
 - 2) adnotacji: „Dokument został rozliczony w ramach kredytu z dopłatami ARiMR do oprocentowania udzielonego umową nr z dnia” wraz z pieczęcią banku oraz podpisem osoby upoważnionej do sporządzenia adnotacji.
8. Określony w umowie kredytu termin zakończenia realizacji inwestycji może zostać przesunięty za zgodą banku na wniosek kredytobiorcy, jeżeli w ocenie banku opóźnienie wynika z przyczyn niezależnych od kredytobiorcy. Bank sporządza wówczas stosowny aneks do umowy kredytu. Zmiany nie wymaga natomiast plan inwestycji.
9. W przypadku, gdy w danym roku kalendarzowym w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej wystąpiła więcej niż jedna szkoda spowodowana przez niekorzystne zjawisko atmosferyczne i łącznie szkody wynoszą powyżej 30% średniej rocznej produkcji rolnej, o której mowa w rozdziale I ust. 3 pkt 1, a po wystąpieniu pierwszej lub kolejnej szkody poszkodowany producent rolny:
- 1) zaciągnął kredyt z linii K02 lub DK02 z dopłatami stosowanymi jako pomoc *de minimis* w rolnictwie, to dopłaty do oprocentowania kolejnych kredytów z linii DK02 na wznowienie produkcji po niekorzystnych zjawiskach atmosferycznych z tego samego roku nie są pomocą *de minimis* w rolnictwie,
 - 2) nie zaciągnął kredytu z linii K02 lub DK02, to bank może udzielić jeden kredyt z linii DK02 z dopłatami, które nie są pomocą *de minimis* w rolnictwie, przy czym:
 - a) kredyt może zostać udzielony w terminie do 12 miesięcy od daty sporządzenia protokołu oszacowania ostatniej ze szkód przez komisję powołaną przez wojewodę,
 - b) okres stosowania dopłat należy liczyć od daty wystąpienia pierwszej szkody.

10. Bank, na wniosek kredytobiorcy, może wyrazić zgodę na przystąpienie osób trzecich, w charakterze solidarnych dłużników lub współkredytobiorców, do długu z tytułu kredytu, o ile w ocenie banku nie spowoduje to zagrożenia w realizacji inwestycji lub prowadzeniu działalności.

Rozdział XI. Procedura ubiegania się o kredyt

1. Kredyt może zostać udzielony na nakłady poniesione po dniu wystąpienia szkody.
2. Kredyt z linii DK01 mogą zaciągać poszkodowani prowadzący gospodarstwa rolne i działy specjalne produkcji rolnej własne lub dzierżawione w okresach wieloletnich.
3. Kredyt z linii DK02 mogą zaciągać poszkodowani prowadzący gospodarstwa rolne i działy specjalne produkcji rolnej własne lub dzierżawione, bez względu na okres trwania umowy dzierżawy. W przypadku braku pisemnej umowy dzierżawy można uwzględnić dzierżawione grunty rolne wykazane we wniosku o płatności, o którym mowa w rozdziale VI ust. 2, w roku wystąpienia szkód.
4. Inwestycja finansowana kredytem musi spełniać wymagania określone przepisami prawa mającymi do niej zastosowanie.
5. Kredyt nie może zostać przeznaczony w szczególności na finansowanie:
 - 1) zakupu maszyn, urządzeń i inwentarza, jeżeli umowa jest zawarta między:
 - a) małżonkami,
 - b) rolnikiem a następcą prawnym, jeżeli następca jest zstępnym, przysposobionym albo pasierbem rolnika i wskutek tej umowy dochodzi do nabycia przez rolnika – zbywcę gospodarstwa rolnego praw do emerytury lub renty na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników,
 - c) osobami fizycznymi a spółkami prawa handlowego, w których współnikami lub akcjonariuszami są te osoby,
 - d) spółkami prawa handlowego, w których współnikami, akcjonariuszami lub członkami organów są te same osoby,
 - 2) zakupu maszyn, urządzeń rolniczych, samochodów, jeżeli w dniu sprzedaży mają więcej niż 5 lat (uwzględniając rok ich produkcji) lub zostały wcześniej nabyte z wykorzystaniem środków publicznych,
 - 3) nakładów innych niż wymienione w rozdziale I,
 - 4) wartości podatku VAT z wyjątkiem przypadków, gdy nie podlega odzyskaniu na podstawie przepisów o podatku VAT,
 - 5) kosztów związanych z umowami leasingu, takich jak marża leasingodawcy, koszty refinansowania odsetek, koszty bieżące i opłaty ubezpieczeniowe.
6. Wzrost kosztów wznowienia produkcji nie może być finansowany dodatkowym kredytem preferencyjnym lub poprzez podwyższenie kwoty udzielonego kredytu na podstawie aneksu do umowy kredytu.
7. Bank zobowiązany jest do zamieszczania na dokumentach potwierdzających wykorzystanie kredytu:
 - 1) daty wpływu dokumentu do banku,

- 2) adnotacji: „Dokument został rozliczony w ramach kredytu z dopłatami ARiMR do oprocentowania udzielonego umową nr z dnia” wraz z pieczęcią banku oraz podpisem osoby upoważnionej do sporządzenia adnotacji.
8. Określony w umowie kredytu termin zakończenia realizacji inwestycji może zostać przesunięty za zgodą banku na wniosek kredytobiorcy, jeżeli w ocenie banku opóźnienie wynika z przyczyn niezależnych od kredytobiorcy. Bank sporządza wówczas stosowny aneks do umowy kredytu. Zmiany nie wymaga natomiast plan inwestycji.
9. W przypadku, gdy w danym roku kalendarzowym w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej wystąpiła więcej niż jedna szkoda spowodowana przez niekorzystne zjawisko atmosferyczne i łącznie szkody wynoszą powyżej 30% średniej rocznej produkcji rolnej, o której mowa w rozdziale I ust. 3 pkt 1, a po wystąpieniu pierwszej lub kolejnej szkody poszkodowany producent rolny:
- 1) zaciągnął kredyt z linii K02 lub DK02 z dopłatami stosowanymi jako pomoc *de minimis* w rolnictwie, to dopłaty do oprocentowania kolejnych kredytów z linii DK02 na wznowienie produkcji po niekorzystnych zjawiskach atmosferycznych z tego samego roku nie są pomocą *de minimis* w rolnictwie,
 - 2) nie zaciągnął kredytu z linii K02 lub DK02, to bank może udzielić jeden kredyt z linii DK02 z dopłatami, które nie są pomocą *de minimis* w rolnictwie, przy czym:
 - a) kredyt może zostać udzielony w terminie do 12 miesięcy od daty sporządzenia protokołu oszacowania ostatniej ze szkód przez komisję powołaną przez wojewodę,
 - b) okres stosowania dopłat należy liczyć od daty wystąpienia pierwszej szkody.
10. Bank, na wniosek kredytobiorcy, może wyrazić zgodę na przystąpienie osób trzecich, w charakterze solidarnych dłużników lub współkredytobiorców, do długu z tytułu kredytu, o ile w ocenie banku nie spowoduje to zagrożenia w realizacji inwestycji lub prowadzeniu działalności.

Linia KR - Zasady udzielania kredytów na sfinansowanie spłaty zadłużenia powstałego w związku z prowadzeniem działalności rolniczej

Rozdział I. Cel i przeznaczenie kredytu **Dział IX**

1. Pomoc udzielana jest na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o restrukturyzacji zadłużenia podmiotów prowadzących gospodarstwa rolne (Dz. U. z 2019 r., poz. 33) i decyzji Komisji Europejskiej z dnia 8 kwietnia 2020 r. dotyczącej programu pomocy nr SA.56408 (2020/N) Pomoc państwa na restrukturyzację zadłużenia gospodarstw rolnych⁴ oraz zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw niefinansowych znajdujących się w trudnej sytuacji (Dz. Urz. UE C 249 z 31.07.2014 r., str. 1), zwanymi dalej Wytycznymi i polega na udzielaniu przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa podmiotowi prowadzącemu gospodarstwo rolne pomocy publicznej w formie dopłat do oprocentowania kredytu udzielonego przez bank na sfinansowanie spłaty zadłużenia powstałego w związku z prowadzeniem działalności rolniczej obejmującego kapitał, odsetki i inne opłaty związane z obsługą zadłużenia.

⁴ https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases1/202019/284484_2154393_72_2.pdf

2. Kredyty na sfinansowanie spłaty zadłużenia, zwane dalej kredytami restrukturyzacyjnymi, mogą być udzielane przez Banki, podmiotom prowadzącym gospodarstwo rolne, o których mowa w rozdziale II ust. 1, nie później niż do 31 grudnia 2021 r. (cel kredytu – SZ).
3. Kredyt może zostać udzielony na sfinansowanie długów o charakterze pieniężnym powstałych w związku z prowadzeniem działalności rolniczej, za którą uważa się produkcję roślinną i zwierzęcą, w tym również produkcję materiału siewnego, szkółkarskiego, hodowlanego oraz reprodukcyjnego, produkcję warzywniczą, roślin ozdobnych, grzybów uprawnych, sadownictwa, hodowlę i produkcję materiału zarodowego zwierząt, ptactwa i owadów użytkowych, produkcję zwierzęcą typu przemysłowego fermowego oraz chów i hodowlę ryb, przez podmiot prowadzący gospodarstwo rolne, które powstały przed dniem złożenia w banku wniosku o udzielenie kredytu, wymienionej w „Wykazie działalności (...)”, zawartym w części II zasad udzielania kredytów preferencyjnych wprowadzonych Zarządzeniem Nr 12/2015 Prezesa ARiMR z dnia 12 marca 2015 r. z późn. zm., w:
 - 1) Dziale I „Rolnictwo i rybactwo”,
 - 2) Dziale III „Działy specjalne produkcji rolnej”.
4. Przedmiotem restrukturyzacji mogą być wymagalne i niewymagalne długi o charakterze pieniężnym, powstałe w związku z prowadzeniem działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym, m.in. zobowiązania:
 - 1) cywilnoprawne, w tym powstałe wobec Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (np. z tytułu podlegających zwrotowi dopłat do oprocentowania kredytów bankowych, niespłaconych pożyczek NP1⁵ lub NP2⁶, z tytułu podlegających zwrotowi dotacji w ramach PROW i innych programów finansowanych przy udziale środków UE), zadłużenie z tytułu kredytów komercyjnych zaciągniętych na realizację inwestycji objętych pomocą w ramach PROW i innych, w tym tzw. kredytów pomostowych oraz
 - 2) publicznoprawne, w tym powstałe wobec takich instytucji jak Urzędy Skarbowe, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (np. z tytułu podlegających zwrotowi dopłat bezpośrednich),w kwotach wynikających z planu restrukturyzacji, przy czym kredyt może zostać udzielony wyłącznie na długi wymagalne.
5. Pomoc na restrukturyzację, o której mowa w ust. 1, może zostać udzielona temu samemu podmiotowi/przedsiębiorcy tylko jeden raz w ciągu dziesięciu lat.
6. Restrukturyzacja może obejmować jeden z następujących elementów lub ich większą liczbę:
 - 1) reorganizację i racjonalizację działalności beneficjenta w celu zwiększenia jego wydajności obejmującą zazwyczaj wycofanie się z działalności przynoszącej straty,
 - 2) restrukturyzację istniejącej działalności, która może odzyskać konkurencyjność,
 - 3) dywersyfikację w kierunku nowych i rentownych rodzajów działalności,
 - 4) restrukturyzację finansową w formie zastrzyków kapitałowych dokonywanych przez nowych lub istniejących udziałowców,
 - 5) redukcję zadłużenia przez istniejących wierzycieli.

Rozdział II. Kredytobiorcy

1. Kredyt może zostać udzielony podmiotowi prowadzącemu gospodarstwo rolne, który:
 - 1) jest osobą fizyczną, osobą prawną albo jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną,
 - 2) ma miejsce zamieszkania albo siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - 3) jest właścicielem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 333),

⁵ NP1 – nieoprocentowana pożyczka dla producentów mleka, świń lub owoców i warzyw na sfinansowanie nieuregulowanych należności budżetowych o charakterze publicznoprawnym

⁶ NP2 – nieoprocentowana pożyczka dla producentów świń na sfinansowanie nieuregulowanych zobowiązań cywilnoprawnych

- 4) jest mikro, małym lub średnim przedsiębiorstwem w rozumieniu załącznika I do rozporządzenia Komisji (UE) nr 702/2014 z dnia 25 czerwca 2014 r., uznającego niektóre kategorie pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 193 z 01.07.2014, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 702/2014”,
 - 5) co najmniej od 3 lat prowadzi działalność rolniczą w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym, zwaną dalej „działalnością rolniczą”, w gospodarstwie wymienionym w pkt 3, licząc od dnia powstania, wobec tego podmiotu, obowiązku podatkowego w zakresie podatku rolnego w odniesieniu do gruntów wchodzących w skład tego gospodarstwa,
 - 6) jest niewypłacalny w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz. U. z 2019 r., poz. 498 z późn. zm.), tj.:
 - a) jeżeli utracił zdolność do wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych tj., jeżeli opóźnienie w wykonaniu zobowiązań pieniężnych przekracza trzy miesiące,
 - b) a w przypadku osoby prawnej albo jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, gdy jego zobowiązania pieniężne przekraczają wartość jego majątku, a stan ten utrzymuje się przez okres przekraczający dwadzieścia cztery miesiące (przed datą złożenia w WODR planu restrukturyzacji wraz z wnioskiem o jego akceptację),
 - 7) znajduje się w trudnej sytuacji.
2. W przypadku podmiotu prowadzącego gospodarstwo rolne będącego dużym przedsiębiorstwem w rozumieniu przepisów załącznika nr I do rozporządzenia Komisji (UE) nr 702/2014, pomoc będzie notyfikowana przez Komisję Europejską indywidualnie.
3. Spółki wchodzące w skład grupy kapitałowej lub przejęte przez grupę kapitałową nie będą kwalifikowane do pomocy, z wyjątkiem przypadków, gdy trudności spółki mają charakter wewnętrzny i nie są wynikiem arbitralnej alokacji kosztów w ramach grupy oraz w przypadkach, gdy trudności są zbyt poważne, aby mogły być zrestrukturyzowane przez grupę, bez pomocy państwa. Przy rozpatrywaniu wniosków o pomoc przestrzegane będą przepisy w zakresie zależności pomiędzy spółkami.
4. W przypadku spółki, w skład której wchodzi inne podmioty, w tym podmiot prowadzący gospodarstwo rolne, który otrzymał pomoc na restrukturyzację, pomoc na restrukturyzację udzielona innym podmiotom wchodzącym w skład tej spółki lub tej spółce nie może zostać przekazana podmiotowi prowadzącemu gospodarstwo rolne, który wcześniej otrzymał taką pomoc.
5. Kredyt nie może zostać udzielony podmiotowi prowadzącemu gospodarstwo rolne:
- 1) znajdującemu się w likwidacji lub w upadłości,
 - 2) wobec którego toczy się postępowanie restrukturyzacyjne na podstawie przepisów ustawy z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. z 2020 r. poz. 814),
 - 3) na restrukturyzację długów powstałych w związku z prowadzeniem działalności innej niż określona w rozdziale I ust. 3 w tym m.in. działalności związanej z przetwarzaniem i wprowadzaniem produktów rolnych do obrotu,
 - 4) który otrzymał pomoc na ratowanie lub restrukturyzację lub tymczasowe wsparcie restrukturyzacyjne w ciągu ostatnich 10 lat bądź otrzymał jakąkolwiek pomoc niezgłoszoną. Jeżeli jednak przedsiębiorstwo przejmuje aktywa innego przedsiębiorstwa, a w szczególności przedsiębiorstwa, które było przedmiotem postępowania sądowego lub administracyjnego lub zbiorowego postępowania upadłościowego prowadzonego zgodnie z prawem krajowym i które otrzymało już pomoc na ratowanie, pomoc na restrukturyzację lub tymczasowe wsparcie restrukturyzacyjne, nabywca nie będzie podlegać zasadzie „pierwszy i ostatni raz”, pod warunkiem, że między starym przedsiębiorstwem i nabywcą nie istnieje ciągłość gospodarcza,
 - 5) który nadal dysponuje wcześniejszą pomocą niezgodną z prawem, która na podstawie decyzji Komisji Europejskiej została uznana za niezgodną ze wspólnym rynkiem (w odniesieniu do pomocy indywidualnej albo programu pomocy), aż do momentu zwrotu lub wpłaty na zablokowany rachunek

- bankowy całej kwoty pomocy niezgodnej z prawem i ze wspólnym rynkiem wraz z odpowiednimi odsetkami.
- 6) w stosunku, do którego sąd oddalił wniosek o ogłoszenie upadłości, jeżeli majątek dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania lub wystarcza jedynie na zaspokojenie tych kosztów.
 6. Kredyt może zostać udzielony na sfinansowanie spłaty zadłużenia wynikającego ze zobowiązań zaciągniętych przez współmałżonka, o ile pomiędzy współmałżonkami istnieje wspólność majątkowa i małżonkowie wspólnie prowadzą gospodarstwo rolne.
 7. W przypadku małżonków, pomiędzy którymi istnieje wspólność majątkowa, umowa kredytu jest zawierana z obydwojgiem małżonków.
 8. W przypadku przeniesienia posiadania całości lub części gospodarstwa rolnego, na które właściciel uzyskał pomoc na restrukturyzację zadłużenia, nabywca gospodarstwa rolnego nie będzie mógł po raz kolejny z takiej pomocy skorzystać. Pomoc dla nabywcy zrestrukturyzowanego gospodarstwa rolnego może być przyznana po upływie 10 lat licząc od dnia nabycia tego gospodarstwa rolnego.
 9. Wypłata pomocy zostaje zawieszona, jeżeli jej beneficjent nadal dysponuje wcześniejszą pomocą niezgodną z prawem, która na podstawie decyzji Komisji Europejskiej została uznana za niezgodną ze wspólnym rynkiem (w odniesieniu do pomocy indywidualnej albo programu pomocy), aż do momentu zwrotu lub wpłaty na zablokowany rachunek bankowy całej kwoty pomocy niezgodnej z prawem i ze wspólnym rynkiem wraz z odpowiednimi odsetkami.
 10. Jeżeli podmiot należący do grupy kapitałowej otrzymał pomoc na restrukturyzację, zarówno grupa jako całość, jak i inne należące do niej podmioty nadal kwalifikują się do otrzymywania pomocy na restrukturyzację, pod warunkiem przestrzegania innych przepisów wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowani i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw, z wyjątkiem wcześniejszych beneficjentów takiej pomocy. Żadna pomoc nie zostanie przekazana przez grupę lub inne podmioty należące do grupy wcześniejszym beneficjentom pomocy.

Rozdział III. Wysokość kredytu i wkład własny

1. Kwota kredytu udzielonego na realizację planu restrukturyzacji dla podmiotu prowadzącego gospodarstwo rolne, z zastrzeżeniem ust. 2, nie może przekroczyć 5 mln zł na gospodarstwo rolne lub dział specjalny produkcji rolnej oraz wysokości długów wymagalnych.
2. Łączna kwota kredytów z linii KR udzielonych jednemu podmiotowi nie może wynosić więcej niż 5 mln zł.
3. Pomoc udzielona podmiotowi prowadzącemu gospodarstwo rolne w formie dopłat do oprocentowania kredytów restrukturyzacyjnych z linii KR nie może być kumulowana z pomocą w formie pożyczek na spłatę zadłużenia (Symbol NP3).
4. Przy ustalaniu kwoty kredytu nie uwzględnia się udzielonych producentowi rolnemu kwot innych kredytów z dopłatami ARiMR do oprocentowania lub z częściową spłatą kapitału.
5. Pomoc udzielona podmiotowi prowadzącemu gospodarstwo rolne w formie dopłat do oprocentowania kredytów restrukturyzacyjnych z linii KR może być łączona z pomocą w postaci gwarancji udzielanej przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa.
6. Od kredytobiorcy wymaga się wniesienia wkładu własnego wyliczonego na podstawie kwoty długu podlegającej restrukturyzacji zgodnie z planem restrukturyzacji w wysokości, co najmniej:
 - 1) 25% kosztów restrukturyzacji - w przypadku mikro i małego przedsiębiorcy,
 - 2) 40% kosztów restrukturyzacji - w przypadku średniego przedsiębiorcy.

7. Wkład własny można zapewnić m.in.:
 - 1) ze środków własnych podmiotu ubiegającego się o kredyt,
 - 2) w drodze pozyskania nowego kapitału zewnętrznego na warunkach rynkowych, tj. np. środków kredytu komercyjnego lub środków pochodzących ze sprzedaży majątku,
 - 3) w drodze pozyskania nowego kapitału od obecnych udziałowców,
 - 4) poprzez częściową redukcję zadłużenia na podstawie pisemnego oświadczenia wierzyciela o kwocie zredukowanego zadłużenia, pod warunkiem spłaty reszty tego zadłużenia.
8. Posiadanie i wniesienie wkładu własnego w koszty restrukturyzacji należy udokumentować, w zależności od wdrożonych środków restrukturyzacyjnych, w sposób wiarygodny dla banku.
9. Wkład własny musi być rzeczywisty, tzn. faktyczny, wykluczający wszystkie przyszłe spodziewane zyski, takie jak przepływy pieniężne i musi być możliwie najwyższy, a także musi zostać udokumentowany w wiarygodny sposób, stosownie do środka restrukturyzacji. Weryfikacja wkładu własnego powinna zostać przeprowadzona podczas zatwierdzania planu restrukturyzacji, o którym mowa w rozdziale VIII niniejszych zasad.
10. Długi o charakterze pieniężnym, przewidziane do finansowania kredytem preferencyjnym, wykazane w zaakceptowanym przez właściwego ze względu na miejsce zamieszkania podmiotu albo siedzibę dyrektora wojewódzkiego ośrodka doradztwa rolniczego planie restrukturyzacji i we wniosku o kredyt spłacane są przez bank na rachunek wierzyciela, na podstawie kopii umów, faktur lub innych dokumentów, z których wynikają zobowiązania.

Rozdział IV. Wysokość oprocentowania

1. Oprocentowanie kredytu jest zmienne i nie może wynosić więcej niż stopa referencyjna WIBOR 3M powiększona nie więcej niż o 3 punkty procentowe. Przy ustalaniu wysokości oprocentowania stosuje się stopę referencyjną WIBOR 3M, ogłaszaną na ostatni dzień roboczy drugiego miesiąca kwartału, która podlega zmianom w okresie kredytowania zgodnie z wysokością stopy referencyjnej WIBOR 3M ogłaszaną w ostatnim dniu roboczym drugiego miesiąca poprzedzającego każdy następny kwartał.
2. Oprocentowanie należne bankowi jest płacone przez:
 - 1) kredytobiorcę w wysokości 2%,
 - 2) Agencję w pozostałej części pod warunkiem spłaty rat kredytu przez kredytobiorcę zgodnie z umową kredytu restrukturyzacyjnego oraz realizacji przez kredytobiorcę planu restrukturyzacji.
3. Bank nie może stosować kapitalizacji odsetek lub pobierać ich z góry.

Rozdział V. Wysokość pomocy

1. Maksymalna kwota dopłat określana jest w umowie kredytu wg oprocentowania obowiązującego w dniu jej zawarcia.
2. Łączna wysokość udzielonej przez Agencję pomocy z tytułu niniejszego kredytu jest określana przez bank w umowie kredytu w dniu jej zawarcia i nie może przekroczyć:
 - 1) 40% kwoty udzielonego kredytu restrukturyzacyjnego,
 - 2) 60% kwoty udzielonego kredytu restrukturyzacyjnego dla:
 - a) młodego rolnika, o którym mowa w art. 2 pkt 34 rozporządzenia nr 702/2014 lub podmiotu prowadzącego gospodarstwo rolne, u którego obowiązek podatkowy w zakresie podatku rolnego z tytułu nabycia gospodarstwa rolnego powstał nie wcześniej niż 5 lat przed dniem złożenia wniosku o udzielenie kredytu restrukturyzacyjnego,
 - b) podmiotu prowadzącego gospodarstwo rolne, którego większa część gruntów (co najmniej 50% użytków rolnych) jest położona na obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi

ograniczeniami określonymi w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

3. W przypadku łączenia pomocy w postaci dopłat do oprocentowania kredytu restrukturyzacyjnego z gwarancją udzielaną przez KOWR, kwoty pomocy wyrażone jako ekwiwalent dotacji brutto (EDB) będą sumowane w celu określenia intensywności pomocy, wysokości (w procentach) wkładu własnego beneficjenta oraz maksymalnej kwoty pomocy na beneficjenta.
4. Wysokość pomocy, o której mowa w ust. 2, ustala się na dzień zawarcia umowy kredytu dyskontując wartości bieżące kwot dopłat rozłożonych w czasie do ich wartości w dniu udzielenia kredytu, wg wzoru określonego w załączniku nr 2, i wpisuje w umowie kredytu.
5. Kwota pomocy określona w umowie kredytu nie może zostać zwiększona.
6. W przypadku wyczerpania kwoty dopłat określonej w umowie kredytu, dalsze dopłaty nie są stosowane.
7. W przypadku zmniejszenia kwoty kredytu, obniżona kwota kredytu skutkuje zmianą maksymalnej kwoty dopłat, o której mowa w ust. 1, oraz wysokości pomocy wyliczonej w oparciu o stopę dyskontową obowiązującą w dniu zawarcia umowy kredytu.
8. Bank nie ponosi odpowiedzialności za przekroczenie wysokości pomocy publicznej uzyskanej przez kredytobiorcę z innych tytułów pomocy publicznej.
9. Pomoc w postaci dopłat do oprocentowania kredytu z linii KR może być stosowana w okresie kredytowania, ale nie dłużej niż 10 lat liczonych od dnia zawarcia umowy kredytu.

Rozdział VI. Okres kredytowania

1. Okres kredytowania określany jest w umowie kredytu i nie może być dłuższy niż 10 lat.
2. W okresie objętym umową kredytu bank może:
 - 1) stosować prolongatę spłaty rat kapitału i odsetek, o ile określony w umowie kredytu termin ich spłaty jeszcze nie minął,
 - 2) wydłużyć okres kredytowania poza przewidziany w umowie kredytu i nie dłużej niż do 10 lat, o ile określony w umowie kredytu okres kredytowania jeszcze nie minął,
 - 3) w przypadkach, o których mowa w pkt 1 i 2 maksymalna kwota dopłat nie ulega zmianie.
3. Termin spłaty kredytu (kapitału lub odsetek) może przypadać wyłącznie w dzień roboczy dla banku.
4. Okres karencji w spłacie kredytu, który liczy się od dnia zawarcia umowy kredytu do dnia spłaty pierwszej raty kapitału określonej w umowie kredytu, nie może przekroczyć 1 roku.

Rozdział VII. Warunki stosowania i zwrotu dopłat ze środków Agencji

1. Dopłaty są stosowane, gdy kredytobiorca dokonuje, w pełnej wysokości spłat rat kapitału i odsetek w terminach ustalonych w umowie kredytu z uwzględnieniem dodatkowo 7-dniowego okresu na spłatę należności, realizuje plan restrukturyzacji oraz spełnia warunki określone w niniejszych zasadach.
2. W przypadku czasowego w ocenie banku zaprzestania przez kredytobiorcę spłaty kredytu i odsetek z przyczyn niezależnych od kredytobiorcy, dopłaty nie są stosowane przez ten okres.

3. Jeżeli kredytobiorca wznowi spłatę kredytu i odsetek dopłaty stosowane są od dnia wznowienia spłaty kredytu i odsetek.
4. Dopłaty podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych naliczonymi od dnia przekazania przez Agencję dopłat do banku do dnia ich zwrotu na rachunek Agencji, a kolejne nie przysługują w przypadku:
 - 1) wykorzystania kredytu niezgodnie z umową kredytu restrukturyzacyjnego,
 - 2) braku realizacji planu restrukturyzacji.
5. Przeniesienie posiadania części gospodarstwa rolnego lub części majątku wchodzącego w jego skład, o ile nie wynika z planu restrukturyzacji, lub całości gospodarstwa rolnego, wymaga uzyskania zgody banku oraz Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, który udzielił gwarancji zabezpieczającej spłatę kredytu restrukturyzacyjnego - w przypadku, gdy spłata kredytu restrukturyzacyjnego zabezpieczona jest gwarancją KOWR.
6. Dopłaty nie przysługują, a już udzielone nie podlegają zwrotowi, od dnia przeniesienia posiadania, o którym mowa w ust. 5.

Rozdział VIII. Procedura ubiegania się o kredyt

1. Złożenie przez podmiot prowadzący gospodarstwo rolne do właściwego ze względu na miejsce jego zamieszkania albo siedzibę wojewódzkiego ośrodka doradztwa rolniczego, zwanego dalej WODR, opracowanego planu restrukturyzacji wraz z wnioskiem o jego akceptację.
2. Plan restrukturyzacji zawiera m.in.:
 - 1) opis sytuacji gospodarstwa rolnego przed uzyskaniem pomocy, zawierający opis przyczyn trudności gospodarstwa, słabych punktów prowadzonej działalności rolniczej, które doprowadziły do jego niewypłacalności oraz sposobu przywrócenia zdolności płatniczych i opis przewidywanej sytuacji gospodarstwa rolnego po uzyskaniu pomocy,
 - 2) analizę i ocenę stanu ekonomiczno-finansowego podmiotu prowadzącego gospodarstwo rolne, ocenę przyczyn powodujących niewypłacalność i działań zarządczych, które mogły do niej doprowadzić a także, w stosownych przypadkach, wskazanie konieczności wprowadzenia stosownych zmian w systemie zarządzania gospodarstwem rolnym,
 - 3) opis działań, które będą podejmowane w celu przywrócenia podmiotowi prowadzącemu gospodarstwo rolne zdolności do pokrywania kosztów prowadzonej działalności rolniczej oraz spłaty zobowiązań finansowych,
 - 4) wskazanie źródeł finansowania działań, o których mowa w pkt. 3) oraz prognozę efektów ekonomiczno-finansowych ich wdrożenia,
 - 5) harmonogram wdrożenia działań, o których mowa w pkt. 3) oraz ostateczny termin wdrożenia planu restrukturyzacji,
 - 6) wskazanie okresu restrukturyzacji, w którym nastąpi przywrócenie podmiotowi prowadzącemu gospodarstwo rolne zdolności do pokrywania kosztów prowadzonej działalności rolniczej oraz spłaty zobowiązań finansowych,
 - 7) oczekiwane wyniki planowanej restrukturyzacji przedstawione w scenariuszu podstawowym i scenariuszu pesymistycznym – w tym celu w planie restrukturyzacji ma być uwzględniony m.in. aktualny stan popytu i podaży oraz prognoza popytu na surowce produkowane w danym gospodarstwie rolnym i podaży tych surowców oraz główne czynniki kosztów dla danego sektora produkcji rolniczej odzwierciedlające założenia scenariusza podstawowego i scenariusza pesymistycznego a także mocne i słabe strony producenta rolnego oraz prowadzonej przez niego działalności rolniczej – scenariusze mają się odnosić do wyników uzyskanych w danym sektorze produkcji rolniczej w jednostce administracyjnej (województwo) lub w FADN (sieć danych rachunkowych gospodarstw rolnych),
 - 8) datę sporządzenia planu restrukturyzacji oraz podpis osoby sporządzającej plan restrukturyzacji i podmiotu prowadzącego gospodarstwo rolne.

- 2a. Plan restrukturyzacji, o którym mowa w ust. 2, w części dotyczącej wykazu długów oraz zadłużenia powinien zawierać kwoty obliczone na ostatni dzień miesiąca poprzedzającego planowany dzień złożenia wniosku o kredyt.
3. Uzyskanie przez podmiot prowadzący gospodarstwo rolne akceptacji dyrektora WODR złożonego planu restrukturyzacji następuje w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku wraz z planem restrukturyzacji. Dyrektor WODR akceptuje plan restrukturyzacji, gdy w jego ocenie realizacja tego planu umożliwi przywrócenie podmiotowi prowadzącemu gospodarstwo rolne zdolności do pokrywania kosztów prowadzonej przez niego działalności rolniczej oraz spłaty zobowiązań finansowych przez umieszczenie w planie restrukturyzacji adnotacji o jego akceptacji.
4. W przypadku braku akceptacji planu restrukturyzacji, dyrektor WODR informuje podmiot prowadzący gospodarstwo rolne, w formie pisemnej, o odmowie akceptacji tego planu z podaniem przyczyn tej odmowy.
5. Brak akceptacji planu restrukturyzacji przez dyrektora WODR uniemożliwia ubieganie się w banku o udzielenie kredytu restrukturyzacyjnego.
6. Złożenie przez podmiot prowadzący gospodarstwo rolne w banku wniosku o kredyt następuje wraz z:
 - 1) kompletem dokumentów wymaganych przez bank
 - 2) zaakceptowanym przez dyrektora WODR planem restrukturyzacji,
 - 3) kopiami dokumentów potwierdzających, w sposób wiarygodny dla banku, wskazaną w tym wniosku kwotę zadłużenia podmiotu prowadzącego gospodarstwo rolne na ostatni dzień miesiąca poprzedzającego dzień złożenia wniosku,
 - 4) oświadczeniem podmiotu prowadzącego gospodarstwo rolne wg wzoru określonego w załączniku nr 27, zawierającym informacje, że m.in.:
 - a) nie toczy się wobec niego postępowanie restrukturyzacyjne na podstawie przepisów ustawy z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne,
 - b) nie znajduje się w likwidacji lub w upadłości,
 - c) nie otrzymał on pomocy na ratowanie lub restrukturyzację lub tymczasowego wsparcia restrukturyzacyjnego w ciągu ostatnich 10 lat bądź nie otrzymał jakiegokolwiek pomocy niezgłoszonej,
 - d) nie ciąży na nim dotąd niezrealizowany obowiązek zwrotu pomocy wynikający z wcześniejszej decyzji Komisji Europejskiej uznającej pomoc za niezgodną z prawem i z rynkiem wewnętrznym.
7. Akceptacja planu restrukturyzacji przez dyrektora WODR nie zwalnia banku od własnej oceny planu restrukturyzacji pod względem zgodności z obowiązującymi przepisami prawnymi, regulaminem kredytowania obowiązującym w banku oraz postanowieniami umowy zawartej pomiędzy ARiMR a bankiem.
8. Decyzję o udzieleniu kredytu podejmuje samodzielnie bank.
9. Dla każdej umowy kredytowej kopia planu restrukturyzacji potwierdzona za zgodność z oryginałem jest przekazywana do Agencji.
10. Wzór wniosku o kredyt, o którym mowa w ust. 6, określa bank.

Linia KPS - Zasady udzielania kredytów na ponowne uruchomienie produkcji świń zaprzestanej w związku z ASF

załącznik nr 1 do zarządzenia Nr 86/2021 Prezesa ARiMR z dnia 27 sierpnia 2021 r.

Rozdział I. Cel i przeznaczenie

1. Kredyt może być udzielony producentom świń, o których mowa w rozdziale II ust. 1, na wznowienie produkcji świń (cel kredytu – WPS *wznowienie produkcji świń*).
2. Kredytowaniem objęta jest produkcja rolna prowadzona w ramach następujących działalności wymienionych w „Wykazie działalności (...)” zawartym w części II:
 - 1) chów i hodowla świń – 01.46 Z,
 - 2) tuczniki powyżej 50 sztuk, prosięta i warchlaki powyżej 50 sztuk – 8ds.
3. Kredyt może zostać udzielony w celu ponownego uruchomienia produkcji świń po zaprzestaniu produkcji, o którym mowa w rozdziale II, ust. 1 pkt 2, na zakup:
 - 1) nawozów mineralnych, środków ochrony roślin lub pasz;
 - 2) kwalifikowanego materiału siewnego zbóż, rzepaku, kukurydzy, lnu, roślin motylkowych grubonasiennych i drobnonasiennych, rzepiku ozimego, gorczycy, traw, buraków cukrowych i pastewnych, sadzeniaków ziemniaka;
 - 3) loszek, knurów lub warchlaków, z wyłączeniem zakupu na eksport;
 - 4) maszyn i urządzeń stanowiących wyposażenie chlewni;
 - 5) innych maszyn służących do prowadzenia produkcji świń.

Rozdział II. Kredytobiorcy

1. Kredyt może zostać udzielony producentowi świń:
 - 1) któremu został nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności;
 - 2) który w związku z obowiązującym zakazem utrzymywania w gospodarstwie świń lub ich wprowadzenia do gospodarstwa, wydanym w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń na podstawie art. 44 ust. 1 pkt 9, art. 45 ust. 1 pkt 3a, art. 46 ust. 3 pkt 3a, art. 47 ust. 1 lub art. 48b ust. 1 pkt 2 lub ust. 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, zaprzestał produkcji świń.
2. W przypadku małżonków, pomiędzy którymi istnieje wspólność majątkowa, umowa kredytu jest zawierana z obojgiem małżonków.

Rozdział III. Wysokość kredytu

1. Kwota kredytu **nie może przekroczyć**:
 - 1) 50.000 zł na siedzibę stada, w której było utrzymywanych średniorocznie do 50 sztuk świń;
 - 2) 100.000 zł na siedzibę stada, w której było utrzymywanych średniorocznie powyżej 50 do 100 sztuk świń;
 - 3) 500.000 zł na siedzibę stada, w której było utrzymywanych średniorocznie powyżej 100 do 500 sztuk świń;
 - 4) 800.000 zł na siedzibę stada, w której było utrzymywanych średniorocznie powyżej 500 do 1000 sztuk świń;
 - 5) 1.500.000 zł na siedzibę stada, w której było utrzymywanych średniorocznie powyżej 1000 sztuk świń.
2. Liczba świń utrzymywanych średniorocznie to średnia liczba świń w roku poprzedzającym rok wprowadzenia zakazu, o którym mowa w **rozdziale II, ust. 1 pkt 2**, ustalona analogicznie, jak wynika to z art. 57g ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2020 r. poz. 1421), tj. jako iloraz sumy liczby świń utrzymywanych w siedzibie stada w ostatnim dniu każdego miesiąca i liczby 12.
3. Jeżeli producent świń utrzymywał świnie w więcej niż jednej siedzibie stada, to kwota kredytu nie może wynosić więcej niż suma odpowiednich kwot wskazanych w ust. 1.

4. Przy ustalaniu kwoty kredytu nie uwzględnia się udzielonych producentowi rolnemu kwot innych kredytów preferencyjnych – dotyczy to również przejęcia długu z tytułu przedmiotowego kredytu.

Rozdział IV. Wysokość oprocentowania

1. Oprocentowanie kredytu jest zmienne i nie może wynosić więcej niż stopa referencyjna WIBOR 3M zaokrąglona do drugiego miejsca po przecinku, powiększona nie więcej niż o 3,5 punktu procentowego. Przy ustalaniu wysokości oprocentowania stosuje się stopę referencyjną WIBOR 3M, ogłaszaną na ostatni dzień roboczy drugiego miesiąca kwartału, która podlega zmianom w okresie kredytowania zgodnie z wysokością stopy referencyjnej WIBOR 3M ogłaszaną w ostatnim dniu roboczym drugiego miesiąca poprzedzającego każdy następny kwartał.
2. Oprocentowanie należne bankowi jest płacone przez:
 - 1) kredytobiorcę – w wysokości 0,3 oprocentowania, o którym mowa w ust. 1, jednak nie mniej niż 1%;
 - 2) Agencję – w pozostałej części.
3. Bank nie może stosować kapitalizacji odsetek lub pobierać ich z góry.

Rozdział V. Wysokość pomocy

1. Maksymalna kwota dopłat określana jest w umowie kredytu wg oprocentowania obowiązującego w dniu jej zawarcia.
2. Pomoc w formie dopłat do oprocentowania kredytu z linii KPS może być stosowana w okresie kredytowania, ale nie dłużej niż przez 10 lat od dnia zawarcia umowy kredytu.
3. Dopłaty do oprocentowania kredytu są stosowane jako pomoc *de minimis* w rolnictwie zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji (UE) nr 1408/2013 oraz przepisami o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej.
4. Wysokość pomocy *de minimis* w rolnictwie udzielonej jednemu przedsiębiorstwu zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji (UE) nr 1408/2013, nie może przekroczyć równowartości 20 000 EUR w okresie trzech lat, tj. w bieżącym roku podatkowym i w ciągu poprzedzających go 2 lat podatkowych, z uwzględnieniem kwot pomocy *de minimis* w rolnictwie ze wszystkich tytułów, z zastrzeżeniem ust. 5.
5. Udzielona jednemu przedsiębiorstwu w okresie trzech lat, tj. w bieżącym roku podatkowym i w ciągu poprzedzających go 2 lat podatkowych, łączna wysokość:
 - 1) pomocy *de minimis* w rolnictwie i pomocy *de minimis* w rybołówstwie nie może przekroczyć równowartości 30.000 EUR,
 - 2) pomocy *de minimis*, pomocy *de minimis* w rolnictwie i pomocy *de minimis* w rybołówstwie nie może przekroczyć równowartości 200.000 EUR.
6. Lata podatkowe, o których mowa w ust. 4 i 5, ustala się przez odniesienie do lat podatkowych stosowanych przez dany podmiot gospodarczy w Polsce. Przyjętym przez wnioskodawcę rokiem podatkowym może być rok kalendarzowy lub inny okres, trwający 12 kolejnych pełnych miesięcy kalendarzowych.
7. Równowartość pomocy w EUR ustala się według kursu średniego walut obcych, ogłaszanego przez NBP w dniu udzielenia pomocy, przy czym w przypadku, gdy umowa kredytu podpisywana jest przed godziną 12-tą, do wyliczenia równowartości pomocy w EUR przyjmowany jest kurs EUR z dnia poprzedniego.
8. Wysokość pomocy, o której mowa w ust. 4, ustala się na dzień zawarcia umowy kredytu dyskontując wartości bieżące kwot dopłat rozłożonych w czasie do ich wartości w dniu udzielenia kredytu, wg wzoru określonego w załączniku nr 2, i wpisuje w umowie kredytu.
9. Kwota pomocy określona w umowie kredytu nie może zostać zwiększona.

10. W przypadku zmniejszenia kwoty kredytu, obniżona kwota kredytu skutkuje zmianą maksymalnej kwoty dopłat, o której mowa w ust. 1 oraz wysokości pomocy wyliczonej w oparciu o stopę dyskontową obowiązującą w dniu zawarcia umowy kredytu.
11. Postanowienia ust. 10 stosuje się odpowiednio w przypadkach wystąpienia nieprawidłowości, o których mowa w rozdz. VII ust. 10, a także w przypadku częściowego nieprawidłowego udzielenia kredytu przez bank.
12. Pomoc w formie dopłat do oprocentowania kredytów, z zastrzeżeniem ust. 13, można kumulować z inną pomocą państwa lub pomocą *de minimis* w odniesieniu do tych samych – pokrywających się częściowo lub w całości – kosztów kwalifikowalnych, jeżeli taka kumulacja nie powoduje przekroczenia najwyższej w danym przypadku wysokości pomocy.
13. Pomocy w formie dopłat do oprocentowania kredytów w ramach linii KPS nie można kumulować z pomocą, o której mowa w ust. 12, jeżeli warunki jej udzielenia wykluczają taką kumulację.
14. Bank nie ponosi odpowiedzialności za przekroczenie wysokości pomocy publicznej uzyskanej przez kredytobiorcę z innych tytułów pomocy publicznej.

Rozdział VI. Okres kredytowania i karencji

1. Okres kredytowania oraz okres karencji w spłacie kredytu, który liczy się od dnia zawarcia umowy kredytu do dnia spłaty pierwszej raty kapitału wskazanej w umowie kredytu, określane są w umowie kredytu.
2. W okresie objętym umową kredytu bank może:
 - 1) stosować prolongatę spłaty rat kapitału i odsetek, o ile określony w umowie kredytu termin ich spłaty jeszcze nie minął,
 - 2) wydłużyć okres kredytowania poza przewidziany w umowie kredytu, o ile określony w umowie kredytu okres kredytowania jeszcze nie minął,
 - 3) w przypadkach, o których mowa w pkt 1) i 2) maksymalna kwota dopłat nie ulega zmianie.
3. Termin spłaty kredytu (kapitału lub odsetek) może przypadać wyłącznie w dzień roboczy dla banku.

Rozdział VII. Warunki stosowania i zwrotu dopłat ze środków Agencji

1. Dopłaty są stosowane, gdy kredytobiorca:
 - 1) spełnia warunki określone w niniejszych zasadach,
 - 2) dokonuje, w pełnej wysokości spłat rat kapitału i odsetek w terminach ustalonych w umowie kredytu z uwzględnieniem dodatkowo 7-dniowego okresu na spłatę należności.
2. Dopłaty podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych, naliczonymi od dnia przekazania przez Agencję dopłat do banku do dnia ich zwrotu na rachunek Agencji, a kolejne nie przysługują, w przypadku przeniesienia – bez zgody banku – posiadania maszyn i urządzeń stanowiących wyposażenie chlewni oraz innych maszyn służących do prowadzenia produkcji świń, jeżeli przeniesienie posiadania nastąpiło w okresie kredytowania lub po okresie kredytowania i przed upływem 5 lat od dnia ich nabycia.
3. Zgodę na przeniesienie posiadania, o której mowa w ust. 2, wyraża bank, po dokonaniu oceny dotyczącej w szczególności wpływu planowanego przeniesienia posiadania na dalsze prowadzenie działalności i spłatę kredytu. Wniosek o wyrażenie zgody na przeniesienie posiadania kredytobiorca składa w banku, przy czym może wykorzystać wzór wniosku określony w załączniku nr 16. Jeżeli bank wyrazi zgodę na przeniesienie posiadania, to od dnia tego przeniesienia nie przysługują dopłaty do części pozostałego do spłaty kredytu przypadającej proporcjonalnie na kwotę kredytu wykorzystanego na zakup maszyn i urządzeń, których posiadanie zostało przeniesione.

4. Dopłaty nie przysługują, a już udzielone nie podlegają zwrotowi od dnia trwałego zaprzestania przez kredytobiorcę prowadzenia działalności rolniczej przed upływem okresu kredytowania lub trwałego zaprzestania spłaty kredytu i odsetek.
5. Dopłaty, z zastrzeżeniem ust. 9 i 11, podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych naliczonymi od dnia przekazania przez Agencję dopłat do banku do dnia ich zwrotu na rachunek Agencji, a kolejne nie przysługują, gdy kredytobiorca:
 - 1) wykorzysta kredyt niezgodnie z przeznaczeniem wskazanym w umowie kredytu,
 - 2) nie udokumentuje, w terminie 3 miesięcy od dnia pobrania środków finansowych z rachunku kredytowego, poniesionych wydatków dowodami wpłaty:
 - a) fakturą VAT lub fakturą VAT RR, z zastrzeżeniem, że wartość faktury brutto uwzględnia się przy rozliczaniu kredytu, jeżeli podatek VAT nie podlega odzyskaniu na podstawie przepisów o podatku VAT, natomiast w pozostałych przypadkach wartość podatku VAT należy wyłączyć z wartości nakładów finansowanych kredytem,
 - b) rachunkiem wystawionym zgodnie z odrębnymi przepisami,
 - c) innymi dowodami wpłaty, w tym dokonany na podstawie umowy sprzedaży.
6. W przypadku czasowego w ocenie banku zaprzestania przez kredytobiorcę prowadzenia działalności lub spłaty kredytu i odsetek z przyczyn niezależnych od kredytobiorcy, przy jednoczesnym spełnieniu wymogów określonych w zasadach udzielania kredytów z linii KPS, dopłaty nie są stosowane przez ten okres, z zastrzeżeniem ust. 7.
7. Postanowienia ust. 6 w zakresie czasowego zaprzestania prowadzenia działalności nie dotyczą przypadków wznawiania produkcji przez kredytobiorcę, który został poszkodowany w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, pod warunkiem przedłożenia w banku protokołu oszacowania szkód sporządzonego przez komisję powołaną przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkód i potwierdzonego przez wojewodę.
8. Jeżeli kredytobiorca wznowi prowadzenie działalności lub spłatę kredytu i odsetek dopłaty stosowane są od dnia wznowienia prowadzenia działalności lub spłaty kredytu i odsetek.
9. W przypadku, gdy kredytobiorca w części:
 - 1) nie uruchomi ponownie produkcji siewi zgodnie z umową kredytu lub
 - 2) wykorzysta kredyt niezgodnie z przeznaczeniem wskazanym w umowie kredytu lub
 - 3) nie udokumentuje poniesionych wydatków w trybie określonym w ust. 5 pkt 2,dopłaty podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych, naliczonymi od dnia przekazania przez Agencję dopłat do banku do dnia ich zwrotu na rachunek Agencji, w części odpowiadającej stwierdzonym nieprawidłowościom, pod warunkiem, że w ocenie banku cel wskazany w umowie kredytu został osiągnięty.
10. W przypadkach, o których mowa w ust. 9, tj., gdy stwierdzono, że dopłaty podlegają częściowemu zwrotowi, stosowanie dalszych dopłat:
 - 1) wstrzymuje się do czasu dokonania zwrotu części dopłat i odsetek, o których mowa w ust. 10,
 - 2) może zostać przywrócone po dokonaniu zwrotu, o którym mowa w pkt 1):
 - a) od dnia, w którym dopłaty wstrzymano,
 - b) do kwoty kredytu wynikającej z różnicy pomiędzy pozostałym do spłaty zadłużeniem, a jego częścią odpowiadającą stwierdzonej nieprawidłowości.
11. W przypadku, gdy z przyczyn w ocenie banku niezależnych od kredytobiorcy, wydatki nie zostaną udokumentowane w terminie 3 miesięcy od dnia pobrania środków finansowych z rachunku kredytowego, bank może wyrazić zgodę na wydłużenie tego terminu nie dłużej niż o 3 miesiące sporządzając stosowny aneks do umowy kredytu.

Rozdział VIII. Przejęcie długu

1. Bank może wyrazić zgodę na przejęcie długu, jeżeli przejmujący dług spełnia warunki określone w niniejszych zasadach, z zastrzeżeniem ust. 3, gwarantuje terminową spłatę rat kapitału i odsetek oraz będzie kontynuował działalność prowadzoną przez dotychczasowego kredytobiorcę.
2. W przypadku śmierci kredytobiorcy, jeżeli następca prawny przejmujący dług nie spełnia kryteriów określonych w niniejszych zasadach, dopłaty w dotychczasowej wysokości mogą być nadal stosowane, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. Dopłaty za okres od dnia śmierci kredytobiorcy podlegają zwrotowi wraz z odsetkami jak dla zaległości podatkowych, a dalsze dopłaty nie są stosowane, jeżeli następca prawny kredytobiorcy, w określonym przez bank terminie, z uwzględnieniem terminu wydania postanowienia przez sąd, nie przedłoży w banku prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku lub wypisu zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia. Odsetki w wysokości jak dla zaległości podatkowych od dopłat, o których mowa w zdaniu poprzednim, naliczone zostaną za okres od dnia wpływu tych dopłat do banku.

IX. Pozostałe postanowienia

1. Wznowienie produkcji może być finansowane przy udziale tylko jednej linii kredytowej z dopłatami do oprocentowania. Wzrost kosztów wznowienia produkcji nie może być finansowany dodatkowym kredytem preferencyjnym lub poprzez podwyższenie kwoty udzielonego kredytu na podstawie aneksu do umowy.
2. Kredyt może zostać udzielony na wznowienie produkcji wyłącznie w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej własnych lub dzierżawionych w okresach wieloletnich.
3. Kredyty nie mogą zostać udzielone w szczególności na finansowanie:
 - 1) zakupu maszyn lub urządzeń, jeżeli w dniu sprzedaży mają więcej niż 5 lat (uwzględniając rok ich produkcji) lub zostały wcześniej nabyte z wykorzystaniem środków publicznych,
 - 2) zakupu maszyn i urządzeń, jeżeli umowa jest zawarta między:
 - a) małżonkami,
 - b) osobami fizycznymi a spółkami prawa handlowego, w których wspólnikami lub akcjonariuszami są te same osoby,
 - c) spółkami prawa handlowego, w których wspólnikami, akcjonariuszami lub członkami organów są te same osoby,
 - d) nakładów innych niż wymienione w rozdziale I,
 - e) wartości podatku VAT z wyjątkiem przypadków, gdy nie podlega odzyskaniu na podstawie przepisów o podatku VAT,
 - f) kosztów związanych z umowami leasingu, takich, jak marża leasingodawcy, koszty refinansowania odsetek, koszty bieżące i opłaty ubezpieczeniowe,
 - g) spłaty zobowiązań, których termin płatności minął przed dniem zawarcia umowy kredytu oraz refundacji poniesionych wydatków.
4. Bank zobowiązany jest do zamieszczania na dokumentach potwierdzających wykorzystanie kredytu:
 - 1) daty wpływu dokumentów do banku,
 - 2) adnotacji: „Dokument został rozliczony w ramach kredytu z dopłatami ARiMR do oprocentowania udzielonego umowa nr z dnia” wraz z pieczęcią banku oraz podpisem osoby upoważnionej do sporządzenia adnotacji.
5. Zakup środków trwałych może być finansowany kredytem do ich wartości rynkowej. Banki udzielając kredytów, dotyczących zakupu środków trwałych powinny korzystać z informacji o ich cenach rynkowych (umownych) uzyskiwanych np. z własnych baz danych, kancelarii notarialnych, urzędów gmin, wydziałów rolnictwa urzędów wojewódzkich, wojewódzkich urzędów statystycznych, oddziałów terenowych Agencji Nieruchomości Rolnych, zestawień publikowanych w wydawnictwach opracowywanych przez ODR oraz informacji udostępnionych przez sprzedawców ruchomych środków trwałych. W przypadku wątpliwości,

czy dana cena nie jest zawyżona, należy skorzystać z wyceny rzeczoznawcy. Koszty tej wyceny ponosi wnioskodawca.

6. Bank, na wniosek kredytobiorcy, może wyrazić zgodę na przystąpienie osób trzecich, w charakterze solidarnych dłużników lub współkredytobiorców, do długu z tytułu kredytu, o ile w ocenie banku nie spowoduje to zagrożenia w ponownym uruchomieniu produkcji świń lub prowadzeniu działalności.
7. Określony w umowie kredytu termin zakończenia realizacji inwestycji może zostać przesunięty za zgodą banku na wniosek kredytobiorcy. Bank sporządza wówczas stosowny aneks do umowy kredytu.

Rozdział X. Procedura ubiegania się o kredyt

1. Wnioskodawca składa wniosek o kredyt w banku z następującymi załącznikami:
 - 1) dokumentem potwierdzającym zakaz, o którym mowa w rozdziale II ust. 1 pkt 2,
 - 2) oświadczeniami sporządzonymi wg wzorów określonych w załącznikach nr 5, 7 i 8 (oświadczenie wg wzoru określonego w załączniku nr 7 może zostać złożone już po przyjęciu przez bank wniosku o kredyt, ale przed zawarciem umowy kredytu),
 - 3) formularzem informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie sporządzanych wg wzoru określonego w załączniku nr 19,
 - 4) kosztorysami, ofertami handlowymi lub innymi dokumentami uzasadniającymi koszty planowane do sfinansowania kredytem,
 - 5) kompletem dokumentów wymaganych przez bank,
 - 6) zaświadczeniem z Biura Powiatowego ARiMR określającym liczbę świń utrzymywanych średniorocznie w roku poprzedzającym rok, w którym wprowadzono zakaz, o którym mowa w rozdziale II ust. 1 pkt 2.
2. Bank na podstawie:
 - 1) oświadczenia wnioskodawcy, sporządzonego wg wzoru określonego w załączniku nr 8, ustala czy łączna wysokość udzielonej jednemu przedsiębiorstwu w okresie trzech lat:
 - a) pomocy *de minimis* w rolnictwie nie przekroczy równowartości 20 000 EUR,
 - b) pomocy *de minimis* w rolnictwie i pomocy *de minimis* w rybołówstwie nie przekroczy równowartości 30 000 EUR,
 - c) pomocy *de minimis* w rolnictwie, pomocy *de minimis* w rybołówstwie i pomocy *de minimis*, nie przekroczy równowartości 200 000 EUR,
 - 2) informacji, o których mowa w ust. 1 pkt 3),
ocenia spełnienie przez wnioskodawcę pozostałych warunków udzielania pomocy *de minimis* w rolnictwie.
3. Bank przesyła do Agencji drogą elektroniczną informacje o pomocy *de minimis* udzielonej kredytobiorcy / współkredytobiorcom (plik excel wg wzoru określonego w załączniku nr 23, który w przypadku współkredytobiorców należy sporządzić wypełniając osobne arkusze dla każdego z nich) niezwłocznie w przypadku, gdy brak jest możliwości elektronicznego przekazania lub obsłużenia sprawozdania o udzielonym kredycie.
4. Agencja wydaje kredytobiorcy zaświadczenie o pomocy *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie sporządzone zgodnie ze wzorem określonym w załączniku nr 10, które do kredytobiorcy przesyłane jest pocztą.
5. W przypadku gdy wartość faktycznie udzielonej pomocy *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie jest inna niż wartość pomocy wskazana w wydanym zaświadczeniu, o którym mowa w ust. 4, Agencja w terminie 14 dni od dnia stwierdzenia tego faktu, wydaje nowe zaświadczenie, o którym mowa w ust. 4, w którym wskazuje właściwą wartość pomocy oraz stwierdza utratę ważności poprzedniego zaświadczenia.
6. Agencja przeprowadza kontrolę administracyjną wybranych losowo kredytów na podstawie przekazanych

przez bank na żądanie Agencji potwierdzonych za zgodność z oryginałem załączników nr 8 i 19, które zostały złożone wraz z wnioskiem o kredyt.

7. Postanowienia zawarte w ust. 1 pkt 1), ust. 2 i ust. 4 – 5 stosuje się odpowiednio w przypadku zawierania umowy przejęcia długu z tytułu kredytu uwzględniając przy tym, że:
 - 1) dniem udzielenia pomocy przejmującemu dług jest data zawarcia umowy przejęcia długu,
 - 2) przejmujący dług przejmuje wraz z długiem pomoc w wysokości udzielonej dotychczasowemu kredytobiorcy, której wartość ustalono na dzień jej udzielenia wg kursu EUR, a bank niezwłocznie przesyła do Agencji załącznik nr 23,
 - 3) od dnia zawarcia umowy przejęcia długu kwota pomocy *de minimis* w rolnictwie wynikająca z umowy kredytu nie jest uwzględniana przy ubieganiu się przez dotychczasowego kredytobiorcę o kolejną pomoc *de minimis*.
2. Wzór wniosku o kredyt, o którym mowa w ust. 1, określa bank.
3. w ust. 1, określa bank.

Linia MRcsk - Zasady udzielania kredytu z częściową spłatą kapitału na zakup użytków rolnych przez młodych rolników

Rozdział I. Cel i przeznaczenie kredytu

1. Kredyt może zostać udzielony na następujące działalności wymienione w “Wykazie działalności (...)”, zawartym w części II:
 - 1) uprawy rolne inne niż wieloletnie - 01.1,
 - 2) uprawa roślin wieloletnich - 01.2,
 - 3) rozmnażanie roślin - 01.30.Z,
 - 4) chów i hodowla zwierząt - 01.4,
 - 5) uprawy rolne połączone z chowem i hodowlą zwierząt (działalność mieszana) - 01.50.Z,
 - 6) obróbka nasion dla celów rozmnażania roślin - 01.64.Z.
2. Kredyt może zostać udzielony na realizację inwestycji mających na celu rozpoczęcie działalności przez młodych rolników – RD.
3. Kredyt może zostać udzielony, jeżeli pomoc Agencji w formie częściowej spłaty kapitału wywołuje efekt zachęty.
4. Kredyt może zostać przeznaczony na sfinansowanie zakupu użytków rolnych, których przeznaczenie określone w planie zagospodarowania przestrzennego gminy jest rolnicze, w celu utworzenia nowego lub powiększenia istniejącego gospodarstwa rolnego do powierzchni nie większej niż 300 ha użytków rolnych.
5. W przypadku zakupu użytków rolnych w celu utworzenia nowego gospodarstwa rolnego kredyt może zostać udzielony, jeżeli gospodarstwo będzie miało powierzchnię nie mniejszą od ogłoszonej na podstawie przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego średniej powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwach rolnych w danym województwie, obowiązującej na dzień złożenia wniosku o

kredyt.

6. Ustalając wymienioną w ust. 4 i 5 powierzchnię użytków rolnych:
 - 1) uwzględnia się użytki rolne, których podmiot wnoszący o kredyt jest właścicielem, użytkownikiem wieczystym, samoistnym posiadaczem lub dzierżawcą,
 - 2) będących przedmiotem współwłasności lub współdzierżawy – uwzględnia się całkowitą powierzchnię nieruchomości wchodzących w skład gospodarstwa rolnego lub gospodarstw będących w posiadaniu lub współposiadaniu danego podmiotu,
 - 3) gospodarstwa rolnego tworzonego na obszarze dwóch lub więcej województw uwzględnia się średnią powierzchnię użytków rolnych w województwie, w którym będzie położona większa jego część (przy założeniu, że nabywane użytki rolne stanowią jedno gospodarstwo w rozumieniu art. 55³ kc)⁷.
7. W przypadku, gdy kredyt ma być przeznaczony na zakup działki wyodrębnionej geodezyjnie, na której oprócz użytków rolnych znajdują się np. nieużytki, las itp. przeprowadzenie nowego podziału geodezyjnego celem wyodrębnienia działki zawierającej wyłącznie użytki rolne nie jest wymagane, o ile w oparciu o dostępne dokumenty (wypis z rejestru gruntów) będzie można oznaczyć części działek mogące być przedmiotem kredytowania oraz ich przydatność rolniczą. Zakup gruntów innych niż użytki rolne nie może być sfinansowany kredytem.
8. W przypadku, gdy działka ewidencyjna w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego ma różne przeznaczenia (rolnicze i nierolnicze) i uprawniona osoba (np. geodeta) wydzieli, która część działki, o jakiej powierzchni i jakiej przydatności rolniczej gruntów, ma przeznaczenie wyłącznie rolnicze, kredyt może zostać przeznaczony na zakup wydzielonej części działki, przy czym przeprowadzenie nowego podziału geodezyjnego celem wyodrębnienia działki mającej przeznaczenie wyłącznie rolnicze nie jest wymagane.
9. W przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego kredyt może zostać udzielony na zakup nieruchomości rolnych, pod warunkiem, że:
 - 1) planowane do zakupu nieruchomości rolne w ewidencji gruntów i budynków prowadzonej przez właściwy organ określone zostały jako użytki rolne,
 - 2) wnioskodawca przedstawił zaświadczenie właściwego organu, że obszar przewidziany do nabycia za kredyt nie jest objęty decyzją o warunkach zabudowy, wydaną przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, która powoduje zmianę zagospodarowania terenu.
10. Przy zakupie użytków rolnych stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 kwietnia 2016 r. o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2022 r. poz. 507) oraz przepisy ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego, które stanowią m.in., że:
 - 1) Nabywcą użytków rolnych może być wyłącznie rolnik indywidualny, przy czym ograniczenie to nie dotyczy nabycia użytków rolnych m.in. przez osobę bliską zbywcy oraz innych przypadków określonych w art. 1a i art. 2a ust. 3 ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego.
 - 2) Jeżeli podmiot zainteresowany zakupem użytków rolnych nie jest rolnikiem indywidualnym, ani osobą bliską zbywcy oraz w innych przypadkach niż określone w art. 1a i art. 2a ust. 3 ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego, nabycie użytków rolnych może nastąpić za zgodą Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, wyrażoną w drodze decyzji administracyjnej wydanej na wniosek

⁷ Art. 55³ KC . Za gospodarstwo rolne uważa się grunty rolne wraz z gruntami leśnymi, budynkami lub ich częściami, urządzeniami i inwentarzem, jeżeli stanowią lub mogą stanowić zorganizowaną całość gospodarczą, oraz prawami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa rolnego. Dz. U. 1964 Nr 16 poz. 93 U S T AWA z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny.

zbywcy lub osoby fizycznej zamierzającej utworzyć gospodarstwo rodzinne, zgodnie z postanowieniami art. 2a ust. 4 ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego.

- 3) Przy zawieraniu umowy, w wyniku której następuje przeniesienie własności użytków rolnych, nabywca jest obowiązany do przedłożenia dowodów potwierdzających spełnienie wymogu rolnika indywidualnego albo złożenia oświadczenia, że tych warunków nie spełnia, zgodnie z postanowieniami art. 7 ust. 6 ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego.
- 4) W okresie 5 lat od dnia wejścia w życie ustawy o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz zmianie niektórych ustaw wstrzymuje się sprzedaż nieruchomości albo ich części wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, przy czym ograniczenie to nie dotyczy przypadków, o których mowa w art. 2 ust. 1 ww. ustawy. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi, na wniosek Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, może wyrazić zgodę na sprzedaż nieruchomości lub ich części innych niż wymienione w art. 2 ust. 1 ww. ustawy, jeżeli jest to uzasadnione względami społeczno-gospodarczymi.

Rozdział II. Kredytobiorcy

1. O kredyt może ubiegać się, z zastrzeżeniem ust. 3 - 7, osoba fizyczna spełniająca łącznie następujące warunki:
 - 1) posiada pełną zdolność do czynności prawnych,
 - 2) w dniu złożenia wniosku o przyznanie kredytu ma nie więcej niż 40 lat,
 - 3) jest mikro lub małym przedsiębiorstwem,
 - 4) posiada kwalifikacje zawodowe określone w ust. 1a, z zastrzeżeniem ust. 3,
 - 5) po raz pierwszy rozpoczyna działalność rolniczą w gospodarstwie rolnym jako kierujący tym gospodarstwem,
 - 6) zobowiąże się, że w terminie 18 miesięcy od dnia powstania obowiązku podatkowego w zakresie podatku rolnego z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego stanie się rolnikiem aktywnym zawodowo i złoży w banku oświadczenie w tej sprawie, wg wzoru określonego w załączniku nr 5,
 - 7) przedłoży plan inwestycji, którego realizacja powinna rozpocząć się w okresie 9 miesięcy od dnia zawarcia umowy kredytu i zapewnia osiągnięcie rocznej nadwyżki bezpośredniej z działalności rolniczej prowadzonej w gospodarstwie w wysokości co najmniej 4 ESU w okresie 5 lat od dnia udzielenia kredytu.
- 1a. Warunek dotyczący kwalifikacji zawodowych, o których mowa w ust. 1 pkt 4), uważa się za spełniony, jeżeli osoba fizyczna posiada:
 - 1) stopień naukowy doktora lub ukończone studia trzeciego stopnia w dziedzinie nauk rolniczych lub nauk weterynaryjnych lub
 - 2) ukończone studia pierwszego stopnia lub studia drugiego stopnia, lub jednolite studia magisterskie na kierunku wymienionym w ust. 1 załącznika nr 1, lub na kierunkach studiów, w ramach których zakres kształcenia albo standardy kształcenia obejmują treści w zakresie związanym z działalnością rolniczą, w wymiarze łącznym co najmniej 200 godzin lub co najmniej 30 punktów uzyskanych w ramach Europejskiego Systemu Transferu i Akumulacji Punktów (European Credit Transfer and Accumulation System), lub
 - 3) ukończone studia pierwszego stopnia lub studia drugiego stopnia, lub jednolite studia magisterskie, lub studia magisterskie, na kierunku związanym z kształceniem w zakresie innym niż wymieniony w ust. 1

załącznika nr 1, oraz co najmniej 3-letni staż pracy w rolnictwie, lub ukończone studia podyplomowe w zakresie związanym z działalnością w rolnictwie, lub

- 4) kwalifikacje w zawodzie wymienionym w ust. 2 lub 3 załącznika nr 1, lub
- 5) wykształcenie średnie oraz co najmniej 4-letni staż pracy w rolnictwie, lub
- 6) tytuł wykwalifikowanego robotnika lub tytuł mistrza, lub tytuł zawodowy lub tytuł zawodowy mistrza w zawodzie wymienionym w ust. 3 załącznika nr 1, uzyskany w formach pozaszkolnych, oraz co najmniej 3-letni staż pracy w rolnictwie.

1b. Za staż pracy w rolnictwie uznaje się okres liczony do dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy, w którym wnioskodawca:

- 1) podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie, jako rolnik lub domownik lub ubezpieczeniu społecznemu w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) z tytułu prowadzenia działalności rolniczej lub
 - 2) był zatrudniony w gospodarstwie rolnym na podstawie umowy o pracę, na stanowisku związanym z prowadzeniem produkcji rolnej.
3. Szczegółowy wykaz kierunków studiów, zawodów oraz tytułów kwalifikacyjnych, a także rodzaje dokumentów potwierdzających posiadanie kwalifikacji zawodowych określony został w załączniku nr 1.

3. Wnioskodawcy nieposiadającemu kwalifikacji zawodowych może być udzielona pomoc, jeżeli złoży oświadczenie, w którym zobowiąże się do uzupełnienia tych kwalifikacji w okresie 3 lat od dnia zawarcia umowy kredytu. Oświadczenie o sposobie uzupełnienia kwalifikacji zawodowych w zakresie rolnictwa sporządza się, wg wzoru określonego w załączniku nr 6.

4. Dopuszcza się przyznanie pomocy osobie fizycznej, która rozpoczęła prowadzenie działalności rolniczej przed dniem złożenia wniosku o kredyt, jeżeli od powstania obowiązku podatkowego w zakresie podatku rolnego z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego lub podatku od działów specjalnych produkcji rolnej do dnia złożenia wniosku o kredyt nie upłynęło więcej niż 24 miesiące.

5. O kredyt na zakup użytków rolnych na współwłasność mogą ubiegać się wyłącznie małżonkowie, pomiędzy którymi istnieje wspólność majątkowa, jeżeli przynajmniej jedno z nich spełnia warunki określone w ust. 1 pkt 2)-4), 6)-7) i w ust. 6 oraz obydwoje spełniają warunki określone w ust. 1 pkt 5) i ust. 4.

6. Kredytobiorcą nie może być:

- 1) podmiot znajdujący się w trudnej sytuacji,
- 2) podmiot, na którym ciąży dotąd niezrealizowany obowiązek zwrotu pomocy wynikający z wcześniejszej decyzji Komisji Europejskiej uznającej pomoc za niezgodną z prawem i z rynkiem wewnętrznym,
- 3) osoba, która ma ustalone prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy,
- 4) emeryt.

7. Przy ocenie czy kredytobiorca spełnia kryteria rolnika aktywnego zawodowo stosuje się następujące postanowienia:

- 1) jeżeli kredytobiorca prowadzi działalność rolniczą zgodnie z planem inwestycji, na podstawie którego udzielono kredytu, to oznacza, że stał się rolnikiem aktywnym zawodowo, z zastrzeżeniem pkt 2,

2) rolnikiem aktywnym zawodowo nie jest kredytobiorca, który jednocześnie spełnia dwa poniższe warunki:

a) poza prowadzeniem działalności rolniczej wykonuje działalność gospodarczą polegającą na administrowaniu portami lotniczymi, wodociągami, stałymi terenami sportowymi i rekreacyjnymi, świadczy usługi przewozu kolejowego lub usługi w zakresie obrotu nieruchomościami oraz

b) w roku poprzednim otrzymał płatności bezpośrednio w wysokości przekraczającej równowartość w złotych kwoty 5 000 euro (jeżeli nie ubiegał się o przyznanie płatności w roku poprzednim, kwota ta wyliczana jest na podstawie powierzchni deklarowanej do jednolitej płatności obszarowej w bieżącym roku i średniej krajowej płatności na hektar w ramach systemów wsparcia bezpośredniego za rok poprzedni).

W ocenie czy kredytobiorca stał się rolnikiem aktywnym zawodowo pomocnym może być fakt uzyskania z ARiMR płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (płatności ONW) lub płatności ekologicznej (PROW 2014 – 2020).

Rozdział III. Wysokość kredytu i wkład własny

1. Kwota kredytu nie może przekroczyć 90% wartości nakładów inwestycyjnych na gospodarstwo rolne i wynosić więcej niż 5 mln zł.
2. W przypadku, gdy podmiot korzysta z kredytów z linii MRcsk lub z kredytów z dopłatami Agencji do oprocentowania, suma kwot udzielonych kredytów oraz kredytu nowo udzielonego na realizację inwestycji w gospodarstwie rolnym nie może przekroczyć 5 mln zł.
3. Ustalając kwotę kredytu, o której mowa w ust. 2:
 - 1) uwzględnia się nie spłacone kredyty, w tym z częściową spłatą kapitału w kwotach udzielonych po dniu 31 grudnia 2014 r., z zastrzeżeniem pkt 2 lit b,
 - 2) nie uwzględnia się kredytów preferencyjnych:
 - a) udzielonych do dnia 31 grudnia 2014 r.,
 - b) udzielonych po dniu 31 grudnia 2014 r. z linii K01 i K02.
4. Kredytobiorca jest zobowiązany wnieść wkład własny.

Rozdział IV. Oprocentowanie

Oprocentowanie kredytu ustala bank i określa w umowie kredytu.

Rozdział V. Wysokość pomocy

1. Bank określa w umowie kredytu w dniu jej zawarcia:
 - 1) nominalną kwotę pomocy w formie częściowej spłaty kapitału (kwota pomocy do wypłaty),
 - 2) wysokość pomocy, która:

- a) nie może być wyższa niż równowartość w złotych kwoty 20 tysięcy euro, przeliczonej wg średniego kursu NBP ustalonego na dzień udzielenia pomocy oraz
- b) nie może przekroczyć 60% kwoty udzielonego kredytu.
2. Wysokość pomocy, o której mowa w ust. 1 pkt 2, ustala się na dzień zawarcia umowy kredytu dyskontując wartości bieżące rat pomocy rozłożonych w czasie do ich wartości w dniu udzielenia kredytu, wg wzoru określonego w załączniku nr 2, i wpisuje w umowie kredytu podając kwotę w złotych i w euro.
- 2a. Maksymalna wysokość pomocy Agencji w formie częściowej spłaty kapitału kredytu nie może przekroczyć równowartości 20 tysięcy euro, niezależnie od tego ile kredytów uzyskał dany podmiot.
3. Łączna wysokość pomocy Agencji w formie częściowej spłaty kapitału wynikająca z umów kredytu podpisanych przez kredytobiorcę oraz pomocy na rozpoczęcie działalności gospodarczej przez młodych rolników zachęcenie młodych rolników do rozpoczęcia działalności rolniczej i pomocy na założenie przedsiębiorstwa rolniczego, o której mowa w art. 75 rozporządzenia (UE) nr 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r., nie może przekroczyć kwoty 100 tysięcy euro.
4. Kwota pomocy określona w umowie kredytu nie może zostać zwiększona.
5. W przypadku zmniejszenia kwoty kredytu obniżona kwota kredytu skutkuje zmianą kwoty pomocy, o której mowa w ust. 1, oraz wysokości pomocy wyliczonej w oparciu o stopę dyskontową obowiązującą w dniu zawarcia umowy kredytu.
6. Postanowienia ust. 5 stosuje się odpowiednio w przypadkach wystąpienia nieprawidłowości, o których mowa w rozdziale VII ust. 9, a także w przypadku częściowego nieprawidłowego udzielenia kredytu przez bank.
7. Pomoc w formie częściowej spłaty kapitału kredytu z linii MRcsk, z zastrzeżeniem ust. 7a, można kumulować:
- 1) z inną pomocą państwa w odniesieniu do tych samych – pokrywających się częściowo lub w całości – kosztów kwalifikowalnych, jeżeli taka kumulacja nie powoduje przekroczenia najwyższej w danym przypadku wysokości pomocy;
 - 2) z pomocą:
 - a) *de minimis* w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych;
 - b) na rozpoczęcie działalności gospodarczej przez młodych rolników zachęcenie młodych rolników do rozpoczęcia działalności rolniczej i pomocą na założenie przedsiębiorstwa rolniczego, o której mowa w art. 75 rozporządzenia (UE) nr 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r.,
- jeżeli skutkiem takiej kumulacji nie będzie przekroczenie wysokości pomocy wynoszącej 100 tysięcy euro albo 100% kosztów kwalifikowalnych.
- 7a. Pomocy w formie częściowej spłaty kapitału kredytu w ramach linii MRcsk nie można kumulować z pomocą, o której mowa w ust. 7, jeżeli warunki jej udzielenia wykluczają taką kumulację.
8. Bank nie ponosi odpowiedzialności za przekroczenie intensywności pomocy publicznej uzyskanej przez kredytobiorcę na realizację inwestycji z innych tytułów pomocy publicznej.

Rozdział VI. Okres kredytowania i karencji

Okres kredytowania oraz okres ewentualnej karencji w spłacie kredytu określone są w umowie kredytu, przy

czym okres od udzielenia kredytu do całkowitej jego spłaty wraz z odsetkami nie może być krótszy niż 5 lat.

Rozdział VII. Warunki stosowania i zwrotu pomocy ze środków Agencji

1. Pomoc w formie częściowej spłaty kapitału wypłacana jest w dwóch ratach, przy czym:
 - 1) pierwsza rata w wysokości 80% kwoty pomocy,
 - 2) druga rata w wysokości 20% kwoty pomocy po 5 latach od dnia zawarcia umowy kredytu, chyba że kredyt został wcześniej spłacony.
2. Pierwsza rata częściowej spłaty kapitału jest stosowana, z zastrzeżeniem ust. 9 i 10, gdy:
 - 1) kredytobiorca spełnia warunki określone w niniejszych zasadach,
 - 2) kredytobiorca zrealizuje inwestycję, udokumentuje poniesione wydatki w sposób określony w pkt 4) i uruchomi działalność zgodnie z planem inwestycji i umową kredytu,
 - 3) kredytobiorca wykorzysta kredyt zgodnie z przeznaczeniem wskazanym w planie inwestycji i umowie kredytu,
 - 4) kredytobiorca przedstawi w banku, w terminie 3 miesięcy od dnia pobrania środków finansowych z rachunku kredytowego, dowody wpłat za zakupione użytki rolne wraz z aktem notarialnym lub prawomocnym postanowieniem sądu o przysądzeniu własności albo prawomocnym postanowieniem organu egzekucyjnego o przyznaniu własności, potwierdzającym nabycie tych użytków rolnych,
 - 5) kredytobiorca udokumentuje wniesienie wkładu własnego, zgodnie z regulaminem kredytowania obowiązującym w banku udzielającym kredytu,
 - 6) kredytobiorca nie dokona zmiany przeznaczenia zakupionych za kredyt użytków rolnych na cele inne niż rolnicze, z wyjątkiem inwestycji publicznych,
 - 7) kredytobiorca zobowiąże się, że w okresie kredytowania:
 - a) będzie prowadził działalność, o której mowa w pkt. 2, z zastrzeżeniem rozdziału VIII ust. 1,
 - b) umożliwi przedstawicielom Agencji i banku kredytującego dokonywanie wizytacji (kontroli) w miejscu realizacji inwestycji, a także dokonywanie kontroli dokumentów związanych z realizacją inwestycji,
 - c) będzie przechowywał całość dokumentacji związanej z realizacją inwestycji.
3. Druga rata częściowej spłaty kapitału jest stosowana, gdy:
 - 1) został osiągnięty cel, wymieniony w rozdziale I ust. 2, który został wskazany w planie inwestycji i umowie kredytu,
 - 2) kredytobiorca:
 - a) prowadzi działalność zgodnie z planem inwestycji i umową kredytu, w tym osiągnął nadwyżkę bezpośrednią z działalności rolniczej prowadzonej w gospodarstwie w wysokości co najmniej 4 ESU,
 - b) o którym mowa w rozdziale II ust. 3, uzyskał kwalifikacje zawodowe w zakresie rolnictwa, o których mowa w rozdziale II ust. 2,
 - c) stał się, w wymaganym terminie, rolnikiem aktywnym zawodowo,
 - d) nie zmienił kierunku produkcji rolnej, z zastrzeżeniem rozdziału VIII ust. 1,
 - e) nie zaprzestał trwale spłaty kapitału i/lub odsetek,
 - f) nie zmienił przeznaczenia zakupionych za kredyt użytków rolnych na cele inne niż rolnicze, z wyjątkiem inwestycji publicznych,
 - g) nie przeniósł posiadania, bez zgody banku, zakupionych za kredyt użytków rolnych,
 - 3) kontrola przeprowadzona przez przedstawicieli banku kredytującego wykaże, że kredytobiorca realizuje zobowiązania zawarte w pkt. 2.

4. Pomoc w formie częściowej spłaty kapitału podlega zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych naliczonymi od dnia przekazania przez Agencję kwoty pomocy do banku do dnia jej zwrotu na rachunek Agencji, w przypadku przeniesienia – bez zgody banku – posiadania użytków rolnych nabytych za kredyt, jeżeli przeniesienie posiadania nastąpiło w okresie kredytowania lub po okresie kredytowania i przed upływem 5 lat od dnia ich nabycia.
5. Zgodę na przeniesienie posiadania, o której mowa w ust. 4, wyraża bank, po dokonaniu oceny dotyczącej w szczególności wpływu planowanej transakcji na dalsze prowadzenie działalności, w tym na osiągnięcie celu określonego w planie inwestycji i umowie kredytu oraz nadwyżki bezpośredniej z działalności rolniczej prowadzonej w gospodarstwie równej co najmniej 4 ESU. Kredytobiorca składa w banku wniosek o wyrażenie zgody na przeniesienie posiadania, przy czym może posłużyć się wzorem określonym w załączniku nr 16.
6. Jeżeli bank wyrazi zgodę na przeniesienie posiadania przed wypłatą II raty pomocy, to II rata jest zmniejszana proporcjonalnie w odniesieniu do kwoty kredytu wykorzystanego na sfinansowanie użytków rolnych, których posiadanie zostało przeniesione.
7. I rata pomocy w formie częściowej spłaty kapitału podlega zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych naliczonymi od dnia przekazania przez Agencję kwoty pomocy do banku do dnia jej zwrotu na rachunek Agencji a II rata nie przysługuje w przypadku, gdy kredytobiorca nie wykonał zobowiązania, o którym mowa w rozdziale II ust. 1 pkt 6 lub kredytobiorca nieposiadający w dniu udzielenia kredytu kwalifikacji zawodowych zakresie rolnictwa nie uzyskał ich w okresie 3 lat od dnia zawarcia umowy kredytu.
8. Postanowienia zawarte w ust. 7 nie mają zastosowania w przypadku niezyskania kwalifikacji zawodowych z przyczyn niezależnych od kredytobiorcy, w tym okoliczności wynikających z cyklu nauczania w danym typie szkoły lub związanych z terminem egzaminu zawodowego, jeżeli kredytobiorca podjął naukę w wybranej szkole, uczelni, placówce kształcenia ustawicznego, placówce kształcenia praktycznego lub ośrodka dokształcania i doskonalenia zawodowego w możliwie najbliższym terminie od dnia udzielenia kredytu i kontynuował naukę bez nieusprawiedliwionych przerw i opóźnień, a uzyskanie kwalifikacji zawodowych nastąpi nie później niż w terminie 9 miesięcy od dnia upływu terminu, o którym mowa w rozdziale II ust. 3.
9. W przypadku, gdy kredytobiorca w części:
 - 1) nie zrealizuje planu inwestycji lub nie uruchomi działalności zgodnie z planem inwestycji i umową kredytu,
 - 2) wykorzysta kredyt niezgodnie z przeznaczeniem wskazanym w planie inwestycji i umowie kredytu,
 - 3) nie udokumentuje poniesionych wydatków w trybie określonym w ust. 2 pkt 4 lub wniesienia wkładu własnego zgodnie z regulaminem kredytowania obowiązującym w banku udzielającym kredytu,częściowa spłata kapitału podlega zmniejszeniu w części odpowiadającej stwierdzonym nieprawidłowościom, pod warunkiem, że w ocenie banku cel wskazany w planie inwestycji i umowie kredytu został osiągnięty.
10. W przypadku, gdy z przyczyn w ocenie banku niezależnych od kredytobiorcy wydatki nie zostaną udokumentowane w terminie 3 miesięcy od dnia pobrania środków finansowych z rachunku kredytowego, bank może wyrazić zgodę na wydłużenie tego terminu nie dłużej niż o 3 miesiące sporządzając stosowny aneks do umowy kredytu.

Rozdział VIII. Zmiana kierunku produkcji

1. Kredytobiorca za zgodą banku może zmienić kierunek produkcji w gospodarstwie rolnym na inny w gospodarstwie rolnym, o ile nowy kierunek został wymieniony w rozdziale I oraz pozwoli osiągnąć nadwyżkę bezpośrednią z działalności rolniczej prowadzonej w gospodarstwie w wysokości co najmniej 4 ESU.
2. Warunkiem zmiany kierunku, o której mowa w ust. 1, jest sporządzenie zmiany do planu inwestycji.

Rozdział IX. Przejęcie długu

1. Bank może wyrazić zgodę na przejęcie długu, jeżeli przejmujący dług spełnia warunki określone w niniejszych zasadach, gwarantuje terminową spłatę rat kapitału i odsetek oraz będzie kontynuował działalność prowadzoną przez dotychczasowego kredytobiorcę, przy czym:
 - 1) przejęcie długu powinno łączyć się z przeniesieniem na przejmującego dług posiadania przedmiotu kredytowania za zgodą banku, o której mowa w rozdziale VII ust. 4,
 - 2) przy zmianie kierunku produkcji przez przejmującego dług stosuje się postanowienia rozdziału VIII,
 - 3) na dzień zawarcia umowy przejęcia długu suma kwot udzielonych kredytów z linii MRcsk, linii RR i linii Z zaciągniętych dotychczas przez przejmującego dług i umowy kredytu, z tytułu którego przejmowany jest dług, nie może przekroczyć na gospodarstwo rolne kwot wymienionych w rozdziale III ust. 2, z zastrzeżeniem pkt 4),
 - 4) jeżeli w wyniku przejęcia długu nastąpiło przekroczenie sumy, o której mowa w pkt 3), to pomoc w formie częściowej spłaty kapitału wypłacona do dnia przejęcia długu nie podlega zwrotowi, a dalsza nie przysługuje.
2. Jeżeli przed złożeniem w banku wniosku o przejęcie długu nastąpiło przeniesienie posiadania przedmiotu kredytowania, to bank nie może wyrazić zgody na przejęcie długu.
3. W przypadku śmierci kredytobiorcy, jeżeli następca prawny przejmujący dług nie spełnia kryteriów określonych w niniejszych zasadach, pomoc może być zastosowana, z zastrzeżeniem ust. 4.
4. Pomoc nie jest stosowana, jeżeli następca prawny kredytobiorcy, w określonym przez bank terminie, z uwzględnieniem terminu wydania postanowienia przez sąd, nie przedłoży w banku prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku lub wypisu zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia.

Rozdział X. Pozostałe postanowienia

1. Inwestycja może być realizowana przy udziale tylko jednego kredytu z linii MRcsk. Wzrost kosztów inwestycji nie może być finansowany dodatkowym kredytem z linii MRcsk lub dodatkowym kredytem z dopłatami Agencji lub poprzez podwyższenie kwoty udzielonego kredytu z linii MRcsk na podstawie aneksu do umowy kredytu.
2. W przypadku, gdy inwestycja obejmuje zarówno zakup użytków rolnych jak i inne nakłady, możliwa jest jej realizacja przy udziale linii MRcsk oraz linii RR, z zastrzeżeniem, że zakup użytków rolnych może być finansowany wyłącznie z linii MRcsk. Wnioskodawca składa wówczas jeden plan inwestycji

uwzględniający podział planowanych do poniesienia nakładów pomiędzy dwie linie kredytowe z wyodrębnieniem finansowym i rzeczowym wymaganego wkładu własnego do każdej z nich.

3. Inwestycja finansowana kredytem musi spełniać wymagania określone przepisami prawa mającymi do niej zastosowanie, przy czym w przypadku inwestycji wymagających przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena taka powinna zostać przeprowadzona oraz zezwolenie na realizację danego projektu inwestycyjnego powinno zostać wydane przed dniem zawarcia umowy kredytu.
4. Kredyt nie może zostać przeznaczony w szczególności na finansowanie:
 - 1) zakupu użytków rolnych, jeżeli w okresie ostatnich 10 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o kredyt zakup tych użytków rolnych był objęty pomocą ze środków publicznych,
 - 2) zakupu użytków rolnych, jeżeli umowa sprzedaży jest zawarta między:
 - a) osobami zaliczanymi do I grupy podatkowej w rozumieniu przepisów o podatku od spadków i darowizn, tj. kredytobiorcą a małżonkiem, zstępnym, przysposobionym lub jego zstępnym, przysposabiającym, wstępnym, rodzeństwem, pasierbem, ojczymem, macochą, teściami, zięciem i synową,
 - b) osobami fizycznymi a spółkami prawa handlowego, w których wspólnikami lub akcjonariuszami są te osoby,
 - 3) zakupu tej części nabywanych użytków rolnych, która spowoduje, że powierzchnia gospodarstwa rolnego lub gospodarstw rolnych będących w posiadaniu tego samego producenta rolnego przekroczy 300 ha użytków rolnych,
 - 4) tej części wartości zakupu użytków rolnych, która przewyższa kwotę stanowiącą iloczyn średniej ceny rynkowej użytków rolnych w danym województwie ustalonej na podstawie danych GUS, obowiązującej w dniu złożenia wniosku o kredyt i wielkości powierzchni zakupionych użytków rolnych,
 - 5) zakupu użytków rolnych Skarbu Państwa, jeżeli płatność jest rozłożona na raty,
 - 6) zakupu użytków rolnych, których przeznaczenie określone w planie przestrzennego zagospodarowania gminy jest inne niż rolnicze,
 - 7) zakupu użytków rolnych w celu utworzenia nowego gospodarstwa rolnego o powierzchni mniejszej od średniej powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwach rolnych w danym województwie ogłoszonej na podstawie przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego,
 - 8) nakładów innych niż wymienione w rozdziale I,
 - 9) spłaty zobowiązań, których termin płatności minął przed dniem zawarcia umowy kredytu, oraz refundacji poniesionych wydatków,
 - 10) wartości podatku VAT, z wyjątkiem przypadków, gdy nie podlega odzyskaniu na podstawie przepisów o podatku VAT,
 - 11) inwestycji, jeżeli prace nad danym projektem lub odpowiednie działania zostały rozpoczęte przed złożeniem wniosku o kredyt.
5. Określony w umowie kredytu termin zakończenia realizacji inwestycji może zostać przesunięty na wniosek kredytobiorcy, jeżeli w ocenie banku opóźnienie wynika z przyczyn niezależnych od kredytobiorcy. Bank sporządza wówczas stosowny aneks do umowy kredytu. Zmiany nie wymaga natomiast plan inwestycji.

6. W przypadku, gdy lista nakładów do sfinansowania kredytem i wkładem własnym nie ulega zmianie, a następuje jedynie:
 - 1) zmiana struktury finansowania polegająca na zwiększeniu lub zmniejszeniu wkładu własnego lub zmniejszeniu kwoty kredytu, przy zachowaniu minimalnej wysokości wkładu własnego kredytobiorcy,
 - 2) zmiana formy wniesienia wkładu własnego kredytobiorcy (np. z gotówki na nakłady, które zgodnie z planem inwestycji miały zostać zakupione za wkład własny),plan inwestycji nie wymaga zmiany. W umowie kredytu należy uwzględnić ww. zmiany.
7. Bank zobowiązany jest do zamieszczania na dokumentach potwierdzających wykorzystanie kredytu:
 - 1) daty wpływu dokumentu do banku,
 - 2) adnotacji: „Dokument został rozliczony w ramach kredytu inwestycyjnego z częściową spłatą kapitału kredytu udzielonego umową nr z dnia” wraz z pieczęcią banku oraz podpisem osoby upoważnionej do sporządzenia adnotacji.
8. Umowa kredytu zawierana jest w terminie 40 dni od daty zarezerwowania przez bank limitu częściowej spłaty kapitału dla danego wniosku pod rygorem utraty prawa do pomocy.
9. Po zrealizowaniu inwestycji, rozliczeniu kredytu i wkładu własnego oraz uruchomieniu działalności kredytobiorca składa w banku Wniosek o płatność I raty, którego wzór stanowi załącznik nr 13.
10. Wypłata I raty pomocy nastąpi w terminie 15 dni roboczych od dnia następnego po 15 dniu kalendarzowym miesiąca, w którym wpłynęło do Agencji zapotrzebowanie banku na płatność I raty pomocy, z zastrzeżeniem ust. 11. Termin ten ulega wydłużeniu do 60 dni, jeżeli kredyt zostanie objęty kontrolą Agencji, o której mowa w ust. 11.
11. Agencja przed wypłatą I raty pomocy, przeprowadza kontrolę administracyjną, wybranych losowo co najmniej 2% kredytów udzielonych w danym roku, na podstawie przekazanych przez bank na żądanie Agencji:
 - 1) potwierdzonych za zgodność z oryginałem kopii:
 - a) umowy kredytu wraz z załącznikami, w tym planem inwestycji,
 - b) dokumentów, o których mowa w rozdziale VII ust. 2 pkt 4 i 5,
 - c) Wniosku kredytobiorcy o płatność I raty,
 - d) dokumentów określonych w załączniku nr 15,
 - 2) informacji, że kredytobiorca zrealizował inwestycję, udokumentował poniesione wydatki i uruchomił działalność zgodnie z planem inwestycji i umową kredytu.
12. W trakcie okresu kredytowania bank, co najmniej raz na 5 lat, przeprowadza u kredytobiorcy kontrolę mającą na celu sprawdzenie czy kredytobiorca realizuje zobowiązania zawarte w rozdziale VII ust. 3 pkt 2.
13. Kredytobiorca po 5 latach od dnia zawarcia umowy kredytu składa w banku Wniosek o płatność II raty, którego wzór stanowi załącznik nr 14, pod warunkiem, że kredyt nie został wcześniej spłacony.
14. Wypłata II raty pomocy nastąpi w terminie 15 dni roboczych od dnia następnego po 15 dniu kalendarzowym miesiąca, w którym wpłynęło do Agencji zapotrzebowanie banku na płatność II raty pomocy.

Rozdział XI. Procedura ubiegania się o kredyt

1. Wnioskodawca składa w banku wniosek o kredyt wraz z planem inwestycji, oświadczeniami sporządzonymi wg wzorów określonych w załącznikach nr 5, 6 i 7 (oświadczenie wg wzoru określonego w załączniku nr 7 może zostać złożone już po przyjęciu przez bank wniosku o kredyt, ale przed podpisaniem umowy kredytu) oraz kompletem dokumentów wymaganych przez bank. Złożony przez

wnioskodawcę w banku wniosek o kredyt jest podstawą do zarezerwowania przez bank limitu częściowej spłaty kapitału dla tego wniosku.

2. Termin rozpoczęcia naboru wniosków o kredyt Agencja (Prezes Agencji) poda w ogłoszeniu zamieszczonym na stronie internetowej pod adresem www.arimr.gov.pl.
3. Plan inwestycji, poza informacjami wymaganymi przez bank do oceny zdolności kredytowej, powinien w szczególności zawierać:
 - 1) cel inwestycji zgodny z określonym w rozdziale I ust. 2,
 - 2) lokalizację projektu lub działalności,
 - 3) planowany termin realizacji inwestycji, tj. planowane daty rozpoczęcia i zakończenia inwestycji,
 - 4) opis sytuacji gospodarstwa rolnego przed uzyskaniem pomocy i opis przewidywanej sytuacji gospodarstwa rolnego po jej uzyskaniu,
 - 5) cele pośrednie i końcowe dotyczące rozwoju działalności gospodarstwa rolnego,
 - 6) szczegóły działań koniecznych do rozwoju działalności gospodarstwa rolnego, takich jak inwestycje, szkolenia, doradztwo, w tym szczegóły dotyczące zrównoważenia środowiskowego i efektywnej gospodarki zasobami,
 - 7) wskazanie powierzchni użytków rolnych, na których będzie prowadzona produkcja rolna po powiększeniu powierzchni gospodarstwa rolnego albo wskazanie powierzchni nowo utworzonego gospodarstwa rolnego,
 - 8) opis działań, które będą podejmowane na nabytych użytkach rolnych,
 - 9) strukturę finansowania inwestycji (przeznaczenie i kwotę kredytu oraz wkładu własnego, a także planowane koszty tej inwestycji objęte inną pomocą publiczną),
 - 10) kierunek produkcji w okresie kredytowania,
 - 11) informację o rynkach zbytu, w szczególności, jeżeli inwestycja skutkuje wzrostem produkcji,
 - 12) okres kredytowania i karencji w spłacie kredytu,
 - 13) informację, że pomoc ARiMR do wnioskowanego kredytu będzie miała formę częściowej spłaty kapitału oraz maksymalną możliwą do uzyskania wysokość pomocy, wyliczoną w sposób określony w rozdziale V ust. 1 pkt 2,
 - 14) zobowiązanie, że kredytobiorca stanie się rolnikiem aktywnym zawodowo w terminie 18 miesięcy od dnia powstania obowiązku podatkowego w zakresie podatku rolnego z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego,
 - 15) potwierdzenie, że gospodarstwo osiągnie w okresie 5 lat od dnia udzielenia kredytu roczną nadwyżkę bezpośrednią z prowadzonej działalności rolniczej w wysokości co najmniej 4 ESU,
 - 16) załącznik - wydruk pliku zawierającego tabelę nadwyżek bezpośrednich z działalności rolniczej wypełnioną i podpisaną przez wnioskodawcę (plik znajduje się na stronie internetowej ARiMR - www.arimr.gov.pl w zakładce Pomoc unijna i krajowa / Kredyty preferencyjne od 2015 r.).

4. Wzór wniosku o kredyt, o którym mowa w ust. 1, określa bank.
5. Kredytobiorca zobowiązany jest przedstawić w banku, z zastrzeżeniem ust. 6, oświadczenie sprzedawcy wg wzoru określonego w załączniku nr 7, że w okresie 10 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o udzielenie kredytu zakup sprzedawanych użytków rolnych nie był objęty pomocą ze środków publicznych.
6. W przypadku nabycia użytków rolnych w drodze postępowania egzekucyjnego, a także w przypadku śmierci poprzedniego ich właściciela, dopuszcza się inną niż oświadczenie wg wzoru określonego w załączniku nr 7 formę potwierdzenia, że ich zakup nie był wcześniej objęty pomocą ze środków publicznych, tj. np.: wypis z księgi wieczystej, wypis z ewidencji gruntów i budynków, o ile na podstawie tych dokumentów urzędowych bank w sposób nie budzący wątpliwości stwierdzi, że w okresie 10 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o udzielenie kredytu zakup nabywanych użytków rolnych nie był objęty pomocą ze środków publicznych.

I dwie najnowsze linie kredytowe, uruchomione w 2023r.

Linia UP - Zasady udzielania kredytów na utrzymanie płynności finansowej przez producentów rolnych

Rozdział I. Cel i przeznaczenie kredytu

1. Pomoc w postaci dopłat do oprocentowania kredytów udzielana jest zgodnie z:
 - 1) warunkami określonymi w Komunikacie Komisji Tymczasowe kryzysowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki po agresji Rosji wobec Ukrainy, tj. Dz. U. UE C 101/3 z 17.03.2023 r., zwanego dalej „tymczasowymi kryzysowymi ramami” ze zmianami wprowadzonymi Komunikatem Komisji Zmiany w tymczasowych i przejściowych ramach środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki po agresji Rosji wobec Ukrainy (Dz. U. UE C/2023/1188 z 21.11.2023 r.),
 - 2) przepisami § 13zv rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2015 r. poz. 187 z późn. zm.).
2. Kredyty na utrzymanie płynności finansowej (cel kredytu – UP *utrzymanie płynności*) z dopłatami do oprocentowania mogą być udzielane przez banki producentom rolnym, w celu poprawy płynności finansowej w związku z ograniczeniami na rynku rolnym spowodowanymi agresją Federacji Rosyjskiej wobec Ukrainy, nie później niż do dnia 30 czerwca 2024 r.
3. Kredytowaniem objęta jest produkcja rolna prowadzona w ramach następujących działalności wymienionych w „Wykazie działalności (...)”, zawartym w części II:
 - 1) uprawy rolne inne niż wieloletnie - 01.1,
 - 2) uprawa roślin wieloletnich - 01.2,
 - 3) rozmnażanie roślin - 01.30.Z,
 - 4) chów i hodowla zwierząt - 01.4,
 - 5) uprawy rolne połączone z chowem i hodowlą zwierząt (działalność mieszana) - 01.50.Z,
 - 6) obróbka nasion dla celów rozmnażania roślin – 01.64.Z.

4. Kredyt może zostać udzielony na uregulowanie zobowiązań finansowych związanych z prowadzeniem działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym, z zastrzeżeniem ust. 5, oraz ponoszenie przez producentów rolnych bieżących nakładów przyczyniających się do poprawy płynności finansowej poprzez zakup m.in.:
- 1) kwalifikowanego materiału siewnego i szkółkarskiego,
 - 2) nawozów mineralnych, środków ochrony roślin, pasz treściwych i koncentratów paszowych dla zwierząt gospodarskich,
 - 3) paliwa na cele rolnicze,
 - 4) inwentarza żywego, zaliczanego zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości do środków obrotowych,
 - 5) matek pszczelich użytkowych i reprodukcyjnych,
 - 6) materiałów opałowych do ogrzewania szklarni i tuneli,
 - 7) pasz objętościowych.
5. Kredyt nie może zostać udzielony na spłatę kredytów przeznaczonych na zakup środków trwałych nabywanych w ramach realizacji inwestycji finansowanych ze środków PROW 2007-2013 lub stanowiących koszty kwalifikowalne w ramach działań PROW 2014-2020.

Rozdział II. Kredytobiorcy

1. Kredyt może zostać udzielony następującym podmiotom prowadzącym działalność określoną w rozdziale I ust. 3:
- 1) osobom fizycznym:
 - a) posiadającym pełną zdolność do czynności prawnych oraz
 - b) niebędącym rencistami mającymi ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy,
 - 2) osobom prawnym,
 - 3) jednostkom organizacyjnym nieposiadającym osobowości prawnej.
2. W przypadku małżonków, pomiędzy którymi istnieje wspólność majątkowa, przynajmniej jedno z nich musi spełniać warunki określone w ust. 1 pkt 1) lit. b).
3. Umowa kredytu może zostać zawarta z obojgiem małżonków albo tylko z jednym z nich, o ile drugi z małżonków wyrazi zgodę na jej zawarcie. Jeżeli umowa kredytu zawierana jest tylko z jednym z małżonków, to musi to być małżonek spełniający wymogi określone w ust. 1 pkt 1) lit. b).

Rozdział III. Wysokość kredytu i wkład własny

1. Kwota kredytów udzielonych producentowi rolnemu nie może przekroczyć kwoty:
- 1) 100 000 zł – gdy producent rolny prowadzi gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów o podatku rolnym o powierzchni nie większej niż 50 ha użytków rolnych;
 - 2) 200 000 zł – gdy producent rolny prowadzi gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów o podatku rolnym o powierzchni powyżej 50 ha i nie większej niż 100 ha użytków rolnych;
 - 3) 400 000 zł – gdy producent rolny prowadzi gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów o podatku rolnym o powierzchni powyżej 100 ha użytków rolnych.
2. Suma kwot udzielonych kredytów z linii UP nie może przekroczyć kwot, o których mowa w ust. 1.
3. Przy ustalaniu powierzchni gospodarstwa rolnego, o której mowa w ust. 1 należy wziąć pod uwagę powierzchnię użytków rolnych znajdujących się w posiadaniu producenta rolnego na dzień złożenia wniosku o kredyt z linii UP.
4. Przy ustalaniu kwoty kredytu nie uwzględnia się udzielonych producentowi rolnemu kwot kredytów preferencyjnych z innych linii kredytowych.

5. Od kredytobiorcy nie wymaga się wniesienia wkładu własnego.

Rozdział IV. Wysokość oprocentowania

1. Oprocentowanie kredytu może być zmienne i nie może wynosić więcej niż stopa referencyjna WIBOR ustalana dla pożyczek na rynku międzybankowym udzielanych na okres 3 miesięcy (WIBOR 3M), zaokrąglona do drugiego miejsca po przecinku, powiększona nie więcej niż o 3 punkty procentowe. Przy ustalaniu wysokości oprocentowania stosuje się stopę referencyjną WIBOR 3M, ogłaszaną na ostatni dzień roboczy drugiego miesiąca kwartału, która podlega zmianom w okresie kredytowania zgodnie z wysokością stopy referencyjnej WIBOR 3M ogłaszaną w ostatnim dniu roboczym drugiego miesiąca poprzedzającego każdy następny kwartał.
2. Oprocentowanie należne bankowi jest płacone przez:
 - 1) kredytobiorcę - w wysokości 2%;
 - 2) Agencję - w pozostałej części.
4. Bank nie może stosować kapitalizacji odsetek lub pobierać ich z góry.

Rozdział V. Wysokość pomocy

1. Maksymalna kwota dopłat określana jest w umowie kredytu wg oprocentowania obowiązującego w dniu jej zawarcia.
2. Na dzień zawarcia umowy kredytu ustala się wysokość pomocy dyskontując wartości bieżące kwot dopłat rozłożonych w czasie do ich wartości w dniu udzielenia kredytu, wg wzoru określonego w załączniku nr 2 i wpisuje w umowie kredytu.
3. Pomoc w formie dopłat do oprocentowania kredytu może być stosowana w okresie kredytowania, ale przez okres nie dłuższy niż 60 miesięcy od dnia zawarcia umowy kredytu.
4. W przypadku, gdy kredyt udzielony jest na okres dłuższy niż 60 miesięcy, po upływie 60 miesięcy od dnia zawarcia umowy kredytu dopłaty do jego oprocentowania nie są stosowane.
5. Bank nie ponosi odpowiedzialności za przekroczenie wysokości pomocy publicznej uzyskanej przez kredytobiorcę z innych tytułów pomocy publicznej.
6. Niniejsza pomoc może być kumulowana z innymi pomocami przyznanymi na podstawie Komunikatu Tymczasowe kryzysowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki po agresji Rosji wobec Ukrainy (Dz. U. UE. C. 101/3 z 17.03.2023 r.) ze zmianami wprowadzonymi Komunikatem Komisji Zmiany w tymczasowych i przejściowych ramach środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki po agresji Rosji wobec Ukrainy (Dz. U. UE C/2023/1188 z 21.11.2023 r.), z tytułu prowadzenia działalności w zakresie:
 - 1) produkcji podstawowej produktów rolnych – łączna kwota pomocy uzyskanej w ramach „tymczasowych kryzysowych ram” nie może przekroczyć 280 000 EURO,
 - 2) prowadzenia działalności w sektorach rybołówstwa i akwakultury – łączna kwota pomocy uzyskanej w ramach „tymczasowych kryzysowych ram” nie może przekroczyć 335 000 EURO,
 - 3) prowadzące działalność w kilku sektorach – łączna kwota pomocy uzyskanej w ramach „tymczasowych kryzysowych ram” nie może przekroczyć 2 250 000 EURO.

Rozdział VI. Okres kredytowania i karencji

1. Okres kredytowania określany jest w umowie kredytu.
2. Okres karencji w spłacie kredytu, który liczy się od dnia zawarcia umowy kredytu do dnia spłaty pierwszej raty kapitału określonej w umowie kredytu, nie może przekroczyć 2 lat.

3. W okresie objętym umową kredytu bank może:
 - 1) stosować prolongatę spłaty rat kapitału i odsetek, o ile określony w umowie kredytu termin ich spłaty jeszcze nie minął,
 - 2) wydłużyć okres kredytowania poza przewidziany w umowie kredytu, o ile określony w umowie kredytu okres kredytowania jeszcze nie minął,
 - 3) w przypadkach, o których mowa w pkt. 1), 2) i 3) maksymalna kwota dopłat nie ulega zmianie.
4. Termin spłaty kredytu (kapitału lub odsetek) może przypadać wyłącznie w dzień roboczy dla banku.

Rozdział VII. Warunki stosowania dopłat

Dopłaty są stosowane, gdy kredytobiorca dokonuje w pełnej wysokości spłat rat kapitału i odsetek w terminach ustalonych w umowie kredytu z uwzględnieniem dodatkowo 7-dniowego okresu na spłatę należności.

Rozdział VIII. Procedura ubiegania się o kredyt

1. Złożenie przez wnioskodawcę w banku wniosku o kredyt z następującymi załącznikami:
 - 1) oświadczeniem producenta rolnego, że ubiega się o kredyt w celu poprawy płynności finansowej oraz m.in. o tym, że kredyt nie zostanie przeznaczony na spłatę udzielonych kredytów przeznaczonych na zakup środków trwałych nabywanych w ramach realizacji inwestycji finansowanych ze środków PROW 2007-2013 lub stanowiących koszty kwalifikowalne w ramach działań PROW 2014-2020, sporządzonym wg wzoru określonego w załączniku nr 28,
 - 2) w przypadku producenta rolnego prowadzącego gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów o podatku rolnym o powierzchni powyżej 50 ha użytków rolnych dokumentami, potwierdzającymi powierzchnię użytków rolnych w gospodarstwie rolnym, takimi, jak np. nakaz płatniczy podatku rolnego, akt własności gruntów rolnych wraz z wypisem z rejestru gruntów, umowa dzierżawy gruntów rolnych wraz z wypisem z rejestru gruntów, zaświadczenie wydane przez kierownika biura powiatowego ARiMR wskazujące powierzchnię zgłoszoną do płatności bezpośrednich.
 - 3) kompletem dokumentów wymaganych przez bank.
2. Wzór wniosku o kredyt, o którym mowa w ust. 1, określa bank.

Linia S - Zasady udzielania kredytów na poprawę płynności finansowej dla podmiotu prowadzącego działalność w zakresie obrotu zbożami lub skupu zbóż lub obrotu materiałem siewnym roślin rolniczych lub skupu lub mrożenia owoców miękkich (linia S)

Rozdział I. Cel i przeznaczenie kredytu

1. Pomoc w postaci dopłat do oprocentowania kredytów udzielana jest zgodnie z:
 - 1) warunkami określonymi w Komunikacie Komisji Tymczasowe kryzysowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki po agresji Rosji wobec Ukrainy, tj. Dz. U. UE C 101/3 z 17.03.2023 r. ze zmianami wprowadzonymi Komunikatem Komisji Zmiany w tymczasowych i przejściowych ramach środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki po agresji Rosji wobec Ukrainy (Dz. U. UE C/2023/1188 z 21.11.2023 r.),
 - 2) przepisami § 13zy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2015 r. poz. 187 z późn. zm.).

2. Kredyty mogą być udzielane przez banki nie później niż do dnia 31 grudnia 2023 r. na poprawę płynności finansowej dla podmiotu prowadzącego działalność w zakresie obrotu zbożami lub skupu zbóż, lub obrotu materiałem siewnym roślin rolniczych, lub skupu lub mrożenia owoców miękkich (cel kredytu – *UP utrzymanie płynności*) przez podmiot, o którym mowa w rozdziale II.
3. Kredyty mogą zostać przeznaczone na finansowanie działalności, o której mowa w rozdziale II ust. 1 pkt 1, w tym również na refinansowanie już poniesionych wydatków i spłatę kredytów zaciągniętych na finansowanie tych wydatków.
4. Kredytowaniem objęta jest następująca działalność:
 - 1) sprzedaż (obrot i skup) hurtowa zboża i nasion – 46.21.Z,
 - 2) sprzedaż hurtowa świeżych owoców miękkich oraz sprzedaż hurtowa zakonserwowanych (mrożonych) owoców miękkich – 46.31.Z,
 - 3) konserwowanie owoców poprzez zamrażanie – 10.39.Z.

Rozdział II. Kredytobiorcy

1. Kredyt może zostać udzielony podmiotowi:
 - 1) prowadzącemu działalność w zakresie obrotu zbożami lub skupu zbóż, lub obrotu materiałem siewnym roślin rolniczych, o którym mowa w przepisach o nasiennictwie lub skupu lub mrożenia owoców miękkich, jeżeli nabył zboża w okresie od dnia 1 października 2022 r. do dnia 31 sierpnia 2023 r., nasiona roślin rolniczych od dnia 1 czerwca 2023 r. do dnia 15 października 2023 r. lub owoce miękkie w okresie od dnia 1 czerwca 2023 r. do dnia 30 września 2023 r. od:
 - a) producenta rolnego, któremu został nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, lub
 - b) podmiotu prowadzącego działalność w zakresie obrotu zbożami lub skupu zbóż lub skupu owoców miękkich, który nabywa zboża lub owoce miękkie od producenta rolnego, któremu został nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności;
 - 2) będącemu mikroprzedsiębiorstwem, małym albo średnim przedsiębiorstwem w rozumieniu załącznika I do rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014, str. 1, z późn. zm.);
 - 3) w celu poprawy płynności finansowej w związku z ograniczeniami na rynku rolnym spowodowanymi agresją Federacji Rosyjskiej wobec Ukrainy.
2. Do zbóż, o których mowa w ust. 1 pkt 1, zalicza się pszenicę, żyto, pszenżyto, jęczmień, owies, kukurydzę, proso.
3. Do materiału siewnego roślin rolniczych, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, zalicza się nasiona roślin rolniczych odmian gatunków objętych przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. *w sprawie terminów składania wniosków o dokonanie oceny polowej materiału siewnego poszczególnych grup roślin lub gatunków roślin rolniczych i warzywnych oraz szczegółowych wymagań w zakresie wytwarzania i jakości materiału siewnego tych roślin (Dz. U. poz. 517 z późn. zm.)*, a w przypadku ziemniaka – bulwy zwane sadzeniakami ziemniaka.
4. Do owoców miękkich zalicza się maliny, jeżyny, poziomki, truskawki, borówki, aronia, agrest, porzeczeki, jagody, winogrona, wiśnie, czereśnie.

Rozdział III. Wysokość kredytu i wkład własny

1. Kwota kredytów udzielonych podmiotowi prowadzącemu działalność w zakresie obrotu zbożami lub skupu zbóż, lub obrotu materiałem siewnym roślin rolniczych, o którym mowa w przepisach o nasiennictwie, lub skupu lub mrożenia owoców miękkich nie może przekroczyć kwoty 40 mln zł i jednocześnie:
 - 1) kwoty, za którą zostały skupione zboża w okresie od dnia 1 października 2022 r. do dnia 31 sierpnia 2023 r. – w przypadku podmiotów prowadzących działalność w zakresie skupu zbóż lub
 - 2) kwoty, za którą zostały skupione nasiona roślin rolniczych z plantacji nasiennych w okresie od dnia 1 czerwca 2023 r. do dnia 15 października 2023 r. – w przypadku podmiotów prowadzących obrót materiałem siewnym roślin rolniczych lub
 - 3) kwoty, za którą zostały skupione owoce miękkie w okresie od dnia 1 czerwca 2023 r. do dnia 30 września 2023 r. – w przypadku podmiotów prowadzących działalność w zakresie skupu owoców miękkich albo
 - 4) sumy iloczynu liczby ton skupionych owoców miękkich i kwoty 2000 zł oraz kwoty, za którą zostały skupione owoce miękkie w okresie od dnia 1 czerwca 2023 r. do dnia 30 września 2023 r. – w przypadku podmiotów prowadzących działalność w zakresie skupu i mrożenia owoców miękkich.
2. Suma kwot udzielonych kredytów z linii S nie może przekroczyć kwot, o których mowa w ust. 1.
3. Przy ustalaniu kwoty kredytu nie uwzględnia się udzielonych kredytobiorcy kwot kredytów preferencyjnych z innych linii kredytowych.
4. Od kredytobiorcy nie wymaga się wniesienia wkładu własnego.

Rozdział IV. Wysokość oprocentowania

1. Oprocentowanie kredytu może być zmienne i nie może wynosić więcej niż stopa referencyjna WIBOR ustalana dla pożyczek na rynku międzybankowym udzielanych na okres 3 miesięcy (WIBOR 3M), zaokrąglona do drugiego miejsca po przecinku, powiększona nie więcej niż o 2,5 punkty procentowe. Przy ustalaniu wysokości oprocentowania stosuje się stopę referencyjną WIBOR 3M, ogłaszaną na ostatni dzień roboczy drugiego miesiąca kwartału, która podlega zmianom w okresie kredytowania zgodnie z wysokością stopy referencyjnej WIBOR 3M ogłaszaną w ostatnim dniu roboczym drugiego miesiąca poprzedzającego każdy następny kwartał.
2. Oprocentowanie należne bankowi jest płacone przez:
 - 1) kredytobiorcę - w wysokości 2%;
 - 2) Agencję - w pozostałej części.
3. Bank nie może stosować kapitalizacji odsetek lub pobierać ich z góry.

Rozdział V. Wysokość pomocy

1. Maksymalna kwota dopłat określana jest w umowie kredytu wg oprocentowania obowiązującego w dniu jej zawarcia.
2. Na dzień zawarcia umowy kredytu ustala się wysokość pomocy dyskontując wartości bieżące kwot dopłat rozłożonych w czasie do ich wartości w dniu udzielenia kredytu, wg wzoru określonego w załączniku nr 2 i wpisuje w umowie kredytu.
3. Pomoc polega na stosowaniu w okresie kredytowania, ale przez okres nie dłuższy niż 18 miesięcy licząc od daty zawarcia umowy kredytu, dopłat do oprocentowania kredytu udzielonego podmiotowi, o którym mowa w rozdziale II.
4. W przypadku, gdy kredyt udzielony jest na okres dłuższy niż 18 miesięcy, po upływie 18 miesięcy od dnia zawarcia umowy kredytu dopłaty do jego oprocentowania nie są stosowane.

5. Bank nie ponosi odpowiedzialności za przekroczenie wysokości pomocy publicznej uzyskanej przez kredytobiorcę z innych tytułów.
6. Niniejsza pomoc, z zastrzeżeniem ust. 7, może być kumulowana z innymi pomocami przyznawanymi na podstawie Komunikatu Komisji Tymczasowego kryzysowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki po agresji Federacji Rosyjskiej wobec Ukrainy 2022/C 426/01 (Dz. U. UE C 101/3 z 17.03.2023 r.) ze zmianami wprowadzonymi Komunikatem Komisji Zmiany w tymczasowych i przejściowych ramach środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki po agresji Rosji wobec Ukrainy (Dz. U. UE C/2023/1188 z 21.11.2023 r.), w związku z prowadzeniem działalności:
 - 1) w sektorach produkcji podstawowej produktów rolnych – łączna kwota pomocy uzyskanej w ramach „tymczasowych kryzysowych ram” nie może przekroczyć 280 000 EURO,
 - 2) w sektorach rybołówstwa i akwakultury – łączna kwota pomocy uzyskanej w ramach „tymczasowych kryzysowych ram” nie może przekroczyć 335 000 EURO,
 - 3) w kilku sektorach – łączna kwota pomocy uzyskanej w ramach „tymczasowych kryzysowych ram” nie może przekroczyć 2 250 000 EURO.
7. Pomocy w formie dopłat do oprocentowania kredytu z linii S nie można łączyć z żadną inną pomocą na te same koszty.

Rozdział VI. Okres kredytowania i karencji

1. Okres kredytowania jest określony w umowie kredytu.
2. Okres karencji w spłacie kredytu, który liczy się od dnia zawarcia umowy kredytu do dnia spłaty pierwszej raty kapitału określonej w umowie kredytu, nie może przekroczyć 1 roku.
3. W okresie objętym umową kredytu bank może:
 - 1) stosować prolongatę spłaty rat kapitału i odsetek, o ile określony w umowie kredytu termin ich spłaty jeszcze nie minął,
 - 2) wydłużyć okres kredytowania poza przewidziany w umowie kredytu, o ile określony w umowie kredytu okres kredytowania jeszcze nie minął,
 - 3) w przypadkach, o których mowa w pkt. 1) i 2) maksymalna kwota dopłat nie ulega zmianie.
4. Termin spłaty kredytu (kapitału lub odsetek) może przypadać wyłącznie w dzień roboczy dla banku.

Rozdział VII. Warunki stosowania dopłat

Dopłaty są stosowane, gdy kredytobiorca dokonuje w pełnej wysokości spłat rat kapitału i odsetek w terminach ustalonych w umowie kredytu z uwzględnieniem dodatkowo 7-dniowego okresu na spłatę należności.

Rozdział VIII. Procedura ubiegania się o kredyt

1. Złożenie przez wnioskodawcę w banku wniosku o kredyt z następującymi załącznikami:
 - 1) oświadczeniem, sporządzonym wg wzoru określonego w załączniku nr 29,
 - 2) w przypadku podmiotów prowadzących działalność w zakresie skupu zbóż – dokumentami potwierdzającymi wartość nabytych w okresie od dnia 1 października 2022 r. do dnia 31 sierpnia 2023 r. zbóż albo zbiorczym zestawieniem tych dokumentów,
 - 3) w przypadku podmiotów prowadzących obrót materiałem siewnym roślin rolniczych – dokumentami potwierdzającymi wartość nabytych w okresie od dnia 1 czerwca 2023 r. do dnia 15 października 2023 r. nasion roślin rolniczych z plantacji nasiennych albo zbiorczym zestawieniem tych dokumentów,
 - 4) w przypadku podmiotów prowadzących działalność w zakresie skupu owoców miękkich – dokumentami potwierdzającymi wartość nabytych w okresie od dnia 1 czerwca 2023 r. do dnia 30 września 2023 r. owoców miękkich albo zbiorczym zestawieniem tych dokumentów,

- 5) w przypadku podmiotów, które nabyły zboża lub owoce miękkie od podmiotu prowadzącego działalność w zakresie obrotu zbożami lub skupu zbóż lub skupu owoców miękkich – oświadczeniem podmiotu prowadzącego działalność w zakresie obrotu zbożami lub skupu zbóż lub skupu owoców miękkich, że sprzedawane przez niego zboża lub owoce miękkie zostały nabyte od producenta rolnego, któremu został nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności,
 - 6) kompletem dokumentów wymaganych przez bank.
2. Zbiorcze zestawienie dokumentów, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, 3 i 4, powinno być podpisane przez uprawnioną osobę i zawierać co najmniej numer dokumentu, datę wystawienia dokumentu, nazwę sprzedającego, kwotę, za którą skupiono produkty, datę płatności lub datę dostawy, o ile zostały określone, a w przypadku skupu owoców miękkich również ich masę (np. w tonach).
 3. Wnioskodawca, który dołączył do wniosku zbiorcze zestawienie dokumentów, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, 3 i 4, zobowiązany jest do dostarczenia w trakcie trwania okresu stosowania dopłat do oprocentowania kredytu na żądanie Banku lub Agencji dokumentów wymienionych w tym zestawieniu.
 4. Bank na podstawie danych zawartych w REGON lub KRS potwierdzi informacje dotyczące prowadzonej działalności, którą Wnioskodawca wskazał w dołączonym do wniosku oświadczeniu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1.
 5. Wzór wniosku o kredyt, o którym mowa w ust. 1, określa bank.

IV. Definicje mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (do wypełnienia oświadczenia we wniosku o pożyczkę)

Załącznik I do rozporządzenia Komisji (UE) Nr 2022/2472 z dnia 14 grudnia 2022r. uznającego niektóre kategorie pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 327, z 21.12.2022, str. 1)

Artykuł 1

Przedsiębiorstwo

Za przedsiębiorstwo uważa się podmiot prowadzący działalność gospodarczą bez względu na jego formę prawną. Obejmuje to w szczególności osoby prowadzące działalność na własny rachunek oraz firmy rodzinne zajmujące się rzemiosłem lub inną działalnością, a także spółki lub organizacje prowadzące regularną działalność gospodarczą.

Artykuł 2

Pułap zatrudnienia oraz pułapy finansowe określające kategorie przedsiębiorstw

1. Do kategorii mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) należą przedsiębiorstwa, które zatrudniają mniej niż 250 pracowników i których roczny obrót nie przekracza 50 mln EUR lub których całkowity bilans roczny nie przekracza 43 mln EUR.
2. W kategorii MŚP małe przedsiębiorstwo definiuje się jako przedsiębiorstwo zatrudniające mniej niż 50 pracowników i którego roczny obrót lub całkowity bilans roczny nie przekracza 10 milionów EUR.
3. W ramach kategorii MŚP mikroprzedsiębiorstwo definiuje się jako przedsiębiorstwo zatrudniające mniej niż 10 pracowników i którego roczny obrót lub całkowity bilans roczny nie przekracza 2 mln EUR.

Artykuł 3

Rodzaje przedsiębiorstw brane pod uwagę przy obliczaniu pułapu zatrudnienia i pułapu finansowego

1. „Przedsiębiorstwo samodzielne” oznacza każde przedsiębiorstwo, które nie jest zakwalifikowane jako przedsiębiorstwo partnerskie w rozumieniu ust. 2 ani jako przedsiębiorstwo powiązane w rozumieniu ust. 3.
2. „Przedsiębiorstwa partnerskie” oznaczają wszystkie przedsiębiorstwa, które nie są zakwalifikowane jako przedsiębiorstwa powiązane w rozumieniu ust. 3 i które pozostają w następującym wzajemnym związku: przedsiębiorstwo działające na rynku wyższego szczebla posiada, samodzielnie lub wspólnie z jednym lub kilkoma przedsiębiorstwami powiązanymi w rozumieniu ust. 3, 25 % lub więcej kapitału lub praw głosu innego przedsiębiorstwa działającego na rynku niższego szczebla.

Przedsiębiorstwo można jednak zakwalifikować jako samodzielne i w związku z tym niemające żadnych

przedsiębiorstw partnerskich, nawet jeśli niżej wymienieni inwestorzy osiągnęli lub przekroczyli pułap 25%, pod warunkiem że nie są oni powiązani, w rozumieniu ust. 3, indywidualnie ani wspólnie, z danym przedsiębiorstwem:

- a) publiczne korporacje inwestycyjne, spółki venture capital, osoby fizyczne lub grupy osób fizycznych prowadzące regularną działalność inwestycyjną w oparciu o venture capital, które inwestują w firmy nienotowane na giełdzie (tzw. „anioły biznesu”), pod warunkiem że całkowita kwota inwestycji tych inwestorów w jedno przedsiębiorstwo nie przekroczy 1 250 000 EUR;
 - b) uczelnie wyższe lub ośrodki badawcze nienastawione na zysk;
 - c) inwestorzy instytucjonalni, w tym regionalne fundusze rozwoju;
 - d) samorządy lokalne z rocznym budżetem poniżej 10 mln EUR oraz liczbą mieszkańców poniżej 5 000.
3. „Przedsiębiorstwa powiązane” oznaczają przedsiębiorstwa, które pozostają w jednym z poniższych związków:
- a) przedsiębiorstwo posiada większość praw głosu w innym przedsiębiorstwie z tytułu roli udziałowca lub członka;
 - b) przedsiębiorstwo ma prawo wyznaczyć lub odwołać większość członków organu administracyjnego, zarządzającego lub nadzorczego innego przedsiębiorstwa;
 - c) przedsiębiorstwo ma prawo wywierać dominujący wpływ na inne przedsiębiorstwo zgodnie z umową zawartą z tym przedsiębiorstwem lub postanowieniami w jego statucie lub umowie spółki;
 - d) przedsiębiorstwo będące udziałowcem lub członkiem innego przedsiębiorstwa kontroluje samodzielnie, zgodnie z umową z innymi udziałowcami lub członkami tego przedsiębiorstwa, większość praw głosu udziałowców lub członków w tym przedsiębiorstwie.

Zakłada się, że nie ma dominującego wpływu, jeżeli inwestorzy wymienieni w ust. 2 akapit drugi nie angażują się bezpośrednio lub pośrednio w zarządzanie danym przedsiębiorstwem, bez uszczerbku dla ich praw jako udziałowców.

Przedsiębiorstwa, które pozostają w jednym ze związków opisanych w akapicie pierwszym z co najmniej jednym przedsiębiorstwem lub dowolnym z inwestorów wymienionych w ust. 2, również uznaje się za powiązane.

Przedsiębiorstwa pozostające w jednym z takich związków z osobą fizyczną lub grupą osób fizycznych działających wspólnie również uznaje się za przedsiębiorstwa powiązane, jeżeli prowadzą swoją działalność lub część działalności na tym samym właściwym rynku lub rynkach pokrewnych.

Za „rynek pokrewny” uważa się rynek dla danego produktu lub usługi znajdujący się bezpośrednio na rynku wyższego lub niższego szczebla w stosunku do właściwego rynku.

4. Poza przypadkami określonymi w ust. 2 akapit drugi przedsiębiorstwa nie można uznać za MŚP, jeżeli 25 % lub więcej kapitału lub praw głosu kontroluje bezpośrednio lub pośrednio, wspólnie lub indywidualnie, co najmniej jeden organ państwowy.
5. Przedsiębiorstwa mogą złożyć oświadczenie o statusie prawnym jako przedsiębiorstwa niezależne, przedsiębiorstwa partnerskie lub przedsiębiorstwa powiązane, łącznie z danymi dotyczącymi pułapów określonych w art. 2. Oświadczenie można złożyć nawet wtedy, gdy kapitał jest rozdrobniony w stopniu

uniemożliwiającym określenie właściciela, w którym to przypadku przedsiębiorstwo w dobrej wierze oświadcza, że w sposób prawnie uzasadniony może przyjąć, iż 25 % lub więcej jego kapitału nie jest w posiadaniu innego przedsiębiorstwa ani we wspólnym posiadaniu większej liczby powiązanych przedsiębiorstw. Oświadczenia takie nie wykluczają kontroli i postępowań wyjaśniających przewidzianych w przepisach krajowych lub unijnych.

Artykuł 4

Dane wykorzystywane do określania pułapu zatrudnienia i pułapu finansowego oraz okres odniesienia

1. Do określenia liczby pracowników i kwot finansowych wykorzystuje się dane odnoszące się do ostatniego zatwierdzonego okresu obrachunkowego, obliczane w skali rocznej. Uwzględnia się je począwszy od dnia zamknięcia ksiąg rachunkowych. Kwota wybrana jako obrót jest obliczana z pominięciem podatku od wartości dodanej (VAT) i innych podatków pośrednich.
2. W przypadku gdy w dniu zamknięcia ksiąg rachunkowych dane przedsiębiorstwo przekracza pułap zatrudnienia lub pułap finansowy lub też spada poniżej pułapu zatrudnienia lub pułapu finansowego określonych w art. 2, uzyskanie lub utrata statusu średniego przedsiębiorstwa, małego przedsiębiorstwa lub mikroprzedsiębiorstwa następuje tylko wówczas, gdy zjawisko to powtórzy się w ciągu dwóch kolejnych okresów obrachunkowych.
3. W przypadku nowo utworzonych przedsiębiorstw, których księgi rachunkowe jeszcze nie zostały zatwierdzone, dane należy czerpać ze sporządzonych w dobrej wierze szacunków przeprowadzonych w trakcie roku obrotowego.

Artykuł 5

Pułap zatrudnienia

Liczba zatrudnionych osób odpowiada liczbie rocznych jednostek roboczych (RJR), tj. liczbie pracowników zatrudnionych na pełny etat w obrębie danego przedsiębiorstwa lub w jego imieniu w ciągu całego uwzględnianego roku odniesienia. Praca osób, które nie przepracowały pełnego roku, osób, które pracowały w niepełnym wymiarze godzin, bez względu na długość okresu zatrudnienia, oraz pracowników sezonowych jest obliczana jako procent RJR. W skład personelu wchodzi:

- a) pracownicy;
- b) osoby pracujące dla przedsiębiorstwa, podlegające mu i uważane za pracowników na mocy prawa krajowego;
- c) właściciele-kierownicy;
- d) partnerzy prowadzący regularną działalność w przedsiębiorstwie i czerpiący z niego korzyści finansowe.

Praktykanci lub studenci odbywający szkolenia zawodowe na podstawie umowy o praktykę lub szkoleniu zawodowym nie wchodzi w skład personelu. Nie wlicza się okresu trwania urlopu macierzyńskiego ani wychowawczego.

Artykuł 6
Ustalenie danych przedsiębiorstwa

1. W przypadku przedsiębiorstwa samodzielnego dane, w tym liczba pracowników, ustalane są wyłącznie na podstawie jego ksiąg rachunkowych.
2. W przypadku przedsiębiorstwa mającego przedsiębiorstwa partnerskie lub przedsiębiorstwa powiązane dane, w tym dane dotyczące liczby pracowników, ustalane są na podstawie ksiąg rachunkowych i innych danych przedsiębiorstwa lub, jeżeli istnieją, skonsolidowanego sprawozdania finansowego danego przedsiębiorstwa lub skonsolidowanego sprawozdania finansowego innego przedsiębiorstwa, w którym ujęto odnośne przedsiębiorstwo.

Dane, o których mowa w pierwszym akapicie, uzupełnia się danymi dotyczącymi każdego przedsiębiorstwa partnerskiego znajdującego się bezpośrednio na rynku wyższego lub niższego szczebla rynku w stosunku do odnośnego przedsiębiorstwa. Uzupełnienie danych jest proporcjonalne do procentowego udziału w kapitale lub praw głosu (zależnie od tego, która z tych wartości jest większa). W przypadku holdingów typu cross-holding stosuje się większy udział procentowy.

Dane, o których mowa w pierwszym i drugim akapicie, uzupełnia się pełnymi danymi każdego przedsiębiorstwa, które jest bezpośrednio lub pośrednio powiązane z odnośnym przedsiębiorstwem, jeśli dane te nie zostały podane wcześniej w ramach skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

3. Do celów stosowania ust. 2 dane przedsiębiorstw partnerskich odnośnego przedsiębiorstwa pochodzą z ich ksiąg rachunkowych i innych danych, w tym ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jeżeli takie istnieje. Dane te uzupełnia się pełnymi danymi przedsiębiorstw powiązanych z tymi przedsiębiorstwami partnerskimi, chyba że ich dane podano już w ramach skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Do celów stosowania tego samego ust. 2 dane przedsiębiorstw powiązanych z odnośnym przedsiębiorstwem pochodzą z ich ksiąg rachunkowych i innych danych, w tym ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jeżeli takie istnieje. Dane te uzupełnia się proporcjonalnie danymi każdego ewentualnego przedsiębiorstwa partnerskiego takiego przedsiębiorstwa powiązanego, znajdującego się na rynku bezpośrednio wyższego lub niższego szczebla, chyba że zostały one już ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w stosunku co najmniej proporcjonalnym do udziału określonego w ust. 2 akapit drugi.

4. W przypadku gdy w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym brakuje danych dotyczących zatrudnienia w danym przedsiębiorstwie, dane te oblicza się przez proporcjonalne zestawienie danych od przedsiębiorstw partnerskich oraz przez dodanie danych od przedsiębiorstw, z którymi dane przedsiębiorstwo jest powiązane.

V. BANKI

Wysokość oprocentowania kredytów preferencyjnych ARiMR wraz z Bankami ustala raz na kwartał, dlatego przed podjęciem decyzji o wnioskowaniu o kredyt należy sprawdzić aktualnie oferowane oprocentowanie danego kredytu.

Banki współpracujące z ARiMR w zakresie kredytów preferencyjnych

Lp.	Bank	opłaty i prowizje (%) *	marża ** (nie więcej niż p.p.)	marża *** (nie więcej niż p.p.)
1.	SGB-Bank S.A. oraz zrzeszone Banki Spółdzielcze	2	2,5	3,5
2.	Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. oraz zrzeszone Banki Spółdzielcze	2	2,5	3,5
3.	Bank Spółdzielczy w Brodnicy	2	2,5	3,5
4.	Krakowski Bank Spółdzielczy	2	2,5	3,5
5.	BNP Paribas Bank Polska S.A.	2	2,48	3,5
6.	Santander Bank Polska S.A.	2	2,5	3,5
7.	Credit Agricole Bank Polska S.A.	2	2,5	3,5
8.	Bank Polska Kasa Opieki S.A.	2	2,5	3,5

* Dotyczy kredytów inwestycyjnych i „klęskowych” z dopłatami Agencji do oprocentowania oraz kredytów z częściową spłatą kapitału.

** Dotyczy kredytów inwestycyjnych z dopłatami Agencji do oprocentowania, oprocentowanie kredytów z częściową spłatą kapitału ustalane jest pomiędzy Kredytobiorcą a Bankiem i określane w umowie kredytu.

*** Dotyczy kredytów „klęskowych” z dopłatą Agencji do oprocentowania.

Banki współpracujące z ARiMR w zakresie kredytów preferencyjnych

Lp.	Bank	opłaty i prowizje (%) *	marża ** (nie więcej niż p.p.)	marża *** (nie więcej niż p.p.)
1.	SGB-Bank S.A. oraz zrzeszone Banki Spółdzielcze	2	2,5	3,5
2.	Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. oraz zrzeszone Banki Spółdzielcze	2	2,5	3,5
3.	Bank Spółdzielczy w Brodnicy	2	2,5	3,5
4.	Krakowski Bank Spółdzielczy	2	2,5	3,5
5.	BNP Paribas Bank Polska S.A.	2	2,48	3,5
6.	Santander Bank Polska S.A.	2	2,5	3,5
7.	Credit Agricole Bank Polska S.A.	2	2,5	3,5
8.	Bank Polska Kasa Opieki S.A.	2	2,5	3,5

* Dotyczy kredytów inwestycyjnych i „klęskowych” z dopłatami Agencji do oprocentowania oraz kredytów z częścią spłatą kapitału.

** Dotyczy kredytów inwestycyjnych z dopłatami Agencji do oprocentowania, oprocentowanie kredytów z częściową spłatą kapitału ustalane jest pomiędzy Kredytobiorcą a Bankiem i określane w umowie kredytu.

*** Dotyczy kredytów „klęskowych” z dopłatą Agencji do oprocentowania.

Źródło: <https://www.gov.pl/attachment/55e1ccce-4ade-4085-be07-409647ae80d4>

Oprocentowanie kredytów inwestycyjnych obowiązujące w okresie 01.01.2024 r. - 31.03.2024 r.

(wysokość WIBOR - 5,83 %, wg stawki z dnia 30.11.2023 r.)

Lp.	Bank	Marża banku (nie więcej niż)	Oprocentowanie	Oprocentowanie płacone bankowi przez kredytobiorcę	
				Linie kredytowe: RR, Z	PR (de minimis)
1	Bank Polskiej Spółdzielczości S.A.	2,50	8,3300	5,5811	2,4990
2	Krakowski Bank Spółdzielczy	2,50	8,3300	5,5811	2,4990
3	SGB-Bank SA	2,50	8,3300	5,5811	2,4990
4	Bank Spółdzielczy w Brodnicy	2,50	8,3300	5,5811	2,4990
5	BNP Paribas Bank Polska S.A.	2,48	8,3100	5,5677	2,4930
6	Santander Bank Polska S.A.	2,50	8,3300	5,5811	2,4990
7	Credit Agricole Bank Polska S.A.	2,50	8,3300	5,5811	2,4990
8	Bank Polska Kasa Opieki S.A.	2,50	8,3300	5,5811	2,4990

Źródło: <https://www.gov.pl/attachment/46bc6c38-16da-48eb-bf98-fdbb80960dcc>

Oprocentowanie kredytów kłaskowych obowiązujące w okresie 01.01.2024 r. - 31.03.2024 r.

(wysokość WIBOR - 5,83 %, wg stawki z dnia 30.11.2023 r.)

Lp.	Bank	Marża banku (nie więcej niż)	Oprocentowanie	Oprocentowanie płacone bankowi przez kredytobiorcę	
				Linie kredytowe: K01, K02	
				Ubezpieczeni	Nieubezpieczeni
1	SGB-Bank SA	3,50	9,3300	0,5000	4,9150
2	BNP Paribas Bank Polska S.A.	3,50	9,3300	0,5000	4,9150
3	Bank Polskiej Spółdzielczości S.A.	3,50	9,3300	0,5000	4,9150
4	Krakowski Bank Spółdzielczy	3,50	9,3300	0,5000	4,9150
5	Bank Spółdzielczy w Brodnicy	3,50	9,3300	0,5000	4,9150
6	Santander Bank Polska S.A.	3,50	9,3300	0,5000	4,9150
7	Credit Agricole Bank Polska S.A.	3,50	9,3300	0,5000	4,9150
8	Bank Polska Kasa Opieki S.A.	3,50	9,3300	0,5000	4,9150

Źródło: <https://www.gov.pl/attachment/46bc6c38-16da-48eb-bf98-fdbb80960dcc>

Oprocentowanie kredytów na ponowne uruchomienie produkcji świń obowiązujące w okresie 01.01.2024 r. - 31.03.2024 r.

(wysokość WIBOR - 5,83 %, wg stawki z dnia 30.11.2023 r.)

Lp.	Bank	Marża banku (nie więcej niż)	Oprocentowanie	Oprocentowanie płacone bankowi przez kredytobiorcę
				Linia kredytowa: KPS
1	Bank Spółdzielczy w Brodnicy	3,50	9,3300	2,7990
2	Bank Polskiej Spółdzielczości S.A.	3,50	9,3300	2,7990
3	SGB-Bank SA	3,50	9,3300	2,7990
4	Credit Agricole Bank Polska S.A.	3,50	9,3300	2,7990

Źródło: <https://www.gov.pl/attachment/46bc6c38-16da-48eb-bf98-fdbb80960dcc>

Oprocentowanie kredytów na utrzymanie płynności finansowej obowiązujące w okresie 01.01.2024 r. - 31.03.2024 r.				
(wysokość WIBOR - 5,83 %, wg stawki z dnia 30.11.2023 r.)				
Lp.	Bank	Marża banku (nie więcej niż)	Oprocentowanie	Oprocentowanie płacone bankowi przez kredytobiorcę
				Linia kredytowa: UP
1	Bank Spółdzielczy w Brodnicy	2,50	8,3300	2,0000
2	Bank Polskiej Spółdzielczości S.A.	3,00	8,8300	2,0000
3	SGB-Bank SA	3,00	8,8300	2,0000
4	BNP Paribas Bank Polska S.A.	3,00	8,8300	2,0000
5	Krakowski Bank Spółdzielczy	3,00	8,8300	2,0000
6	Santander Bank Polska S.A.	3,00	8,8300	2,0000
7	Credit Agricole Bank Polska S.A.	3,00	8,8300	2,0000
8	Bank Polska Kasa Opieki S.A.	3,00	8,8300	2,0000
9	Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.	3,00	8,8300	2,0000
PR	kredyty na inwestycje w przetwórstwie produktów rolnych, ryb, skorupiaków i mięczaków oraz na zakup akcji lub udziałów			
RR	kredyty na inwestycje w rolnictwie i w rybactwie śródlądowym			
Z	kredyty na zakup użytków rolnych			
K01	kredyty kłękowe inwestycyjne			
K02	kredyty kłękowe obrotowe			
KPS	kredyty na ponowne uruchomienie produkcji świń			
UP	kredyty na utrzymanie płynności finansowej			

Źródło: <https://www.gov.pl/attachment/46bc6c38-16da-48eb-bf98-fdbb80960dcc>

VI. Wykaz dokumentów niezbędnych do przeprowadzenia kontroli administracyjnej przez ARiMR przekazywanych przez bank – kopie potwierdzone za zgodność z oryginałem (Załącznik nr 15)

1. Dokumenty dotyczące prowadzonej działalności:

- Dokument potwierdzający tytuł prawny do gospodarstwa, w którym została zrealizowana inwestycja, w tym np. odpis z księgi wieczystej nieruchomości, wypis z rejestru gruntów i budynków albo zestawienie ksiąg wieczystych zawierające nr księgi wieczystej, położenie, nr działki, powierzchnię w ha przygotowane i potwierdzone przez bank,
- Umowy dzierżawy.

2. Dokumenty dotyczące zakupu użytków rolnych:

- Wypis z rejestru gruntów.
- Informacja (Wypis) właściwego organu o przeznaczeniu gruntów określonym w planie miejscowego zagospodarowania przestrzennego.
- Zaświadczenie właściwego organu, że obszar przewidziany do nabycia za kredyt nie jest objęty decyzją o warunkach zabudowy, wydaną przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, która powoduje zmianę zagospodarowania terenu (w przypadku braku planu miejscowego zagospodarowania przestrzennego).

3. Pozostałe dokumenty:

- *uchylony*.
- Dokumenty potwierdzające kwalifikacje zawodowe kredytobiorcy.
- Oświadczenie podmiotu ubiegającego się o kredyt preferencyjny.
- Oświadczenie sprzedawcy.

VII. Szczegółowy wykaz kierunków studiów, zawodów oraz tytułów kwalifikacyjnych, a także rodzaje dokumentów potwierdzających posiadanie kwalifikacji zawodowych (Załącznik nr 1)

1. Kierunkami studiów pierwszego, drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich, których ukończenie uznaje się za posiadanie kwalifikacji zawodowych, są:
 - 1) rolnictwo;
 - 2) ogrodnictwo;
 - 3) rybactwo – w przypadku gdy w gospodarstwie są prowadzone chów lub hodowla ryb;
 - 4) weterynaria – w przypadku gdy w gospodarstwie są prowadzone chów lub hodowla zwierząt;
 - 5) technika rolnicza i leśna;
 - 6) zootechnika.

W przypadku ukończenia studiów na kierunku innym niż wymienione w pkt 1–6 za kwalifikacje zawodowe uznaje się kierunki studiów związane z kształceniem w zakresie rolnictwa, w ramach których zakres kształcenia albo standardy kształcenia obejmują treści związane z działalnością w zakresie rolnictwa w wymiarze łącznym co najmniej 200 godzin lub co najmniej 30 punktów uzyskanych w ramach

Europejskiego Systemu Transferu i Akumulacji Punktów (*European Credit Transfer and Accumulation System*).

2. Wykaz zawodów rolniczych na poziomie kwalifikacji technika:

- 1) technik rolnik;
- 2) technik ogrodnik;
- 3) technik architektury krajobrazu;
- 4) technik hodowca koni;
- 5) technik pszczelarz;
- 6) technik rybactwa śródlądowego – w przypadku gdy w gospodarstwie są prowadzone chów lub hodowla ryb;
- 7) technik weterynarii – w przypadku gdy w gospodarstwie są prowadzone chów lub hodowla zwierząt;
- 8) technik agrobiznesu;
- 9) technik mechanizacji rolnictwa;
- 10) technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki;
- 11) technik turystyki wiejskiej.

3. Wykaz zawodów rolniczych nauczanych na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej:

- 1) rolnik;
- 2) ogrodnik;
- 3) pszczelarz;
- 4) mechanik operator pojazdów i maszyn rolniczych;
- 5) rybak śródlądowy – w przypadku gdy w gospodarstwie są prowadzone chów lub hodowla ryb.

4. Za studia podyplomowe w zakresie związanym z działalnością rolniczą uznaje się studia, których program obejmuje treści związane z działalnością w zakresie rolnictwa w wymiarze co najmniej 150 godzin.

5. Dokumentem potwierdzającym kwalifikacje zawodowe jest:

- 1) dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia, studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich, lub studiów wyższych magisterskich na kierunku wymienionym w ust. 1;
- 2) w zawodzie wymienionym w ust. 2:
 - a) świadectwo lub dyplom ukończenia szkoły z uzyskanym tytułem zawodowym albo dyplom uzyskania tytułu zawodowego lub dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe,
 - b) świadectwo ukończenia szkoły dającej wykształcenie średnie wraz ze świadectwami potwierdzającymi kwalifikacje w zawodzie, odpowiednio:
 - technik rolnik – łącznie: świadectwo potwierdzające kwalifikację R.3. Prowadzenie produkcji rolniczej oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację R.16. Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej,
 - technik ogrodnik – łącznie: świadectwo potwierdzające kwalifikację R.5. Zakładanie i prowadzenie upraw ogrodniczych oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację R.18. Planowanie i organizacja prac ogrodniczych,
 - technik architektury krajobrazu – łącznie: świadectwo potwierdzające kwalifikację R.21. Projektowanie, urządzenie i pielęgnacja roślinnych obiektów architektury krajobrazu oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację R.22. Organizacja prac związanych z budową oraz konserwacją obiektów małej architektury krajobrazu,
 - technik hodowca koni – łącznie: świadectwo potwierdzające kwalifikację R.19. Organizowanie chowu i hodowli koni oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację R.20. Szkolenie i użytkowanie koni,
 - technik pszczelarz – łącznie: świadectwo potwierdzające kwalifikację R.4. Prowadzenie produkcji pszczelarskiej oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację R.17. Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej i pszczelarskiej,
 - technik rybactwa śródlądowego – łącznie: świadectwo potwierdzające kwalifikację R.2. Wykonywanie prac rybackich w akwakulturze oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację R.15. Organizacja prac rybackich w akwakulturze,

- technik weterynarii – łącznie: świadectwo potwierdzające kwalifikację R.9. Prowadzenie chowu, hodowli i inseminacji zwierząt oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację R.10. Wykonywanie czynności pomocniczych z zakresu usług weterynaryjnych oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację R.11. Wykonywanie czynności pomocniczych z zakresu realizacji zadań inspekcji weterynaryjnej,
- technik agrobiznesu – łącznie: świadectwo potwierdzające kwalifikację R.3. Prowadzenie produkcji rolniczej oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację R.6. Organizacja i prowadzenie przedsiębiorstwa w agrobiznesie,
- technik mechanizacji rolnictwa – łącznie: świadectwo potwierdzające kwalifikację M.1. Użytkowanie pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w rolnictwie oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację M.2. Obsługa techniczna oraz naprawa pojazdów, maszyn i urządzeń stosowanych w rolnictwie oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację M.43. Organizacja prac związanych z eksploatacją środków technicznych stosowanych w rolnictwie,
- technik mechanizacji rolnictwa i agrotroiki – łącznie: świadectwo potwierdzające kwalifikację M.1. Użytkowanie pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w rolnictwie oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację M.2. Obsługa techniczna oraz naprawa pojazdów, maszyn i urządzeń stosowanych w rolnictwie oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację M.46. Eksploatacja systemów mechatronicznych w rolnictwie,
- technik turystyki wiejskiej – łącznie: świadectwo potwierdzające kwalifikację T.7. Prowadzenie działalności turystycznej na obszarach wiejskich i świadectwo potwierdzające kwalifikację T.8. Prowadzenie gospodarstwa agroturystycznego;

3) w zawodzie wymienionym w ust. 3:

- a) świadectwo ukończenia szkoły z uzyskanym tytułem wykwalifikowanego robotnika lub dyplom ukończenia szkoły z tytułem wykwalifikowanego robotnika albo dyplom uzyskania tytułu zawodowego lub dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe,
 - b) świadectwo ukończenia szkoły dającej wykształcenie co najmniej zasadnicze zawodowe wraz ze świadectwem (świadectwami) potwierdzającym kwalifikację w zawodzie wymienionym w ust. 3, odpowiednio:
 - rolnik – świadectwo potwierdzające kwalifikację R.3. Prowadzenie produkcji rolniczej,
 - ogrodnik – świadectwo potwierdzające kwalifikację R.5. Zakładanie i prowadzenie upraw ogrodniczych,
 - pszczelarz – świadectwo potwierdzające kwalifikację R.4. Prowadzenie produkcji pszczelarskiej,
 - mechanik operator pojazdów i maszyn rolniczych – łącznie: świadectwo potwierdzające kwalifikację M.1. Użytkowanie pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w rolnictwie oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację M.2. Obsługa techniczna oraz naprawa pojazdów, maszyn i urządzeń stosowanych w rolnictwie,
 - rybak śródlądowy – świadectwo potwierdzające kwalifikację R.2. Wykonywanie prac rybackich w akwakulturze,
 - c) zaświadczenie wydane przez okręgową komisję egzaminacyjną o zdaniu egzaminu eksternistycznego z zakresu wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla zasadniczej szkoły zawodowej wraz ze świadectwami potwierdzającymi kwalifikacje wymienionymi w lit. b);
- 4) w przypadku tytułu wykwalifikowanego robotnika lub tytułu mistrza albo tytułu zawodowego lub tytułu zawodowego mistrza – świadectwo z tytułem wykwalifikowanego robotnika lub dyplom z tytułem mistrza, uzyskane na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej oraz Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 12 października 1993 r. w sprawie zasad i warunków podnoszenia kwalifikacji zawodowych i wykształcenia ogólnego dorosłych (Dz. U. poz. 472 oraz z 2006 r. poz. 216) lub świadectwo uzyskania tytułu zawodowego lub dyplom uzyskania tytułu zawodowego mistrza na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 3 lutego 2006 r. w sprawie uzyskiwania i uzupełniania przez osoby dorosłe wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych w formach pozaszkolnych (Dz. U. poz. 216);
- 5) dyplom uzyskania tytułu doktora nauk rolniczych lub doktora nauk weterynaryjnych, lub świadectwo ukończenia studiów trzeciego stopnia (doktoranckich) w dziedzinie nauk rolniczych lub w dziedzinie nauk weterynaryjnych.

6. Dokumentem potwierdzającym ukończenie studiów podyplomowych jest świadectwo ich ukończenia.
7. Dokumentem potwierdzającym posiadanie wykształcenia:
 - 1) wyższego – jest dyplom ukończenia studiów wyższych;
 - 2) średniego – jest świadectwo ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub ponadgimnazjalnej, umożliwiającej uzyskanie świadectwa dojrzałości;
 - 3) zasadniczego zawodowego – jest świadectwo ukończenia szkoły zasadniczej lub zasadniczej szkoły zawodowej lub zaświadczenie wydane przez okręgową komisję egzaminacyjną o zdaniu egzaminu eksternistycznego z zakresu wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla zasadniczej szkoły zawodowej wraz ze świadectwami potwierdzającymi kwalifikacje w zawodach zgodnych z klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego, innych niż wymienione w ust. 3.
8. Dokumentem potwierdzającym staż pracy, o którym mowa w § 4 ust. 2b rozporządzenia w:
 - 1) pkt 1 – jest zaświadczenie z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o okresie podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników lub dokument potwierdzający podleganie ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia działalności rolniczej w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA);
 - 2) pkt 2 – jest świadectwo pracy wydane przez pracodawcę na podstawie przepisów prawa pracy obowiązujących w Polsce lub w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA).

VIII. Sposób obliczania wysokości pomocy (Załącznik nr 2)

Wysokość pomocy w formie dopłat do oprocentowania kredytu lub częściowej spłaty kapitału jest:

- ustalana zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404 ze zm.),
- wyrażana jako ekwiwalent dotacji brutto.

I. Pomoc w formie dopłat do oprocentowania kredytu

Wysokość pomocy wyrażonej jako ekwiwalent dotacji brutto oblicza się jako **sumę zdyskontowanych dopłat** rozłożonych w czasie:

$$(1) \quad W_D = \sum_{i=1}^N \frac{F_i}{(1+r)^{t_i}}$$

gdzie:

- W_D - wysokość pomocy udzielonej w formie dopłat do oprocentowania w zł,
- N - liczba okresów, w których przekazywane są dopłaty do oprocentowania,
- F_i - nominalna kwota dopłat dla i -tego okresu,
- r - obowiązująca w dniu zawarcia umowy kredytu stopa dyskontowa wyrażona w ułamku dziesiętnym, wyznaczana zgodnie z komunikatem Komisji Europejskiej w sprawie zmiany metody ustalania stóp referencyjnych i dyskontowych (Dz. Urz. UE C 14 z 19.1.2008 str. 6) poprzez dodanie stu punktów bazowych do stopy bazowej ogłaszanej przez Komisję Europejską,
- i - kolejny okres dopłat,
- t_i - liczba lat od daty zawarcia umowy kredytu wyrażona jako iloraz rzeczywistej liczby dni upływających od dnia zawarcia umowy kredytu do dnia spłaty i - tej raty odsetek (włączając ten dzień) oraz liczby 365 (standardowa liczba dni w roku).

Maksymalna kwota dopłat do oprocentowania kredytu dla danej umowy kredytu wyliczona na dzień zawarcia umowy to **suma nominalnych kwot dopłat**, których wysokość ustalana jest na podstawie terminarza spłaty kredytu w oparciu o oprocentowanie kredytu obowiązujące w dniu zawarcia umowy:

$$(2) \quad S_D = \sum_{i=1}^N F_i$$

Wysokość pomocy musi spełniać warunki, o których mowa w ust. 1 – 3.

1. Kredyty na inwestycje w rolnictwie, w przetwórstwie produktów rolnych, ryb, skorupiaków i mięczaków lub w rybactwie śródlądowym

Wysokość pomocy nie może przekroczyć wartości maksymalnej stanowiącej określony procent kwoty kredytu, zgodnie z § 3 ust. 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie

szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. poz. 187 ze zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem RM”.

Jeżeli harmonogram realizacji inwestycji wymaga postawienia przez bank kredytu do dyspozycji kredytobiorcy w kilku transzach lub w jednej transzy, ale w dacie innej niż data udzielenia kredytu, to kwota udzielonego kredytu (każda transza), jest dyskontowana do jej wartości w dniu udzielenia kredytu w celu obliczenia wysokości pomocy. Zasada ta nie obowiązuje w przypadku dopłat do oprocentowania kredytów stosowanych jako pomoc *de minimis*, pomoc *de minimis* w rolnictwie lub pomoc *de minimis* w rybołówstwie.

- **kredyty, które zgodnie z umową kredytu zostaną postawione do dyspozycji kredytobiorcy w całości w dniu ich udzielenia oraz kredyty z dopłatami do oprocentowania stosowanymi jako pomoc *de minimis* w rolnictwie:**

$$(3a) \quad W_D \leq \max W_{kred} = \max I_p \times K$$

- **kredyty, które zgodnie z umową kredytu zostaną postawione do dyspozycji kredytobiorcy w kilku transzach lub w jednej transzy, ale w dacie innej niż data udzielenia kredytu, z wyjątkiem kredytów z dopłatami do oprocentowania stosowanymi jako pomoc *de minimis* w rolnictwie**

$$(3b) \quad W_D \leq \max W_{kred} = \max I_p \times K_{kz}$$

gdzie:

- W_D - wysokość pomocy udzielonej w formie dopłat do oprocentowania w zł,
- $\max W_{kre}$ - maksymalna kwota pomocy dla kredytu,
- $\max I_p$ - maksymalna procentowa wysokość pomocy (procent kwoty kredytu – 40% lub 60% w zależności od spełnienia warunków wymienionych w § 3 ust. 7 rozporządzenia RM),
- K - kwota udzielonego kredytu,
- K_{kz} - zdyskontowana kwota udzielonego kredytu.

$$(4) \quad K_{kz} = \sum_{i=1}^{L_t} \frac{KN_i}{(1+r)^{t_i}}$$

gdzie:

- K_{kz} - zdyskontowana kwota udzielonego kredytu,
- L_t - liczba transz, które zgodnie z umową kredytu bank postawi do dyspozycji kredytobiorcy,
- KN_i - nominalna kwota i-tej transzy kredytu,
- r - obowiązująca w dniu zawarcia umowy kredytu stopa dyskontowa wyrażona w ułamku dziesiętnym, wyznaczana zgodnie z komunikatem Komisji Europejskiej w sprawie zmiany metody ustalania stóp referencyjnych i dyskontowych (Dz. Urz. UE C 14 z 19.1.2008 str. 6) poprzez dodanie stu punktów bazowych do stopy bazowej ogłaszanej przez Komisję Europejską,
- i - numer transzy kredytu (1 – pierwsza transza, 2 – druga transza itd.),
- t_i - liczba lat od daty zawarcia umowy kredytu wyrażona jako iloraz rzeczywistej liczby dni upływających od dnia zawarcia umowy kredytu do dnia, w którym zgodnie z umową kredytu bank postawi do dyspozycji kredytobiorcy daną

transzę kredytu (włączając ten dzień) oraz liczby 365 (standardowa liczba dni w roku).

2. Kredyty na zakup akcji lub udziałów

Wysokość pomocy nie może przekroczyć sumy dopłat rozłożonych w czasie wyliczonej zgodnie ze wzorem (1).

3. Kredyty klęskowe

Wysokość pomocy nie może przekroczyć wartości maksymalnych określonych w § 5 ust. 11 rozporządzenia RM:

- **kredyty klęskowe inwestycyjne:**

$$(5a) \quad W_D \leq \max W_{\text{kred}} = \max l_k \times S_t - K_u$$

- **kredyty klęskowe obrotowe:**

$$(5b) \quad W_D \leq \max W_{\text{kred}} = \max l_k \times (D_o + K_p - N_k) - K_u$$

gdzie:

- W_D - wysokość pomocy udzielonej w formie dopłat do oprocentowania w zł,
- $\max W_{\text{kred}}$ - maksymalna kwota pomocy dla kredytu,
- $\max l_k$ - maksymalna wartość procentowa określona w § 5 ust. 11 rozporządzenia RM (80% lub 90%),
- S_t - szkody w środkach trwałych,
- K_u - kwota wypłaconego odszkodowania z tytułu zawarcia umowy ubezpieczenia
- D_o - kwota obniżenia dochodu,
- N_k - koszty nieponiesione z powodu niekorzystnego zjawiska atmosferycznego,
- K_p - koszty poniesione z powodu niekorzystnego zjawiska atmosferycznego.

Kwota kredytu klęskowego nie może przekroczyć:

- dla kredytów klęskowych inwestycyjnych – wysokości szkód w środkach trwałych:

$$K_k \leq S_t$$

- dla kredytów klęskowych obrotowych – kwoty obniżenia dochodu zwiększonej o koszty poniesione z powodu niekorzystnego zjawiska atmosferycznego oraz zmniejszonej o koszty nieponiesione z powodu niekorzystnego zjawiska atmosferycznego:

$$K_k \leq D_o + K_p - N_k$$

4. Uwagi

1) Przy ustalaniu wysokości pomocy oraz maksymalnej kwoty dopłat zgodnie z wzorami (1) i (2) należy sprawdzić, czy warunek (3a) lub (3b) dla kredytów na inwestycje bądź warunek (5a) lub (5b) dla kredytów klęskowych jest spełniony przy stosowaniu dopłat dla wszystkich okresów odsetkowych dla danego kredytu.

2) W przypadku, gdy wysokość pomocy W_D obliczona zgodnie ze wzorem (1) dla całego okresu kredytowania (N okresów odsetkowych) jest większa niż wartość $\max W_{\text{kred}}$ należy wyznaczyć taką maksymalną liczbę okresów odsetkowych k ($k < N$), dla której suma zdyskontowanych dopłat (k zamiast N we wzorze (1)) jest mniejsza, bądź równa $\max W_{\text{kred}}$. Taką liczbę okresów odsetkowych należy również przyjąć we wzorze (2) przy obliczaniu maksymalnej kwoty dopłat.

3) Ustalając wysokość pomocy w formie dopłat do oprocentowania kredytów klęskowych należy uwzględnić, że jest ona stosowana w okresie kredytowania, ale nie dłużej niż przez cztery lata liczone od daty wystąpienia szkód.

II. Pomoc w formie częściowej spłaty kapitału

Wysokość pomocy udzielanej w formie częściowej spłaty kapitału wyznacza się jako sumę zdyskontowanych płatności (dwóch rat) rozłożonych w czasie:

$$(6) \quad W_{\text{CSK}} = \frac{F_1}{(1+r)^{t_1}} + \frac{F_2}{(1+r)^{t_2}} \leq 20\,000 \text{ euro}$$

Wysokość pomocy nie może przekraczać 60% kwoty udzielonego kredytu.

$$(7) \quad W_{\text{CSK}} \leq 0,6 \times K$$

Jeżeli potrzebne jest ustalenie sumy nominalnych dwóch rat częściowej spłaty kapitału, dla których wysokość pomocy będzie maksymalna, tj. równa 60% kwoty udzielonego kredytu, to należy posłużyć się następującym wzorem:

$$(8) \quad F_1 + F_2 = \frac{0,6 K \times (1+r)^{t_1} \times (1+r)^{t_2}}{0,80(1+r)^{t_2} + 0,20(1+r)^{t_1}}$$

gdzie:

W_{CS} - wysokość pomocy udzielonej w formie częściowej spłaty kapitału,

K

F_1 - nominalna kwota pierwszej raty częściowej spłaty kapitału stanowiąca 80% sumy dwóch rat,

F_2 - nominalna kwota drugiej raty częściowej spłaty kapitału stanowiąca 20% sumy dwóch rat,

r - stopa dyskontowa wyrażona w ułamku dziesiętnym, wyznaczana zgodnie z komunikatem Komisji Europejskiej w sprawie zmiany metody ustalania stóp referencyjnych i dyskontowych (Dz. Urz. UE C 14 z 19.1.2008 str. 6) poprzez dodanie stu punktów bazowych do stopy bazowej ogłaszanej przez Komisję Europejską,

t_1 - liczba lat od daty zawarcia umowy kredytu wyrażona jako iloraz rzeczywistej liczby dni upływających od dnia zawarcia umowy kredytu do dnia wpłaty pierwszej raty częściowej spłaty kapitału (włączając ten dzień) oraz liczby 365 (standardowa liczba dni w roku),

t_2 - liczba lat od daty zawarcia umowy kredytu wyrażona jako iloraz rzeczywistej liczby dni upływających od dnia zawarcia umowy kredytu do dnia wpłaty drugiej

raty częściowej spłaty kapitału (włączając ten dzień) oraz liczby 365 (standardowa liczba dni w roku),

K - kwota udzielonego kredytu,

III. Kumulacja pomocy

1. Kumulacja pomocy w formie dopłat do oprocentowania kredytów lub częściowej spłaty kapitału z inną pomocą państwa do tych samych - pokrywających się częściowo lub w całości - kosztów kwalifikowalnych, nie może powodować przekroczenia najwyższej w danym przypadku wysokości pomocy. Jeżeli maksymalna wysokość kumulowanych pomocy jest określona jako procent kosztów kwalifikowalnych, to:

$$(9) \quad W_D + X_P \leq N_{\max} l \times KK$$

$$(10) \quad W_{\text{CSK}} + X_P \leq N_{\max} l \times KK$$

gdzie:

- W_D - wysokość pomocy udzielonej w formie dopłat do oprocentowania w zł,
 X_P - wysokość innej pomocy,
 $N_{\max} l$ - najwyższa z maksymalnych procentowych wysokości kumulowanych pomocy,
 KK - wysokość kosztów kwalifikowanych,
 W_{CSK} - wysokość pomocy udzielonej w formie częściowej spłaty kapitału.

2. W przypadku, gdy pomoc w formie dopłat do oprocentowania kredytu na inwestycje lub kredytu klęskowego kumulowana jest z pomocą ARiMR w formie poręczeń lub gwarancji spłaty kredytów, wzory (3a), (3b), (5a) i (5b) przyjmują postać:

$$(3a) \quad W_D + W_G \leq \max W_{\text{kred}} = \max l_P \times K$$

$$(3b) \quad W_D + W_G \leq \max W_{\text{kred}} = \max l_P \times K_{\text{kz}}$$

$$(5a) \quad W_D + W_G \leq \max W_{\text{kred}} = \max l_k \times S_t - K_u,$$

$$(5b) \quad W_D + W_G \leq \max W_{\text{kred}} = \max l_k \times (D_o + K_p - N_k) - K_u,$$

gdzie W_G oznacza wysokość pomocy w formie poręczenia lub gwarancji ARiMR, o której mowa w załączniku nr 9 do *Zasad udzielania gwarancji oraz poręczeń spłaty kredytów bankowych*.

Analogicznie należy uwzględnić inną formę pomocy publicznej udzielonej w wysokości X_P , która może wystąpić równolegle z dopłatami do oprocentowania kredytu i poręczeniem lub gwarancją ARiMR, na przykład ulgę w podatku. Przykładowy warunek na łączną wysokość pomocy dla kredytu klęskowego obrotowego przyjmie postać:

$$W_D + W_G + X_P \leq \max W_{\text{kred}} = \max l_k \times (D_o + K_p - N_k) - K_u$$

3. Kumulacja pomocy w formie dopłat do oprocentowania kredytów lub częściowej spłaty kapitału z pomocą *de minimis* udzieloną w wysokości X_{DM} w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych, nie może powodować przekroczenia wartości maksymalnych, tj. określonego procentu kosztów kwalifikowalnych. Przykładowo wzory (3a) i (3b) przyjmują wówczas postać:

$$W_D + X_{DM} \leq \max W_{kred} = \max I_P \times KK$$

IX. Podsumowanie

Atrakcyjność kredytów preferencyjnych polega na tym, że ARiMR pomaga beneficjentom w ich spłacie. Pomoc może być realizowana przez spłacanie za rolników części należnych bankowi odsetek (linie kredytowe: PR, RR, Z, K01, K02, KPS) lub pokrycie przez ARiMR części kapitału kredytu (linia MRcsk). Co istotne, to banki, a nie Agencja, po rozpatrzeniu dokumentów, podejmują decyzję o przyznaniu preferencyjnego kredytu.

W 2024 roku ARiMR przeznaczyła 150 mln zł na kredyty w ramach sfinansowania części kosztów inwestycji w przetwórstwo produktów rolnych, rybactwo śródlądowe oraz zakup użytków rolnych. W tym przeznaczono 1,3 mln zł na dopłaty do oprocentowania.

Ponadto dla rolników dotkniętych klęskami żywiołowymi dostępna jest pula 100 mln zł na wznowienie produkcji. Z całej puli wydzielono kwotę 500 tys. zł przeznaczonych na obniżenie kosztów oprocentowania. Ponadto, w ramach walki z ASF i wsparcia dla produkcji świń, ustanowiono limit 10 mln zł. Z tej puli wydzielono kwotę 100 tys. zł na dopłaty do oprocentowania.

Szczególną uwagę warto zwrócić na linię MRcsk, dedykowaną młodym rolnikom, którzy planują zakup użytków rolnych. ARiMR przeznaczyła na ten cel 2 mln zł na dopłaty do kredytów. Ma to być wsparcie dla młodego pokolenia w rozwijaniu własnych gospodarstw.

Ze strony banków współpracujących z ARiMR rolnicy mogą liczyć na indywidualne podejście i dostosowanie oferty do ich potrzeb.

Kredyty preferencyjne to znacząca pomoc dla rolnictwa. Poprzez takie działania, ARiMR chce przyczynić się do poprawy stabilności i rozwoju sektora rolnego w Polsce.

ISBN 978-83-66999-52-7

ISBN 978-83-66999-52-7

